

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154
aprilie 2014 (Anul VI) Nr. 62 (4 / 2014)

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor șef adjunct: Victor Cilincă
Redactori:
Paul Sân-Petru, Coriolan Păunescu,
Dionisie Duma, Constantin Oancă, A.
G. Secară, Denisa Lepădatu, Dimitrie
Lupu, Cristina Roșu, Maria Ieva
Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu
Colaboratori: Maria Timuc
(București), Luca Cipolla (Italia),
Adalbert Gyuris (Germania), Melania
Cuc (Bistrița), Tănase Carașca
(Tulcea), Marian Hotca (Baia Mare)

Revista BOEM@ poate fi citită și pe site-ul
www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,
aspra@inforapart.ro,
petrerau@yahoo.com

Telefon: 0726 337376, 0336 800313

ADRESA: Str. Regimentul 11 Siret, Nr. 17,
Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați - 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro,
tel: +40 (0)726 337376

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în
mod direct de conținutul materialelor publicate.

Literatură și
Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Vasile Popovici (p.5), Gabriel Petru Băețan (p.8), Georgian Ghiță (p.9),
Georgeta Muscă-Oană (p.27), Constantin Bejenaru-Beco (p.28), Stejărel Ionescu
(p.29), Olga Văduva (p.30), Georgeta Resteman (p.34), Elena Netcu (p.35), Elena Do-
rina Halas (p.49), Marian Hotca (p.50), Stanislav Popescu (p.52), Armina Flavia
Adam (p.57), Popa Ines Vanda (p.58), Constantin Stancu (p.59), Constanța Abălașei-
Donosă (p.61), Mihai Horga (p.62), Iulian Barbu (p.63), Alexandra Mihalache (p.64),
Alensis De Nobilis (p.65), Adrian Frent (p.68), Luminița Cojoacă (p.69), Daniel
Corbu (p.74), Petre Ioan Crețu (p.76), Melania Cuc (p.77), Radu Liviu Dan (p.83),
Luiza Neruț (p.86), Ștefan Radu Mușat (p.95), Tabita Pop (p.97)

Proză: Diana Homescu: Riscuri (p.12), Maria Ieva: O bucată de drum (p.15) / Prin
crăpăturile timpului (p.41), Andreea Rău-Neacșu: Proză scurtă (p.55), Ionela Luisa
Bejan: Întuneric sau Lumină (p.60), Oleg Carp: Proză scurtă (p.107), Maria Tirescu:
Coafura (p.108)

Cronică de carte: Gellu Dorian: Vasile Popovici - Solstițiu hiperborean (p.4), Dumitru
Anghel: "Primăvara fără sigiliu" - Denisa Lepădatu (p.6) / Ion Bălan, Literatură brăileană
de anticipație (p.18) / "Mirajul iubirii" - Angela Burtica (p.20) / "Provincia Magna" - Vio-
rel Coman (p.22) / "Retrospectiva unor iubiri" - Nana Dascălu (p.38) / "Serata crâștelor" -
Valentin Popa (p.39), Ioan Toderiță: "Documentele haosului" - Daniel Corbu (p.10),
Cezarina Adamescu: Între număr și cuvânt - Aurel Buricea, "101 sonete" (p.42), Ioan
Vasiu: În poezia lui Adrian Frătilă... (p.48) / Tudor Opriș - "Laus Amoris" (p.84), Petre
Rău: Jurnalul iubirilor imputabile - Maria Ieva, "Jurnalul proiectului 156A" (p.53) /
Dragostea niciodată târzie - Ioan Vasiu, "Târziu în cuvinte" (p.103), Marin Ifrim: O
cronică mică pentru o carte mare: "Muscelenii" (p.94), Tudor Petcu: A înțelege historia
de lângă noi (p.105)

Note de lectură: Melania Cuc: Nici un castel de nisip pe drumul sihaștrilor (p.29), Lucia
Pătrașcu: "Primii pași" - Mihai Vintilă (p.26), Constantin Bejenaru-Beco: O triplă lec-
tură benefică: "Nimic mai mult" - Olimpiu Vladimirov (p.46), Marian Dopcea: Drumul
prozei (p.51), Gh. A. Stroia: Semne(le) de apropiere... (p.72), Iuliu-Marius Morariu:
Aripi de pământ în mantia celestă a gândului (p.85), Petru Hamat: Melanj discursiv,
proza Vioricăi Hagianu (p.87), Petre Rău: Locuința dinlăuntrul poeziei (p.89)

Eseu: Daniel Corbu: Motorul din Tecuci al Magistrului Mihai Ursachi (p.3), Alexandru
Cocetov: Traduceri din dramaturgia universală (p.70), Mihaela Cernățeanu: Eminescu
și Teatrul (p.91)

Consemnări: Redacția: Andreea Rău-Neacșu, fotograf AMSI (p.96), Gh. Gorincu:
Școala românească gândită și organizată de Spiru Haret - I-II+III (p.98)

Interviu: Denisa Lepădatu: "Mi-aș dori să public 1001 sonete", interviu cu poetul Aurel
M. Buricea (p.47), Adina Borcan: Interviul cu poeta Denisa Lepădatu (p.106)

Aforisme: Ionuț Caragea: Citate... (p.37)

Umor: Tănase Carașca: Epigrame (p.102)

Eveniment: Dumitru Anghel: Lansare de carte la Brăila, "Jocul celor o sută de frunze și
alte povestiri" de Varujan Vosganian (p.31), Cezarina Adamescu: Repere de lumină.
Cultura ca dimensiune universală. Festivalul Național al Cărții "Axis Libri", Galați 2014,
Ediția a VI-a (p.78), Victor Cilincă: Concursul de Creație Literară "Scriitori de ieri, de
azi și de mâine" Galați, 2014 (p.82), Redacția: Lansare de carte, Denisa Lepădatu -
Simfonia cuvintelor inocente - Imagini (p.82)

Pictura: Constanța Abălașei-Donosă: Expoziție (p.14)

In Memoriam: Tănase Carașca: Domnul Colcer (p.66), Simon Ajarescu: Poeme (p.75)

Anunț: Redacția: Festivalul Național, "Agatha Grigorescu Bacovia", Mizil, 2014 (p.101)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.109)

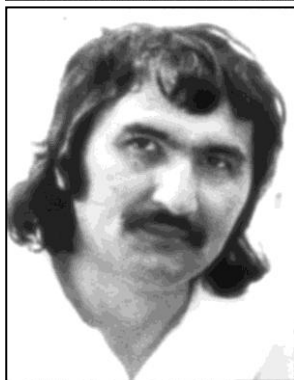
Grafică:

Coperta I: Jim Warren - Invisible man

Coperta a IV-a: Irma Gelantia - Portret

Interior: Elena-Liliana Fluture, Constanța Abălașei-Donosă (grafică în peniță)

Foto: Roland Florin Voinescu (foto)

Daniel CORBU

Motorul din Tecuci al Magistrului Mihai Ursachi

Sentimentul inutilității / Deziluzii culturale și administrative / Impostura și violența socială a guvernanților / Morală și politică / O vizită la Căcăuții de Jos

Intenționez, în spiritul revistei cu aplomb junimisto-pașoptist la care cu onoare colaborăm, să punem titlul prezentului articol „Poetul Mihai Ursachi și sentimentul inutilității”. Dar e bine și așa, pentru că despre sentimentul inutilității, al luptei cu morile de vânt la români este vorba. Mai ales că poetul scrisese încă din 1971 un poem care a făcut epocă: „Un om din Tecuci avea un motor / dar nu i-a folosit la nimic”. E cuprins aici și destinul implacabil al românului apăsător de conjuncturi, care, după spusa eminesciană, „înapoi tot dă ca racul”.

S-au împlinit zece ani de când poetul Mihai Ursachi (pe care nu obosim a-l așeza între primii zece poeți români din toate timpurile), degustat de spectacolul acestei lumi, autoexilat în ultimul sezon de viață în sine, a trecut la cele veșnice. Prietenii și cunoscuții îi spuneau Magistrul. Și e bine să precizăm că această calitate de Magistr și-a căpătat-o Mihai Ursachi încă din tinerețe, prin ținuta morală impecabilă, prin discursul original despre filosofie și arte ornat pe un spirit boem de înaltă clasă, în perioada în care, atât de prestant s-a autointitulat „Padișahul întregii Melancolii, / împărat al Singurătății de Sus și de Jos, / stăpânitor absolut al Regatului Dor / și Prinț Senior / al Tristeții”.

Întors în țară la începutul anului 1990 (după un exil de 9 ani în America), Mihai Ursachi s-a plasat în mijlocul eferescenței politice postrevoluționare, a entuziasmelor sau deziluziilor culturale dar și administrative, dacă ținem seama că a fost, timp de doi ani, managerul Teatrului Național din Iași. Pe de altă parte, intrarea în Alianța Civică și în Asociația Foștilor Deținuți Politici a echivalat cu un angajament politic. Articole precum *Un cal mort, mort, mort* (1990), *Vin cizmarii* (1990), *Sacrificarea soldatului* (1997) sau discursurile publice, cu titluri ca *Cetățeni ai Iașilor, muncitori, studenți, milițieni, prieteni ai FSN-ului!* (1990), *Continuă umilirea victimelor terorii bolșevice* (1995) sunt adevărate diatribe împotriva imposturii și a violenței sociale a neocomuniștilor, atingând pe alocuri vehemența pamfletului, în linia unor N.D. Cocea și Tudor Arghezi. În unele din ele, o ironie împinsă la extrem și un limbaj pe măsură întreg în un spectacol ademenitor, plin de forță. Așa este cel cu titlul *O vizită și un interviu*, pe care-l cităm în întregime: „Pentru a schimba puțin (for a change) aerul Cârliba-

bei, am avut fericita idee de a mă duce în satul Căcăuții de Jos.

Așezată discret între două coline de formă fesieră și umbrită de un arboret amintind ca formă și culoare de perciunii defunctului rabin de Dorohoi (dr. Schissmann), pitoreasca localitate mă întâmpină cu un ușor miros de pucioasă. (Probabil din cauza vreunor izvoare de ape minerale sau nămoluri tămăduitoare, mi-am dat eu cu presupusul, dar și cu oarecare speranță).

Pentru a mă refrișa (to refresh myself) puțin după voiajul destul de anevoios, am hotărât să trag la bodega locală, al cărui nume îl voi trece sub tăcere, nu din pudibonderie, ci prin simplă pudoare literară. În cursul numeroaselor toasturi joviale cu care am fost întâmpinat și care au continuat tot restul zilei precum și în cea mai bună parte din noaptea următoare, am avut șansa de a-l cunoaște pe primarul comunei, dl. Pompiliu Chizdavăț, cu care am purtat o îndelungată convorbire, din care voi reda câteva fragmente mai esențiale.

-Domnule Chizdavăț, care e situația comunei dumneavoastră, Căcăuții de Jos, în actualele condiții de tranziție la democrație și la economia de piață?

Dl. Chizdavăț: Căcat.

-Întrevedeți o schimbare în bine a atmosferei locale?

Dl. Chizdavăț: Căcat.

-Care sunt perspectivele de dezvoltare, pe termen scurt, mijlociu și lung a frumoasei dvs. comune, Căcăuții de Jos?

Dl. Chizdavăț: Căcat.

-Pentru a rezuma, ce părere aveți despre importanța culturii, scrie și vorbite, la care frumoasa dvs. comună, Căcăuții de Jos, și-a adus, de-a lungul secolelor, o atât de substanțială contribuție?

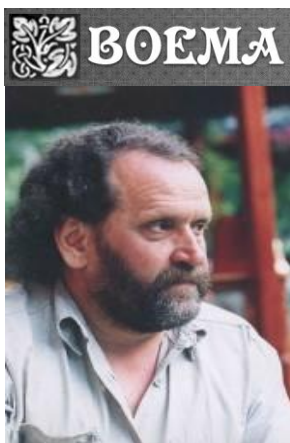
Dl. Chizdavăț: Căcat”.

Avem convingerea că, cine va parcurge articolele politice și discursurile, își va da seama că poetul Mihai Ursachi a pus în ele o pasiune și o credință întru rezolvarea problemelor sociale, culturale și morale din România perioadei de tranziție, asemănătoare lui Eminescu din perioada formării României moderne.

De multe ori, articolul îmbracă forma eseului politic, precum în *Morală și politică*, unde poetul, pornind de la ideea că sfera politică nu se interferează cu aceea a moralei, își pune pe seama demonstrația de la Machiavelli, ne trece prin preceptele lui Gensis-Khan, ajungând la „legile fundamentale ale Cuibului legionar”, la Hitler sau la deținătorii de ciolan politic din România primilor ani postrevoluționari. De la scrierea acestui articol au trecut 18 ani. De când poetul a plecat la poporul stelelor, șase. Ce s-a schimbat în România, când harababura, corupția, sărăcia (de care vreo 5 milioane de români au fugit în lume), subcultura, marginalizarea valorilor se petrec în același fel? Un vis urât pentru omul autentic, patriot, visător la formele cu fond, un vis și mai urât pentru cei care, precum poetul Mihai Ursachi, consideră realitatea drept o formă bolnavicioasă a literaturii.

Cât despre legătura cu motorul din Tecuci, să nu se ajungă a se scrie: *românii aveau o țară frumoasă și bogată, dar nu le-a folosit la nimic*.

Gellu DORIAN

VASILE POPOVICI – Solstițiu hiperborean

Al doisprezecelea volum de „poezii alese” semnat de Vasile Popovici, profesor pensionar din comuna Corni, Județul Botoșani, conceput ca un jurnal versificat, pus sub titlul *Solstițiu hiperborean*, vine să justifice o preocupare constantă a acestui creator care și-a impus, într-un timp relativ scurt, din 2007, când publică primul volum – *Paradoxuri*, Princeps – și pînă în prezent, să recupereze o pasiune pe care și-o argumentează concret cu publicarea unui număr impresionant de cărți. Și aici, ca în majoritatea cărților, își datează poeziile. Perioada în această nouă carte este cuprinsă între 1 august 2011 și 23 septembrie 2012.

Vasile Popovici a luat parcă de bună zicerea lui Plinius, care, vorbind în *Historia naturalis* (35-36) de pictorul Apelles, cel mai mare artist plastic al antichității, spune că acesta nu lăsa nicio zi fără a trage o linie („Nulla dies sine linea!”).

Luând în calcul că expresia „linie” sugerează și pe cea a cuvântului „rînd”, adică de „scris”, această deviză a lui Apelles s-a aplicat ulterior și scriitorilor care, zilnic, cu perseverență, au așternut pe hârtie operele lor.

Pentru mulți, această râvnă a fost o amendă adusă de cei care vedeau în aceasta o formă de „grafomanie”, un soi de pasiune devenită boală, care, de regulă, la grafomanii veleitari, dă la iveală opuri lipsite de valoare. Însă nu același lucru îl putem spune despre scriitori ca Sadoveanu sau Arghezi, ca să dăm doar două exemple de la noi, care și-au făcut, cu talent incontestabil, din strădania lor zilnică opere nemuritoare.

Ce ar fi fost literatura rusă fără romanele lui Tolstoi sau Dostoievski, ori cea franceză fără romanele lui Hugo, Balzac sau Zola? Prin urmare, păstrând evident proporțiile, autorul pe care-l avem aici în vedere, Vasile Popovici, și-a adunat, după cum am văzut, într-un timp relativ scurt, de nici șase ani, scrierile poetice în douăsprezece volume, însumând prin urmare, sute și sute de pagini.

O altă expresie latină, atribuită ca deviză retorului roman Marcus Fabius Quintilianus, spune „Non multa, sed multum”, adică „Nu multe, ci bune”. Despre „bunătatea” cărților lui Vasile Popovici, ca să mă apropiez de înțelesul expresiei citate mai sus, s-au exprimat unii cunoscători în domeniu, sugerând că alegerea unui astfel de *modus vivendi* justifică dorința poetului de-a se mărturisi și ieși în lume.

Privită din acest punct de vedere, creația lui Vasile Popovici, cunoscător al fondului literar de valoare, să-i spun așa, ca profesor de literatură, se înscrie într-un tradiționalism *sui generis*, fără a ridica, așa cum am mai spus și cu altă ocazie, pretenții de rupere a tiparelor sau

Boem@ 4-5-6 / 2014

de așezare pe pedestalul menit să-i poarte chipul și numele spre nemurire.

Pasiunea lui pentru scrierea versurilor, de la cele în prozodie clasică la cele în vers alb, de la cele de meditație la cele de notație, de la elegie la satiră, fabulă sau poezie de formă fixă, sonet sau rondel, dominează o formă de talent pus în valoare relativ târziu.

Stăpânind bine tehnicile scrierii poeziei, plecând de la fondul trăirilor personale, atent la lumea din jur, dar și la ceea ce a adus aceasta din trecut până în prezent, scrutând, în unele cărți, universul, trecând prin mintea și trăirile sale pasionale viziuni și imagini remarcabile, Vasile Popovici este, ca reper de geografie literară, să extind remarca în domeniul istoriei literare, un „poet al locului”.

Un loc însă retras, uitat de lume, dar nu de neuitat în seamă, când în el locuiesc oameni ce au pasiuni alese, așa cum este cea a profesorului Vasile Popovici, care a ales scrierea poeziei în locul tablelor de pe marginea șanțului cu alde piede-vară ori pierderea timpului în cârciumă. Locuind o viață pe Valea Siretului, o zonă suficient de austeră, nespectaculoasă, dar plină de un topos specific, pe care poetul a știut să-l exploateze cu mijloacele proprii de exprimare, Vasile Popovici se încapățânează să se facă auzit din acel spațiu ca o voce, nu neapărat aparte, ci mai curând personală.

De data aceasta, Vasile Popovici, în această nouă carte pe care dorește să o ofere cititorilor săi, a ales spațiul hiperborean și nu oricum, ci într-o perioadă specială a trecerii timpului, în solstițiu, și nu cel de primăvară, ci cel de iarnă.

Plecând din luna august, așa cum reiese din datarea poeziilor, poetul, redescoperindu-se sentimental și nostalgic, prin versurile sale vrea să „sperie” dilatarea nesfârșită a nopții ce pare a se apropia.

Că asta vrea să sugereze „solstițiu hiperborean”. Dacă e să luăm în calcul și sugestia adusă de aducerea în titlu a cuvântului „hiperborean”, care vine de la Hiperborea, „Ținutul din Nord”, unde bate vântul Boreas, rece, în lumina continuă a soarelui („cu dinți”), înțelegem spaimele degajate ale poetului nostru, în folosul contemplării acestui îndepărtat ținut, prezent totuși sub ochii poetului prin iernile care se văd adunate într-una singură, nesfârșită: „Mai ninge iarna fulgi ce-i spulberă hiperboree, / mai bate orologiul nesincopat în nopți prelungi, / mai stăruie în amintiri secvențe de nedeie / ca niște cântece pornite din ev de nibelungi”.

(continuare în pag. 5)

Ca în același moto al cărții, să redevină teluric: „Tot verdele de sub azut se ofilește, / dar timpul nu tânjește, timpul doar trăiește: / iar printre veșnicii impare, necaduce, / același joc perpetuum: sub glic și pe cruce!”.

Trebuia, firește, sintetizată în câteva versuri puse pe o pagină de gardă și „spaima” de veșnicie: „La ceas bezmetic, / orice logică s-a rupt; / încet, dar sigur, / veșnicia / vine pe furis / cu cât urcușu-n timp / e mai pieptiș, / cu-atât / mi-e coborâșul / mai abrupt”. Prezența consoanei „ș” în cinci expresii în doar câteva versuri, ca o aliterație interioară, sugerează un foșnet al trecerii timpului, ca un șuierat strident în urechile celui ce trăiește acest sentiment.

Am citat aceste versuri ce sunt puse ca moto la începutul cărții, însoțite și de imagini de iarnă, reci, pentru a remarca, într-o oarecare măsură, fondul tematic al acestei cărți. El nu este însă unul constant.

Poetul trece de la stări de exuberanță nostalgică, așa ca în poezia „Hai să fugim, iubito!” („Hai să fugim departe, draga mea, / ne-o pierde urma lumea asta rea / și ne-om ascunde în câmpii de iniști, / să cadă peste noi noroc și liniști. // prin lanuri înspicate de prin șesuri, / să alergăm prin iarba de șopârle, / ne-o fi fortună știma de prin gârle. // Să ne-ostoim neastâmpărul din noi, / ne ude norul încărcat de ploi, / că dragostea-i ca trăsnetul din fulger, / ca norul ce-și sloboade ploi din uger”), la texte satirice, ironice, de sugestie socială de moment, ca în falsa fabulă „Un măgar dintre aceia...”: „Parc-adus din fund de tartar, / uns cu alifii „niveia”, a fost pus în fruntea turmei / un măgar dintre aceia. // Cum privind șpanchios în jur, puse ochiul pe măgar; / mintenaș, în fruntea țării, / îl numi drept cancelar. // Și-apoi cum dracu să meargă / treaba-n țară ca pe roate, / când îi dai măgarului / pretext de celebritate?!?”

Am citat integral aceste două texte poetice pentru a sugera limitele între care se plimbă Vasile Popovici în această nouă carte, de la poezia sentimental-nostalgică la cea de atitudine socială, sarcastică, ironică, de amendă. Evident că meditația asupra trecerii timpului este peste tot prezentă. „Jurnalul” poetului mai sare uneori peste unele zile ale perioadei în care acesta scrie.

Nici măcar perioadele nu sunt ilustrate în texte, ci datarea este doar una ce menționează ziua în care poezia a fost scrisă.

Profesor fiind, vagul didacticism, ilustrat în carte prin trimiterea de subsol, unul ce dorește (nu să epateze!) să explice fie înțelesul unor expresii, fie contextul sau subtextul unor motive, divulgă o conștientizare a tot ceea ce-i iese de sub peniță.

Nimic nu trebuie lăsat în coadă de pește, nimic nu trebuie să fie ambiguu, acribie ce este specifică acelor creatori ce au ca formație de bază o profesie ce lasă astfel de urme.

Uneori aceste lucruri pot diminua din valoarea estetică a textelor. Însă cum aceasta este una asumată în limitele unei creații consacrate mai mult intimității lecturii decât extinderii ei, scrierii în sine și mai puțin literalității, nu afectează prea mult construcției și concepției cărții.

Vasile Popovici este autorul care, și prin această carte, se menține în linia proprie de creație, atent expunerii și mai puțin evoluției textului, convins că aceasta este formula care-l reprezintă cel mai bine.

Și așa și este, între acești parametri ai tradiționalismului curat, cu mizele deja cunoscute, fără a friza vreo altă cale de evoluție a poeziei, mode și modele la zi, poezia lui Vasile Popovici își poartă propria pecete, a tradiționalismului *sui generis*.

Vasile POPOVICI

Ev prelung

În ev prelung de nibelung mă scald în senectute, prin tâmpile, spulber de hiperboree îmi adie; c-am strâns un univers de toamne nu e o virtute și mai păstrez câteva cioburi de copilărie.

Vă las în grijă-această lume maladivă, fadă, s-o vindecați de rău, de bube negre și noroaie; când după actul trei cortina vieții o să cadă, îți lasă, Doamne cer deschis și plânge-ne cu ploaie!

Apostazia slovelor

Se răzvrătește slova în abecedare tot căutând prin sensuri a găsi cuvântul unei sinonimii: sârmă ghimpată = Prutul, ce ne desparte, ne înghimpă și ne doare.

Vom trage, circumspecți, „zăvorul de la tindă”; ne-am îndoit, dar ne-a rămas speranța-ntreagă; vom trage luntrea în derivă și beteagă și-o vom lega la mal să nu se mai desprindă.

Apostazia slovelor, răbind dicționare sfrunțez'-alternative pentru soră, pentru frate; suntem încă schilavi atât cât Prutul ne desparte; apostazia slovelor rănește și ne doare.

Ne vom întoarce

Ne vom întoarce-n catacombe într-o ispășire, ne vom urca din nou, mâncând banane din copaci, ne-om aduna de prin eter eteru-n risipire și vom trăi regește, primitiv, iubind în draci!

Ne-o aduna nimicul pentru o altfel de croială; vom sta până la alt Big Bang imponderabili și cuminiți și-n altfel arhetip, în altă buclă temporală ne vom întoarce în neacronie și-n părinți.

Einsteiniană

Atât de simple-s zilele și-atât scurtate, că după-un ceas de ziua se și face noapte, de parcă cu-alte reguli, Providența ne socotește și ne ține evidența.

Prea relativă-i teoria cu m.c.², prea-s paradoxurile-n rang de postulat; nici n-apucăm că conjugăm verbu-„am trăit” la viitor unu și doi, c-am și murit

PRIMĂVARA FĂRĂ SIGILIU de Denisa LEPĂDATU

Volumul de versuri „*Primăvara fără sigiliu*”, Editura InfoRapArt, Galați, 2013, 88 de pagini, semnat de poeta Denisa Lepădatu, adună 75 de poeme, fără vreo repartizare tematică pe capitole, unitare însă printr-un timbru ușor enigmatic, autentic prin imaginația febrilă și-un lirism cristalizat, gata, gata să plesnească de o tensiune lăuntrică, echilibrat de o veselie lucidă și un plus de grație, gestionate și împlinite artistic de poetă, care nu are nici 12 ani.

Într-adevăr, Denisa Lepădatu, un copil-poet, scrie versuri sau proză într-un fel de *transă* nativă, necenzurată de rigori și norme de vreun fel, exprimându-se pe sine printr-un dialog cu lumea din jur, cu generația sa, pe portative de adaptare la un univers ipotetic, și-și pliază exercțiul liric și artistic pe un ludic manifest, de-o seriozitate și gravitate, care parcă i-ar anula *aura* de naivitate și puritate, cu trimitere spre un tip de suspiciune și mirări mai mult de circumstanță decât de... „luare în serios”!

Rămâne, așadar, un autor de literatură, care n-a depășit pragul copilăriei, dar are toate datele creatorului de frumos artistic în domeniu, dintr-un impuls primar, ușor inconștient, suav și ardent, direcționat spre performanță, din motive și cauzalități, pe care probabil nici nu și le explică, dar o face cu grația și puterea de convingere a celebrului personaj al lui Molière, care nu știa... *că face proză!*

Denisa Lepădatu provoacă nedumeriri, pune întrebări, produce suspiciuni de tot felul dar și o necesară acceptare a sufletului său impetuos și cald, deși parcă nici n-ar fi foarte preocupată de ceea ce spun oamenii mari despre ea, deoarece curățenia sufletească, nevoia de joc, ludic, gândurile senine și o mare, mare bucurie de a spune că există, că trăiește și că scrie proză și poezie este destul!

Parcă ar încerca-o un fel de... orgoliu bine temperat și își acceptă „*povara*” succesului ca pe un premiu I cu coroană și cu aplauze la scenă deschisă, deoarece tânăra poetesă s-a obișnuit cu ideea succesului încă de la debutul publicistic, proză scurtă și poezie, din revista „Boema”, august 2012, urmat de colaborări la revistele literare „Oglinda literară”, „Dunărea de Jos”, „Axis Libri”, „Ateneu”, „Cafeneaua Literară” și „Conexiuni” (revistă on-line, New York), și i-au adus o salbă impresionantă de premii și medalii la Concursurile de creație literară, din țară și străinătate (Italia).

Debutul editorial se produce rapid și convingător cu volumul „*Șoapte de catifea*”, Editura InfoRapArt, Galați, septembrie 2012, proză scurtă, urmat la scurt timp de o carte de versuri, „*Șoapte esențiale*”, în martie 2013, la aceeași editură, și, peste câteva luni, în mai 2013, o carte de proză, „*Vampirii din poveste*”, în colaborare cu mentorul său cultural, scriitorul Petre Rău.

Cu „*Primăvara fără sigiliu*”, o carte de versuri fluente, cu o somptuoasă muzică lăuntrică, Denisa

Lepădatu se fixează pe dialogul cu muza elegiei, Erato, și a poeziei, Polymnia, iar un prim reper liric este Cronos, ca o fixație a ființării sale, a ivirii sale pe Pământ, un timp guvernat de o autosugestie sentimentală: „*guri din văzduh / mușcă / din ziua aceasta / flămânde / sărută / minute și ore / netrăite încă*” („Prin ochii răsăritului de viață”, pag. 7).

Un existențialism timpuriu, precoc și tulburător, cu întrebări deconcertante, de o anume crispate și, mai ales, cu răspunsuri venite din universul miraculos al jucăriilor, al păpușilor: „*întrebările mele nerostite / erau atât de multe*”, toate acestea capătă dimensiunea unor dileme grave pentru un răsfăț al vârstei: „*așezându-se lângă visele albe / ... / îndemnându-le / să accepte alintul / ... / cu zâmbete diafane / de licurici*” („Păpușile întrebărilor mele”, pag. 9).

Pe canavaua *Timpului*, pe un sentimentalism melodos și în acordurile unui *Preludiu* la pian de Rahmaninov, ca un spectacol cu adieri de poezie și un voluptuos experiment stilistic, al unor sentimente, care dau buzna „*în toate ungherele inimii*”, poeta constată, cu uimiri în afara oricăror forme de demitizare, „*că sunt invitată / la un bal mascat*”, unde „*mi-așez pliurile fustiței / (...că doar nu are decât... aproape 12 ani!) și-alerg să nu întârzii / la petrecere / țin în palmă / emoția sau / doar invitația*” („Balul sentimentelor”, pag. 12).

Idealurile de toate nuanțele și de toate speranțele, pe care le nutrește poeta, se află sub semnul benefic al nemuririi poetului neperche, într-o perioadă nefastă a Școlii românești contemporane, când Vasile Alecsandri, Mihai Eminescu, Ion Creangă, Marin Preda, Zaharia Stancu sau Mihail Sadoveanu abia dacă mai au loc în „*programele școlare*”. Într-o poezie cu dedicație, „*lui Mihai Eminescu*”, poeta afirmă: „*mă sfătuiește azi / teiul îmbrățișat de amintiri / să nu uit / când voi crește / s-ascult poemele de dor / revărsate / peste nopțile / când luceafărul / țesea / eternitatea*” („Ai sculptat nemurirea”, pag. 13). Iar „*Lecția de bunătate*” (pag. 17) reprezintă cea mai onestă, mai pertinentă și mai elegantă atitudine programatică în materie de poezie, o

(continuare în pag. 7)

veritabilă „ars poetica”, cu sugestii morale, de etică a artei literare, sculptate în cuvinte, ca în fața unei instanțe judecătorești sau a unei Divinități a artei cu viziuni mai luminoase: „am învățat să fiu bună / fără să iau notițe / ... / mi-am așezat visele / în cuiburi de vulturi / ... / să-mi urc sufletul la cer / și să strig / ... sunt a voastră pentru că / mi-am făcut lecțiile” mai ales că poeta, de nici 12 ani, poate da și altfel de lecții multor condeieri de toate capacitățile și de toate ifosele...

Există în poezia Denisei Lepădatu o stranie, o inexplicabilă influență de mixaj... sentimental, de parcă cineva, din afară, i-ar controla gândurile, sentimentele, atitudinile, reacțiile artistice și le-ar deturna spre o... maturitate... ușor nelalocul ei și i-ar răvăși toată ființa ei de copil cuminte și talentat, determinând-o să-și plieze atitudinea, elegantă și respectuoasă, pe un exercițiu poetic, prin care își exhibă aprehensiunile de tot felul, ca să găsească o cale de drenaj, de comunicare și de conciliere: „pictează-mi / umbra / pe oglinda timpului / să afli / cu ochii închiși apoi / unde sunt / ... / caută-mă / în duioșia / sufletului / atinge-mi gândul / și vino / să-ți arăt / jocul / răsfățului” („Umbra mea pe oglinda timpului”, pag. 33).

S-ar putea vorbi și de o poezie de dragoste în lirica Denisei Lepădatu, deși mi se pare că ar trebui să iau în considerație doar impresia, aserțiunea că sentimentul real este mai aproape de fascinație decât de pasiune și să rețin pe acest palier tematic doar exerciții de lectură, de calitate, evidente influențe livrești, puse în pagină ca un joc de-a adolescența rebelă: „Te-am văzut / plimbându-te / prin sufletul / meu / pășeai încet / să nu-mi strici / tulburarea” („Te-am văzut”, pag. 41).

Și chiar înclin să-mi dau dreptate, pendulând între manierism și pitoresc intelectual ori între ludic ironic și grație savuroasă, acceptând punctul de vedere al poetesei-copil: „pe cerul visurilor mele / încolțesc priviri / jucăușe / de copii ghiociei / prinși în inimioare rătăcite / ... / pitite / între iluzii / diafane” („Copiii ghiociei”, pag. 43). Îmi iau măsuri pentru imixtiunea riscantă, făcându-mi mea culpa, și accept replica Denisei: „am înmuiat penița în iubire / și-am scris fără să-mi fie teamă / că cineva nu-mi va înțelege scrisul” („Am scris fără teamă”, pag. 54).

Există în poezia din volumul „Primăvara fără sigiliu” o magie a lucrurilor neîmplinite, nevenite din vreun orizont al cunoașterii, încât singura soluție, unica poziție, ultima decizie alunecă spre nonadeziune: „când se deschide cerul / m-ascund în spatele nopții / scriu fricii mesaj”, ca un refuz al unui destin nemeritat, iar salvarea vine din alternanța eșecului nopții cu izbânda dimineții, ca un început de drum al speranței revigorate: „împingându-mi dorințele / spre scobitura necioplită / a dimineții” („Noaptea ieilor”, pag. 58).

Își menține opțional speranța dinspre temporal (noaptea – dimineața) spre dimensiuni spațiale, direcționate spre puncte cardinale ale unor izbânzi posibile, dorite, sperate: „prinde-mi aripile / între poemele / scuturate / din copacul / trăirilor / ... / spre răsăritul / cuminte / al călătoriei / mele” („Răsăritul

Tânăra poetă Denisa Lepădatu la masa de scris

călătoriei mele”, pag. 60).

Și, ca „totul să poarte un nume”, un destin împlinit dintr-o soartă visată mai mult decât predestinată, pe fondul optimist către un drum lung și o cale întinsă de iluzii: „cresc anii / în mine / făcându-mă / să tresar / în / fiecare zi / ... / și / oferindu-mi / iluzii / din poemele / inocenței” („Cum îmi petrec destinul”, pag. 63).

Dar și un poem autoportret, un poem-curriculum vitae, ca o *ars poetica*, incredibil de orgolios, de matur, ca o sfidare a nerăbdării, ca un protest al unei anatomii tumultuoase: „mi-am desfăcut aripile / înălțându-mă / puțin câte puțin”, apoi, cu îngrâncenarea unui foc mistuitor: „fără să vreau / am strivit cu un genunchi / o floare și-am plâns”, după care „... într-o zi am primit o scrisoare / de la două frunze”, ca simbol vegetal al reînvierii și al împlinirilor, pentru ca „să ne naștem din nou / pe altă planetă” („Reîntâlnirea”, pag. 66), ca o magie a idealului împlinit.

La cei 12 ani ai săi, Denisa Lepădatu parcă ar avea încă vreo alți 12 de experiență de viață, și de experiență literară, poezie și proză, și declară ritos, matur, cu convingeri ferme și „cu mâna pe inimă!”: „odihnește-te inimă / să-nțeleg / de ce zâmbetele / înflorite / ale primăverii / pot colora / veșnicia / când voi afla / îți voi scrie / un gând / prins / în coada unui / zmeu înălțat / deasupra / viselor ocrotite...” („Odihnește-te inimă”, pag. 68), ca niște agasante capricii de copil răsfățat și o demonstrație de inteligență, pe partitura unor *Capricii* de Paganini la limita de avarie a unei corzi de vioară. Și, dacă vreți să vedeți cea mai naivă... seriozitate și cea mai serioasă... naivitate, veți înțelege mesajul liric profund, ca un *Coral* de Bach, al unei fete care produce poezie, și care este legătura între destinul comercial și impactul emoțional al celebrei păpuși *Barbie* din industria de jucării din toate timpurile: „printre bulinele / plictisite / ale rochiței mele / ... / aveam cusute buzunărașe / ... / și descifram / neștiutele cuvinte / prindeam

(continuare în pag. 8)

/ cu degetele / semnătura / indescifrabilă / și-o ascundeam / în palmă pentru / veșnicie” („Poemul tău”, pag. 74).

Urmată de o poezie sinceră și spontană, ca un alibi al rafinamentului liric, deși de-o violentă agresivitate, un poem ceva mai lung, singurul de două pagini, care rezumă dilematic tot universul necuprinderii și al necunoașterilor, al întrebărilor fără răspuns, al nedumeririlor, al spaimelor și al angoaselor, pe care și le pun toți copiii din lume și din toate timpurile: „te-am întrebat / de ce pământul / e rotund / ... / te-am întrebat / de ce oamenii / mor / ... / de ce nu putem / fi mereu / împreună / ... / mi-ai arătat / cerul / spunându-mi / că el ocrotește / în aceeași măsură / și soarele și luna / neuitând / să îmbrățișeze / stelele” („Te-am întrebat”, pag. 75-76).

Sunt afirmațiile poetei Denisa Lepădatu, care se prezintă oficial și cu simțul răspunderii: „m-am născut / dintr-o rază de soare / numită păpădie / am atins pământul / sprijinindu-mi palmele în clinchetul glasurilor / de copii” („M-am născut”, pag. 77); poeta-copil care nu mai are răbdare: „spune-mi / cum pot să cresc mai repede”, care-și cere imperios dreptul la viață, la bucurii și la vise de tot felul, iar singura, curată și nevinovată sa garanție este că: „prin părul nepieptănat încă / al purității mele / vor râde speranțe / crescute în ochi de copil” „Să cresc mai repede”, pag. 78).

Sinceră, încântată și orgolioasă... „cât cuprinde!”, ca să nu se dezmintă pe ea și toată generația ei de copii frumoși și talentați, poeta Denisa Lepădatu încheie vivace: „am dansat / cu visul / preschimbat / la miez de noapte / în încântare” („Am dansat”, pag. 81), și încheie promițător: „azi mi-am propus / să organizez / o tombolă a sentimentelor / ... / drept bonus...” („Tombola inimii”, pag. 82), cu un lirism rezultat dintr-o atitudine generoasă.

desen de Elena-Liliana Fluture

Gabriel Petru BĂEȚAN

Singurătatea care înstelează cerul

singurătatea pe care pășesc desculț
ca pe un drum anevoios
și plin de mărăcini
poate să fie calea cea mai scurtă
către mântuire?

în putredul rămas în mine
după descompunerea atâtor vise moarte
oare mai poate prinde rădăcini
lumina?

singurătatea care îmi eliberează spiritul
din închisoarea cărnii
și aurul cuvintelor
din mlaștina instinctelor primare
poate fi un picur din singurătatea
care îl inspiră serile pe Dumnezeu
să însteleze cerul

Sala de teatru

când Soarele își trăgea cortina peste zi
patul nostru conjugal
devenea o sală de teatru
trăiam iubirea fără să o mimăm
ca într-o piesă de succes
jucată mereu cu casa închisă
ridicam mereu umbrele noastre în picioare
în aplauzele propriilor inimi

Fertilizare în vitro

să înlocuiești iubirea pierdută cu poezia
să încerci să găsești fericirea pe Google
și pe tine însuși persistând în vicii
să te droghezi cu singurătate și metafore
fără să poți uita totul
și să știi ceea ce încă nu ai cunoscut

oare nu sunt toate acestea
o încercare disperată de salvare
a fericirii pure
de fertilizare a luminii
într-un abis?

Georgian GHIȚĂ

Așteptare

M-am așezat cu capul pe cadrul gândului tău,
Ca o stea muribundă la marginea universului.

Câteodată, încerc s-aprind un colț,
lăsându-le pe celelalte patru într-o umbră ce
alunecă
petale de piatră asemeni unei himere vii.
Mi-am strâns umerii înfiorați
de plăcutul venin al vârfurilor de-amor
pe care le înfig în sângele amorțit nopțile pierdute.

Toamna a trecut și orice fulg abandonat
mă va prinde
în visuri senine,
Cuget lucid
Inocență de lut.
Pe șina speranței trec iubitorii de vid –
spirite reci.

Cutie de chibrituri

M-am ascuns lâng-o cutie de chibrituri.
De multe ori îmi imaginez că nu ești tu,
că e doar lumina care cade pe covor
sfâșiată precum un trup ce se zbate în visare

Tremur, izbit de amorul anarhic,
înstrăinat ca o candelă sudată
de vitraliile unui lăcaș tot mai gol

Un fragil păcat la buza oaselor,
mă-nțeapă cu-atâta vânt și-atâta singurătate,
încât sufletu-mi pare foarte greu
de parcă atârnă de el un înger

Gândul începu să-și dea ultima suflare,
așezat pe mâna catranului miop
sărutându-și ecoul strigătului de ajutor.

Vid

Când plângi, aduni viscole-ntre pleoape
nori vineți se preling din cap până-n picioare
netezindu-ți călcâiele.

Am început să uit cum arată sclipirea ochilor tăi
îmi pare că visul de-a evada din beția acestei
umbre,
s-a spulberat o dată cu timpul.

Nu m-am născut cu mai multe inimi
și chiar de-aș fi avut,
ar fi încetat să bată pe rând
precum ceasurile uitate la amanet.

Nu-mi doresc ca cineva să mi se alăture,
căci dorul este precum un ciob ce-mi străpunge
tâmpilele

și-mi biciuiește obrazii, lăsând tălpi de durere în
suflet.

Taci! Nu spune nimic, lipsește un os...

Ultimele gratii

Sub palmele umezite
de-atâta așteptare
gratii șifonate alunecau
pe-un cântec amăgitor
în nopțile primăvăratice.

Rând pe rând oasele au pălit
până ce din pereții vineți
nu a mai rămas decât parfumul
fierbinte al răsuflării lor

Un val uriaș de tăcere se prelingea
prin yala de sânge captiv.
Am hotărât să mă prăbușesc oriunde
voi fi departe de mine

De azi sunt liber...

Mi-am uitat ceasul

Aș vrea să-mi lase noaptea o bucată din ea
Și-un liliac ce așează bolta între ghilimele
Aș vrea să-mi lase ziua un strop de minut
Din eternul ei finit – din dorițe o sirenă
Dacă aș avea lucruri ce în suflet trăiesc
Și vise în bulbi și amintiri în tulpine
Din întoarcerea ta aș fura diademe de lut
Lănțicul unui surâs și brățara unui moment
Poate că sperând va prinde viață
Cadavrul unui ceas

Tu ești...

Ochii tăi înăuntru țin o corabie și mi-o dau
plină cu velur de privire goală și rubine
sfârâmate de visuri, de căderi, de degete.
Azi-dimineață un demon a prins aripi într-un
moment
de neatenție și coarnele sale înlăturate trosnesc
sub picioarele mele pe asfalt.

Voalul primăverii în bulbul trudit de sens
urlat sau murmur, trăsura sau emul, tu za
înălțată din țărână cu sâni de nori, cataractă
de luceferi sau de pică.
Alături o oglindă se apleacă, îți transformi
precisul
devenind o femeie rece, o stafie cu voalul
primăverii
în bulbul trudit, plutele îți cară mersul și razele
spre amurg lucirea.

Ioan TODERIȚĂ

Documentele haosului, de Daniel Corbu

Moto: *De cuvânt mă leagă inima să-mi fac
Din săgeata vorbei aripă și leac (t.i.)*

Opera poetică, intitulată astfel, ne oferă cronologic capitolele: „Intrarea în scenă” (1984), „Plimbarea prin flăcări” (1988), „Preludiu pentru trompetă și patru pereți” (1992), „Documentele haosului” (1994), „Spre fericitul nicăieri” (1995), „Manualul bunului singuratic” (1997), „Duminică fără sfârșit” (1998), „Cartea umbrelor” (2001), „Evanghelia după Corbu și alte poeme” (2006), „Poftiți, domnule Kafka!” (2010), „Refugii postmoderne” (2010), „Viața de fiecare zi...” (2010).

Integrală selectă, deschisă de academicianul Mihai Cimpoi, prin: „Daniel Corbu, cavalerul Neantului” și încheiată de sintagma: „Poezia e haosul condamnat la visare” (D.C.).

Carte referențială în poezia contemporană românească și nu numai. Stilul epic al discursului său literar este o lungă constatare a semnificațiilor ascunse în semnficat, ascunse în „fapte la vedere”, estetice ori mai puțin divulgatoare de estetic, privite în ochi de vultur, să vorbească, să se destăinuie fără teamă, așa cum Istoria le-a risipit în adormirea ei pe lume, prin lume, peste lume.

Haosul, motiv de ceartă cu lumea referențială, cu fractalitățile ei geo-fizice, geo-sociale, egocentrice și egotice, este un document ce trebuie citit, este o documentare a revelației înainte de adorație.

Intrând în faptele săvârșirii poemelor sale, Daniel Corbu ni se înfățișează ca un poet al simbolurilor și arhetipurilor, al schemelor și constanțelor arhetipale. Poezia sa epică atacă „mitul” și-l dinamizează în extensii de ritual neoromantic, postmodernist, într-o largă diversitate a concretului, uneori divin, alteori existențializat și mereu adevăr substanțializat. Iată cum se adună aceste structuri epice în „Răul care trece prin inima mea”:

„Să vină seara (arhetipul) / Așteptarea să limpezească noi vânători (schema ciclică generată de arhetipul serii) (vânătoarea va aduna vânatul cuvintelor roștite) / de cuvinte vânători cu ogari alergând (atenție la bogăția de sensuri a vânătorii). Tac (Posibil foc de armă, așezare în „centru”). Uneori seamăn cu refugiile (pândașului, țintașului de... cuvinte) / îmi înghesui singurătatea în oglinzi – nici o victorie (insatisfacția vânătorii de cuvinte) / cineva mă ademenește cu vorbe ca monezile fierbinți (vorba înșelătoare, a arginților fierbinți din palma lui Iuda)”.
Și, dintr-odată, schema ghemuirii placentare,

adormirii, prizonieratului, provoacă arhetipurile intimității: inima, umbra, luna:

„Mamă, (acel cineva) nu este moartea (moartea, o ghemuire a ființei, o „cădere” în neființă = schemă) / Trecem fiecare cu o altă icoană în mâini (nouă formă a ghemuirii) / roua deconspiră sigiliile / luna descuie toate ușile (schema înălțării, generând arhetipul astrului) îți mai amintește răul (arhetip al scufundării, o schemă) ce trece prin inima mea (arhetipul sânelui = inima) / Mamă (din nou ghemuirea... placentară), de când mă știu / adorm cu mâinile goale (consecință a „coborării”, arhetipul golului) / ce să fac / exist și eu / ce subțire mi-i umbra (ce ne(în)de)ajuns; intimitatea nașterii mele, existenței mele).

Sensurile simbolurilor, însemnătatea simbolurilor, se strâng în... Heraclit, în „răul ce trece prin inima mea”, răul cu izvor pântecul matern, o altă intimitate, pe care numai „creatoarea” o „știe”, o păstrează în memoria ei (ne)mărturisindu-ne „schimbarea la față a creatului” și transformarea lui în „neschimbare”. Sens al Ființei supus răului-timp, cascadelor neantice ale nemuririi.

Numai în „mamă, nu e moartea”, putem descifra marea diferențiere a simbolului de arhetip: „Mamă” – simbol ce urmează calea numelui (simbolul creației). Un exemplu de cum simbolul înrobește substantivul pe moșia arhetipului (t.i.). În timp ce moartea este un arhetip, mai mult decât un substantiv, o idee universală care implică drama existenței... muritoare.

Dincolo de aceste analize, prin care subiectivitatea relaționismului văzut de mine între simbol și arhetip nu face decât pledoaria unității estetice a poemului epic Daniel Corbu, voi îndrăzni și o analiză a vectorilor semantici ce dinamizează simbolurile în arhetipuri (t.i.). Schemele sintactice ascund acești vectori vederii raționale în hlamidele „obiectelor sensibile” ce iluminează „subiectele dezbaterei literare”.

Primul vector, de care, de a cărui intensitate, depinde „vânătoarea cuvintelor” este: „să vină seara”, imperativ, impetuos, ce determină „coborârea” ca: „așteptarea să limpezească noi vânători de cuvinte” „vânători, cu ogari alergând”, vânători ce aleargă „ogarii cuvintelor”.

„Seara”, aici, e mai degrabă un totem protector al vânătorii de cuvinte alese, pentru un ritual antropofag, cuvintelor de preț, în schimbul unor vorbe goale, spumoase, lichide, sanguine, vorbe semn, vorbe înseamnă: „Trecem fiecare cu o icoană în mâini” – al doilea vector important în spațiul semantic al schemelor arhetipului intimității. Un simbol totodată dezgolit în intimitate, în arhetip, până la „semnul” destinului și al rugăciunii.

Ca spațiu dinamic, poemul este o combinație liniară a vectorilor „să vină seara”, „trecem fiecare cu o altă icoană în mâini”, vectori ce se descompun prin hățșurile ideilor și simbolurilor arhetipale în: „tac”, „îmi înghesui singurătatea-n oglinzi” (ghemuirea în intimitate), „roua deconspiră sigiliile” (trădarea puterii intime), „luna descuie toate ușile” (evadarea din intimitate); „adorm cu mâinile goale” (cădere, din nou, în arhetipul golului – un document al haosului); „exist” (simbolul dus în semnul ex-siterului).

(continuare în pag. 11)

Poemul „**Râul ce trece prin inima mea**”, în această dependență liniară a vectorilor semantici, provocând următorul spațiu esențial al limbajului literar.

Să vină seara (v_1) **așteptarea să limpezească** (v_2) **noi vânători...** **Tac** (v_3) **îmi înghesui singurătatea în oglinzi** (v_4)... **cineva mă ademenește** (v_5)... **nu e moartea** (v_6)

Treceam fiecare cu o altă icoană în mâini (v_7)... **roua deconspiră sigiliile** (v_8), **luna deschide toate ușile** (v_9) **mă știu** (v_{10})... **adorm cu mâinile goale** (v_{11}). **Există** (v_{12}) **subțire mi-î umbra** (v_{13}).

O „combinare a combinației lor liniare, mai mult sau mai puțin... sintactică, dar în favoarea dinamismului semantic (axă, matrice semantică vectorială), ar fi:

Fiecare vector are o direcție bine determinată. Aici, verbul (vectorul independent) este direcționat prin substantiv. De exemplu: „**să vină** = v_1 ” are dreaptă semantică „**seara**”; „**să limpezească** = v_2 ”, substantivul așteptarea; „**îmi înghesui** = v_4 ”, are direcția „în oglinzi”; **mă ademenește** = v_5 ” are suport „cu vorbe”.

Vectorul și suportul său semantic străpung spațiul limbajului literar, respectând sintaxa și morfologia unei gramatici vectoriale semantice aparte. Cea mai importantă componentă a vectorului lingvistic este *sensul* lui imposibil de „trasat” grafic. Însă, la îndemâna interpretării subiective. Mereu impuls – săgetat sferic, la voia unui liber arbitru aflat în iluminarea subconștientului revărsat în cotingent, ce participă la vânători arhetipale... antropofage.

Sensul este un „așa ar fi”, „așa nu ar fi”: *ușor de îmbrăcat cămașă / a măștilor pornite să-și zâmbească / în tinda unei case prea curată, / ce-n simțuri stă deschisă cu ușa-ntr-un dereg, / mușcata să vorbească mușcatului întreg* (t.i.).

Sensul este săgeata divină a reflexiei admiratoare, huloitoare, ocrotitoare, milostive, nemiloase, trezire a unor noi călătorii instinctive, senzoriale. *Sensul*, mai mult decât arhetipul, străbătut de el, este imanență și iminență, esență a obiectului estetic răsturnat în adormirea rațională fără trezire, a unui eveniment imaginar. Aici, „**râul ce trece prin inima mea**”, inima poetului.

După cum „predicatul” este vector și „subiectul” poate fi suportul acestuia. Direcția vectorului – actanță semantică este / eliberează vectorul – predicat de obligații gramaticale, având drept legitim de noi gramatici, negramaticale, de libertăți dinamice în simbol și imagine. Mereu sub aura, sub guvernarea *complexelor* generatoare de *sens* semantic, de combinații sintactice semnificative, până în stadiul ruinării, epuizării *sensului* semantic în *semn*.

Revoluție a cuvântului Daniel Corbu, a poemului său, „în alt fel săvârșită”, dar sub stindardul unui „cult epic” - masă rotundă a dezbaterii arhetipurilor și schemelor lor psihologice, foarte aproape de mâncatul cu mâna, de înmuiatul degetelor în „tochitura mitului”, a degetelor flămânde să privească o nouă rațiune a judecăților primare. Mai puțin filosofice, mai mult filologice. Judecățile asertorice și apodictice. Între „este” și „trebuie”, uneori, gândind problematicul „până la urmă... există”.

Cum splendid, aceste judecăți sensibile, se desbat în poemul „**Scrisoare neexpediată**”. Poem în care își face și mai mult evidențiat spațiul vectorial semantic

prin intermediul spațiului mitologic.

„Vom înțelege prin **mit** un sistem dinamic de simboluri” (spune Gilbert Durand), *de arhetipuri [...]* care tinde să se realizeze ca povestire”. Componente, după cum vedeți, a unui spațiu vectorial în care lipsesc ... vectorii. **Mitul este un sistem lingvistic, un spațiu al unui limbaj ... literar (t.i).**

Vectorii semantici, în poemele domnului Daniel Corbu, străpung mitul și legenda în favoarea unei istorii prezente: istoria judecăților revoltate pe „**cum este**” împotriva lui „**așa este**”.

Cine? Un subiect denotat, un obiect abstract, un substantiv suport semantic: mit explicitat rațional sau iraționalizat.

lată o... „**Scrisoare neexpediată**”:

„**Nimeni să nu întrerupă cântecul!** (asertiune)

Până la urmă, Odysseeas Elytis, există și o mare a mea (mit explicitând un arhetip)

Cu neștiute corăbii și cântece de sirenă (simboluri scufundate în denumiri)

Cu frânte aripi dedalice (nouă denumire, legată de simbolul zborului frânt) (anaforă: cu neștiute..., cu frânte...)

Da, Odysseeas Elytis, cum bine îmi scrii, (din nou, simbolul care generează o nouă denumire a ... mitului)

90 la sută orice nenorocire (arhetip) (simbol transformat în semnul 90) **ne conține** (idee generată de arhetip)

iar Infernul nu e decât un labirint răsturnat (simbolul „Infern” provocând denumirea „labirint răsturnat”) (asertiune)

Și pentru ca frumusețea și veșnicia ei să rămână (judecată problematică)

Nimeni să nu întrerupă cântecul! (asertiune, repetiție, invariant)

Până la urmă, Odysseeas Elytis, am și eu o mare a mea (judecată problematică, până la urmă = e posibil. Dar și exemplu de simbol care denumește „o mare a mea”)

Cu neștiute corăbii sirene furtuni zei plutitori (simbolul corăbiei neștiute, denumite, transformat în cuvinte...)

Cu oglinzi mișcătoare (altă denumire)

Cu iluzia țărului răsfânt în mine (denumire, anaforă)

Cu frigul memoriei (ibdm)

Cu file albe pe care se-nghesuie mormane de vorbe, spaime, tăcerile ... aerul claustrofob (cu iluzie, cu oglinzi, cu ... = anafora) (exemplu de cum simbolul „neștiutele corăbii”, alături de arhetipul o „mare a mea” se transformă în „cuvinte” și „idei”).

Până la urmă, (o altă anaforă: trei repetiții egal distanțate în text) **Odysseeas Elytis, există și o mare a mea** (invariant = mitul care sprijină, aici, o povestire care...)

Care, încet, încet se transformă în cuvinte („o mare a mea”, simbol, de această dată, ce-și recunoaște menirea de a se transforma în „cuvânt”)

Dar cum bine îmi scrii (mit personificat)

cu foșnetul Mării Egee adâncit în cuvinte. (arhetipul golului)...

(continuare în pag. 36)

Diana HOMESCU

RISCURI

Sângele acoperă atât de bine fața bărbatului încât cu greu îi mai pot distinge obrazul. Are pielea arsă de soare sau poate așa e tenul lui, mai întunecat. Deși nu mă omor după scene sângeroase vederea lichidului roșiatic nu mă deranjează într-o măsură prea mare, sunt atentă mai degrabă la ochii ațintiți asupra mea, atât de aproape încât nici nu clilesc din teama ridicolă că i-aș putea atinge. Au o culoare ciudată, cum nu cred să mai fi văzut până acum la cineva, atât de negri de parcă scopul lor unic ar fi să întunece toată încăperea. Chiar asta reușesc, nu mai văd nimic altceva în jurul nostru. Suntem doar noi doi și frica pune stăpânire peste mine crescând treptat în intensitate, pe măsură ce disting ură în privirea care mă ține încremenită. Atât de multă ură încât mă cutremur, dar sunt hotărâtă să-mi țin cumpătul.

„Să nu crezi c-ai scăpat, mă-ntorc după tine!”

Nu amenințarea în sine mă impresionează, deși e rostită cu voce adâncă și hotărâtă, care nu lasă loc de interpretare. Când îmi dau seama că buzele lui nici măcar nu s-au mișcat panica mă învinge și țin.

Nu știu dacă în realitate am scos vreun sunet, sper c-am făcut-o doar în vis. Cineva îmi scutură viguros umerii și mă forțez să deschid ochii, amețită și speriată, fără să-mi dau seama unde sunt pentru moment. Văd o altă față încremenită deasupra mea, la fel de aproape, doar că nu e strop de ură în ochii care mă privesc acum.

- Stai liniștită, ai visat, spune o voce familiară și respir cu dificultate, silindu-mă să rămân ancorată în prezent.

N-am obiceiul să dorm cu ușurință în orice condiții, dar am făcut-o de data asta, în ciuda poziției incomode. Nimic din ce m-a speriat acum n-a fost adevărat, ce-i drept, însă coșmarul care se repetă la nesfârșit se suprapune cu atâta precizie peste amintire încât devin adesea confuză, chiar dacă m-am trezit. Nu tocmai surprinzător fiindcă ochii, sângele, cuvintele de amenințare... toate copiază realitatea cu exactitate. Doar faptul că buzele lui rămân încremenite ar fi un indiciu care să mă ajute în ceața de panică din care mă zbat de fiecare dată să ies. Nu-mi amintesc, dar cu siguranță a deschis gura, trebuie s-o fi deschis, oricât de puțin, altfel n-ar fi ieșit nici un sunet din ea. Normal ar fi să-mi dau seama că e numai un vis. Din păcate în ultima vreme am senzația că-mi sunt necesare din ce în ce mai multe minute să revin la realitate, deschid ochii și totuși privesc în continuare fața plină de sânge, clipe lungi și grele care nu par să mai aibă sfârșit. În astfel de momente nu găsesc deloc sens ideii că timpul le vindecă pe toate.

Îmi dau seama într-un final unde sunt și cu cine. Legănata de mersul ritmat al trenului mă silesc să revin în realitatea clipei printr-un efort serios de voință. Așezată pe banchetă lângă mine Alina oftează, cum face întotdeauna când nu-și găsește cuvintele. Nici nu-mi trebuie vorbe acum, oricât de liniștitoare, doar de prezența ei tăcută am nevoie. Îi sunt recunoscătoare tocmai pentru că știu câte și-ar dori să-mi spună și n-o face. Uneori aș vrea să redevină ea însăși, vorbăreată și veselă, nu vreau să se schimbe pentru mine tocmai când abia și-a revenit din propriul ei coșmar și până la urmă o

glumă – două n-ar avea cum să-mi facă rău. Dar nu-i spun de teamă să nu pun vreo presiune asupra ei, s-ar simți datorate să mă bine dispună, să mă ajute să uit... și nu e treaba ei să facă asta. Îmi întinde sticla cu apă și iau câteva guri deși nu mi-e sete, de parcă lichidul rece ar avea cum să spele imaginile din fața ochilor mei.

Mircea s-a așezat înapoi pe bancheta din fața noastră, mulțumit probabil în sinea lui că m-a trezit la timp. E singurul văr pe care-l am și faptul că părinții lui locuiesc într-o comună bănățeană la câteva sute de kilometri de ai mei ne-a împiedicat să petrecem foarte mult timp împreună în copilărie. Am încercat să ne cunoaștem mai bine în ultimul an, de când e student la Brașov și de-atunci parcă nu mai simt lipsa unui frate. N-a vrut să stea la noi acasă, deși părinții mei s-au oferit să-l găzduiască, bănuiesc că și-a dorit să experimenteze mai liber viața de student. A preferat totuși să închirieze o garsonieră împreună cu un coleg în loc să stea la cămin și asta i-a asigurat condiții pentru învățat destul de bune încât să treacă primul an fără restanțe. Duminica însă vine des să ia masa de prânz cu noi.

Mircea dă impresia de superficialitate la prima vedere, vorbește prea mult și prea tare să-l poți lua de-a binelea în serios, habar n-am cu cine seamănă fiindcă unchiul și mătușa mea sunt cei mai tăcuți oameni pe care i-am întâlnit vreodată. Nicio problemă, vorbește Mircea și pentru ei, critică el tot ce nu-i place și ia de sus pe toată lumea fără rușine sau discernământ. Și totuși, dacă ai răbdare o vreme să-l cunoști îl descoperi cu surprindere responsabil, loial, plin de umor chiar și atunci când te face în toate felurile care-i vin la gură și nu-ți dă șansa să ghicești ce părere are despre tine, ți-o spune el în față ca să nu te chinuie cumva vreo urmă de îndoială. Ideea excursiei pe munte îi aparține în totalitate, insistând până când lista argumentelor mele s-a epuizat și-a trebuit să accept. Acum joacă cărți cu Radu, prietenul pe care l-a adus cu el fiindcă știe traseul și fiindcă n-ar fi suportat să petreacă trei zile singur cu două fete.

Prin geamurile murdare ale trenului lumina pătrunde cu greutate, mai ales că ne-am ales o zi mohorâtă pentru urcat și soarele se ascunde cu încăpățănare printre nori. Dacă începe cumva și ploaia, o să fie de-a dreptul neplăcut. Peisajul de munte dovedește că nu mai avem prea mult până la destinație, așa că mă răsucesc pe banchetă încercând să-mi întind picioarele, un fel de avertizare despre efortul care le așteaptă.

Abia acum observ că nu suntem singuri în vagon. Un alt călător ce pare după echipament că vrea să urce muntele stă câteva banchete mai departe, așezat cu fața către noi. Pare un băiat tânăr și-mi dau seama chiar dacă stă jos că trebuie să fie destul de înalt. În lumina cenușie a vagonului nu-i disting prea bine fața, dar e limpede că privirea o are ațintită asupra mea și nu-mi e deloc familiar golul pe care mi se pare că-l simt în stomac. Poate mi-e foame, am băut numai niște ceai înainte de plecare, sau poate emoțiile negative ale coșmarului nu m-au părăsit încă

(continuare în pag. 13)

de tot. Uneori rămân așa, agățate de vreo parte oarecare a trupului meu, o mână care continuă să tremure pentru o vreme, sau ochii care scapă lacrimi imposibil de controlat. Asta trebuie să fie, sunt sigură acum și nu mă deranjează când îl văd întorcând cu indiferență privirea către geam.

Trenul oprește și băieții coboară bagajele. Gara din Bușteni ne întâmpină pustie în aerul rece al începutului de septembrie și ne îndreptăm către traseul nostru urmându-l pe Radu, singurul care a mai fost odată la cabana Bradul. M-am îmbrăcat cu grijă, cât de călduros am putut fiindcă urăsc frigul, dar după o vreme simt că mi-e cald și respir cu dificultate, deși nici măcar n-am început să urcăm în adevăratul sens al cuvântului. Travesăm o pădure de la poalele muntelui și răsucindu-mi rucsacul în spate încep să regret deja c-am acceptat excursia.

- Mai poți? întrebă Alina și se oprește o clipă așteptându-mă pe potecă.

Prietena mea e plămădită din alt aluat față de mine. Obişnuită cu efortul fizic de mică nu mă îndoiesc că va urca muntele cu ușurință, chiar dacă preferințele ei se îndreaptă mai mult către sporturi de echipă precum handbalul. Pe de altă parte eu sunt o sedentară convinsă și prefer s-o aplaud din tribune.

- Nu prea am de ales, nu-i așa? întreb cu răsuflarea tăiată încetinind pasul și Mircea mă ajunge din urmă.

- Hai nu mă face de râs acum, lasă lenea și mișcă mai repede, mă încurajează el râzând și mă depășește cu mersul lui veșnic prea grăbit.

N-o să risipesc nici un gram din rezervele mele de energie, aflate oricum pe cale de dispariție. O să și-o audă el diseară.

Alina mă privește doar o secundă înainte să pornească mai departe în fața mea. Ne cunoaștem din prima zi de liceu, a fost un fel de prietenie la prima vedere, am schimbat doar o privire la intrarea în noua noastră clasă și ne-am așezat fără alte cuvinte în aceeași bancă. Cei trei ani de când ne cunoaștem au fost în bună parte zbuciumați pentru ea, liniștiți pentru mine. Părinții ei au divorțat cu un an în urmă și-a trebuit s-o privesc trecând prin asta, luând totul mult mai personal decât ar părea logic, căzând mult mai jos decât aş fi crezut posibil. De ce anume simt copiii nevoia de-a lua în spatele lor încă fragil eşecurile părinților ar fi greu de spus, dar o fac, de fiecare dată.

Lunile dinainte de ruptura propriu-zisă au fost de fapt cele mai dure, cu certuri prelungite și tăceri grele în casa lor și în fiecare dimineață mi se strângea inima privind fața ei obosită, ochii umbriți de durere. Își pierdea cumpătul repede, se răstrea la toată lumea și la mine în mod special, și-o ascultam înghițind orice replică mi s-ar fi părut normal să-i dau ca răspuns. În ciuda protestelor mele s-a aruncat fără să gândească prea mult în brațele unui coleg cu un an mai mare, care în mod sigur n-o merita, ieșind apoi din relația respectivă încă și mai lovită, dacă așa ceva e măcar posibil. Probabil simțea nevoia să facă propriile ei greșeli pentru a le uita pe cele de acasă pentru că imediat după asta și-a îndreptat toată atenția către Vlad, un alt coleg nu cu mult mai grozav decât primul. Normal că n-a mers prea bine și-a trecut aproape la extrema opusă, decisă să nici nu mai audă de băieți pentru o vreme. Într-un târziu, după ce s-a pronunțat divorțul, s-a liniștit cu adevărat. Am petrecut împreună cât

de mult timp am putut și spiritul ei s-a trezit încet înapoi la viață, replicile ei dure dar pline de umor au început să se audă din nou și chiar zâmbetul a început să-i apară pe față, din ce în ce mai des.

După care viața mea liniștită s-a prăbușit și-a venit rândul ei să devină suport. N-am crezut-o în stare, să fiu complet sinceră. Nu în sensul că nu i-ar fi păsat, dar m-am așteptat din partea ei la proteste, argumente, eram convinsă c-o să caute metode drastice de-a mă scoate din starea în care sunt, potrivite cu firea ei zbuciumată și cu felul în care și-a căutat ea însăși drumul în momentele de cumpănă. În loc de asta m-a sprijinit exact așa cum aveam nevoie s-o facă, nu mi-a căutat soluții, nu mi-a cerut să-mi revin, a stat în general tăcută lângă mine și asta a fost tot ce mi-am dorit din partea ei.

Și-a făcut fără comentarii bagajele când i-am spus că fără ea nu plec în nicio excursie pe niciun munte, dar să-i mulțumesc pentru asta ar fi fost de prisos.

Începe urcușul printre brazii zvelfți și privesc cu groază poteca șerpuiind printre ei. Radu le cercetează atent trunchiurile și când găsește un cerc pictat cu roșu continuă mulțumit. După vreo două ore deja sunt bună de aruncat la gunoi, ca orice alt deșeu inutil, fiecare gură de aer pe care-o inspir îmi rănește plămânii și picioarele mele par să aibă o voință proprie, refuzând cu încăpățănare să se mai așeze cuminți unul după altul. Faptul că nu sunt în stare să-mi controlez mintea e rău destul, acum trebuie să constat că și corpul s-a hotărât să mă trădeze.

desen de Elena-Liliana Fluture

Constanța ABĂLAȘEI-DONOSĂ

Maria IEVA

O bucată din drum

Era trecut de amiază, când șoferul autobuzului trase pe dreapta și se dădu jos din autobuz. Preț de câteva minute se învârti pe lângă el, iar când reveni rugă călătorii să coboare. Autobuzul avea o defecțiune la sistemul de frânare și trebuia să se întoarcă în garaj. Nu erau decât vreo 15 călători, dar când ajunseră la răscruce, constată că doar el și cu încă o fată mergeau în aceeași direcție.

- Ai simțit și tu sărutul pufului de pădărie?

- Ochii albaștri și limpezi ca marea îi aruncară o privire fulgerătoare. Mergeau împreună de o bucată bună de vreme și tânăra de lângă el spunea numai prostii. Până în sat aveau de mers vreo 8 kilometri. Plecase de acasă imediat după terminarea clasei a VIII-a și revenea vara, când putea rupe câteva zile de concediu, să își viziteze mama. Liceul, armata, facultatea, apoi serviciul, să tot fi trecut 20 de ani de atunci. Nu mai cunoștea sătenii, unii au murit, alții s-au născut, lumea era mereu în schimbare, numai el era același bărbat deșirat cu ochii albaștri și părul cârlionțat. De câțiva ani își lăsase mustață, la început i s-a părut că arată caraghios, dar apoi se obișnuise cu noua lui înfățișare. Îi plăcea să lase o impresie bună oriunde mergea, numai că de data aceasta nu prea nimerise cu ținuta. Pantofii îi făcuseră bășici la degetele mari. O privi cu coada ochiului. Și-o amintea vag, însă se părea că ea îl cunoștea foarte bine...

- De ce ai venit acum, de obicei vii în august?

I se păru nepoliticos din partea ei, să puna asemenea întrebări, mai ales că el nici nu știa cum se numește. O cunoștea din vedere, era o fată care locuia cu câteva străzi mai încolo de casa lui. Avea părul tuns scurt, nasul în vânt, ochii rotunzi, obrajii trandafirii și barba întoarsă. I-ar fi spus să-și vadă de drumul ei, dar nu era normal să se comporte ca un bătăran, nu îi stătea în fire. El avea alte gânduri, căsătoria era o treabă serioasă, nu-i stătea mintea la gândaci și la firele de iarbă.

- Din moment ce nu mi-ai spus pe nume, cred că nu știi cum mă cheamă. Sunt Elena, nepoata lu' moș Gheorghe, pantofaru' din sat, cel cu un ochi căprui și unul verde, toată lumea îl știe. Dacă vrei poți să îmi spui Eli, așa îmi spun prietenii. Știu că nu am nimic din frumusețea Elenei din Troia, dar nu sunt vinovată pentru asta. Zâmbi. Eu te știu de Tudor, Tudor a lu' mama Floarea. Auzi? Cred că vine o căruță, după cum se aude scârțâitul roților, e căruța lu' tata Pătru. Nu vrea să-și repare osia, spune că așa îl aude lumea de departe. O privi de departe cum zburda peste verdele crud. Imaginea ei, de atunci, avea să îl urmărească pentru multă vreme. Dacă vrei, poți să mergi cu el, eu voi scurta drumul, merg pe zăvoi, îmi place să merg pe jos, și îmi este dor să văd

cocorii pe luncă, s-au întors de câteva săptămâni. Mergi în pace!

- Drum bun.

Nu credea că a auzit, a croit-o peste câmp și, cu geanta la gât, alerga. Semăna cu un poștaş. O privi de departe cum zburda peste verdele crud. Imaginea ei, de atunci, avea să îl urmărească pentru multă vreme. Dacă zborul fluturilor și lacrima ierbii nu au reușit să îl înnebunească, sigur scârțâitul roților și tusea seacă a lui moș Petre vor reuși. Acceptase să urce în căruța pentru a-și cruța picioarele de încă câteva bătători, probabil bășicile s-au spart, că degetele îl dureau tot mai rău. Pe de altă parte nu i se părea normal ca sărmanul animal să îl care și pe el, avea și așa căruța plină cu nisip.

- Hai, urcă! Lasă, nu-ți face griji, nu pun niciodată mai mult decât poate duce. Îi cunosc puterea, doar nu degeaba îi dau să mănânce. Să care, pentru el cară. Tăcu pentru câteva clipe, trase un fum de țigară și continuă: "A scos podnițele din grajd și acum trebuie să le pun la loc. Ce, eu nu muncesc pentru el!? Nu ar străluci părul pe el dacă nu ar fi îngrijit." Tuși de câteva ori și se ridică să pună pătura peste toată scândura pe care stătea. Era o pătură veche și destul de murdară. Îi mulțumi și se așeză, cuminte, lângă el.

Noroc că moș Petre nu vorbea prea mult, își căuta liniștit de ale lui. Cu o mână ținea frâiele și cu cealaltă o țigară făcută de el, din tutunul cultivat în grădina din spatele casei și din hârtie de ziar. Tutunul avea un miros aparte, miros care îi aducea aminte de copilărie. Viața îl schimbaseră. Dintr-un băiețandru care respira aerul proaspăt de munte a ajuns un om care își ducea zilele prin birourile ticsite de documente. Fiecare are dreptul să aleagă și alege ceea ce crede că i se potrivește. El a ales și acum trăia alegerea făcută, dar nu îi părea rău de nimic. "Omul se învață cu răul ca și cu binele și la un moment dat nu mai știe să facă diferența, iar atunci când răul dispăre ajunge să îi lipsească", așa îi spusese bunica din partea mamei, când o întrebase de ce a acceptat să fie agresată atât fizic cât și verbal de bunicul lui. Privind peste câmp și-l aminti. Era un om înalt, cam de 1,90 m cu umerii lați ca un uriaș; un bărbat pe al cărui chip nu a văzut niciodată un zâmbet. A fost singura prezentă masculină din copilăria lui. De la el moștenise ochii albaștri și statura, numai că el nu avea mușchi, era doar o grămadă de oase agățate în piele.

- Bine că vremea e frumoasă, mai apucă oamenii să cultive pământul. Vezi frunza de la iagod și spinu' înflorit, e vremea să se semene porumbul. Mare noroc a-voși, mai băiete, să nu treacă tocmai acum nicio mașină, dar las', așa ai mai stat și tu la soare, că ești tare tras la față.

- Să trăiești, tata Petre! Mulțum frumos pentru osteoneală! Se dădu jos din căruță și pași pe strada bătătorită. Era așa cum o știa, iar casa din spatele nucului părea că îl așteaptă. De cum se apropie își văzu mama în poartă.

- Te-am așteptat, mi-a spus Elena că vii. Îi cuprinse obraji cu amândouă mâinile și prinse a-l săruta. Hai, intră, bine ai venit! Ți-o fi foame. Stai, să-ți pregătesc ceva să mănaci. Îți fac repede niște ouă cu mămăligă. Tu mergi și te schimbă, pun masa și, apoi, stăm de vorbă.

Pași peste pragul casei. Mușcatele erau îmbobocite, iar în casă domnea ordinea. Chipul bunicului îl privea

(continuare în pag. 16)

din spatele ramei cu aceeași seriozitatea. Era o poză făcută înainte de război, căci cel care s-a întors de la război nu mai avea nimic în comun cu cel care a plecat, a auzit-o de atâtea ori pe bunica spunând asta. Abia după ce a murit a aflat, că nu a fost în totalitate vinovat de comportamentul pe care l-a avut față de Valentina lui. După ce a scăpat din lagărul rusesc și s-a întors acasă, a găsit în bățatură alt bărbat care se ocupa de nevasta lui și de treburile casei. Își lăsase soția însărcinată și o găsi cu două fete. Una de 3 ani și alta micuță, abia dacă mergea în picioare. Totul s-a făcut cu acordul părinților lui. Erau bătrâni și singuri, decât să le plece nora și nepoata, mai bine să aducă alt bărbat în bățatură. Era casa lui, nu avea unde să plece, mâncase boabe de porumb prăfuite și îndurase cruzimea războiului cu gândul la ea și ea nu a putut să-l aștepte, ba mai mult i-a umplut ograda de plozi. Mănat de gelozie oarbă s-a repezit în grajd și luă pușca, de acolo, de unde o lăsase înainte de începerea războiului. Dacă copilul nu ar fi început să țipe și muma lui a blestema, l-ar fi găurit pe intrus. Din acea zi nu l-a mai văzut. Alexandru nu s-a purtat rău cu copiii și nu i-a deosebit, dar Valentina de câte ori se așezau la masă trebuia să pună o farfurie, o ligură și un scaun în plus, aceasta i-a fost pedeapsa până ce l-a născut pe Vasile, ultimul lor copil. Nu l-a durut că a fost cu alt bărbat, nici că i-a făcut un copil, știa că nu a avut de ales, bătrânul era olog, iar Valentina și muma lui nu s-ar fi putut descurca cu munca câmpului cu lemnele și cu un copil mic în casă. Viața a fost aspră în acea perioadă. După ce a fost luat prizonier, ei primiseră vestea că a murit. Cum era să facă? Rațional știa, dar când se gândea că ea s-a regăsit cu băiatul pe care l-a iubit în tinerețe, nu putea să uite. Părinții ei au silit-o să se căsătorească, ea nu l-a vrut. Alte vremuri, alte obiceiuri. Multe o fi îndurat și omul la care privea acum tăcut. l-a fost și bunic și tată, tatăl lui plecase spre o altă destinație înainte ca el să împlinească trei ani. Nu era un om care să stea prea mult într-un loc, Floarea fusese atenționată, dar l-a adus acasă când era cu burta la gură și, bietul om, pentru a scăpa de rușine, nu avu decât să-l primească în ograda lui. Era convins că atunci când se va ivi ocazia va pleca, l-a dibuit încă de la început, era un aventurier și aurl nu se găsea în ogradă, trebuia căutat. Niciodată nu îi simțise lipsa, bunicul Alexandru reușise să-l suplinească. Ceea ce nu a înțeles de-a lungul vieții a fost: de ce mama lui, nu s-a căsătorit. Probabil l-a așteptat să se întoarcă. Nu a întrebat-o și nici nu o va întreba, trecutul are rănilor lui, chiar dacă s-au cicatrizat mai pot sângera. Uneori durerea unui membru, chiar dacă amputat, poate fi resimțită le fel de vie ca și atunci când membrul a fost bolnav.

Se schimbă și își vârî picioarele în niște pantofi vechi pe care îi găsi prin casă. Tigaia și ceaunul cu mămăligă fierbeau pe cuptorul din cărămidă. Mama lui, o femeie nu prea înaltă, cu părul cărunt și ochii vioi se învârtea pe lângă cuptor, încercând să facă focul să ardă mai cu putere. Într-un pahar ciobit erau puși câțiva toporași albi și violeți.

- l-a adus Elena mai devreme, spuse mama lui care îl surprinse privind florile.

- Este o tânără băgăcioasă.

- Ea mi-a spus altceva, cică ești tare tăcut și tot drumul ai fost iritat, orice a vorbit nu ți-a fost pe plac.

- E un copil zvăpăiat, nimic mai mult. Hai, să o lăsăm cu ale ei... la spune-mi, mata ce mai faci, cum te mai

simți?

- Lasă-mă pe mine, eu sunt bine. Cu tine ce e? Te văd schimbat...

- Muma Floareo, muma Floareo, m-a trimis mama după o sapă! o mogâldeată cu părul negru și cărlionțat își băgă capul pe ușa bucătărie.

- Mergi George și o ia de unde ai pus-o data trecută. Băiatul se făcu nevăzut, iar Tudor se așeză liniștit la masă.

Seara, deși era răcoare, se așeză pe pragul casei și privi cerul. În casă era liniște, doar oile și mieii vecinilor mai behăiau. Un muget și apoi liniștea coboră odată cu întunericul. Tresări când cineva îi atinse umărul. Ridică ochii, era Elena, fata cu care împărțise o bucată de drum.

- Bună seara! Îmi spui, te rog, dacă mama Floarea este acasă?

- După cum vezi nu e nicio lumină aprinsă, doar luna stă agățată acolo sus și ne privește. Dacă ar fi acasă, nu crezi că ar trebui să vezi lumină?

- Nu înțeleg de ce ești așa de urăcios, nu ți-am făcut nimic, sau poate asta ești tu: domnu' ironie. Mai du-te naibii de orășean fițos! Se întoarse pe călcăie și dădu să plece când mâna lui fermă îi cuprinse mijlocul.

- Cine te crezi să îmi vorbești așa? Ai noroc că nu ești decât un copil că, altfel...

- Altfel ce, ce mi-ai fi făcut? Ochii ei plini de furie trimiteau fulgere. Chiar dacă era întuneric putea să îi vadă furia licărind în ei.

Mirosea a primăvară și era atât de fragedă în brațele lui. Îi simțea trupul încordat, iar brațele se luptau cu ale lui. Îl lovi de câteva ori cu pumnii în piept, dar o propti de zidul casei și îi strivi trupul cu trupul lui. Nu o lăsă să facă nicio mișcare și simțea cum încet, încet încordarea dispăru. Când a simțit că s-a potolit se dădu la o parte și brațele îi căzură moi pe lângă trup. Atingerea i-a tulburat pe amândoi. Nu mai spuneau nimic atunci când se auzi scârțâitul porții și mama lui intră.

- De ce stați pe întuneric? Haideți în casă s-a făcut frig. Elena, ai venit pentru probă, dar să știi că nu am apucat să termin. Mai am puțin, dacă nu te grăbești foarte tare și poți aștepta, în 20 de minute sunt gata. Uite, între timp, Tudor pregătește un ceai și stați de vorbă. Și el vrea să se căsătorească anul acesta, poate împărțiți ideile despre nuntă.

Ca să vezi, urma să se căsătorească...

- Lasă-mă pe mine, mă descurc mai bine. Elena turnă ceaiul de mentă în două căni albe, se așezară la masă și-l întrebă fără nicio altă introducere: de ce te căsătorești așa târziu? Tăcu și roși.

- Întotdeauna gândești cu voce tare? Nu am gasit persoana potrivită și nu cred că 34 de ani este o vârstă chiar așa de târzie. Am fost ocupat, nu am avut timp pentru o familie. Dar, ție nu ți se pare că ești prea tânără pentru a face acest pas? Căsătoria nu este o joacă, îți întemeiezi o familie, este cel mai frumos, dar și cel mai greu lucru din lume.

- Dacă așa crezi, înseamnă că te-ai privat cam mulți ani de această bucurie. Nu vreau să-mi risipesc tinerețea și, nu cred că 23 de ani este o vârstă chiar atât de fragedă.

(continuare în pag. 17)

- Ce? Cred că n-am auzit bine, ai 23 de ani? Nu ți-aș fi dat mai mult de 17-18. Ești așa firavă... Nu mi te imaginez purtând în pânțe un copil, n-ar avea cum să crească, aici, în abdomenul ăsta mic. Îi atinse fără să-și dea seama abdomenul și apoi îi luă mâna și i-o ținu într-a lui. O privi mai de aproape. Era frumoasă, poate că nu avea nimic din frumusețea Elenei din Troia, dar avea ceva din farmecul Cleopatrei.

Ea își retrase mâna și privi în jos.

- Chiar vrei să știi de ce mă căsătoresc? din vocea ei răsună o sinceritate dezarmantă. Mi-e teamă că voi deveni lesbiană, nu mă atrag bărbații. Logodnicul meu este chipeș și un om bun, dar în momentele de intimitate nu simt nimic. Poate că nu îmi plac bărbații, nu știu ce să cred... Am mai avut câțiva prieteni care n-au reușit să trezescă în mine nici dorință, sunt convinsă că am o problemă. Nu știu dacă îmi plac femeile, dar dacă bărbații nu mă atrag, atunci poate ar trebui să caut în altă parte. Roși până în vârful urechilor. Se ridică de pe scaun, se întoarse cu spatele și își acoperi fața cu amândouă mâinile. Doamne, abia dacă am schimbat câteva vorbe și uite, așa cum spui, gândesc cu voce tare. Mi-e așa de rușine, parcă aș sta goală în fața ta.

- Elena, poți să vii, aproape am terminat și am nevoie de ajutor.

Salvată la timp. Nu știa ce ar mai fi putut spune, bărbatul de lângă ea nu schița niciun gest, probabil o considera nebună. Nu spusese niciodată ceea ce-i spusese lui.

Din spatele ușii o privea, rochia îi venea ca turnată. Cum poți să judeci un om fără să îl cunoști... Greșeală după greșeală, ea nu a vrut decât să fie o companie drăguță. În lumea asta închisă nu cunoscuse un alt mod de viață, era așa cum era, nu știa să fie prefăcută. Îl fascina, în câteva ore a reușit să o vadă într-o altă lumină. În rochia de mireasă, cu părul ciufilit, ochii ei verzi sclipeau. Se privea în oglindă și zâmbea. Ar fi vrut să creadă că era fericită, dar după discuția de mai devreme știa că nu era. Cum adică să devii lesbiană? Nu este totuna cu a deveni medic, lesbiană te naști nu devii. Se duse cu gândul la Cătălina lui Eminescu și zâmbi în sine lui. Avea nevoie de un Cătălin care să o facă să uite de prostii.

Trecură patru zile de când era acasă și nu se gândise la Silvia, logodnica lui, deloc. Încă două zile și trebuia să plece. O zări pe Elena de câteva ori, dar se părea că fata îl evita, pe semne se rușinase de ceea ce vorbiseră. Săpa cu hârlețul în grădină când o rafală de vânt aduse un miros cunoscut. Din acea seară, de când i-a strivit trupul de zid, mirosul ei s-a impregnat în simțurile lui. Mirosea a primăvară, a proștețime, mirosea a narcise și a zambile, mirosea a ea.

- Bună Tudor! Era mult mai sfioasă ca data trecută, își ferea privirea și părea nesigură pe ea. Am venit să îmi iau rămas bun, voi pleca pentru câteva zile, am examen și până mă întorc cred că tu vei fi plecat. Îi întinse mâna și mâna lui mare i-o strânse cu putere. Avea palmele asudate. O cuprinse cu brațele și o strânse la piept. Îi simțea inima bătând cu putere, dar și a lui își schimbă ritmul. O sărută apăsător pe gură și își strecură mâinile sub bluza care-i ascundea formele. Răspundea, corpul ei răspundea, la fiecare atingere. Se desprinse din îmbrățișarea lui și fugi fără să privească în urmă.

În săptămâna următoare, Tudor s-a întors la Silvia și la proiectele lui, iar Elena la preșcolarii ei. Din când în când își aducea aminte de frumusețea aproape sălbatică a ochilor

ei verzi. Silvia era altfel, era femeie în deplinătatea cuvântului, dar după ce savurase aroma buzelor Elenei și-a dat seama că nu o iubea. Putea să-i fie soție perfectă, dar nu și iubita visată. Elena era o iluzie, dar Silvia realitatea. Mai era și diferența de vârstă care îl împiedica să se gândească la ea, cu toate că nu l-a împiedicat să o sărute. Zilele treceau, iar Elena îi apărea tot mai rar în minte.

La cealaltă margine de lume, Elena încerca să își facă ordine în viață. Îi era clar că nu era îndrăgostită de viitorul ei soț și nici nu o atrag femeile. Ce gând prostesc și l-a mai și rostit cu voce tare. Doar pentru că i s-a părut prin clasa a X-a că sâniile colegei de bancă sunt frumoși, nu însemna că era atrasă de femei. De cum l-a întâlnit în acea zi pe Tudor și a simțit atingerea pufului de pădăie, a știut, a știut că existau suflete pereche și că nu era doar o poveste. Ce putea să facă? Și-a luat un angajament, pe care trebuia să îl respecte. Se va căsători nu putea da înapoi. Nu toată lumea are parte de o mare iubire, iar cu timpu' va învăța să își iubească soțul.

Fiecare se resemnase pe drumul său până când s-au reîntâlnit. Mătușa lui Tudor decedase și venise să participe la înmormântare. Când s-au revăzut, au uitat de toate promisiunile, s-au apropiat firesc ca și cum s-ar fi știut dintotdeauna. Ar fi fost împotriva legilor naturii să facă altfel. Nu lipsa de responsabilitate, ci dragostea i-a făcut să-și încalce promisiunile. Dincolo de cuvinte mai exista o zvâcnire, zvâcnirea a două inimi care s-au unit într-un sărut.

Întinși pe iarbă priveau cerul. Tudor îi așeză o mână pe abdomenul bombat și zâmbi.

- Nu mi-am imaginat că aici poate să crească un copil și uite, că au crescut doi nu unu'. Data viitoare poate facem tripleți și așa ai vrut să fii educatoare, acum poți avea grădinița ta.

- Tudor, nu crezi că ar trebui să le alegem un nume?

- Andrei și Valentina, după bunica și fratele bunicului tău. Într-un fel suntem rude, un amestec ciudat, de sânge și iubire. Mătușa, Dumnezeu să o odihnească, a fost și mătușa ta... Aș vrea ca noi să facem din fiecare zi o sărbătoare a iubirii.

- Multă vreme nu am știut cine era femeia din fotografie, până când într-o zi mi-a povestit bunicul. Fratele lui nu a mai coborât în sat, l-au găsit mort în pădure, la câțiva ani, după ce bunicul tău l-a alungat cu pușca. Numele preotului care ne-a unit destinele în fața cerului a fost Valentin, așa că eu propun să-i numim: Valentin și Andreea.

- Ceea ce contează cu adevărat este să învățăm să ne arătăm afecțiunea și să nu uităm să trăim cât mai des momente ca acestea.

- Ție ți-e ușor să vorbești, tu nu ai contracții... Ar trebui să chemi salvarea, că altfel voi regreta că nu am devenit lesbiană.

Amândoi izbucniră în râs...

Dumitru ANGHEL

Ion BĂLAN - Literatură brăileană de anticipație

Cărțile de proză „*Invazie extraterestră*”, vol. I, Editura PIM, Iași, 2013, 176 pagini, și „*Odiseea Spațială a Terrei către alte lumi*”, vol. II, 168 pagini, semnate de scriitorul Ion Bălan, marchează un inedit eveniment în viața culturală brăileană: *literatura de anticipație*. Trebuie să recunosc că acest gen de literatură, S.F., n-a fost punctul forte al lecturilor mele, cu excepția literaturii „*de amestec*” a marelui vizionar francez Jules Verne. Am acceptat, ca orice copil cuminte, *basmul*, cu toți *zmeii*, *balaurii* și toate „*arățărilor*” de pe alte țărâmurii, și mi-am potolit, instinctual poate, spaimele venite dintr-o altă lume, pe care imaginația mea n-o putea accepta, datorită prea multor enigme dintr-un spațiu incommensurabil și un timp ireversibil. Zmeii *cei mai...* zmei și balaurii cu toate cele șapte capete înfricoșătoare ale lor puteau fi răpuși de Făt-Frumos și de alți *voinici* cu buzduganele și săbiile lor năpraznice, iar aceste fapte de vitejie îmi creau mie o stare de protecție și siguranță. Nu însă și Irinei, nepoțica mea, care se dă în vânt după cărțile mai noi, cu personaje de tipul Harry Potter, și n-a agreat în niciun fel tradiționalul basm românesc, pe care-l consideră... *literatură horror* (!). N-a impresionat-o nici măcar morala luptei dintre *bine și rău*, cu victoria *binelui* asupra *răului*, iar toate personajele îi sunt profund antipatice, deoarece, zice ea, nu doar zmeii și balaurii sunt răi, cruzi, însetați de sânge și „*urâți*”, ci și Făt-Frumos, Harap Alb și voinicii sau Ilenele Cosânzenele?

Pe mine m-au înspăimântat, însă, până la limita coșmarului, distanțele și timpul în *ani-lumină* până la miliardele de stele și Găuri Negre din Cosmos; chiar până la misteriosul astru tutelar, Soarele, pe care nu întâmplător aztecii l-au divinizat și i-au adus ofrande cu inimi smulse din pieptul fecioarelor. Zeul Ra, cu energia sa termică și luminoasă, nepuizabile, deși eu am tot observat și m-am tot mirat că, pe planeta Pământ, totul are un început și un sfârșit!? Nici măcar cu romanticul satelit al Terrei, Luna, astrul nocturn al îndrăgostiților și al idilelor adolescențelor, n-am prea intrat în dialog, pentru că tot timpul am suspectat-o de răceală imperială și de un anume fel de perversitate astrală, când își tot schimbă *fazele* și-și arată corpul mâncat de vârcolacii care-mi dădeau fiori!

Poate doar *Carul Mare*, *Carul Mic*, *Rarița* sau *Cloșca cu pui*, din universul copilăriei mele, sau *Luceafărul*, pe care mi l-a făcut mai uman Poetul Nepereche, au fost singurele „personaje” astrale care mi-au dat alt tip de fiori decât cei de groază...

Probabil, dilemele fundamentale ale existenței miraculoase a *Omului* și a tot ceea ce ne înconjoară, animale și plante, apa și focul, cu biologia lor unică și inimitabilă, cărora nu le găsesc explicații – între mitul creației divine și teoria evoluției darwiniste – m-au determinat să ocolesc cărțile maeștrilor genului literar științifico-fantastic, cu excepția lui Jules Verne și a ilustrului său confrate, H.G. Wells. Sunt însă convins că alți cititori sunt familiarizați cu literatura de

anticipație a numeroșilor autori, dintre care amintesc mai nou pe Isaac Asimov, iar din literatura română pe Al. Mironov sau Ion Hobana.

Cum spuneam mai sus, în literatura brăileană, îl vom numi de-acum promotorul prozei de anticipație pe scriitorul Ion Bălan, cu cele două volume de S.F., „*Invazie extraterestră*” și „*Odiseea Spațială a Terrei către alte lumi*”. Premieră editorială absolută, cărțile oferă un interesant și inedit colaj de genuri literare, epic și dramatic, pentru că domnul Ion Bălan este, mai întâi de toate, un prodigios dramaturg, autor de literatură teatrală, cu implicare directă în lumea spectacolului, în calitatea sa de *director* al Teatrului „Maria Filotti”. De aceea, în cele două volume de proză, în care sunt folosite, ca moduri de expunere, narațiunea, descrierea și dialogul, vor fi întâlnite frecvent indicații de *regie*, scenografie și jocul actorilor, întâlnite în paranteză în piesele de teatru.

Dramaturgul Ion Bălan, cu picioarele pe pământ sau pe scena Teatrului, îmbină generos, inspirat și îndrăzneț cunoștințele sale de geografie, geologie și astronomie, cu o fantezie debordantă, din care rezultă o carte tipic S.F., cu toate ingredientele genului, dar păstrându-se în nota de seriozitate a posibilului. De pildă, în explicarea unor noțiuni științifice ca „Marea Implozie”, cunoscutul Big-Bend, în legătură cu nașterea Universului, prozatorul-dramaturg pune în discuție apariția vieții pe Terra din perspectiva creației divine, prin implicarea personajelor biblice Adam și Eva, cărora le anulează aura mitică, legendară și mistică din Cartea Sfântă, în paralel cu varianta teoriei *Evoluției* darwiniste.

(continuare în pag. 19)

Omului de teatru Ion Bălan nu-i puteau lipsi umorul și bagatelizarea ca procedee specifice artei dramatice, pentru o ironică și șugubeață demitizare a cuplului biblic, vinovat de păcatul originar al *Mărului* luat din *Pomul interzis*, pe care-l îmbracă în recuzita banală a unor lectori universitari, într-o aulă plină cu elevi și studenți. Și, ca să-i reușească *travestiul* contemporan al părinților păcătoși, scriitorul face mare tapaj de cifre astronomice de ordinul miliardelor de *ani-lumină* în plan temporal și de kilometri în plan spațial, pe fondul unor argumente științifice reale: planetele Venus, Jupiter, Saturn, Neptun, Terra... sau supoziții în legătură cu nașterea Universului.

Cum spuneam mai sus, Adam și Eva își cam pierd din *aura* mistică și precizează studenților că Sistemul nostru solar are peste 20 de milioane de kilometri; despre ponderea sa de 99% din întreaga Galaxie, despre miliardele de *stele*, despre Lună, ca satelit al Terrei, cam în genul șugubăț în care marele povestitor de la Humulești i-a descris pe Dumnezeu și Sfântul Petru în călătoriile lor incognito pe Pământ, ca să vadă cum se mai poartă păcătoșii de pământeni.

Dincolo de stilul absolut original, importantă rămâne cantitatea impresionantă de date, cifre, cunoștințe și informații din diferite domenii ale științei, cu pondere Astronomie, pe care le stăpânește și le folosește prozatorul-dramaturg, în comparație cu partea de *ficțiune*, care ar trebui să fie dominantă în acest gen de literatură.

În acest sens, Ion Bălan, autor de literatură S.F., are un puternic avans de imaginație față de oricare alt creator de literatură, în care *ficțiunea* reprezintă oricum ingredientul important, definitoriu în acceptarea faptelor relatate. Explicația s-ar afla în faptul că în toate cărțile de epică, schiță, nuvelă, roman, acțiunea se bazează pe experiența de viață a autorului, pigmentată cu imaginația deturnată în ficțiune, iar realitățile științifice și scânteia de geniu a generațiilor de oameni, de la Comuna Primitivă la era atomului, au dus la inventarea *roții*, un pas uriaș pentru civilizație, a trenului, avionului și a transplantului de organe, peste care s-au așezat, în straturi de spaime și neliniști, toate Apocalipsele, proorocite sau născocite de minți bolnave în *secunda* de viață cosmică a omului pe Pământ.

Tot *șicul* ficțiunii din cele două cărți stă în faptul că personajele legendare, Adam și Eva, ori prototipurile de gen Robo sau Evelin, născute din fantezii S.F., sunt coborâte din sfere înalte pe planeta Pământ și se comportă după canonul unui tip de indulgență pentru absurdul acceptat ca posibilă realitate.

Scriitorul Ion Bălan, căruia de-acum îi atribui acest C.N.P.-literar, pare mai degrabă *cronicarul* contemporan al evenimentelor care preocupă pământeni secolului XXI: robotizarea, încălzirea globală, genetica și transplantul de organe, călătoriile spre alte planete și chiar popularea enigmaticei Marte, misterul Bermudelor, O.Z.N.-urile, viața în alte galaxii etc., etc., dar le deturneză efectele proiectându-le în zona S.F.-ului și pune în gura personajului Evelin ideea că „toate rasele de extraterestri au contribuit cu material genetic la crearea speciei umane pe pământ, atât de

diferită și, mai ales, colorată. Așa se face că oamenii Pământului au părinți, frați, bunici și alte neamuri în tot Universul, de care se pare că au uitat” (vol. I, pag. 74).

Personajul biblic Eva, pe care autorul ar cam vrea s-o absolve de păcatul pierderii Raiului veșnic, pune gospodărește problema contemporană a fenomenelor inexplicabile, ca “Triumful Diavolului”, cum a numit Cristofor Columb “legenda Bermudelor”, sau O.Z.N.-urile. Nu lipsește nimic din recuzita teatrală a literaturii S.F. promovată de dramaturgul Ion Bălan: Divinitatea și Teoria Creației, Charles Darwin și Teoria Evoluției, Apocalipsa biblică și catastrofele reale, Dezintegrarea cosmică, Războaiele atomice, molimele fără suport științific, O.Z.N.-urile, meteoriții, cometele, banalele dar înfricoșătoarele cutremure; o întreagă tectonică a inteligenței umane amplificată de fantezia fără margini a Omului, singura ființă cu creier productiv de pe planeta Terra.

Ca un *antract* spiritual și incitant, dramaturgul Ion Bălan “lasă baltă” toată Istoria belicoasă a S.F.-ului și revine cu picioarele pe pământ, dar nu de tot (!), pentru că rămâne în același univers fantastic al *coincidenței*, al destinului programat, “ca semne bune sau nefaste ale Cerului, ale Divinității”, și povestește că Mark Twain, celebrul scriitor, s-a născut prin 1835, când o cometă celebră trecea pe lângă Pământ la o distanță suficientă să distrugă viața pe Terra; că, în 1910, Cometa Halley se întoarce iar Mark Twain moare. Destin, coincidență sau o *glumă* gen Twain?! Sau, nu cumva, pare ceva... “*à la manière*” de I. Bălan, pentru că, observat mai atent, scriitorul și dramaturgul, autor de literatură S.F., cu atitudinea sa sobră, elegantă și... „de strict interzisă

(continuare în pag. 20)

familiaritatea!", oferă surpriza unui umor de calitate, regizat inteligent și cu impact pe aplauze!?

Lăsând deoparte toate enigmaticele Universului, popularizate și de mass-media, prozatorul plusează, ca un veritabil jucător de poker, cu dimensiunile Cosmosului. Personajul Evelin, un *alter ego* al său, vorbește în termeni astronomici de dimensiunile Timpului, Spațiului, Luminii și Gravităției, dincolo de povestea cu Mărul lui Newton, dar lasă să se înțeleagă că Gândul rămâne lider de dimensiune, în acest caz de *Viteză cosmică*!

Volumul I, „*Invasie extraterestră*”, se încheie pe același diapazon narativ și dramatic, cu referiri la Giodano Bruno, marele sacrificat al bigotismului de Ev Mediu, savantul care a demonstrat că Pământul este rotund; la Charles Darwin, cu revoluționara și controversata sa teorie despre evoluția biologică; cu referiri la Albert Einstein și Teoria Relativității sau la savantul rus Mendeleev, cu celebrul „Tablou al elementelor”.

Volumul al II-lea, „*Odișeea Spațială a Terrei către alte lumi*”, continuă... „*odișeea*” cosmică a domnului Ion Bălan, prozator și dramaturg serios și cu o surprinzătoare deschidere spre *pretexte literare* dintre cele mai diverse, demers care presupune o muncă titanică de documentare, cu contraste reperabile doar din apetențele sale de „om de teatru”, deoarece, uneori, deliberat, a propus un talmeș-balmeș intenționat de amănunte plauzibile, pe o doză copioasă de absurd și inacceptabil, indiferent de cât de ușor cititorul acceptă orice limită de fantezie, adică un risc maxim fără acoperire.

Spuneam mai sus că m-am apropiat cu rezerve și chiar cu o teamă superstițioasă pentru astfel de subiecte literare de anticipație. Iată câteva argumente care-mi dau fiori și-mi reprimă apetitul pentru astfel de aventură a lecturii. Pe coperta a IV-a a volumului II, scrie așa: „Galaxia Calea Lactee, din care face parte și sistemul nostru solar, cu toate planetele și cu Terra, se învârtă în jurul axei galaxiei născute în urmă cu 230 miliarde de ani. De când s-a născut sistemul nostru solar, cam de cinci miliarde de ani, a parcurs doar 20 de rotații în jurul axei Galaxiei. Doamne, cât de mare este Universul și cât de mici suntem noi!”

Se crucește și dl. Bălan iar eu am de-a dreptul frisoane, deși m-am consolată cu ideea unei frânturi de *clipă* cât reprezintă zăbovirea noastră pe Planeta Albastră! Și, iată un alt exemplu, începutul Părții I din „*Odișeea Spațială a Terrei către alte lumi*”: „Anul astral 15,5 miliarde de ani lumină după nașterea Marelui Univers – iar noi suntem în anul de grație 2013, după Christos!? – Sfatul înțelepților, Parlamentul Terrei, va avea o ședință extraordinară, foarte importantă pentru *spațiul* și *timpul* în care se află Terra și *alte trei lumi* din același spațiu și timp” (pag. 6).

Aceasta ar fi o problemă! Alta, mai aproape de real, de realitatea scrierii de literatură și de cele două volume de proză S.F., premieră absolută în cultura de la mal de Dunăre, ar fi că scriitorul Ion Bălan, dramaturgul, a renunțat în volumul al II-lea la tehnica dialogului și a precizării replicilor personajelor, fictive sau reale, după regulile spectacolului de teatru și a indicațiilor de regie, scenografie, recuzită, ca să se întoarcă la *genul epic*, cu modurile sale de expunere, *narațiune*, *descriere*, *dialog*, în tradiția cuminte a prozei.

Scriitorul Ion Bălan își păstrează dreptul de a călători pe un Pegas-cosmic, printre galaxii și teorii despre Universul nemărginit și lumea biologică, făcându-i martori pe Kepler, Darwin, Newton, Bruno... Eu îmi păstrez rezervele și spaimile dar admit și admir *premiera literară* a domnului Ion Bălan, pentru cele două volume de proză de anticipație, scrise cu talent, seriozitate și cu curajul de a aduce cu picioarele pe pământ pe toți *ereticii* moderni de azi. Cum *arderea pe rug* bigotă din Evul Mediu nu se mai practică, nu există niciun risc potențial de a călători în Universul cosmic descris de scriitorul brăilean, de care și Domnia Sa pare că se teme, dar pe care-l prezintă cu grație și talent.

MIRAJUL IUBIRII de Angela BURTEA

Toate cărțile scriitoarei Angela Burtea, cinci la număr cu romanul „*Mirajul iubirii*”, Editura „Armonii culturale”, Adjud, 2013, 240 de pagini, sunt solfegiate pe o partitură unitonală, *lubirea*, nuanțată doar de identitatea personajelor principale: dragostea de tată, dragostea filială, dragostea de locurile natale, de casa părintească, mai ales, iar tempoul se menține pe un contur epic ascendent până la finalul abrupt, imprevizibil, cu impact emoțional major. Universul, tematica literaturii doamnei Angela Burtea sunt în exclusivitate stabilite în spațiul intim, cald al familiei, *casa... „de acasă”*, cum perorează armonic și sentimental autoarea cu această splendidă metaforă epică.

Personajele sunt mereu aceleași: *părinții*, cu un statut absolut special pentru tata (*mama* rămâne mai totdeauna într-un „con de umbră”, deși nu lipsesc nici pentru ea cuvinte calde, efluvii de iubire recunoscătoare, presant nostalgică), *bunicul*, pentru care manifestă un adevărat cult matrimonial, chiar dacă și bunica este învăluită tandru, într-o aură de simpatie, respect și umor de copil răsfățat: „E bunica din partea mamei. E prea săcăitoare. Nu semănă în partea lor, m-arunc în neamul tatei! Deși are o înfățișare de soldat din armata germană, e blândă și generoasă” (Cap.I din „*Mirajul iubirii*”).

Pe lângă acest univers tematic familial, de o tulburătoare autenticitate narativă se bucură *erotica*, de la idila nevinovată și pură dintre doi adolescenți, la dragostea năvalnică, de la Cezar și Cleopatra la Romeo și Julieta încoace..., cu toate ingredientele dramei și ale tragediei; pe care prozatoarea Angela Burtea o gestionează în stil propriu și în volumul de debut editorial: „*Frânturi de suflet*”, Editura Edmunt, Brăila, 2008; și în „*Zamfira*”, la aceeași editură, în 2011.

(continuare în pag. 21)

„Frânturi de suflet” (recenzia se află în cartea mea „Reverențe critice”) este o poveste de iubire atipică pentru o vreme în care dragostea este tot mai insistent alăturată ideii de sport, iar literatura de această factură descrie, cu un vocabular picant sau mai degrabă indecent și vulgar, fantezii erotice cu accent pe performanță, ca pe stadion.

Cartea aduce, amintește de un jurnal intim de sfârșit de secol XIX și început de secol XX, cu doar timide simptome de... „sex cu lumina aprinsă”. Este atâta... „poezie” a iubirii în stare pură, încât nu mai încapă nicio „*addenda*” de la vreo altă formă de „educație sexuală” sau de mixaj erotic. Totul pare atât de naiv și de cuminte într-o lume care „își ridică poalele în cap” într-un spectacol grotesc de *circ* erotic și de intimitate terfelită, încât demersul *idilic*, cu accente platonice ca-ntr-o adolescență din alte vremuri, al unui tandem sentimental, pare demodat.

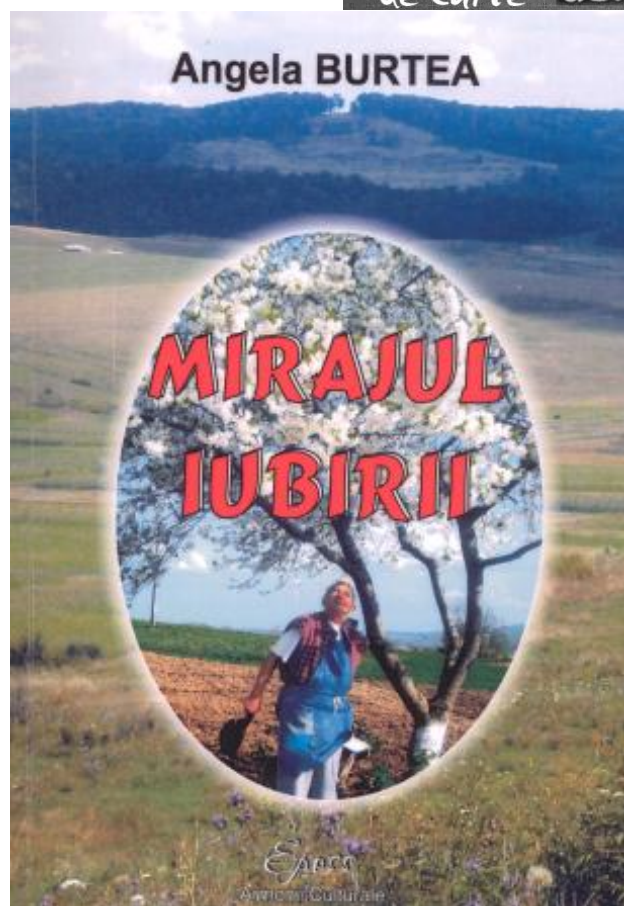
Prozatoarea de secol XXI crede încă într-un „cod al manierelor elegante” al iubirii, pueril și ușor desuet într-o epocă de dezmăț și prostituție ridicată la rang de stil de viață. Eroii cărții doamnei Burtea Angela, un cuplu de vârstă a doua, demonstrează că se poate iubi puternic, sincer și total, chiar și când ultimul tren al dragostei fluieră a pagubă într-o gară pustie, rece, provincială.

A doua carte, „Zamfira”, la trei ani distanță, cu toate componentele epice ale *romanului*, are sonorități de *romanță*, pe versuri de George Coșbuc, în acorduri de sarabandă nupțială și irumpe adolescentin pe coordonate de impertinență voalată, când descrie „*scene fierbinți*”. Numai că doamna Angela Burtea scrie literatură erotică în *dolcele stil clasic*, cu „roșeața în obraz” a fetelor educate de altădată, pudice și bine-crescute, de parcă n-ar fi auzit de cărțile de mare succes semnate de Mircea Cărtărescu sau Dan Chișu pe tema sloganului de mahala: „de ce mă iubește femeii?!”

„*Mirajul iubirii*” este, de departe, cea mai reușită carte din portofoliul său editorial, deși laitmotivul tematic rămâne același, marcat aici, *vivace*, chiar din titlul romanului. Stilistic, rămâne decentă, rezervată, manierată, dar parcă tot o îndeamnă un... *spiriduș* „să-și dea în petec”! O face însă cu grație și variațiuni... *rococo* (!?) și nu-i stă rău deloc: „– Apetisantă mai ești! îi spuse Șerban, în timp ce se apleca asupra ei, sărutând-o și jucându-se cu sfârcurile sânilor, care-i răsăreau tot mai nervoși prin pânza udă și transparentă” (pag. 21).

A fost doar începutul! Spuneam că „*Mirajul iubirii*” este altceva; la lectură se pot găsi și alte ingrediente de tehnică epică pe tema dragostei. Nu mai dau alte amănunte, pentru că nu-mi place... să povestesc, să rezum cărțile de proză, pe care le prezint!

Prozatoarea Angela Burtea este foarte *modernă* în tehnica literară a orchestrării întâmplărilor. Este originală, îndrăzneată și-și alcătuește *scenariul* epic după regulile *qui-pro-quo*-ului dramatic, cu efecte teatrale, manieră pe care am remarcat-o și la „*Frânturi de suflet*” și în „*Zamfira*”, când îi recomandam, în recenzia din cartea mea, „*Critică*

literară și muzicală”, să facă din romanele sale *piese de teatru*, cu posibilitatea includerii în repertoriul Teatrului „Maria Filotti” din Brăila. Sub aspectul compoziției epice, fiecare capitol al romanului „*Mirajul iubirii*” începe cu elegante descrieri de natură, cu sofisticate și ușor manierate *introduceri* de efect, poate și pentru că doamna Angela Burtea, cadru didactic obișnuit cu disciplina și rigoarea, crede că orice lucrare literară, *eseu* prețios sau *compunere* de elev silitor și talentat trebuie să aibă *introducere*, *cuprins* și *încheiere*.

Personajele romanului sunt construite după o simbolistică riguroasă, numai pe un palier dual, pozitive sau negative, pe un biografic de paradă și ifose sociale sau profesionale, femei-mame din familii de medici, desenate cam în maniera proletcultistă, bogați și săraci, poziții de neconcordanță, în antiteză; un fel de „ciocoism” nou, parcă mai agresiv, cu frisoane epice în substanța morală a întregului volum.

Există un anume didacticism, unul, desigur, pozitiv, necompromis de *ticuri* ori eșuat în manierism; firesc, așa cum spuneam mai sus, deoarece autoarea este profesor, iar calitatea mea, tot de profesor, m-a făcut să sesizez clickul, nuanța?! Doamna profesoară se joacă uneori de-a lecția de dirigenție cu personajele sale, Florica, mai ales, eroul principal. Scriitoarea-pedagog este tributară îndeletnicirilor sale profesionale și nici nu-i stă rău în postura de... moralist, să spunem!

(continuare în pag. 22)

Până la urmă, într-un fel sau altul, orice carte serioasă trebuie să aibă un *cod* etic, este menită să educe, să instruiască și să condamne chiar, nu prin legile justiției, coercitive sau nu, ci prin regulile buneii cuviințe, prin norme de educație manifeste! Altfel, am fi tentați să revenim la conceptul „artă pentru artă”, cu limitele sale negativist propagandistice din perioada realismului socialist, a literaturii realismului socialist... Practică și un tip de umor, ușor bășcălios, nuanțat de un pseudo-dialog între... „băieții de băieți”, printr-o detașare marcată de impresia pe care-o lasă să se înțeleagă în dialogul dintre două personaje: Soti, soțul „tradus” de consoarta sa, și Tase, colegul de facultate. Lasă să se înțeleagă, așadar, că dialogul ar fi fost înregistrat din discuția a doi bărbați la un pahar de bere și cu... nostalgii de „crai de curte veche”.

Și-ar mai fi ceva!? În materie de stabilitate tematică, primele două cărți ale doamnei Angela Burtea păreau fixate pe o singură iubire: de soț, de tată, de „casa de acasă”, pe când în „Mirajul iubirii”, prozatoarea face un adevărat rechizitoriu al iubirilor interzise, al iubirilor ratate, al iubirilor-compromis. Cele mai multe *cupluri* sunt în impas! Soluția ar fi doar în iubirea sinceră, totală. Altfel, nu este decât un spectacol grotesc după o „premieră” ratată, în care aplauzele la scenă deschisă au fost înlocuite cu huiduieli și ouă stricate aruncate spre actori.

În toate cărțile Angelei Burtea, ca element stilistic definitoriu, spre finalul narațiunii există *un click!*; un element surprinzător, spectaculos, faptul teatral, care răstoarnă totul, *surpriza!* *Surpriza* care deturnează tot filmul epic *spre ceva*, acel ceva, care asigură succesul cărții.

Doamna Angela Burtea este o scriitoare autentică, o prozatoare de talent, originală și, în egală măsură, imprevizibilă, chiar când, *stilistic*, se expune unui virtual efect de bumerang, pe care-l gestionează sigur în favoarea sa, în favoarea cărții sale, „Mirajul iubirii”.

PROVINCIA MAGNA de Viorel COMAN

Ca o emblematică *uvertură* la tema principală a noului volum de *istorie literară*, și nu numai, „*Provincia magna*”, Editura ISTROS a Muzeului Brăila, 2013, 280 de pagini, semnat de scriitorul Viorel Coman, eseul „*Miracolul provinciei*” atacă, în tempo *prestissimo*, secvențe reprezentative, ilustrative dintr-un *areal* cultural pus oarecum într-un *con de umbră*, nedrept și vulnerabil, rezultat al unor *tic-uri* și atitudini preconcepuate, stereotipe, *provincia!* Cuvântul cu o semantică compromisă pe nedrept, mai ales în latura sa adjectivală, *provincial*, *provincială*, cu insinuante aluzii persiflante, pe care eseistul și istoricul literar le demontează cu acribia cunoscătorului, a celui care a studiat fenomenul dintr-un spațiu geografic în care trăiește și, la rândul

Boem@ 4-5-6 / 2014

său, *produce* artă literară; cuvântul *provincia* este, așadar, luat în discuție cu intenția declarată de a fi pus în drepturi depline, cu atribuții în orice domeniu al artei.

O primă încercare de a atrage atenția asupra atitudinii, injuste și nemeritate, față de lumea culturală, literară, artistică din afară *Capitaliei* și a câtorva... *Provincii* din elita tradițională, istorică - Iași, Cluj, Timișoara, Craiova -, a avut scriitorul de la Dunărea de Jos, Viorel Coman, într-o altă carte a sa, „*Corăbii de întoarcere*”, Editura Istros, Brăila, 2010, 260 de pagini, *eseuri* despre spiritualitatea locului, volum care lansa competent, orgolios și documentat, întrebarea: „Există o astfel de literatură brăileană?”. Poate, adică, *provincia* să-și revendice drepturi depline în materie de creație literară națională?

Sunt îndreptățit să-mi asum aserțiunea, cu *probe* chiar: debutul editorial, în 2007, cu volumul „*Drumuri în poveste*”, Editura Semne, București, 445 de pagini, în același timp cu albumul „*Povestea unei vieți – Fănuș Neagu*”, o antologie critică necesară evaluării complete a operei marelui prozator; *afirmația*, așadar, că domnul Viorel Coman și-a fixat un... *crez* civic din a demonstra că... *Provincia* se mișcă și produce literatură!

În consecință, în preriul său cultural de revendicare a potenței creatoare a *provinciei*, istoricul literar Viorel Coman pornește în volumul „*Provincia magna*” „de la un canon literar balcanic..., de la Edirne la Novi Sad, din Pind și Albania până în câmpia Dunării și Bărăgan”, de unde „s-ar observa marea coerență a temelor și motivelor folclorice, mitologia comună și o atitudine oarecum asemănătoare în istorie” (pag. 5),

(continuare în pag. 23)

și zăbovește asupra *provinciei literare* din sud-estul României, în arealul literar-artistic cu nota sa inconfundabilă, Bărăganul, Dunărea, Balta Brăilei, Brăila, „situată chiar la joncțiunea a trei provincii românești, Moldova, Muntenia și Dobrogea...” (pag. 11).

Cu alte cuvinte, *Provincia din sud-est*, cu o identitate literară inconfundabilă, este „îmbibată de elemente magice și mitice”, adică „*provincia literară din sud-est*, de la Fănuș Neagu și Ștefan Bănuțescu până la Ion Gheorghe și George Alboiu, de la Gheorghe Istrate la Liviu Ioan Stoiciu și de la Grigore Hagiu la Corneliu Antoniu și Nicolae Grigore Mărășanu” (pag. 11). Un alt *preambul* explicit la cartea „Provincia magna” își asigură domnul Viorel Coman cu eseul „Fotogramele orașului”, deoarece „Prima evocare amplă și complexă a vieții orașului, Brăila, nu este dată de opera vreunui poet sau prozator, așa cum se întâmplă cu multe orașe românești, ci se află sub semnul artei fotografice prin câteva sute de cărți poștale ilustrate” (pag. 13).

Este un prim semnal pozitiv, după ani de regres civic, economic și, mai ales, cultural, ai perioadei de raia turcească, când „Brăila trăiește după anul 1829, un nou început”, iar prin fotografii, prin *cărțile poștale ilustrate*, renaște la dimensiunile și rangul unui oraș modern, al unui port dunărean, unde se stabilea prețul grâului pentru Europa. Cu alte cuvinte, un excepțional *fotoroman*, care anunța, „mai devreme cu un sfert de veac decât romanele lui Panait Istrati și Mihail Sebastian și mai devreme cu trei sferturi de veac de povestirile și romanele lui Fănuș Neagu... adevărurile esențiale despre Brăila” (pag. 20).

„*Provincia magna*” este construită ca o monografie sentimentală pe motivația unui concept cultural, sugerat orgolios chiar din titlu, cu viziuni esențialmente demonstrative situate în retrospectivă prin densitatea biografică a unsprezece personalități din arealul cultural brăilean (filosofie, literatură, arte plastice): Nae Ionescu, Vasile Băncilă, Mihail Sebastian, Dumitru Panaitescu-Perpessiciu, Constantin Sandu-Aldea, Panait Istrati, Fănuș Neagu, Ilarie Voronca, Nicolae Grigore Mărășanu, Nicăpetre, Vasile Parizescu...

Unsprezece *portrete... desenate* într-o limbă literară cu șlefuirii de sărbătoare, grațioase arabescuri, și cu nuanțări subtile de *bijuterii* semantice ale dascălului de Românește Viorel Coman; portrete sculptate în duritatea pietrei lui Nicăpetre și expuse pe simezele colecționarului de artă Vasile Parizescu.

Un prim portret al unei controversate personalități interbelice, *Nae Ionescu*, o inteligență vie, de anvergură intelectuală, cu arpegii în antiteză, de contrast, de-o surprinzătoare originalitate care: „Din perspectiva timpului, ... ni se pare astăzi nu doar unul dintre cele mai lucide spirite din cultura română ci mai ales unul dintre cele mai responsabile, căci stă, ca și Titu Maiorescu în cazul *Junimii*, la temelia unei tragice generații literare...” (pag. 25). Nae Ionescu, un brăilean get-beget, a cărui „mare misiune istorică a constatat în pregătirea

unei generații de mari conștiințe care să reziste traversării deșertului, pe care acum o putem vedea în toată splendoarea ei articulată” (pag. 29).

O paralelă incitantă, o punte de legătură între două generații, inițiată de relația Nae Ionescu, profesorul, și *Vasile Băncilă*, elevul, din aceeași matcă culturală brăileană, face istoricul literar Viorel Coman, când lasă să se înțeleagă că, de la Constantin Rădulescu-Motru, Constantin Kirițescu, Vasile Pârvan și Lucian Blaga... până la Constantin Noica, filosofia românească a adăugat pagini importante în tezaurul gândirii universale, iar contribuția filosofului brăilean Vasile Băncilă rămâne una esențială, de patriotism cultural spiritual. Sau că, de la Platon la Hegel, Kant, Schopenhauer sau... Marx, filosofia a constituit cea mai constantă formă a spiritului, a neastâmpărului gândirii, catalizator al progresului, al revoluției, ca element propulsor al depășirii condiției de *programare genetică* încremenită în tipare. Din toată opera filosofică și literară, „rodul unei mari singurătăți”, a lui Vasile Băncilă, se conturează portretul unui intelectual cu volute definitorii pentru cultura și realitatea unei „provincia magna”, pentru că, de pildă, „Din fișele cărții *Spațiul Bărăganului* reiese că era la curent cu tot ce se scria și se gândea în presa literară sau politică din România” (pag. 41).

Cum spuneam mai sus, specificitatea, mobilul și rostul tematic al cărții domnului Viorel Coman este până la urmă unul reparativ, vindicativ, ca mai apoi, argumentația și demersul său să stea la baza ideii de „provincia magna” și de evidențiere a culturii literare *de margine*, provinciale, dar nu în sensul peiorativ cunoscut...

Și-a organizat această argumentație cu nume din ce în ce mai reprezentative din zona Dunării și a Bărăganului, pe care le-a așezat în paginile cărții în ritmul valoric literar sau cultural, al tempoului atât de convingător și expresiv, de la *pianissimo possibile* la *fortissimo* al celebrului „Bolero” de Maurice Ravel, și l-a ales pe Mihail Sebastian, scriitorul care „a francat imaginea orașului natal cu o sintagmă cunoscută și acceptată de toată lumea: *orașul cu salcâmi*”.

Adică, dramaturgul și prozatorul Mihail Sebastian, a cărui „Operă dramatică și romanească, fără să fie lipsită de modernitate, devine operă de rang secund”, iar paradoxul vine din altă parte: „centrul de greutate al operei sale a devenit *JURNALUL* său enigmatic și tragic..., o carte scrisă în taină, fără nicio intenție literară” (pag. 75). Deși Mihail Sebastian este... contabilizat ca suport și argumentat în susținerea ideii de „provincia magna”, *Jurnalul* său „poate fi analizat și ca o excelentă cronică a mondenităților Bucureștiului...” (pag. 93), ușor demitizat, cu o lume dominată de sindromul *miticismului*, „celebrul erou caragelian ce ia totul *à la legère*, dezvoltând o neaderență funciară la tragic” (pag. 98).

(continuare în pag. 24)

Brăila și-l revendică autoritar pe *Dumitru Panaitescu-Perpessicius*, deși „cârcotașii” mută ponderea importanței criticului și istoricului literar spre București, unde și-a câștigat renumele prin magistrala editare a arhivei eminesciene.

În volumul „Provincia magna”, criticul și istoricul literar Viorel Coman îl... aduce acasă pe „singurul spirit critic de la Dunărea de Jos”, deoarece „Prin ceea ce a scris despre cei ce formează, ca scriitori, *ginta iritabilă din vechea schelă a Brăilei* – Panait Istrati, Ilarie Voronca, Mihail Sebastian, Ștefan Petică, Miha Dragomir – Perpessicius a integrat în cultura națională timbrul unic al operei lor” (pag. 108).

Eseistul Viorel Coman practică, stilistic vorbind, o... *politică de echilibru*, de conciliere și de *pașaport diplomatic* de comunicare, când pune alături *nume grele*, de rezonanță și de argument redutabil pentru tema majoră a cărții sale, alături de... „*victime*” ale uitării sau ale ignorării *sine die*, ca-n cazul lui *Constantin Sandu-Aldea*, personalitate complexă din Bărăgan, doar pentru că, probabil (!?), nu reprezintă un reper cultural, ci doar unul economic, *agricultura*, „*cenușăreasa*” care acoperă discret și eficient risipa și neperformanța industriilor cu ștaif, după ironica spusă a țaranului român: „*boii trag și... caii mănâncă!*”

Pentru că „azi, numele lui Constantin Sandu-Aldea stăruie în atenția publică mai mult ca nume de instituții sau de străzi, decât ca nume de scriitor sau de om de știință” (pag. 113), autorul „Provinciei magna” salvează reputația scriitorului Constantin Sandu-Aldea, prin afirmațiile lui Bazil Munteanu, în „*Panorama literaturii române*”, care-i remarcă „vigoarea pământeană, optimismul și vehemența pasiunilor”; sau ale lui Vasile Băncilă, care îl vede ca pe „un monument sufletesc al Bărăganului” (pag. 115). Neîndoindu-l, „*imaginea omului bărăganic* începe cu Sandu-Aldea, ...pentru că el atașează hărții literare românești pământurile din sud-est” (pag. 122).

Panait Istrati, Fănuș Neagu și, mai nou, Nicolae Grigore Mărășanu reprezintă *trio-ul* eseistic, parcursul de istorie și critică literară al scriitorului Viorel Coman prin exegezele de o mare și convingătoare pledoarie artistică pentru *brandul* literar al orașului de la Dunăre, al doilea reper cultural al Brăilei, „*mica Vienă*”, cum i se spunea, pe bună dreptate, în perioada fastă dintre cele două Războaie, și „*napolitanii de la Dunăre*”, cum erau gratulați brăilenii, pentru aplecarea lor spre muzică.

Așadar, începuturile strălucitoare ale unei literaturi... „*de margine*”, cu exagerate trimiteri spre Balcani, dar cu *povești* despre un orizont dinspre care licărește valoarea; o operă literară promovată de Panait Istrati cu *neranțule*, *chiraline*, *moșangheli*, Comorofca și haiducii din Balta Brăilei, după marșul triumfal spre Franța modernă, după marea și europeană recunoaștere a lui Romain Rolland, și toată tevatura experienței sovietice: „Dincolo de idealurile sociale fluturate cu îndârjire, dincolo de viziunea maniheistă asupra realului, împănată cu idei de-a gata, trebuie să admirăm latura himerică a firii lui Panait Istrati. Ea va deveni o constantă, un mod de a fi în publicistică dar și în literatură, până la amara

deziluzie a întoarcerii din Rusia Sovietică” (pag. 124).

Destinul literar al scriitorului Viorel Coman s-a derulat sub semnul benefic și intempestiv al întâlnirii cu Fănuș Neagu, pe când acesta era redactor la revista „*Luceafărul*”. *Povestea* fascinantă a întâlnirii tânărului profesor de *română* din Bărăganul brăilean, de la Movila Miresii, cu „*haiducul*” metaforei literaturii române contemporane, este postată alături de alte *eseuri* în volumul „*Corăbii de întoarcere*”, cu titlul semnificativ: „*Prima vedere*”: „Când i-am călcat prima dată pragul redacției eram un adolescent cu genunchii moi...”, iar *portretul maestrului* este și el tot fascinant: „...avea o rubrică năzdrăvană, cu răspunsuri și comentarii la *poșta redacției*” (pag. 175). Pare a fi foarte talentat tânărul scriitor, deoarece *descrierea* este și ea tot fascinantă: „*Năvăli în secretariat un bărbat masiv, cu meșă mare, blondă, lipită pe fruntea ușor nădușită. Piersica obrazului era de un roz pur. Doi poli se conturau roșietici sub umerii obrazilor. Gâtul scurt dezvolta putere. Ochii mari, de un albastru tulburat, mă iscodiră scurt. Pentru prima dată vedeam atât de aproape un scriitor*” (pag. 176).

Așa cum afirmam la început, cea mai importantă parte din *scrisul*, opera literară a scriitorului Viorel Coman, cărțile sale esențiale, ca și teza de doctorat, „*Fănuș Neagu – un cal troian la țarmul povestirii*”, se adaugă ca argumente forte la tema majoră a volumului „*Provincia magna*”, pentru că Fănuș Neagu este „*povestitorul care a reprezentat exemplar destinul omului frumos de la Dunărea brăileană*” (pag. 189).

O prezență lirică, anemică în plan cultural local, brăilean, dar cu convingătoare expozee de creator de literatură în limba franceză, *Ilarie Voronca*, era considerat de Jean Rousellot „*cea mai înaltă voce, mai amplă și mai generoasă a suprarealismului*”, în atmosfera elevată a Parisului interbelic. Cu zece cărți de poezie, „*dintre marii scriitori născuți la Brăila, Ilarie Voronca a rămas până azi aproape necunoscut...*, citit doar ocazional, citat de câțiva inițiați, cunoscători ai avangardismului românesc” (pag. 208), dar este contextualizat, încadrat istoric și cultural parcursului „provinciei magna”, deoarece cu el „se conturează pleiada brăileană, o mare constelație literară, formată din șase stele mari: Panait Istrati, Nae Ionescu, Mihail Sebastian, Perpessicius, Vasile Băncilă și Fănuș Neagu și o stea mai mică, respectând canonul cosmic, *Ilarie Voronca*” (pag. 214).

Iar Nicolae Grigore Mărășanu este ultimul sau... *cel mai tânăr* „dintr-o mare serie de scriitori care au dat identitate Brăilei și spațiului Bărăganului...”, cel care a scris „*povestea creșterii și descreșterii Bălții Brăilei*” (pag. 223), poetul pe care eseistul Viorel Coman îl consi-

(continuare în pag. 25)

deră cel mai convingător pilon al volumului „Provincia magna”. S-a născut la *Mărașu*, spațiu mirific între ape, acolo unde se sărută Dunărea cu Marea cea mare, în mijlocul unei comunități al cărei ceas biologic înregistrează curgerea vremii pe alte coordonate decât în câmpia largă a Bărăganului. La Mărașu, în Insula Mare a Brăilei, în acest univers cu o natură frumoasă și sălbatică, Nicolae Grigore Mărașanu își petrece copilăria, care-i va marca destinul artistic, pentru că opera sa literară poartă pecetea fluviului în mod cu totul particular ca poet al Dunării, ca întreg spațiul brăilean în general, așa cum Fănuș Neagu este emblema acordului perfect între câmpia brăileană și metafizica literară, ca spațiu arhetipal, mitizat sau simbol spiritual complex.

„Nicolae Grigore Mărașanu este inițiat până la mare rafinament în structuri poetice și prozodice clasice și moderne” (pag. 234), precizează criticul Viorel Coman, poate pentru că întreaga operă literară a poetului a fost elaborată, s-a născut sub semnul vâltorilor Dunării și al miracolelor Deltei; s-a potențat artistic după meandrele fluviului și după aluviunile sentimentale ale unui simbol ancestral, investit cu efluvii fastuoase, într-o derivă stăpânită prin arta cuvântului și o imaginație febrilă, echilibrate printr-o cultură și inteligență creatoare.

Nicolae Grigore Mărașanu încheie în malul Dunării și al Bălții Brăilei „salba de poeți iviți miraculos pe linia de contur a Bărăganului” (pag. 224). Autor a cincisprezece volume în care apar o mie de poeme, „Nicolae Grigore Mărașanu este azi o voce lirică inconfundabilă, dezvoltând o experiență lirică mai mult de excepție în poezia noastră de azi” (pag. 225).

Sculptorul brăilean *Nicăpetre* și-a construit un nume cioplit în asprimea și durezza pietrei, pe care a îmblânzit-o cu dalta talentului și a înnobilit-o cu sensibilitatea sa, ori în *carnea* moale a lemnului, cu unghiuri și linii, din care au izbucnit impetuos simboluri și metafore spectaculoase. S-a născut în *Brăilița*, țărâm fabulos, „aproape de *Comorofca* lui Panait Istrati, cu sărăcia ei halucinantă amestecată cu violență... două lumi, două spații matrice” (pag. 237). Artă lui Nicăpetre, de o mare varietate stilistică, s-a făcut cunoscută în toată lumea, iar sculptorul este o prezență notabilă în colecții particulare, ca și în galerii de artă din Grecia, Germania, Japonia, S.U.A., Canada sau Austria, iar cele mai multe lucrări alcătuiesc „Centrul Cultural Nicăpetre” din orașul de la Dunăre. Și sculptorul și prozatorul se află în „Provincia magna” pentru că „cei doi mari fii ai Brăilei... ilustrează prin firea lor mândră neamul de oameni de la Dunărea brăileană” (pag. 241).

Și *Vasile Parizescu*, președintele Colecționarilor de Artă din România, născut la Brăila, este prezent pe... „*simezele*” argumentelor „Provinciei magna”, în afara compartimentului literar, din considerente de maxim prestigiu cultural, pe care le-a luat în calcul domnul Viorel Coman. Brăila, cetatea spiritului elevat și în permanentă ofensivă culturală, a dat și mari *colecționari de artă*, printre care Anastase Simu sau Paul Bărcănescu. Pictorul Vasile Parizescu

nu putea lipsi din... „colecția” marilor personalități de la Dunărea de Jos, pentru că este un specialist în domeniul artelor plastice, dar și cu preocupări dintre cele mai diverse, derutante prin contrast: cu studii militare, este general al Armatei Române, inginer constructor de mașini, de la *blindate* la *tractoare* sau *automobile de teren* și cu peste douăzeci de lucrări în domeniul militar, „un mare căutător de ideal... o fire colindată de un donquijotism superior pe care îl putem identifica și în firea altor mari brăileni, de la Nae Ionescu și Panait Istrati, la Mihail Sebastian și Fănuș Neagu” (pag. 266).

Aprecierile, verdictele, critica și toate judecățile estetice din volumul „*Provincia magna*”, semnat de scriitorul Viorel Coman, sunt emblematice, aspre și tăioase uneori, dar de-o responsabilă obiectivitate în evidențierea temei principale. Fraza vajnicului profesor de Literatură Română are eleganța ceremonioasă a etimologiei latine, inflexiunile îndrăznețe și moderne ale surorilor de gintă romanică, din arealul francez și italic, dar și ritmul de *olé* festiv al spaniolei sau portughezei, ori chiar patosul și o ușoară degringoladă neoromanică, sud-americană!

Stilistic vorbind, eseistul Viorel Coman și-a acordat tempoul lingvistic la ritmicitatea lirică sau epică a fiecăruia dintre cei unsprezece protagoniști ai argumentației sale pentru „Provincia magna”, pentru că și-a pliat exercițiul compozițional pe rigoarea și disciplina frazării lui Nae Ionescu sau Vasile Băncilă, pe acuratețea și puritatea limbajului de arhivar al lui Perpessicius, pe terminologia științifică a agronomului Constantin Sandu-Aldea, pe explozia semantică a vocabularului lui Panait Istrati sau Mihail Sebastian sau pe metafora-brilantă a lui Fănuș Neagu, pe prozodia modernă a poetului Nicolae Grigore Mărașanu, pe avangardismul lui Ilarie Voronca, ca și pe vigoarea plastică a sculpturii lui Nicăpetre și pe parfumul clasic al picturii colecționarului Vasile Parizescu.

Lucia PĂTRAȘCU

PRIMII PAȘI de MIHAI VINTILĂ

Volumul de versuri **PRIMII PAȘI**, Editura Edmunt, Brăila 2005, este cartea de debut poetic a domnului **MIHAI VINTILĂ**. Autorul, de profesie economist, are alte publicații economice, specifice pregătirii sale, dar cu acest volum de versuri își începe demersul creativ literar.

Chemarea către scris își află, probabil, sorgintea în trăirea temeinică în care se desfășoară viața autorului, aceste versuri fiind ecoul stării sale sufletești, exprimat, desigur, într-o formă care arată nesiguranța primilor pași, dar și hotărârea sa de a îndrăzni totuși. Pentru că înțelege menirea poetului ca „...rob al condeiului” (**Tu...pasăre**, pag. 11), pentru care „*Esența vieții e mișcarea / precum poetul plânge-n vers / Și muza lui e marea...*” (**Totul**, pag. 42).

Într-o manieră constructivă proprie, poetul încearcă să-și înfrângă nemulțumirile legate de tot ceea ce este în jurul și în timpul său; Mihai Vintilă își poartă gândurile către speranța redobândirii demnității civice, încurajându-i și pe ceilalți: „*Speranța / Atât a rămas /.../ Speranță vii!*” (**Speranța**, pag. 13).

Tematica versurilor sale este diversă. Despre mamă, despre visuri, despre viață, despre moarte, despre minciună, despre adevăr, despre singurătate, despre neputință sau făcând un fel de filozofie existențialistă pentru a evoca un anumit univers social și moral. Este o tematică încărcată cu înțelesuri deosebite, roade ale trăirilor sale. Unele versuri se vor a fi mesaje pentru ceilalți, altele, simple constatări, dar toate sunt corelate cu faptele pe care nu le poate ignora și despre care se exprimă cu ajutorul scrisului, căci „*vorbele sunt pentru spus //...//...multe sunt de spus*” (**Drumul spre apus**, pag. 44). Și ele, vorbele, astfel așezate, îl însoțesc în trecut, pe pământul strămoșilor „*Trecutul nostru-i o poveste / Despre adânci și vechi semințe*” (**Trecutul. Strămoșii. Izvoarele** pag. 4), căci aude „*și-acum... Ceasul din Moldova*” (**Acolo în Moldova**, pag.3), unde „*...a curs sânge, / A curs fierbinte...*” (**idem**). Este îndurerat de faptul că „*Din nou în Basarabia / E un război //...// Să-i ajutăm pe frați / Să fim cu ei din nou.*” (**Război în Basarabia**, pag. 15). Știe că suntem copiii aceluiși pământ „*frământat cu sudoare /... strămoșesc / .../ Pământ balcanic, românesc*” (**Trecutul. Strămoșii. Izvoarele** pag.4), pe care îl recunoaște jertfit „*ca un rug*”, (**Pământ strămoșesc**, pag.10), pentru că „*viața-i ca un rug*” (**Viața ca un rug**, pag.6). Sau, aceleași vorbe îl duc în prezent, unde „*...acum / În Europa unită / Am constatat destrămarea / Lăsând în loc / Spulberând iluziile / Uitarea.*” (**Spulberând iluzii**, pag. 27).

Variatatea de ton sau de formă (în carte întâlnim versuri scurte, gen *haiku*!) ar putea înșela cititorul, creând impresia lipsei de unitate, deși prin temele abordate, volumul este lipsit de monotonie, fiecare dintre ele, urmând un drum firesc, este bine precizată: „*Înaintăm / Rătăcind în timp / Atingând spațiul / Viselor îmbătrânite. / Descoperim apoi / Privind din alt unghi / Labirintul vieții.*” (**Labirintul vieții**, pag. 35).

Vorbind despre structura stilistică, cele peste 70 de poezii așezate în cele 46 de pagini ale cărții,

majoritatea poezii scurte, nu abundă în epitete sau metafore. Despre viață spune că: „*a fost o plimbare / Pe o lacrimă de timp*” (**O plimbare**, pag.34), comparând viața „*ca o picătură / Ce în neant s-a scurs*” (**El**, pag.37). Pentru că, „*Urcând / Am văzut / Pădurea trăind / Pe firul apei zbuciumate...*” (**Suind pe firul apei zbuciumate**, pag. 26), încearcă să uite trecerea timpului: „*Secunde triste pier / Și moartea lor e așternut / Pe clipele de ieri.*” (**Secunde**, pag.40). Ceea ce populează versurile domnului Mihai Vintilă sunt verbe. Verbele așezate la un plural colectiv, la persoana întâi, simțind nevoia de a fi integrat în acel „noi”, chiar dacă tot ceea ce exprimă este consecința unei percepții personale. Astfel, ne obligă și pe noi, cititorii, să-i fim alături: „*Povestim acum / După miezul nopții / Durerile trecute / Și voia sorții. / Gândim încurcat / Și ochii se-nchid*” (**Povestiri după miezul nopții**, pag.25). Mai mult decât atât, folosind din abundență gerunziile: „*cu foamea luptând /.../ L-a simțit implorând / Mânca apoi plângând...*” (**Un om**, pag.13), imprimă versurilor o anumită cadență: „*Albastrul / Populând marea / Colorând norii*” (**Căldura vieții**, pag. 23); sau: „*Bucuria / Ascultând tăcerea / Dând farmec jertfei / Înfruntând veșnicia / A murit.*” (**Dând vieții trăirile toate**, pag. 26). Este felul în care autorul înțelege să țină cititorul conectat la trăirile sale. Volumul „*Primii pași*” dezvăluie credința autorului Mihai Vintilă că pentru un poet „*Doar versul tău / Abandonat și trist / Va dăinui în cărți.*” (**Doar el**, pag. 11). Deocamdată, aici și acum, suntem alături de autor atunci când în poezia sa (**Viața**, pag. 16) ne spune: „*Privesc cu bucurie / Ființele trăind / și înțeleg / Viața.*”

Georgeta MUSCĂ-OANĂ

Frig

Prin foi de teamă-mi pare că se-aude
Cum geme toamna-n ramul de răsură,
Mă-mparte ruginiu-n gânduri nude
Și frigul se dosește în nervură.

Tot încercând să-nseninez privirea,
Alung spre zări secunde imunde,
Dar gerul crâncen biciuie simțirea
Și-aș vrea să fug, să mă ascund, dar unde?

Nu înțeleg plecarea-ți timpurie
Și iar îmi este teamă... Și iar mi-e frig...
De înțeleg c-așa a fost să fie,
Am dreptul, oare, durerea să mi-o strig?

De ce în toamna rece, funerară,
Nu vreau să-mi prind trăirea-n poezie?
Dar stau cuvinte plânse-n călimară
Și-n tocul care-așteaptă să le scrie...

Lăsați, voi gânduri, slovele să curgă!
Să strige ele toată suferința;
Lăsați-le durerea s-o parcurgă
Și poate-mi curmă mie neputința!

Nordice vibrații

Din iarna prematură încerc să mă mai smulg,
Dar îmi rămâne-n palme povestea unui fulg;
Prin nordice vibrații mă prinde ca un șal
Și-mi spune că e clipa... cu sunet de final.

Pe marea-nvolburată, abandonat și trist,
Nemaivăzând limanul, mă-ntreb de ce exist.
Dar starea nu se schimbă, oricât aș vrea de mult,
Tărâmul năzuinței l-am rătăcit demult.

În zburcături nocturne am obosit să fiu,
Nici tihna nu mă prinde, nici visul nu-l mai știu.
Destinul se hrănește din criptice chemări,
Bând rânile luminii de dincolo de zări.

Privirea-i fără vlagă, suspinu-mi este far,
Iar lujerul simțirii se stinge solitar.
Îmi suflă-n ceafă moartea, îi simt răcoarea-n glas
Și pe poteci de stele mi se așterne-n pas.

Renunțare

Mă scuturam de litere, de gânduri
Ce tremurau pe-un petec de hârtie,
Sub semne răvășite printre rânduri
Striveam chiar și dorința de-a mai scrie.

În liniștea cu tâmpla violetă,
Un timp meschin își declina șederea.
Priveam penița-n curgere discretă
Și mă-ntrebam de unde-și ia puterea.

Simțeam și gustul de cerneală-amară
Înveșmântând măsura din cuvinte;
O umbră grea, ca o tristețe rară,
Frângea și raza cu surâs cuminte.

Lăsam doar noaptea rece și barbară
Să huzurească-n camera pustie.
În lipsa ta, sub liniștea precară,
Se mistuia plăcerea de-a mai scrie.

De nu te-aș fi avut...

De nu te-aș fi avut în astă viață,
N-aș fi știut cum să iubesc, să plâng
Și n-aș fi cunoscut o dimineață
În care te-odihneai pe brațu-mi stâng.

N-aș fi gustat din cupa cea divină
Miracolu-mplinirii pe pământ;
N-aș fi-nțeles ce este grija, dorul,
Nici freamătul din glasu-ți ca un cânt.

Și dacă azi durerea mă răpune,
Iar timpul-mi pare zbatere de cnut,
În lacrima neplânsă mai rămâne
Doar bucuria de-a te fi avut.

Durerea-i campioană

Prin tot ce simt, durerea-i campioană
Și curge-n mine fără încetare;
Cât aș dori să-i cer o amânare!
Dar nu! Doar ea răvnește la coroană!

Sub scânteieri albastre-n lumânare,
Îngenunchez tăcut lângă icoană,
Iar umbrele ce-s puse pe hârjoană
Mă ard! Mai aprig sapă-n dezolare.
Cu dălți de frig neîncetat cioplește
O urmă de-amintire pe retină
Și-n lacrima năucă se-adâncește.

Mă-ntorc tăcut, pe brațe de lumină,
Spre rugăciunea care dogorește
Și-mi limpezește starea anodină.

Din sufletele voastre n-am plecat

De ce spre clipa-n care am apus
Vă-ntoarceți fără a privi în voi
Și mă strigați pe unde eu nici nu-s?

Cu ochii troieniți de cenușiu
Mă căutați pe unde nu m-am dus...
În inimile voastre-s încă viu!

De ce din răsărit până-n amurg,
În nopți care sfârșit nicicum nu au,
Mă căutați prin lacrimi care curg

Și răscoliți prin gândul sfârtecăt?
Pe unde credeți, dragii mei, că-s dus?
Din sufletele voastre n-am plecat!

Constantin BEJENARU-BECO

BALADA INSULEI ȘERPILOR

Esculap, părintele medicinei,
Învia morții cu o iarbă
Pe care a smuls-o
Din gura Șarpelui –
În templu era și-un Oracol
Primul simbol al Timpului,
Al Continuității, Inteligenței și
Gândirii Supreme,
În Philosophia Orientală;
Șarpele cu pene –
Soarele aztecilor;
Simbolul actualei
Spirale Cosmice.
Romanii credeau că
Miraculoasa vărguță de alun
Cu care *Virgilius* a deschis
Porțile Infernului,
Pusă peste vătămătură
Vindecă a șarpelui mușcătură!
Așadar la gurile Fisonului,
Zis apoi Istros, apoi Donaris,
Apoi Danubius, Vechea Dunăre,
Se afla ca și azi
O mărgică de pământ
Scăldată în valurile Pontului Euxin,
Insula **Leuce**. Dacă astăzi urci
În vârful Farului de la Sulina,
În liniștea dintre flux și reflux,
Poți vedea această insulă
Ca pe alunița de pe obrazul
Unei femei nespuse de frumoase.
Doar când marea este liniștită,
Grație reflexelor solare,
Insula parcă se apropie de țărm,
Alunița profilându-se îngeresc
La buzele triumghiului Dunării –
Domnia Sa *Delta*.
Se spune că însuși viteazul Ahile
Aici s-a refugiat,
După moartea trupului.
Ucis de Paris în războiul Troiei,
Acum mii de ani,
Dispare de pe rug,
Fiind răpit de mama sa, Thetis
Și credința aheilor
Îl așază în Insula aceasta –
Leuce – amintită de bătrânul Plinius
Și de magnificul *Euripide*.
Pontarhul Ahile
Avea aici sanctuar,
Ridicat în onoarea-i
De către marinarii milesieni,
După cum afirmă Philostrate.
În Templu era și-un Oracol
Prin care se amintea corăbierilor
Că nu au voie să rămână pe Insulă
După apusul Soarelui
Și era oprit oricărei femei
Să calce pe acele meleaguri.
După moartea lui Hector în război,
Troienii au primit ajutorul amazoanelor trace,

Sosite de pe malul Thermodonului,
În frunte cu regina lor Penthesilea.
Aceste femei războinice,
Au pornit contra lui Ahile
Pe cincizeci de corăbii,
Să-l pedepsească și să-i prade
Comorile din Templu.
Cu coifuri, scuturi și topoare
Erau gata de luptă și-n tolbe
Purtau săgeți tracice, veninoase.
Dar minune mare se întâmplă atunci!
Nereida Thetis, mama lui Ahile,
Îi veni în ajutor
Dezlănțuind din senin *Furtuna*!
Pe neașteptate apare un...
Munte de Om, cu coif și lance.
Iepele amazoanelor
Au început să necheze
Și să frământa pământul
Cu copitele.
A fost de-ajuns
O privire cruntă
De-a aheeanului
Ca iepele să trântescă
Războinicele la pământ,
Să le sfâșie, să le rupă.
Toată **Insula** era
Înroșită de sânge,
Strigătele amazoanelor întreceau
Mugetul *furtunii*
Și ca din pământ a răsărit
Șerpăraie de reptile mari,
Groase cât stejarii,
Îngrozind și mai mult iepele
Care înnebunite s-au aruncat
În Mare.
Șerpilor măturau cu cozile
Trupurile nefericitelor amazone
Prăvălindu-le-n valurile
Îndelung urlătoare,
Corăbiile s-au lovit între ele,
În furia apelor și-au crăpat
Până ce toate s-au scufundat.
Apoi s-a liniștit **Insula**,
Delphini albi precum neaua,
Ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat
Bălăcindu-se plini de voieșie
În Mare.
De atunci, grecii n-au mai denumit-o
Leuce, nici Achileis –
Insula lui Ahile –,
Ci Insula Șerpilor...
Și încă ceva: atât eu,
Cât și Îngerul meu
Bun Gânditor-Păzitor,
Credem că iepele amazoanelor
De frică s-au făcut foarte mici
Și n-au mai ieșit din apă.
Cu siguranță că ele sunt astăzi
Căluții de mare –
Fabuloșii Hyppocambus-Hyppocambus...

Melania CUC

Nici un castel de nisip pe drumul sihaștrilor

Cu cele două cărți de poeme, publicate în anul 2013, „**drumul sihaștrilor**”, editura Inspirescu, și „**castelul de nisip**”, editura Măiastra, **Stejărel Ionescu** își rostuește rolul de poet în citadela literaturii contemporane.

Un „singuratic” în aparență, **Stejărel Ionescu** oficiază în numele Poeziei cu sensibilitatea poetului clasic, dar dincolo de forma textului liric, cititorul este plăcut surprins să găsească teme de abordare moderne, sintagme curajoase și construcții scilpitoare de filosofie mai mult sau mai puțin personală.

Bun observator al spațiului emoțional care îl înconjoară, poetul disecă probleme de viață și moarte. Nu o dată ia în derâdere moartea, prostia și hoția. Ironic, cu limba „ascuțită” și spiritul liber, poet cu har înăscut, se joacă în cuvinte așa cum copiii deștepți se joacă cu bețele de chibrituri. Construiește „castele” verbale, alteori și catedrale poetice, cărți ce vor rezista cu siguranță modei literare, capriciilor criticilor și cititorilor.

Calendarul, care stă, ca o sabie a lui Damocles, cu filele gata să se desprindă deasupra omului, anotimpurile adevărate și cele iluzorii, devin puncte de fugă pe o lucrare din care iese în evidență lupta Artistului cu nimicnicia: „*am deschis crucea de piatră / și acolo era vântul*”, din (**timp în timp**) este versul care, zic eu, îl caracterizează ca personalitate poetică pe **Stejărel Ionescu**.

Un sâmbure tare. Un om care se cunoaște pe sine și căruia poezia pe care o scrie îi dă dreptul să meargă la sigur pe propriul drum.

Și „drumul” este un jalon alb în peisajul voit gri al mulțimii subiectelor din texte. Este o margine de lume spre care poetul merge fără șovăire, construiește poezia cântând și este prins ca într-o chemare ancestrală. Curgerea asta verbală, care strică adesea la un poet ajuns la maturitate, la **Stejărel Ionescu** a devenit calitate. Poetul, omul și Poezia au devenit o Treime pe care cititorul este obligat să o respecte, să o recunoască.

Simplitatea, credința, cunoașterea sunt motive de dezbatere filosofică în ambele volume semnate: **Stejărel Ionescu**. Cărțile mi se par a fi gemene, scrise în „ogindă” și nu o dată, în timpul lecturii, am dat peste o întrebare pusă în „**drumul sihaștrilor**”, al cărei răspuns l-am găsit în „**castelul de nisip**”, și invers. Este continuitatea ideilor care îl domină poetic și pe care le îmbracă în veșminte puțin diferite (tehnice vorbind) dar păstrează pentru ele, acea personalitate puternică și inconfundabilă a demersului. Temele sunt universale, valabile, sunt fără de sfârșit și fiecare poet le tratează după cum îi place, după cum reușește să-și ducă crucea pe Golgota-i creației până la sfârșit.

Stejărel Ionescu nu duce lipsă de inspirație. Nu rămâne în pană de subiecte pe care să le preia și să le prefacă în poezie.

Există aici și poezii care nu țin cont de ritm și rimă, sunt un fel de povești fabuloase și care te atrag hipnotic. Citești și totul prinde viață în imaginația ta, ești recunoscător, cititorule, că acest poet efervescent, tonic chiar și când arborează (morga nefericirii), poetul este cel care ți-a luat, pentru o clipă, vântul realității de pe ochii visării.

Moralizator, ca în „**bârfele străzii**”, alteori cu dor

pentru femeia iubită, admirator de natură dar mai ales rebel, **Stejărel Ionescu** își scrie poemele, mai întâi pentru sufletul său. Sunt mărturisiri și admirație, bocet și blestem, alunecare elegantă pe gheața din paharul cu vodcă, veghe lângă crucea de piatră, pe care o deschide și acolo, acolo... spune poetul „este vântul”.

Un vânt potrivit să umfle velele caravelei în care el, **Stejărel Ionescu** și-a adunat, ca într-o arcă a lui Noe, sentimentele.

Stejărel IONESCU

o măicuță bătrână

În odaia întunecoasă, fără foc, fără lumină
stă o măicuță bătrână, torcând caierul de lână,
ochii ei n-au cum să plângă, lacrimile s-au uscat
este singură, bătrâna, fiindcă fata i-a plecat,
i-a murit și bătrânelul, într-o noapte dintre ani
și își toarce acum din caier, anii ei, tăcuți, sărmani,
pe o măsuță într-un colț, stă un boț de mămăligă
și a pus într-o tigaie, o coastă să se frigă,
fata i-a plecat în lume, țară de ea neștiută
n-are habar unde este, lumea îi e necunoscută,
se mai uită pe fereastră, ziua în amiaza mare
ca să vadă de poștașul, nu îi lasă vreo scrisoare,
pe o poliță în odaie, șade o poză ruptă toată
o privește și oftează, viața ei e blestemată,
își așteaptă în tăcere, moartea ca să-i vină odată
lângă ea e o lumânare, iarăși ușa-i descuiată,
nu mai vrea ca să trăiască, sufletu-i secătuit
mai bine să moară odată, fata oricum n-a venit,
nu mai poate nici să plângă, doar oftează neîncetat
și se roagă într-una, ca să-i dea domnul vreun sfat,
în odaia întunecoasă, fără foc, fără lumină
a închis ochii într-o noapte, o măicuță bătrână,
iar la groapa ei săracă, întreg satul s-a întâlnit
însă fata ei cea dragă, nici-acum nu a venit.

un timp trăit

se duse maica la culcare
și luă cu ea un somn de vise
aduse noaptea de prin zare
și peste noi o risipise,
vântul fugise în foi uscate
prin nucii plini de cucuvele
prin care nălucile plecate
se mai hlizeau și pe la stele,
și-a așezat în visul ei
întreg oceanul de lumină
s-a-nconjurat de-ai mării zei
și roua a strâns-o din grădină,
se duse maica la culcare
și noaptea în noi s-a risipit
noi, îi lăsăm ca închinare
tot timpul care l-a trăit.

Olga VĂDUVA

Domul din Milano

Dantelă-n piatră rece, fără viață,
Priviri mirate vor să te cuprindă,
Te regăsesc învăluită-n ceață,
Ninsorii i-a fost greu să te atingă.

Podoabă gotică-n absida roză,
Ai strâns în tine frumuseți divine,
Altar nestins cu iz de tuberoză,
Un recviem se-nalță către tine.

Aripi de îngeri printre vechi arcade,
Trec raze de lumină spre vitralii,
Statui eterne prinse în rocade
Sunt martorii iubirilor de dalii.

Sunet de orgă ce aduce bucuria,
Ascetă ruga, slavă înălțării,
Răsună-n catedrală azi Ave Maria,
Ecou pierdut la ceasul închinării.

Te-am așteptat prea mult

ne-am regăsit după un timp latent,
ai vrut să vii, ai vrut să fii prezent,
prin câte labirinturi te-ai pierdut,
oricum, tu nu mai ești ca la-nceput.

ai colindat mulți ani, ai fost plecat,
habar nu ai în suflet ce-am păstrat,
vorbe în vânt... să tac?... sau să le spun,
acum tu mă implori și-mi spui c-ai fost nebun.

mă ții de mână, vrei ca să te iert,
eu te privesc în ochi și nu te cert,
te juri că mi-ai trimis multe scrisori
și m-ai visat din noapte până-n zori?

te-am așteptat prea mult, acum mi-e greu
să te mai strâng la piept iubitul meu,
nu te mai cred, s-a stins tot ce a fost,
mi-e frig în suflet și nimic nu are rost.

Timpul e liber

Timpul e liber, nu e ocupat,
e veșnic pe drum, e nelimitat,
principiu de baza el e subiect,
nu bate la porți, ci intră direct.

Timpul se-oprește în miriști cu flori,
privește discret, le-mbracă-n culori,
lasă clepsidra atinsă de vis
și poarta deschisă spre Paradis.

Timpul n-ascultă de nimeni nicicând,
fuge de oameni nu vrea legământ,
nu dă la nimeni vreo oră în plus,
pleacă tăcut, tiptil, și s-a dus.

Privirea ta

Privirea ta în valuri s-a ascuns,
în ceasuri răstignite pe minute,
e obosită de-așteptări fără răspuns,
de freamătul iluziilor pierdute.

Privirea ta colindă printre vise,
străbate-adâncul cristalin al mării
prin amintiri cu porțile deschise,
și spre apusul nesfârșit al zării.

Privirea ta s-a rătăcit în ceață,
potir de gânduri, răsărit din aștri,
neliniștită lacrimă de gheață
și-a revărsat în ochii tăi albaștri.

Privirea ta e rugă-n jurăminte,
banalitate-n clipa de trăire,
un argument în marea de cuvinte,
neregăsită-n ceas de amagire.

Privirea ta mi-a dăruit iubirea
pe care am pierdut-o în trecut,
un fulg de nea îmi pare fericirea,
iertare-ți dau, și-o iau de la-nceput.

Dumitru ANGHEL

Lansare de carte la Brăila
“Jocul celor o sută de frunze și alte povestiri” de
Varujan VOSGANIAN

(12 martie, 2014, ora 17,00, la Biblioteca
Județeană “Panait Istrati”)
- Discurs -

Domnul Varujan Vosganian este o personalitate de referință în viața culturală românească, cu reacții de *lider* în importante domenii socio-politice și profesionale, cu un plus de grație și de implicare în lumea literară de azi – componente care i-au definit *look-ul* și o *carismă* de bărbat elegant, cu gesturi și mișcări, cu decizii și atitudini de o anume și discretă „*neglijență studiată*”, un intelectual cu ștaif, de elită, cu benefice zăboviri în universul miraculos al cărții și al bibliotecii; *scriitorul* reprezentativ pentru latura modernă și de calitate a poeziei și prozei românești contemporane.

Lider politic, parlamentar, ministru, prim-vicepreședinte al forumului suprem al scriitorilor, poet și prozator, Omul Varujan Vosganian trăiește intens, intempestiv adesea, cu vocație de mentor și de tribun în Agora, din perspectiva staturii sale *civice*, pliată pe ritmul și tumultul pasajului muzical al „*Dansului săbiilor*” din baletul „*Gayaneh*”, de Aram Hacıaturian. Dar are eleganța și prestația omului politic, important, eficient și convingător, în domeniul economic, calități dominate de șarmul și grația *artistului* care scrie poezie și proză din nevoia de a se exprima *altfel* decât de la tribuna Parlamentului sau a Palatului Victoria, deși eu cred că, dacă n-ar fi scriitor de talent, *sigur* ar fi interpretat la pian, numai la pian – în ciuda faptului că instrumentul preferat al său este *violoncelul* – după cum se va vedea, când voi vorbi despre cartea lansată azi; ar fi interpretat, așadar, muzică de Franz Liszt sau Claude Debussy.

Domnul Varujan Vosganian trece nonșalant peste toate pasagerile sale ipostaze civice și se fixează într-un domeniu de creație care-l reprezintă pe termen lung și definitoriu: peste 500 de articole, publicistică pe teme de economie politică și beletristică, *studii* și *eseuri*, semnate în reviste de specialitate, traduse în armeană, spaniolă, engleză, rusă, ucraineană; trei volume de lirică („*Șamanul albastru*” – 1994; „*Ochiul cel alb al reginei*” – 2001; „*Iisus cu o mie de brațe*” – 2005), alături de *proză* („*Statuia comandorului*”, nuvele – 1994 și „*Cartea șoaptelor*”, roman, 2009, reeditată în 2012, cartea sa de căpătâi pentru care a primit un număr însemnat de premii literare).

Titlul de doctor *honoris causa* al unor Universități din țară și de peste hotare, ori alte nume-roase, foarte numeroase distincții, la fel de onorante, recompun *Portretul* unui artist al cuvântului, scriitorul Varujan Vosganian, prezent azi la Brăila, în universul miraculos descris de Panait Istrati, Mihail Sebastian și Fănuș Neagu, „*mica Vienă*”, cum i se spunea portului brăilean, în lumea fascinantă a „*napolitanilor*

de la Dunăre”, cum erau gratulați brăilenii pentru gustul lor pentru muzică.

Volumul de proză scurtă - cam impropriu spus, pentru că numai *scurtă* nu se poate numi - cartea „*Jocul celor o sută de frunze și alte povestiri*”, Editura Polirom, Iași, 2013, 436 de pagini, semnată de domnul Varujan Vosganian. Oarecum atipică în arealul literaturii române actuale, prin tematica sa cu accent pe fabulos, psihologic, cu rememorări la granița dintre calcul și instinct primar, vini asumate, justiție cu recurs în anulare; o *metaforă* a unui necesar echilibru, pentru straturi de conștiință sau de experiențe nefericite și o patologie a suferinței eșuate, în moartea violentă regizată de un regim politic tiranic, marcat de crime, sinucideri în alienare și disperare, accidente de tren la barieră, promiscuitate socială, sărăcie, prostituție...; un volum de proză, așadar, *atipic*, când mare succes în librărie au cărțile unei pseudovedete de TV, ori cartea de mare tiraj cu titlu pe măsură: „*De ce mă iubește femeii?!*”!

Povestirile din cartea lansată azi au densitatea unui *roman*, nu numai prin numărul mare de pagini al acestora (între 60 și 150), ci prin diversitatea și densitatea epică, de Istorie veche și nouă, cu perioada interbelică fastă, cu jumătatea de secol de comunism și, mai nou, cu vremurile controversate de după Revoluția din Decembrie 1989, și toată tevatura nesfârșitei noastre tranziții pe fondul nefericitelor deziluzii actuale.

Proza domnului Varujan Vosganian este organizată pe un *canon* dramatic, teatral, cu impact pe aplauze, lumini, efecte sonore și gong final; sau pe structura unui *scenariu* cinematografic. Element definitoriu pentru stilul prozatorului îl constituie *uvertura* narativ-descriptivă pentru fiecare dintre cele 6 povestiri, amănunte de-o pregnanță insistentă pe *descriere*, epic justificativ, atmosferă, decor, sonorități, recuzită, specific de epocă, cu aparente explicații de regie.

Prozatorul rămâne tributarii tehnicilor construcției lirice, nu în compartimentul prozodic, definitoriu versurilor, ci în discursul de impact emoțional, pentru că *poetul* Varujan Vosganian *povestește* fapte și întâmplări, pe care le gestionează după criteriile exprimării în mod direct a ideilor și sentimentelor, ca un veritabil *prozator-poet*!

(continuare în pag. 32)

În prima povestire, „*La Judecata de Apoi a statuilor*”, expozeul descriptiv, larg, fastuos, este urmat de *click*-ul epic, fantastic, ireal, fabulos și irumpe târziu, după o... terapie a pregătirii surprizei, când Petrache, personajul principal, după ce pătrunde în curtea *Castelului*, se apropie de statuia ecvestră și zărește pe soclu, sub crupa calului de bronz, o... balegă din care ies aburi, și-atunci simte că e gata „s-o ia razna”!

Se miră, nu are explicații, dar adună bălegarul și-l îngroapă în pământ. Senzația de ireal se accentuează când Petrache percepe că poarta castelului, la fel ca la sosire, pare a fi acționată de o forță nevăzută. Și în oraș, pe stradă, se petrec lucruri nefirești cu tramvaiele, cu firele electrice, cu oamenii care purtau măști, dar nu pe față, ci atârinate de gât.

Există o patologie a întâmplărilor-șoc, de tip kafkian, cu statuile care vorbesc, râd sau învie (că, doar, și morții învie!) și, ca un sindrom al alienării, halucinațiile devin fapte reale: „- Se petrece ceva în lumea asta, șopti Petrache” (pag. 34), iar concluzia este una singură: „Judecata de Apoi a statuilor, o să fie un fel de repetiție generală pentru cea a oamenilor” (pag. 37).

În cea de-a doua povestire, „*Iacob, fiul lui Zevedei*”, foarte întinsă, 108 pagini, personajele sunt foarte diferite, evident, dar parcă ar avea o identitate în copie, după legile unei genetici unice, stereotipe, care-și pun aceleași întrebări, se privesc într-o oglindă a miracolelor și nici nu încearcă să și le explice, să le dezlege...

Când se ajunge la personajul Ionuț Penescu și gestul său sinucigaș, teritoriul epic kafkian este înlocuit cu atmosferă... „à la Dostoievski”, atenuată, ca în toate povestirile domnului Varujan Vosganian de alte și alte secvențe, întâmplări-șoc, abrupte, intempestive, de tipul închisorilor terorii comuniste, halucinante, atentate la condiția umană, atâtea grozăvii, care nu se puteau spune despre *Istoria* de vreo 50 de ani de până la Revoluția din Decembrie 1989, ceea ce mă face să afirm că această carte lansată azi ar putea fi considerată „literatură de sertar”, conceptul estetic de creație literară așteptat, care s-a dovedit doar o promisiune nu îndeajuns onorată. Și, mai există ceva în toate povestirile: o trimitere, o aluzie, un precept dinspre cultura spirituală, religioasă, titluri, personaje, iconografie, pilde, cu o proiecție, mai degrabă atee decât pravoslavnică, cu o tendință de ușoară împotrivire, de erezie mascată sau protejată de incertitudine sau dirijând nedumeririle spre filosofie, Heidegger, de pildă, cu o balanță înclinată spre paradoxal. Alteori aluzia spirituală, religioasă are valoarea unei metafore de excepție, cifra 33, adică vârsta lui Iisus, deși numele sfânt nu este pronunțat.

Revenind la aserțiunea ideii unei „literaturi de sertar”, de care-l bănuiesc pe domnul Varujan Vosganian, aș argumenta-o cu rechizitoriul la adresa tortionarilor vechiului regim și descrierea anchetelor inumane, bestiale, din închisoare, cu presiunea fizică și morală, cu limitele suferinței și ale durerii, și tot cinismul, demențiala manifestare a unei ideologii utopice până la urmă. O teroare dincolo de o logică

elementară, când deținutul ajunge să-și asume vinovății mai mult decât i se solicită de către tortionari, învins de către propriile limite biologice.

Descrierea umilirii în grup, pe icoana Mântuitorului, este sinistă, de coșmar: „Cei care te torturează, cei care îți pândesc somnul și îți vatămă starea de veghe, care îți afundă gura în hârdăul cu nevoile altora, care îți împing cu bocancii zeama pe care s-o lipăi, în patru labe și fără lingură, ca jivinile..., toți ajung să poarte chipul tău” (pag. 95). De altfel, prozatorul este un maestru al analizei psihologice, ca un alibi al rafinamentului narativ, pe care o face cu talentul, revolta, protestul și condamnarea venite din cunoașterea unei Istории brutale (genocidul armenilor, pe care eu l-am perceput la cumplita dimensiune după ce am văzut un film regizat, *parcă*, de Elia Cazan!), pogromul evreilor din cel de-al doilea război mondial, și-apoi calvarul închisorilor de care aminteam mai sus.

Temele epice din această carte sunt așadar *grave*, toate, iar percepția cititorului poate fi oricare, nu neapărat negativă, eventual de ușoară neaderență, și-atunci, în toate povestirile există câte o... *poveste de dragoste*, ca un intermezzo de protecție, de respiro, de echilibru. Scena de dragoste Cosmina – Iacob Botez este de o frumusețe, eleganță și decență stranie, de valoarea literară a paginilor asemănătoare din „*Răscoala*”, pe care le citeam când eram elev, iar Liviu Rebreanu se mai afla încă în manualele școlare. Pagini de erotică cuminte, care n-au nicio legătură cu tevatura instinctuală de poezie destrăbălată, grobiană, fetidă, și proza naturalist-indecentă a unor poetese și a unor prozatori contemporani.

În cea de-a treia povestire, „*Când lumea era întreagă*”, divagațiile introductive, docte, ușor provocatoare – ca un voluptuos experiment stilistic – atacă tema *singurătății*, cu impactul logic al unui paradox filosofic: „Singurătățile nu se pun laolaltă. Două singurătăți nici nu fac o singurătate mai mare. La fel cum nu se pot aduna, singurătățile nici nu se pot scădea. Două singurătăți minus o singurătate nu sunt egale cu o singurătate. Poate doar înmulțirea să aibă un rost. Mai mulți oameni singuri, încrucișându-se unii cu alții, se simt și mai singuri” (pag. 155). Este doar *uvertura*, pe strunele sobre și insinuant ironice ale unui violoncel (violoncelul pare a fi instrumentul muzical preferat al domnului Varujan Vosganian, iar Concertul Nr. 2, evident pentru violoncel, este reprezentativ și pentru o paralelă cu o altă lucrare a compozitorului polonez Krzysztof Penderecki: „Threni pentru victimele de la Hiroșima”... după afirmațiile mele anterioare despre masacrul – 1895 și genocidul – 1915 și pogromul evreilor; *uvertura*, așadar, pentru un alt colț de lume, cel al cerșetorilor, personaje cu nume predestinate: Coltuc, Chioru, Ologu, Orbu, variațiuni stilistice, cu portrete pitorești, desenate parodic, dar cu o undă cremoasă de simpatie, pe o onomastică de mediu social reprezentativ, limbaj pe potrivă, cu ingrediente de *argou* în limite

(continuare în pag. 33)

rezonabile impuse de „*fracul de ceremonie*” al maestrului Varujan Vosganian, sau portrete cu o undă de simpatie, ușor persiflantă: „...așa neîntregi cum suntem, dacă ar fi să iei de la fiecare câte ceva, ce OM întreg ar mai ieși din noi!” (pag. 161).

Portretele Melaniei și ale fratelui ei, Coltuc, cu o infirmitate reală, umiltoare – nu dintre cele contrafăcute, cu recuzita de efect, ale unor alți cerșetori; chipurile celor doi frați sunt calde, la limita portretului și a revoltei că există astfel de erori biologice și, mai grav, că există astfel de erori sociale! Un decor, un univers uman de la periferia demnității, ca o apocalipsă umană terifiantă, sugerat de Panselia, prostituata, pe care cerșetorul Ologu o prezintă: „E tot ca și noi, pe străzi, da... altfel!” (pag. 175).

Și, peste toată tevatura, ca o ironie a sorții, pasiunea pentru lectură, pentru carte a unui învins, învins și de o biologie nedreaptă și de o societate strâmbă!; pasiunea pentru citit a unui handicapat, într-o perioadă când această deprindere este pe cale de dispariție la contemporanii valizi de toate vârstele și de toate ifosele!

Și, peste tot spectacolul sărăciei, al infirmității și al neșansei sociale, în Dealul Mitropoliei, ca și la toate praznicele regizate de peste an, se desfășoară, după un scenariu parcă și mai umilitor, *bâlcu* și *îmbulzeala* vulgară a mulțimii *valide*, dar suferind de alte infirmități: lăcomia, egoismul, prostia și lipsa unei minime educații, pentru sarmalele și fasolea cu ciolan, provocate de generozitatea cu iz electoral a Primarului sau grotescul unui sentiment mai degrabă bigot decât pravoslavnic: „Mulțimile dezlănțuite tremură, în urmă rămăseseră tarabe răsturnate, mănunchiuri de busuioc, fâșii de veșminte...” (pag. 189).

În povestirea „*Legătura de leuștean*”, cea de-a patra, există o lume *bolnavă*, bolnavă de boli nemeritate, nedrepte, întâmplătoare, după legea filosofică, nedreaptă și ea, „a necesității și a întâmplării”, cu boli și fizice, și sufletești, incurabile cele mai multe, într-un univers cenușiu, rece, ostil... Nicio fereastră nu se întrevește, nici un răsărit de soare nu este previzibil, ca un blestem, ca un păcat moștenit genetic. Și, peste toate, brambureala, degingolada și tot spectacolul pseudodemocrației de după Revoluția din Decembrie, cu mineriadele, arestările samavolnice de la Universitate și de la Arhitectură, o *poveste* incredibilă, cu un bătrân miner, un alt tip de torționar, înnobilit sufletește, care vine la București să înapoieze medalionul de aur al... victimei sale, Rada, tânăra bătută și aruncată în arteziana de la Arhitectură, peste alte cadavre. Cea mai emoționantă pagină lirică din proza domnului Varujan Vosganian, ca o terapie a iertării, a culpabilității deturnate, cu Pavel Avădanei, minerul, căruia i s-au speculat emoțiile și buna credință, prin gestul său creștin și laic de a restitui medalionul fetei frumoase, pe care a revăzut-o la TV și apoi „*Cina cea de taină*” a concilierii, a iertării și a absenței unui Iuda, incomod și anacronic.

Pentru că nu prea mai am timp, despre

povestirea „*Dincolo de lumea de dincolo*”, a cincea, precizez doar o altă componentă a stilului prozatorului: onomastica personajelor sale, ca un fel de C.N.P. epic: Ologu, Șchiopu, Chioru, Cârnu, Pârnaie, Chisăliță etc., deși intenția autorului rămâne una de protecție, de identificare pozitivă, în ciuda aluziei peiorative...

Ultima povestire, a șasea, „*Jocul celor o sută de frunze*”, cea care a dat și titlul cărții, sau o parte din el, de foarte mare întindere, 147 de pagini, de parcă ar aduna tot cenușul presărat prin celelalte povestiri, cu multe deziluzii după Revoluție, o degingoladă economică și social-politică, cu tânăra și entuziasta industrie românească trimisă la fier vechi, cu școala în cădere liberă, cu relațiile dintre oameni în degradare, cu fauna îmbogățită peste noapte, cu proprietăți, case și păduri luate cu japca prin acte măsluite și notari complici, cu „mersul triumfal spre Europa”, după ce, retrospectiv, mirajul libertății fusese plătit prin moarte, din mersul trenului sau la trecerea frauduloasă înot a Dunării... Rememorarea trecutului, ca un sindrom al lucidității, fără adaptarea la un prezent, fie el chiar bulversat de factori perturbatori, nu poate asigura echilibrul speranței; o *parabolă* a unei Istории cu conștiințe pătate, un tip de *alienare*, Jenică, vânzătorul de lozuri, și o sinucidere motivată de un *malpraxis* ideologic, în aceeași notă a fantasticului, a fantasmelor de tot felul și un ritual cu o sută de frunze așezate pe mormânt.

Parcă e prea tristă cartea domnului Varujan Vosganian! „*Jocul celor o sută de frunze și alte povestiri*” să fie oare o metaforă a unor idealuri ratate, a unor speranțe încă în așteptare sau, mai degrabă, puterea regeneratoare a gândului nevinovat de copil?!?!

Povestirile domnului Varujan Vosganian se citesc cu o necesară atenție, presupun un exercițiu al lecturii; este o carte pentru inițiați; o situație asemănătoare cu condiția melomanului! Toate cele șase povestiri se află sub protecția spirituală a unui precept religios, de la onomastica divină până la simbolurile iconoclastice sau filosofia de amvon. Sugestia livrescă despre Cartea Sfântă sau Calendarul ortodox ori doar o aluzie discretă din domeniu se transformă în motivație sau pretext narativ. Este necesară o minimă educație religioasă, fie și pentru a evita nedumerirea cititorului.

Tehnica descrierii, pe orice temă, din orice unghi, are amplitudinea și spontaneitatea unor variațiuni în *Re major*; parcă ar prinde din zbor un pretext epic și-l dezvoltă *moltovivace*. Apoi, totul se risipește în *dialog* agresiv, *monosilabic*, punctual. Replica finală este năucitoare, oricum cea mai puțin plauzibilă! Scriitorul nu dă nicio explicație, îl lasă pe cititor să se descurce, ca o tentație a continuării...

Georgeta RESTEMAN

Te-am căutat în visul meu azi-noapte

Te-am căutat în visul meu azi-noapte
Tu hoinăreai prin spații insipide
Iar astre reci clipeau pe cer, timide
Când marea învelea nisipu-n șoapte.

O luntre veche lunecând pe unde
Anoste umbre-mbrățișându-mi gândul
În temple zei ce poartă-n ei frământul
Ecouri de legendă-n minți fecunde...

Desculță, rătăcită printre grinduri,
Cu tălpi strivite-n sângeriu de roze
Și pieptu-mi aburind de tuberoze
În viața ce se scurge printre rânduri

Mai cred în mierea dintr-un râu de lapte
Și-aștept o rază să-mi lumine drumul
Destinului să-i spăl cu lacrimi scrumul
Te caut iar în visul meu.. la noapte!

Mi-e teamă de tăcerile din umbre

Îmi dau târcoale gândurile sumbre
Când sufletul e rug aprins de floare
Mi-e teamă de tăcerile din umbre...
Vreau vocea-ți caldă, plină de candoare

Să unduie ca un izvor prin munte
Și-n limpezimi să ne iubim, de-i vrere,
Cu buzele scriindu-ți dor pe frunte
Sărutul meu să-ți fie mângâiere.

Să-ți dărui liniștea la tâmpla serii
Șoapta-mi timidă tainic să te-alinte
Seve țâșnind din trupul primăverii
Să umple golul dragostea fierbinte.

Sunt prizoniera viselor, dorinței,
Adesea-ncrezătoare-n dulci cuvinte,
Când setea-mi sting cu lacrima credinței
Simt răni săpate-n lut de-al friicii dinte.

De-ți pasă sau de nu, n-am încă știre...
Misterios și-nvăluit în ceață,
Arcaș destoinic săgetând iubire,
Avea-vom, oare, și noi drept la viață?

E gândul meu un rug

E-n noaptea rece gândul meu un rug
Lanuri de maci se înroșesc și ard
Iluzii strânse aprig de-un belciug
Când trec năluci răpite de hazard

De răsucesc și astrele pe cer.
Câte-ntrebări se zbat, zăgazuri rup

Ca să dezlege tainicul mister
Mi-e trupul gând și gându-mi este trup

Prin el se trec fantasme și furtuni
Tăceri ce dor și zâmbete dansând
Jarul aprins ce-nvie din tăciuni.
De ce mi-e gândul doar de alb flămând?

Lăsat e trudnic să se zbată-n van
Nedeslușit, lumini se-ntrezăresc
Apar... dispar pe straniul ecran
Dar, oare, și nălucile gândesc?

Te port în icoana pictată de îngeri

Pe-un ram de alun lângă ciutura slută
Ultimul zvâcnet al iernii se simte
Un cânt răgușit de hulub se mai minte
Valsează și fulgii-ntr-o curgere mută

În vatră-i jăratec și-un iz de rășină
Plutește-n odăi cu mușcate-n fereastră
Crâmpie de suflet, trăire divină
Răbojuri de stele pe bolta albastră.

În colțu-mi de veghe eu, rob al tăcerii,
Cu tâmplele-albite de dor fremătând
Din pulberi de clipe la marginea serii
Cresc munți de iubire din muguri de gând.

Te port în icoana pictată de îngeri
Imagine dragă pierdută-n deșert
Te-aștept, haide, vino, și-n valea de plângeri
Dă-mi viață și-nvie-mi prezentul inert.

Când lupii netrebnici se-nfruptă din noi

Culeg de pe fruntea-ți umbră de nouri
Broboane de griji, ostenite și reci,
Miresme de suflet în scâncet de doruri
Călcând peste timp, rătăcind pe poteci

Prin jarul de clipe ce mistuie-n ruguri
Timp nemilos într-o lume nebună
Trec iele zălude și cete de fluturi
Zvârlind cu speranțe în raze de lună.

Pe tâmple-ți adastă un tremur zănat
Plumb ce apasă pe slova-mi târzie
Și-n liniștea spartă de-un țipăt sălbatic
Se-aude cum plânge un mugur în vie.

În zbuciumul crâncen te lupți cu nevoi
Ți-e silă de tot ce-i în juru-ți nedrept
Când lupii netrebnici se-nfruptă din noi
Și colții-și înfig și-n căldura din piept
Rămâi consternat așteptând... vremuri noi.

Elena NETCU

FABULE**MAIMUȚOIUL ARISTOCRAT**

Un maimuțoi aristocrat
Dorea să fie deputat
Cocoțat în palmier
Cuvântează cu mult zel
Să se-audă în mulțime
Că o să trăim mai bine
Și umblând prin toată jungla
Generos, golindu-și punga
Se urcă într-un copac
Strâns ținând bugetu-n sac.
Grăi țănoș către popor:
"O să conduc țara cu spor,
O să am un dregător
Cinstit și cu experiență
Cu multă obediență
Cel mai vestit urangutan
O s-adune ban cu ban.
Eu o să pun țara la cale
Cu pomeni electorale
Strâng valută berechet
În afară de buget
Pe care o să-l împart
Fără nici o supărare
În câteva zecimale..."

Doar cine-i sus poate să știe
Ce sfori se trag la-mpărâție!

SECERA ABANDONATĂ

Sta secera-n cui uitată
Căci se simțea abandonată...
Mai jos lovea în nicovală
Ciocanul cu fața lui ovală.
Secera îl privi cu nostalgie:
—Ai uitat că ți-am fost soție?
Cât ne îndrăgeam noi pe drapele!
La toți le trimiteam bezele!
Dar m-ai trădat, măi mitocane!
Te înfrupți singur din ciolane!
—Ce vrei, drăguță, sunt în vogă
Sunt judecător, am togă,
Lovesc bine sub centură
În spitale, în cultură,
E mare harababură!

La putere e ciocanul
Prin lovire iese banul
Licitez doar pentru rude,
Sume mari, sume rotunde
Interese de partid
Ca să nu fiu pus la zid...!
-Ești bătăran, ești într-o dungă,
Alături de o coasă lungă
Te lauzi că ești în vogă?
Dar bugetul e la morgă!
Iar eu nu mai primesc urale,
N-am parte de defilare!
-Ce să-i faci, fostă soție?
E altă împărăție!
Sunt acum băiat deștept,
Mă bat cu pumnul în piept
Sunt puternic, din metal
Și am staf electoral.

De ești tare ca un fier
Poți s-ajungi chiar premier!

VIȚELUL LA POARTĂ NOUĂ

Ziua în amiaza mare
Pantera ieși la vânătoare
Și ascunsă-ntr-un tufiș
Ochea boii pe furiș.
Pe-o cărare un vițel
Se uita în potofel.
"Precis ăsta-mi cade-n plasă!"
Și, privindu-l cu dulceață,
Îl băgă urgent în ceață
Cu mișcările-i lascive
Cum vazu la alte dive,
Îl urmări pân'la palat
Unde boii țineau sfat.

Se strecură în parlament
Intră în biroul permanent
Găsi un loc lângă-un taur
La gât cu un lanț de aur:
-O, bărbate, câtă noblețe,
Elegantă, câtă tandrețe!
Îmbrăcat la patru ace,
Cât aş vrea să-ți cad în brațe...!
-Drăguță, nu sunt taur, sunt vițel
Primește în dar un inel,
Te invit în limuzină
Dacă vrei luăm și-o cină
Fă cu mine tot ce vrei
Pentru toate am bani grei
De lipsesc, leafa îmi merge,
Când se discută vreo lege,
Pun pe altul să voteze
Cine știe ce fac eu?
Pot să umblu teleleu...!

Eu mă fac mereu că plouă,
Sunt vițel la poartă nouă!

Cine să știe dacă voi fi primul cocoș din infern? (judecată problematică. Exemplu de trezire rațională dintr-un vis mitic).

Elementele dinamice, vectorii actanți ai vorbelor, ai limbajului epic și liric totodată, combinațiile substantivale ce ramifică vorbirea în simboluri, scheme, figuri, se supun, dincolo de liniaritatea lor, unor relații de ordine și echivalență în „Documentele haosului”.

Prin reflexivitate, simetrie și tranzitivitate.

În relația dintre „Nimeni” și „o mare a mea”, în poem, există simetria ce se poate manifesta fără a diminua, printr-o nouă formă, conținutul poemului.

„Până la urmă, Odysseas Elytis, există și o mare a mea”... „Nimeni să nu întrerupă cântecul”.

Cea mai frumoasă proprietate a ordonării unei „Scrisori neexpediate” este *translația*. Care duce relațiile: „infernul e labirint”; „frumusețea să rămână veșnicie” în relația: „nimeni să nu-ntrerupă cântecul”: „dacă infernul e labirint și frumusețea o veșnicie, atunci nimeni să nu întrerupă cântecul”

De reținut, de asemenea, *translația* relației „am și eu o mare a mea” în „există și o mare a mea”, dar și eventuala lor simetrie în text.

Mitul „Odysseas Elytis” favorizează în acest poem „doctrina dogmatică”; „90 la sută orice nenorocire ne conține”.

„Căderea”, dincolo de mitologia ei psihologică este prezentă pretutindeni;

„Mare a mea” – leagănul matern, cupa dionisiacă, sfarmă intimitățile eului stăpân pe mare;

„Cu oglinzi mișcătoare, cu iluzia țărului..., cu frigul memoriei, cu file albe pe care se-nghesuie angoasele tăcerilor... claustrofobe. (t.i.)”

Conotații stilistice realizate ca *sinecdocă* sau *metonimie*, dar și ca nemaîntâlnită *metaforă*: „iluzia țărului răstrânt în mine”.

Carnea „haosului” și a „documentelor” sale stă în *structura izomorfă* a imaginilor, în primul rând și, în al doilea rând, în izomorfia *structurilor* semantice.

Putem interpreta aceste *structuri* și din punct de vedere al spațiului vectorial ce determină limbajul literar în poemul Daniel Corbu, introducând echivalența și congruența vectorială.

Izomorfia imaginilor.

Imaginea „cuvântului” abundă textele, structura lor, de la „cuvânt” semnatificat până la „cuvânt” multisemnatificat.

Dacă în „Scrisoare neexpediată” apar (aceste imagini) ca „foșnetul mării adâncit în cuvinte” și „mare a mea care... se transformă în cuvinte”, în „Răul trece prin inima mea”, apar ca: „vânători de cuvinte”.

La fel, „se-nghesuie mormane de vorbe”, din primul poem, ajunge să ia forma: „cineva mă ademenește cu vorbe ca monezile fierbinți”, în al doilea poem.

Izomorfie perfectă este și între: „Nimeni să nu întrerupă cântecul!” și „să vină noaptea!” (judecări izomorfe, apodictice).

La fel, „se-nghesuie mormane de...” ia forma: „înghesui singurătatea în oglinzi”.

De o frecvență mai mare, imaginea morții, abundă endomorfic țărâmurii tematice diverse, greu de străbătut cu piciorul ființei predestinate unui veșnic surghiun ființial:

„moartea ca un plâns străbătând imperiile”

(Istorie) „prima și ultima învățătură e moartea” (Șapte heptastihuri...); „imaterialitatea fiind o ușă deschisă spre moarte” (Școala din Frankfurt); „de vei ucide moartea, în altă parte foșnește” (Groapa cu lei); „pot și cărțile mai tari decât moartea?” (Spre marile tonuri); „moartea traversează strada odată cu tine” (Zori tulburi...); „pe câmpul de luptă doar moartea cucerește stindarde” (Lecții lungi...); „Doamne, de ce atâtea repetiții pentru o singură moarte?” (Înscenări...); „măinile noastre compromit moartea” (Împotriva morții); „în fiecare zi cineva ne condamnă la moarte” (Scrisorile fratelui); „Sceptrele morții ne umblă prin sânge” (Călătoriile); „În fața morții suntem singuri ca un pumn de omăt” (Cântec de adormit universul).

Trecerea de la sens la semn, în poezia „Scrisoare neexpediată”, poate da reprezentarea faptelor lingvistice într-un fel sau altul.

Structuri grafice reducând povestirea la câțiva vectori generatori de spațialitate, iar conceptul estetic la semn. Semnul haosului și a documentelor lui aleatorii, arhivate. Drum al semnificatului în semnificant. Exemplu de „schemă” fărămișată în simboluri și... denumiri.

Cum înăuntru „s-ar afla” ochii de vultur a unui arhanghel Daniel Corbu, care să ne mărturisească prin câte a trecut aventura genunii sale – sufletul, întrupat la mânăie în odiseea timpului prezent, lecturată de noi cu înceată cugetare la cuvinte grăbite să fie ascultate. Cuvintele zorite, cu voce caldă de „argintii fierbinți”, și „armate-n retragere” prin „imperiu clar-obscurului relevant să ne vestească mântuirea rostirii tănuitoare de mistere.

desen de Elena-Liliana Fluture

Ionuț CARAGEA

Citate

(din ciclul „Sindromul nemuririi” - partea a III-a)

• Dacă-ți cresc aripi, cei mai mulți dintre oameni nu te vor învăța să zbori cu ele. Unii ți le vor rupe, alții îți vor spune să le ascunzi. Astfel le vei semăna mai bine, astfel vei deveni solidar cu neputința lor.

• Discreția este adeseori o invitație către spectaculozitate.

• Când ești dat afară din inima cuiva, doar cerul este suficient de încăpător pentru rățacirea ta. Dar pentru că-ți lipsesc aripile, lacrima este singurul cer care încearcă forma inimii.

• Cei care sunt gata să dea timpul înapoi, pentru a corecta greșelile pe care le-au făcut, sunt ca niște viteji care se arată după ce au pierdut adevăratul război, războiul cu viața și cu timpul prezent.

• Fericirea înseamnă să oferi un dar, să primești un dar, fără ca acel "dar" să fie o conjuncție.

• Chiar dacă ai sufletul ruinat, ți-l mai poți salva. Dar dacă e vândut, nu-l mai poți răscumpăra.

• Haosul din jur este datorat celor care nu și-au găsit liniștea interioară. Dacă vrei să schimbi lumea în bine, găsește-ți această liniște și ajută-i și pe alții să o găsească.

• Dăruiește sufletului ceea ce îi aduce liniștea și sufletul îți va dăruia răbdarea pentru a descoperi iubirea ce-ți lipsește.

• Monolog hamletian rostit pe Facebook, în fața unei imagini provocatoare: îmi place sau nu-mi place?

• Sufletul atâță focul inimii, lacrima îl transformă-n cenușă. Și totuși există unele suflete care ard atât de intens, precum vulcanii de pe fundul mărilor și oceanelor. Ele se înalță puțin câte puțin până când ajung să triumfe deasupra tuturor lacrimilor, formând o nouă insulă, iar uneori se încumetă să depășească norii și să vorbească pe limba lor de foc cu soarele și celelalte stele.

• Cu cât privești mai mult ochii unei femei, cu atât îți dai seama ce imensitate are oceanul secretelor...

• Iisus a luat cu el toată greutatea păcatelor lumii și a urcat pe dealul Golgotei, astfel încât noi să putem urca mai ușor pe versantul abrupt al inimii.

• Mulți așteaptă peștișorul de aur... dar în acvarii vișii lor înguste, ei sunt momeli sau pești răpitori, niciodată alți peștișori de aur.

• Să afli adevărul și să te bucuri de el este precum mîncatul semințelor de floarea-soarelui. Are mai mult farmec să spargi semințele între dinți pentru a ajunge la miez, decît să cumperi o pungă cu semințe deja decojite. Chiar dacă, uneori, mai simți și gustul unui miez mușcăit.

• Să nu credeți orbește în cuvintele unui aforism, chiar dacă autorul are un nume de marcă. Celebritatea și moartea nu sunt instanțele supreme ale adevărului. Folosiți-vă mereu mintea și inima pentru a verifica ce vi se potrivește mai bine. Vremurile se mai schimbă și, odată cu ele, și percepțiile oamenilor.

• Viața este o luptă în care timpul înmulțește și adâncește rănilor, dragostea încearcă să le vindece, iar amintirile le bandajează. Începem să murim când nu mai avem suficientă dragoste și amintiri pentru rănilor noastre.

• Dragostea este precum filmul dintr-un cinematograf. Nimeni nu-l vizionează fără să-l plătească, nimeni nu iese din cinematograf fără o părere de rău.

• Nu este un defect să-ți amintești totul. Să ignori tot ce-ți amintești, asta îți poate crea mari probleme.

• Unii oameni nu văd inimile celorlalți decât ca pe niște teritorii bune de colonizat. Le cuceresc, le consumă resursele, le umplu cu deșeuri și pleacă. Apoi mai au și pretenția să fie ascultați de la distanță.

• Omul nu este un simplu ceas pe care să-l dai înainte pentru a nu întârzia la întâlnirea cu o nouă iubire. De secundarul inimii atâră greutatea amintirilor, de limba mică a gurii atâră greutatea cuvintelor, iar de limba mare a singurătății atâră greutatea umbrei.

• Sufletul este "supremul bonus" primit la naștere. Cine știe să folosească acest bonus, ajunge, într-o nouă formă, la Dumnezeu. Cine nu știe să-l folosească, rămâne fără bonus și ajunge acolo unde nu există Dumnezeu.

Dumitru ANGHEL

RETROSPECTIVA UNOR IUBIRI - de Nana DASCĂLU

Volumul „*Retrospectiva unor iubiri*”, Editura Sedna Print, Câmpulung Muscel, 2011, 88 de pagini, reprezintă *debutul editorial* al doamnei Nana Dascălu, o plachetă de versuri cu un titlu semnificativ pentru tematica celor 53 de poezii și o copertă cu o grafică sugestivă, *inima străpunsă de săgeata lui Cupidon*, semnată de George Paulian, și o *Prefață* semnată de prof. Maria Chirtoacă. Cartea, puțin în afara unei... „discipline” editoriale responsabile, este cam lăsată la voia întâmplării, pentru că nu are nicio minimă și necesară organizare tematică pe capitole, iar poeta și-a postat poemele după criterii absolut aleatorii, temporale, sentimentale, pasagere implicații erotice, momente de impas sufletească sau un lirism rezultat din efluvii sentimentale grefate pe stări de moment, ca o formă de autosugestie lirică și o îmbătăre de emoție!

De aici, chiar o incomodă abordare a lecturii din partea oricărui cititor onest și senzația de insatisfacție, provocată nu de calitatea versurilor poetei Nana Dascălu, ci de... dezordinea expunerii tipografice. Ca urmare, voi proceda și eu la o analiză a poeziilor din cartea „*Retrospectiva unor iubiri*”, în ordinea numerotării lor, chiar dacă îmi voi fractura exercițiul critic. Până la urmă, nici nu erau foarte importante... subtilitățile tipografice, deoarece poeta Nana Dascălu scrie versuri după un... *cod liric* doar al său, o poezie... *în dulcele stil clasic*, de parcă n-ar fi auzit de formule prozodice noi, cu *vers alb* sau *vers liber*, de „linia melodică modernă” cu libertățile ei prozodice totale, de la gramatica în derivă și până la verbul indecent, versificația insalubră, decrepită, deșănțată a unor poeți și poetese contemporane.

Poezia... *dascălului* de școală, Nana Dascălu, are curățenia sinceră a *serbărilor școlare* de altădată, când recitatorii spuneau poezii și urmau să primească premiul I cu coroană și apoi să cânte cântece patriotice dirijate de domnul învățător, absolvent al Școlii Normale gândită de ministrul român reformator Spiru Haret. Poezia doamnei Nana Dascălu este una de recesiune sentimentală, cu popasuri temporale în momente de cumpănă sufletească, uneori, de reverii erotice, alteori, sau de permanente aluzii lirice, în sentimente de impact emoțional sau de veselie ludică, pe care le gestionează cu un tip de... *remember*, de parcă mai mult ar incomoda-o decât i-ar asigura un confort emoțional.

Lirica poetei se pliază pe un calendar intim, între povești de dragoste adolescente și fixații emoționale venite dintr-un univers familial, tatăl, mai cu seamă, și un orizont al unei copilării fericite, trăită în satul natal, Secara, din Teleorman. Nana Dascălu scrie poezie ca un elev silitor, stăpân pe practici de prozodie învățate la școală, cu ritm iambic și trohaic, cu rimă monorimă, ca-n doinele și baladele populare, sau cu rimă împerecheată, încrucișată sau chiar îmbrățișată, cea mai elaborată, și nu se abate de la regula... lecției bine învățate.

Din aceste motive și din alte câteva, care-o situează pe poetă într-un univers de creație lirică tradițional, ușor desuet, dar convingător printr-o

sinceritate și-o nonșalantă eleganță, un „*jemanfis*”-ism de circumstanță, îl fac pe cititorul, chiar cel mai suspicios sau mai circumspect, să-i accepte efuziunile lirice, chiar la limita unui subiectivism de... coloratură naivă, neconcordante cu... gusturile sale literare sau cultura sa artistică!

Ba, chiar cred că încearcă un fel de... *test* de aderență, de comunicare cu un cititor pretențios ori „cârcotaș” (?!), pentru poezia sa pe portative absolut sentimentale, în afara „rețetelor” lirice, cu pondere erotice, și-și adjuceacă propriul *tic-tac*! sufletească, în afara „*orei exacte*” oficiale sau a perturbărilor provocate de „moda” de toamnă-iarnă sau primăvară-vară!

Într-un poem lung, lung, lung, de vreo 30 de catrene, cu rimă încrucișată (1-3; 2-4), poeta de azi... *spune* povestea unei iubiri adolescente, cuminți și curate, cu ecouri de ritm și de nostalgii coșbuciene: „Iar luna, printre brazi, discretă / Din când în când ne lumina / Cu raza ei ușor cochetă / De pază parcă vrând să stea...” („Așa ne-am cunoscut...”, pag. 13), cu incantații magico-rituale erotice și un lirism grațios, ușor frivol: „Ne sărutam slăvind iubirea / Ca doi copii îmbrățișați / Vorbea în noi numai privirea / Parc-am fi fost pe veci legați!” (Ibidem); în alternanță cu ironii grațioase, acute, persiflante, în tonalitatea șugubeață a unor balade vesele și triste: „Îmi place mult seara-n grădină / Luminile parcă-i dau fard / Dar el, din nu știu ce pricină / Mi-a spus: eu vreau pe bulevard!” (Idem, pag. 12).

O poezie erotică, ușor naivă, așadar, dar de-o puritate angelică, pe un canon *neoanacreontic* de lirică românească, de început, de la Costache Conachi, și cu văicăreliile, excesul de

(continuare în pag. 39)

lirism și de *spovedanie erotică* din binecunoscuta „În-tr-o grădină”, a lui Ienăchiță Văcărescu, unde „...Lâng-o tulpină / Zării o floare ca o lumină / S-o tai, să strică! / S-o las, mi-e frică / Că vine altul și mi-o rădică”, dar și cu trimiteri livrești spre Petrarca ori cu popasuri și zăboviri spre Alecsandri, chiar Eminescu: „Vreau să fiu din nou cu tine / În al codrului frunziș / Ca ascunși să fim de lume, / Să ne iubim pe furiș” („Aștept”, pag. 15), ca un *menuet* festiv, grav și săltăreț: „Și-mbătați de fericire / Să tot vorbim îndelung, / Să fim doar noi în pădure / Și la pieptu-mi să te strâng” (idem), ca-ntr-un peisaj bucolic, pastoral, sincopat de frenezii pătimașe și promisiuni, celeste, feerice. Dar și o poezie de dragoste cu întrebări fără răspuns, cu dileme de tot felul, un spectacol, al unor iubiri neîmplinite, ratate uneori, ca o sarabandă a eșecului sentimental, a neputinței și a lipsei de orizont în iubire: „În viață totu-i relativ / Așa cum totul trece / Cu declarații progresiv / Și despărțiri cu sânge rece” („De ce?”, pag. 21); ca o zădărniciie a iubirii, a dragostei neîmpărtășite și-al unui derizoriu tulburător, ca o magie a morbidității: „Și dacă atât de schimbătoare / E viața aceasta ce-o trăiesc / Cum să nu cred că totul moare / Și că iubind, mă chinuiesc?” (Ibidem).

Și, în contrast, ca o bucurie festivă pe un portativ sărbătoresc ca-n „Oda bucuriei” beethoveniene, dragostea – simbol aniversar, prilej de memorări, iubirea ca un „program matrimonial” și ingenioase efuziuni: „De ziua ta, iubitul meu, / Aș vrea să-ți împletesc cunună / Ca dragostea și gândul meu / Să te-nsoțească împreună” („De ziua ta”, pag. 22).

În cartea „*Retrospectiva unor iubiri*”, doamna Nana Dascălu are o singură abatere de la tema principală, un nostalgic dor de satul nașterii sale, Secara, din câmpia Deliormanului, acolo unde... s-au născut și romanele „Descult” ori „Ce mult te-am iubit” de Zaharia Stancu sau „Moromeții” și „Cel mai iubit dintre pământeni”, semnate de Marin Preda. O descriere bucolică, semănătoristă, pastorală, în metrica ușor melodioasă a poeziei „Mama” de George Coșbuc, imaginea satului natal cu nuanțe sentimentale și o ritualică imposibil de perturbat a unui idilism melodos, cu acorduri din „Balada” lui Ciprian Porumbescu ori din „Rapsodiile” lui George Enescu: „În timp ce-afară bate vântul / Și-n casă e plăcut / Un dor aprins îmi poartă gândul / La satu-n care m-am născut” („Cu gându-n satul meu”, pag. 19).

Tabloul familial este completat de un gând pios, de dragoste paternă, la moartea tatălui, preotul Gheorghe Dascălu, cu un lirism rezultat dintr-o emoție sinceră: „Din sufletu-mi îndurerat / În care rană mi-ai lăsat, / Aș vrea să știu cât te-am iubit / Și să mă ierți de ți-am greșit” („Omăgiu tatălui meu”, pag. 56), și un portret generos, de „apostol”, ca-ntr-o *predică* la vecernia de seară: „Și-n veci de veci nu vom uita / Că ne-ai iubit cu-adevărat / Și-ai fost un tată devotat; / Un soț, ca nimeni pe pământ, / Un suflet nobil, ca un sfânt” (Ibidem).

„*Retrospectiva unor iubiri*”, o carte de poezie... „dinamică, sinceră, încărcată de iubire”, după afirmațiile prof. Maria Chirtoacă...

SERATA CRĂIȚELOR - de Valentin POPA

Prozatorul Valentin Popa este un intelectual rasat, venit discret în arealul literar brăilean, pentru că și-a protejat, cu răbdare și demnitate, opțiunile sociale, civice și părerile politice, mai ales, în spatele unei... „*cortine de așteptare*” și sub faldurile somptuoase ale „*literaturii de sertar*”, conceptul estetic și proiecția sa artistică, atât de așteptat și de controversat, pus în discuție după Revoluția din Decembrie 1989, care s-a dovedit, din păcate, doar „o... promisiune nu îndeajuns onorată”, pe cât ar fi meritat, după cum afirmam și în *recenzia* mea la volumul de proză scurtă „*Papagalul și revoluția*”, lansat în 2012.

Așadar, în literatură filosoful Valentin Popa s-a impus târziu dar impetuos, reținut de condiția sa de autor de „*literatură de sertar*”, iar noua sa carte, romanul „*Serata crăițelor*”, editura Istros a Muzeului Brăilei, 2013, 276 de pagini, ca și volumul de proză scurtă de care aminteam, s-ar putea numi *modele* de astfel de literatură, pe care le lansează pe piața demonetizată a unui astfel de concept de creație artistică, cu decența convingătoare a celui care a scris mai de mult, dar n-a putut să treacă de cenzura draconică severă, ca să convingă azi, pe coordonatele unei tehnici literare de ironie șarjată, ca expresie a unui impuls esențialmente parodic.

Ineditul prozei domnului Valentin Popa, deși *virusată* de sindromul „literaturii de sertar”, se fixează în romanul „*Serata crăițelor*”, ca de altfel și în „*Papagalul și revoluția*”, într-o lume foarte autentică, în ciuda bizareriilor de tot felul, dar pulsând de energii, multe negative, malefice sau stranii, dar explodând de vitalitate.

„*Serata crăițelor*” este structurat ca un roman, dar fiecare *capitol* parcă ar fi o altă poveste, stranie sau banală, brodată pe realități frustrate ori dominate de o patologie a singurătății, sau a neadaptării, ori a revoltei, - povești de viață uneori de o banalitate tristă, vulnerabilă, ca un *fapt divers*, devenit eveniment!

Romanul „*Serata crăițelor*” se citește greu! Presupune răbdare și o necesară experiență a lecturii. Conflictul epic se dezvoltă după multe, multe pagini și nici măcar nu dă semne că ar vrea să fie explicit, ca-ntr-un concert de Brahms, când expozeul pare dizarmonic sau părănd că instrumentiștii au încurcat partiturile!

Prozatorul Valentin Popa stăpânește însă autoritar tehnica *romanului* ca specie a genului epic cult, specie narativă privilegiată, iar autorul romanului are toate datele artistului cu drepturi depline în materie de creație de succes. Scriitorul brăilean experimentează formele narrative pe propria răspundere și-și asumă riscul... omului lucid, blazat, dacă vreți!?, care mizează pe... „*fie ce-o fi!?*”, sigur că are în mână o... „*carte*” bună, o quintă royală, și nu o cacealma din zona pokerului din salonul filmelor western!

Citiți-l cu răbdare, cu o elegantă așteptare și veți avea revelația unui scriitor de o relevanță și

(continuare în pag. 40)

originală scriitură epică, romanescă. Până la urmă, important este că scrie, că s-a luat în serios într-o întreprindere intelectuală, în care... evaziunea fiscală a succesului gândit cinstit este acoperită de eleganța altruistă a scriitorului care-și oferă cărțile și nu le comercializează pe taraba inerției lecturii și a lipsei de apetit pentru citit al contemporanilor.

Domnul Valentin Popa scrie *proză* de impact emoțional, de emoție în refulare protestatară, potolită treptat, cam cum se liniștesc apele vijelioase de la munte, când ajung în largul câmpiei. Se calmează, cu stiloul în mână, anulând efectele adrenalinei negative, prin... „*recurs*” moral la o justiție recuperatorie, care are legile sale, după un *cod* etic, altul decât cel al normelor iertării divine. Un prim pas pentru trecerea de la *proză* scurtă la *roman*, specie literară pivot a genului epic cult, prozatorul... atacă într-o manieră convingătoare cu *descrierea*, ca mod de expunere, și se răsfăță, în forme baroce, încărcate, cu largi volute peisagistice ori cu chipuri umane în aquaforte, într-o degingoladă aleatorie, între calmul, clasicul portret al unor Nicolae Grigorescu sau Theodor Aman și delirul surprinzător al unor Chagall sau Dali.

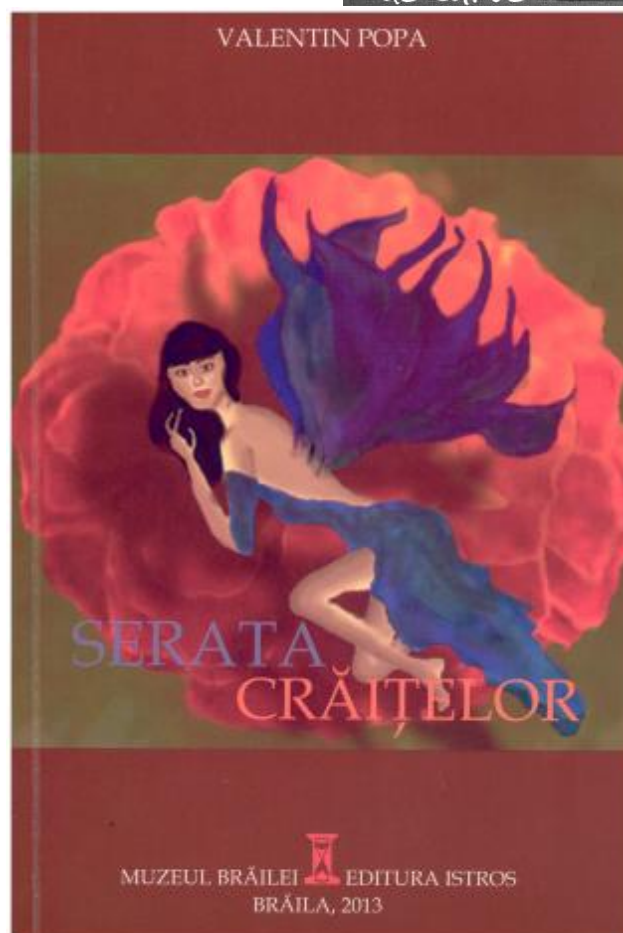
A modificat puțin și registrul narativ, printr-o tehnică literară mai liberă, ca să nu zic... mai „libertină”, pe măsura tendințelor prozei „îndrăznețe” de azi, de parcă s-ar sfii că a fost prea sobru în „Papagalul și revoluția”. Sub aspect tematic, menține o tentație a fantasticului, preluat din proza scurtă a celui alt volum al său, dar la dimensiunea dramatică a romanului.

Romancierul Valentin Popa rămâne tributary tehnicilor narrative din schițele și nuvelele sale, deoarece în „*Serata crăitelor*” păstrează, amplificând-o chiar, tehnica literară a inserării, introducerii unor secvențe epice și a altor personaje, cu poveștile lor cu tot, în linia melodică primară a romanului, *povești* culese cu „italice” sau „aldine” tipografice.

Descrierea clanului Ciuculeanu, de la aspectul insalubru al locuinței, cu mizeria totală, lipsa unei minime igiene, defectele anatomice (mă refer la personajul *Tocilarul*, ascuțitorul de cuțite, modelul real de pe străzile Brăilei, văzut prin zona pieței), și multe, multe detalii dezvăluie calitățile de fin observator ale scriitorului Valentin Popa; un tapaj stilistic pe fondul unui tip de ireal, de fantastic, cu lentoarea unui proces patologic.

Scriitorul Valentin Popa nu se poate desprinde de condiția sa de filosof și, în consecință, scrie nu ca un prozator, care transformă faptul de viață, de realitatea frustră în subiect de literatură, împănă cu ingredientele imaginației, ci gândește înainte de a scrie cu instrumentele raționamentului abstract, pe care-l deturneză spre paradoxul gândirii filosofice.

Orice întâmplare, chiar una foarte oarecare, capătă dimensiuni fantastice, dramatice, paradoxale, dintr-o altă lume, una a contrariilor sau a faptului insolit. Toate aceste particularități stilistice, de creator de literatură, cam în afara oricăror tipare, a oricăror „modele”, în timpul lecturii le-am perceput, ușor derutat, între... *răsfăț* de scriitor experimentat și *manierism* ostentativ, tocmai pentru a convinge de

contrar, tot ca un paradox filosofic.

Iată și o frazare tipică, model de susținere a celor spuse mai sus: „Raționamentul meu structural îmi interzice să dau crezare unor ipoteze excentrice, ce nu puteau subzista decât ca simple elemente de mitologie menite să-mi fecundeze imaginația” (pag. 74), adică cu sintaxa și topica unui curs de specialitate în fața studenților săi. Scena cu puradeii din clanul Ciuculenilor, toată tevatura iscată de aceștia, toată povestea, cu amănunte, pedant de insistente uneori, pregătește *click*-ul (specific stilului domnului Valentin Popa), care anulează orice stare de normalitate, direcționând-o spre un paradox, între incredibil și fabulos.

Secvențele în care puradeii mănâncă frunzele toxice de ficus sau beția incorpore cu țuică (copii, bărbați, femei mature și povestitorul) marchează o *proză* la granița dintre epic și teatrul absurd din „*Cântăreața cheală*” de Eugen Ionescu, mai ales în finalul apoteotic, în cel mai fantasmagoric sens, când este bătut-măr de clanul Ciuculenilor, bărbați, muieri, și balamuți...

Tot din zona fantasticului, a absurdului se află și soarta personajului Nichi Arieșanu, suspect de o boală mintală, care se pare că s-ar fi sinucis, incident consumat sub semnul nefirescului, al alienării și al psihozei.

Face ce face și, cu amănunte din evenimente social-politice, domnul Valentin Popa se întoarce tot în zona... „*literaturii de sertar*”, când plasează acțiunea prin anii 1949-

(continuare în pag. 41)

1950 ai „întovărășirilor” și ai „colectivizării” forțate după modelul *colhozurilor* sovietice sau ai perioadei de... „curățenie ideologică” din universități, cu *exmatriculările* samavolnice ale unor studenți, pe fondul desființării facultăților „*burghezo-moșierești*”.

Maniera stilistică a prozatorului pe această temă pare una de nonatitudine, ironică mai mult, ușor persiflantă, de parcă n-ar vrea să pară c-ar fi fost implicat... Deși impresia mea este că a gustat din... deliciile perverse ale împotrivirii și a ales să scrie, așteptând momentul, șansa publicării, cu răbdarea habotnică a eremiților, a pustnicilor...

Ca și în volumul de proză scurtă, și în romanul „*Serata crăițelor*”, mai toate întâmplările au în centrul narațiunii povești de dragoste, serioase, calme și... casnice – unele; ușor în afara „*eticii și etichității*” moralei, cum suna sloganul comunist agramat al momentului – altele, pe care sarjează prozatorul, cu lăudăroșeniile „fustangului” Găvenea pe la Brașov, în Poiana Brașov, cu ocazia întrunirilor organizației comuniste de tineret.

Ca o marcă stilistică definitorie, în toate poveștile, întâmplările, povestirile din roman, există și alte povești sau întâmplări paralele, încrucișate, complementare sau de sine stătătoare, ca un *canon* epic, atipic așa spune, dar păstrând această particularitate. „Năravul” acesta literar este dominant, caracteristic, specific, definitoriu, asemănător ca tehnică cu o lucrare muzicală în care, la tema principală, se adaugă mereu alte pasaje sonore cu modulații abia intuite sau violent amplificate, ca la Maurice Ravel sau Aram Hacıaturian.

Așa mai aminti o altă componentă stilistică, *umorul*, pe care domnul Valentin Popa îl îmbracă într-o veselie lucidă, între ironie și patetism, între comic și dramatic, ca în secvența procesiunii funerare ateiste, în spiritul moralei și educației comuniste, un ceremonial *parodic*, fără lumânări, fără cruci, pentru că la moartea ziaristului Virgil Caraulă participau notabilitățile de la *Partid*. Click-ul satiric, umoristic este marcat de bancul spumos cu *popa* din dialogul celor care participă la priveghi: „Pe la voi, mortul se îngroapă cu popă sau fără popă?”, iar răspunsul este pe măsură: „Pe la noi, popa rămâne afară!”

O tentă umoristică dă vajnicul prozator al descrierilor picante, erotică de ultimă generație, ca-n filmele TV de după ora 23, cu „interzis copiilor sub 12 ani”, de parcă cei de peste 13-15 ani și-ar fi făcut stagiul după tematica orelor de educație sexuală din *programa școlară!*?

Romanul „*Serata crăițelor*” poate fi considerat și... *roman polițist*, cu secvențe semnificative; dar nu în maniera literaturii epice consacrate, străină sau chiar românească, și nici în stilul filmelor polițiste sau de acțiune cu Silvester Stallone, Steven Seagal, Arnold Schwarzenegger.

Domnul Valentin Popa *face legea (!)* literaturii de acțiune, pe care o ascunde... „într-un sertar” deschis spre modern cu orice chip, cu nota originală a unui *scenariu* al său, fără să se lase intimidat de performanțele măștrilor genului și, de aici, zâmbetul cuceritor al învingătorului!

Maria IEVA

Printre crăpăturile timpului

Dincolo de freamătul cuvântului, în inima pădurii de stejar, printre crăpăturile timpului, am încercat să-mi găsesc rădăcinile...

Era o dimineață obișnuită de martie și soarele stătea gata să se înalțe pe cer. Vedeam cum aburi de tăcere se ridicau peste vârful colinelor, ca și cum ar fi urmat un drum binecunoscut. Nu aveau aripi și totuși zburau. Venisem aici să înțeleg structura adâncului și dintr-o dată m-am simțit cuprinsă de bucuria zborului; era ca și când aș fi învățat levitația. M-am lăsat în genunchi, lângă tulpina unui stejar bătrân, de teamă să nu urmez calea aburilor. Mușchiul verde îi acoperea rădăcinile groase de la suprafață și o parte din tulpină. Mi-am așezat palmele peste nodurile de pe scoarța lui și cu mâinile tremurânde l-am mângâiat. Îl simțeam cum mă privește și cum mă primește lângă el. Am deschis larg brațele și l-am îmbrățișat până când mugurii au început să îmi țâșnească prin piele. Era primăvară, o primăvară timpurie în care viorele priveau cu sfială spre cer.

Până să ajung aici, am zăbovit tare mult, mă învățase mama să nu caut mugurul primăverii în inima pădurilor bântuite, dar nu știu de ce, mai mereu, trebuie să am propria experiență ca să pot înțelege. Am fost un copil neînțelegător și neastâmpărat și, poate, din această cauză, încă, îmi caut rădăcinile printre crăpăturile timpului, fără teama că într-o zi asfaltul se va topi și mă va înghiți.

Nu mai visez OZN-uri, acum visez o pălărie cu borduri mari sub care să pot îmbrățișa cerul; visez o dimineață, ca aceasta, în care primăvara înmugurește în fiecare colț al sufletului meu; o zi în care fiecare om va putea să simtă bucuria, bucuria înaltului și bucuria adâncului... și îngerii la început au fost oameni, și stejarul mai întâi a fost ghindă...

Nu vreau să învăț conjugarea verbului "a iubi", sunt un copil neascultător, este suficient să-i cunosc o singură formă: iubesc și lumea capătă o altă dimensiune; ploile sunt o binecuvântare și arșița o necesitate... Aburii țâșnesc din inima cuvintelor nescrise, adâncul se înfioră și înaltul mă cheamă, tăcerea vine de pretutindeni și gândurile de nicăieri, lacătele nu mai au chei și ușile nu mai au lacăte, dar printre crăpăturile timpului, din înaltul cerului, mi-am văzut rădăcinile... o lumină argintie care cobora prin seva stejarului până în ghinda din care a încolțit, un fulger care a despicat marea în două și o tăcere pentru care regii au devenit cerșetori.

Am lăsat furnicile să se retragă în adânciturile din scoarța stejarului, mi-am așezat încă o dată palma pe mușchiul verde, ca semn de bun rămas și am mai rătăcit câteva vieți printre copacii înmuguriți, dar dincolo de nașterea oricărui gând, un lujer de stejar creștea pentru a-mi fi cruce.

Cezarina ADAMESCU

O VIAȚĂ ÎNTRE NUMĂR ȘI CUVÂNT. SONETELE CĂUTĂRII IDEALE

AUREL M. BURICEA, 101 sonete. Opera Omnia,
Editura SemnE, București, 2013

Faptul că a scris până în prezent circa zece volume de sonete, încărcate cu lumină divină - cum singur afirmă, reflectă nevoia acerbă de frumos și de ordine interioară a acestui autor. Nici nu e de mirare, Aurel M. Buricea fiind profesor de matematică, unde rigurozitatea și ordinea sunt obligatorii, fapt atestat de întreaga activitate și de prodigioasele rezultate obținute. Și cu acest volum, poetul-matematician a încercat un zbor liric pe spinarea secundeii.

Încă din primul vers al primului sonet, autorul se declară „rob al luminii”, trudit neobosit, căutându-L în pustiu pe Acela, ale cărui răni sângerează în rănile poetului și care nu poate fi găsit decât în „cuvintele nespuse” (Poarta de Cer). Poate fi socotit Aurel M. Buricea un poet mistic? Da.

Poezia lui mustește de spirit într-atât, încât pare că vorbește limbajul angelic.

Permanentele căutări, neliniști metafizice, scânteii de cuget, nu sunt altceva decât roadele lui Dumnezeu, semințele puse în om care încolțesc, cresc, înfloresc, reluând ciclul natural al firii.

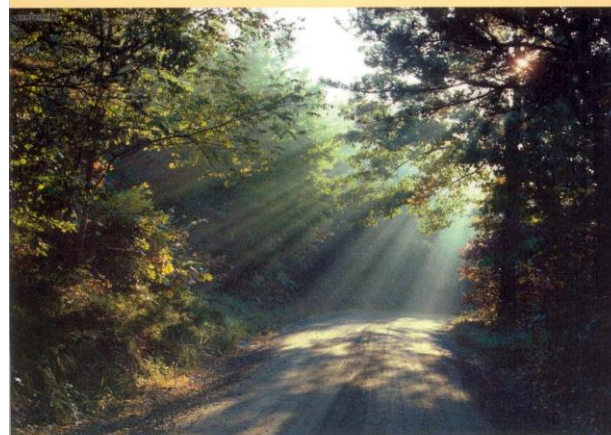
Aurel M. Buricea îl percepe pe Dumnezeu simbiotic, ca fiind parte din sine, necuprins și nepătruns, dar prezent în fiecare fibră. Poate de acolo izbucnesc, precum scânteile lavei și se revarsă fluid, toate cuvintele, toate tăcerile, toate lacrimile și emoțiile creatoare. În singurătatea care îi este totdeauna aliat și complice, poetul a ajuns la asemenea grad de implicare afectivă, încât spune: „Aud cum plânge Dumnezeu”. Cine se mai poate lăuda că a auzit, călătorind „prin viscolul de lumină”, suspinele Înaltului și „cum ninge Dumnezeu prin mine”?

Și asta pentru că, „intră cerul în rezonanță cu inima mea / în poemele mele iubirea-i solistă” (Epilog). Și într-adevăr iubirea, îndeosebi cea sufletească este așezată pe prima treaptă a simțămintelor. Referințe livrești la Esenin, la săniile și caii din cunoscuta poezie rusească, vin să completeze tabloul vremurilor trecute, acele vremi de vis și petreceri chemate din amintiri, suavele nostalgii, acum, când „visele s-au retras” și „iubirea nu mă mai cunoaște” iar „timpul mă cosumă, iarba mă paște” (O, voi sănii, sănii). Fiind un gen mai puțin practicat de către autori, dată fiind rigoarea și formele fixe, sonetul se bucură încă de adepți pentru frumusețea lui, pentru eufonie și pentru ritmul perfect, dar

AUREL M. BURICEA

101 SONETE

OPERA OMNIA

EDITURA
SemnE

și fiindcă îi aduc mai aproape de noi pe Mihai Codreanu, Radu Cârnci, Adrian Munteanu, Emilian Marcu, Theodor Răpan, sau pe renașcentistul Michelangelo Buonarroti, până la regele sonetului Shakespeare și pe mulți corifei care și-au încercat condeiul în aceste sublime alcătuiuri, a căror muzicalitate și mesaj cuceresc de veacuri. Dar și, pe orădeanul Florian Chelu Madeva, creatorul Sonetului muzical, atât de apreciat pentru acest gen. Alături de imnuri și ode, sonetul a depășit barierele temporale și spațiale, fiind o emblemă a virtuozității poetilor clasici.

Ca schemă de construcție, Aurel M. Buricea folosește 4-4-3-3 cu rimă împerecheată sau îmbrățișată, cu imagini proaspete, suave, delicate, cu alonjă subtilă în cotidian. O anumită amprentă a științelor exacte pe care le stăpânește de-o viață, se vede totuși, în categorii fizice, matematice ori filozofice precum: „un cerc cu centru-n infinit”, „algebra cerului”; „unde infraroșii”; „unghiuri de păsări călătoare”; „frecvența din alt univers”, „o lungime de undă”; „magnetice unde”; „zenit de gând”; „masa și timpul”; „aud vara Logosul cum plânge-n zenit”; „intră cerul în rezonanță”; „bolțile acestui univers captează/ sfera magnetică de lumină trează”; „gândirea noastră astrală”; „spiritul îndrăgostit de infinit”; „vârstă biologică”; „vârstă minelară”; „vremuri rotite-ntr-un cerc”; „piramidă grea de înțeleșuri”; „stelele-n derivă clatină amurguri” ș.a.

Dar poetul aude și cum „plâng poeme mistice în arbori” (Zâmbetul mamei în arbori). Un om care poartă în sine trupul luminii! Cum să nu vibrezi cu un asemenea trup? Un suflet însetat de lumină, o viață ca un vis de zăpadă, o lume de spirit,

(continuare în pag. 43)

atingeri de gând, avuții de cuvinte stropite cu Duh. Sonetele de dragoste ale acestui autor sunt precum florile de măr prinse în pletele fecioarelor primăverii, peste care se cerne zăpada mieilor. Cele pentru părinți sunt smulse din rugăciunile îngerilor. Ele ne poartă „într-o lume de azur” unde „înflorește misterul” și „nuntirea de-nceput prinde contur” (Intrarea în Paradis). Aurel M. Buricea este un poet solar, luminos, vizitat de primăvară, care afirmă: „dau piatra nopții la o parte” (Ardere de tot); „coroane de vis clatină cerul/ stau gândit într-o lume de azur / privesc cum înflorește misterul / nuntirea de-nceput prinde contur// cu privirea mamei din livadă./ trec sorii din arbori în gândul meu / vine primăvara să mă vadă/ lumina vibrează în Dumnezeu” (Intrarea în Paradis). Ori: „Sunt ecoul unui răsărit de soare” (Rezonanțe). Nevoia de puritate îl face să afirme: „sunt curat ca un fir de ninsoare / toarce în mine clipa de uimire / urc din negândit în altă zare // îmbrăcat în cămașa de mire” (Intrarea în Paradis). Poetul pretinde că știe să descifreze „algebra Cerului” și în virtutea acestei științe proprii el se străduiește „să-nvârt nevăzutul din nesfârșire” promițându-i iubitei „vom trăi în cuvinte pline de duh”. Lumina –categorie fizică și spirituală totodată, omniprezentă, chiar și în noaptea cea mai adâncă, strălucește în orice lucru, și „oricât aş dori nu pot s-o opresc / e-n izvoare un paradis astral” (Taina faptei). Altădată, poetul spune: „un val puternic de lumină / izbește sonetul din carte” (Ardere de tot). Și nu poate să nu se întrebe: „cuprins de spaima toamnei tot întreb / până unde Doamne rodesc în verb” (Taina faptei). Aceste splendori lirice, aceste bijuterii șlefuite îndelung ca să reflecte lumina din ele, sunt explicabile doar pentru că, spune poetul: „sufletu-mi arde în dor de zenit” (Taina faptei). O „Ardere de tot” precum jertfele-n Templu. Nu numai trupul, nu numai cuvântul, ci și gândul pot alcătui un rug, pe care suie Cuvântul, dar și întreagă ființa devine un rug de sfințire: „cu sufletu-mi arzând de văzduh / cum eram tot un rug de sfințire / auzeam cum trece Sfântul Duh” (Ardere de tot). Și cum să nu atingă sublimul sonetul său, când poetul strigă: „Doamne, Te-aud cum respiri în Cuvânt” (Trist copist). E de la sine înțeles, pentru că: „legiuni de îngeri m-au făcut poet” și poetul este „veșnic viu prin lumina ninsă de stea” (Arhitect de vise). Spiritul are nevoie de spațialitate pentru zborul său liber. Aurel M. Buricea s-a decis să hălăduie liber cu un vehicul inedit: prin intermediul cuvintelor de duh, pe spinarea mileniilor.

Pentru acest salt în infinime și-a pregătit minuțios elitele, le-a potrivit la rădăcina umerilor și a așteptat un semnal discret ca să-și ia startul. Cât de liber te poți simți în nemărginire! Singur cu depărtarea! Până să te întorci la izvoarele dorului, poți pluti așa, cale de o viață. Și cum să nu strigi cu gura plină de azur: „de Tine Doamne gura mea-nsetată / cum circuitul apei în natură sunt / trec din ierburi în clipa revelată // de-aș avea puterea să fiu Duh Sfânt / cerul privește în mine cu uimire / fără timp și spațiu stau în gândire”(Ipostaze). Limbajul mistic, trimiterile la parabolele evanghelice, la Geneză, la Decalog, dobândesc conotații noi, trecute prin filtrul simțirilor personale. E un dialog continuu cu Dumnezeu, așa cum prorocii vorbeau cu Yahve, mijlocind pentru poporul ales. Măreția smereniei este aceea a lui Iov răbdătorul și mult încercatul care nu s-a lepădat de Dumnezeu, în ciuda nenorocirilor și a pierderilor suferite precum și a durerilor care-i săpau

carnea până la os.

Titluri cu înțeles mistic sau teologic: „Aud cum plânge Dumnezeu”; „Osana”; „Poarta de Cer”; „Intrarea în Paradis”; „Ardere de tot”; Hrană pentru zei” – sunt foarte edificatoare și prin conținut și semnifică uriașa dimensiune spirituală a creației acestui poet, caz rar întâlnit în literatură, marea majoritate mărgininându-se la poezie de natură, de dragoste, socială sau filozofică, ori erotică, de o frivolitate care dezgustă. Este interesant cum, întregul volum (și nu numai acesta de față) este impregnăt de spirit și ar fi cu adevărat dificil să despartă sacrul de profan, ele coexistând în chip armonios în toate poemele, prin imagini de o frumusețe și prospețime neasemuite. Prin aceasta, autorul și-a câștigat locul binemeritat, în galeria marilor poeți mistici.

Preocupat de teme majore filozofice: nașterea, viața, moartea și de categorii filozofice: timp, spațiu, materie, spirit, Aurel M. Buricea nu neglijează trăirile omenești care fac parte din existență. Ajuns la un prag existențial hotărâtor, el și-a adunat forțele creatoare, concentrându-le în jurul propriei persoane în raport cu Divinitatea. Un raport deloc comod, deloc lejer. Pus în fața marilor probleme, a marilor încercări, poetul încearcă să dea răspunsuri la întrebările rămase atâta vreme fără răspuns. E timpul marii confruntări și trebuie să-și pregătească atent cămașa de mire, pentru a fi primit la ospățul euharistic. „Când trecătorul meu trup se va sfârși / la cumpăna grea dintre noapte și zi / asemenea luminii sorbită de stea // în gura mea Cuvântul va fi pământ / pomii vor plânge cu frunze amare / în ochii mei râde marea cea mare / zăpada va-mbrăca gândul meu frânt // păsările se vor întoarce-n ouă / apele se vor retrage-n izvoare / secunda se va despica în două // voi fi în tine un apus de soare / miluiește-mă lisuse de cel viclean / lasă-mi inima zidită în Bărăgan” (Osana) – sonet de o frumusețe desăvârșită. Ori acest sonet cu totul special: „cresc în păduri de tei catapetesme / se-aude-n frunze luceafărul plângând / eu văd în brad verde crucea mea crescând / moartea lumii vine pe lungi miresme // la ceas de taină și munții se-nclină / natura-i toată un nesfârșit altar / în ruga mea cerul se face nectar / și gândul se jupoaie de lumină // cioplește în arbori un sculptor bătrân / bate în trunchiuri cu piatră de izvor / în fiecare cerc mă strâng și cobor // de marginea timpului vreau să m-atâr / mi-au sângerat mâinile de nevăzut / pipăi veșnicia cu cinci ochi de lut” (Bocete de caloian). Luminoase, („în gânduri aud lumina cum bate”), impregnate de Duh, versurile sonetelor din volumul de față au rol taumaturgic și, pe bună dreptate, autorul spune: „lumină veți bea din fiecare vers”. Cu adevărat, cel însetat va găsi lumină de băut și apă vie de vindecat și de potolit setea, ca apa dată de sus samaritencei la fântâna lui Iacob. Iată și un anumit vocabular prin care poetul nu se dezice de profesiunea lui: oră astrală, axa luminii, loc geometric, stea necreată, punctul Omega, legile fizicii, timp nemuritor, presiunea materiei, gânduri

(continuare în pag. 44)

fără gravitație, șir de numere pare, numere quantice, infinit răsturnat, numere sacre, atomi, timp curbat, dincolo de spațiu, număr impar, protoni, iluzie optică ș.a. Geo Dumitrescu spunea: „din orice lucru se poate face poezie”. Cu atât mai mult din elemente cosmice. Ce poet a mai spus vreodată: „Suntem cu universul de-o ființă / legați de Unul prin sfânta credință / același cosmos în trupul meu de lut” (Ora astrală). E ca și cum ai spune că ești contemporan cu Dumnezeu, ceea ce și suntem, îndeobște, dar nimeni nu are curajul acestor afirmații.

Aurel M. Buricea s-a lepădat demult de toate pieile nefolositoare, de toate ființele și lucrurile care nu-i făceau trebuință și a ajuns la esența lucrurilor, la acel miez de răruchi în interiorul căruia, sămburele existențial e gata să încolțească, la fel cum bobul de grâu, dacă nu e îngropat în țărână, nu va aduce roadă.

Roadele acestui autor se numără, nu în cifre abstracte, ci în întoarceri. E vremea. Crucea a tresărit în mugurele copacului primordial, al pomului cunoștinței binelui și răului din mijlocul grădinii. Să fim gata. Să fim pregătiți pentru a purcede din nou, suflet lângă suflet, prin iarna vieții, în căutarea primăverii veșnice.

Și iată și Crezul poetic formulat în câteva versuri: „mi-am trăit viața într-o sfântă carte / dacă slova orbește-n ninsoare / rămân troienit cu litere amare / și-n ruga mea Unul intră în parte // o sete de cer vine să mă soarbă / când Sfântul Duh în suflet îmi pătrunde / atunci timpul se dezbracă de umbre / și rătăcesc ca-ntr-o câmpie oarbă // stă veșnicia cuibărită în cuvânt / ca zborul în oul de ciocârlie / sunt a timpului coajă de tărie // ninge în lume cu versete de pământ / aud literele cum gravitează / între coperte voi sta mereu de pază” (Cartea de vise). Un poet care consideră că „viața mea, sonetul scris de Christos” – este conștient de responsabilitatea cu care a fost investit la venirea pe lume: „mi-ai dat Doamne grea povară pe umeri / să scriu istoria unui sentiment / stau în vers ca un soldat în regiment / toate păcatele vieții le numeri” (Trist copist).

Nu e de mirare, așadar, că poetul se simte sfârșit de oboseala de a trăi, și mai cu seamă, de aceea de a se reîntoarce în amintirile natale unde nimic nu mai e cum a fost: „pe alei crește iarba și poarta nu-i / cei patru pereți s-au prăbușit mai ieri / de când am plecat în legendă haihui // întregul se-ntunecă și-mi vine greu / să mai port pe umeri atâtea poveri / aripi frânte se zbat în sufletul meu” (Motiv de legendă).

Aurel M. Buricea e de părere că „veșnicia stă cuibărită-n cuvânt”. Conștient de dualitatea care există în fiecare: „mi-am fost acestui trup și fiară și fiu / diavolul dansează în ochiul meu stâng / Dumnezeu în dreptul mă face să plâng” (Eu sunt altul) – poetul se simte străin de timpul și spațiul în care i-a fost dat să trăiască: „eram timp dintr-un timp dintr-un timp din alt univers” (Starea de neant).

O undă de tristețe și melancolie stăruie-n aceste versuri dintr-un spațiu târziu: „bolta cerească se clatină de dor / ninge uimirea în numere sacre / cu mireasma tăcerii am să mă-nsor” (Numere sacre). Sau: „cine să stingă rugul în care ard / focul nestins al tainei mă cuprinde / cineva din cer zilele-mi aprinde // focul toamnei arde și ultimul gard / în axa lumii totul se destramă / se face pământ trupul meu de vămă” (Starea mea de lut). Prin vers, Aurel M. Buricea ne aduce sub priviri „Epifania

unui mister”: „metafora unui arbore eram / prin rădăcini urcă seva divină / că-s desfrunzit de timp n-am nici o vină / veniți să culegeți stele de pe ram // câtă lumină emană acest vers / pot ilumina o noapte de toamnă / când ultimele frunze mă înseamnă / cu tot nevăzutul din alt univers // aflat într-un cod ceresc sufletul meu / odihnă va găsi în număr impar / aud cum respiră-n trunchi ultimul zeu // peste pleoape se zbat păsări de noapte / unda de sfârșit de vis soarbe nectar / și vama umbrei sunt prin roade coapte”.

O idee care persistă în acest volum este cea a unui alt univers în care poetul va locui: „între limite oarbe stă gândul meu / aici noapte grea dincolo zori de vis / vremea ce va să vină din Paradis / azi plâng-n mine și râde-n Dumnezeu // eul meu pictează livada din rod / și carnea mea se desfrunzește de lut / peste stinse ape mi-e sufletul pod // de la vis la real nu-i decât un pas / în flacăra toamnei de-a pururi pierdut / Duhul Sfânt a făcut în mine popas” (Umbra din rod).

De subliniat și tonul elegiac din unele sonete. Angoasa morții îi provoacă fiori, cum e și firesc: „de noaptea fără de sfârșit mi-e teamă / trist și orb prin cosmos voi fi călător / prin alte lumi am să trec după ce mor / stele apuse sufletu-mi cheamă” (Suflete pereche).

Dimensiunea spirituală e cel mai bine reprezentată în economia cărții și reflectă Crezul artistic al poetului: „credința mi-e hrană și dreaptă pază / când sufletul urcă pe o stea plâpândă” (Somnul din somn). Poetul are o încredere nestrămutată că: „viața mea dincolo va fi lumină / și m-oi lepăda din acest univers / cum cad frunzele toamnei în grădină” (Somnul din somn).

Este cu adevărat uimitor, cu câtă dezinvoltură autorul mărturisește: „gândul meu se hrănește cu Dumnezeu / cum planta cu lumină și căldură”, iar mai departe, vine și motivația acestei afirmații, destul de îndrăznețe: „de-o viață întreagă tot caut izvoare / să-mi potolească setea de vecie / și m-am zidit de viu în poezie / ca sudul în lebdă călătoare // în inima mea aud litere sfinte / mari catedrale se topesc în sânge / de-aud din cer pe mama cum plânge / și vine somnul nopții să m-alinte / „leapădă fiule umbra ta de lut / va fi în Logos nuntire de-nceput” (Hrană pentru zei). Un univers oniric alcătuit din cuvinte, în a cărui oglindă se reflectă chiar chipul poetului cu toate fantasmalele și visele lui: „vorbele mele vor naște alte lumi / în sonete răsar rădăcini de stea / cum crește zborul în pui de lăstuni” (Iluzie optică). Pentru poet, visul devine vizibil și se împlinește doar prin Cuvânt. Printre enunțuri de legi, norme și teoreme („nimic nu se pierde, totul se schimbă”) – poetul învață limbajul sfinților „ca să fiu dincolo mireasmă de tei / să-nvăț viața veșnică în cifra trei” (Triunghi sacru).

Autorul enunță principii și axiome sacre, cu aceeași lejeritate cu care scrie poemele: „eternitatea se hrănește cu timp / gândul meu e de natură divină / nu vine din stele lumina lină / visele mele sunt visate-n Olimp // nimic nu-mi aparține din univers / ca un copil în burta mamei sale / stau în sacru sub legi universale / jefuit prin vreme de-un destin pervers // întregul s-a întrupat în gândul meu / între simțire și gândire e vid / cu orice zi mă nasc și mor în alt zeu //

(continuare în pag. 45)

e-o minune c-am trăit acest haos / dogmele ființei prin mine se-nchid / sufletu-mi cade în starea de repaos” (Axiome sacre). Având pe deplin conștiința propriei valori, fără să facă rabat de la calitate, poetul a făcut mereu exerciții de virtuozitate, până la marea performanță de a scrie, așa cum respiră, scrisul devenindu-i imperios necesar, ca formă existențială perfectă. „101 sonete” – 101 de zboruri lirice pe spinarea mileniilor. Sonetele căutării ideale 1414 versuri, de două ori 14 în același număr, de 4 ori câte 7 – număr mistic, număr biblic, dacă ar fi să ne luăm după numerologie. O alegere și o simbioză între număr și cuvânt.

„Cu „sufletul bolnav de infinit” Aurel M. Buricea se prezintă în fața lui Dumnezeu cu brațele pline de cuvinte sublime. Este printre puținii autori neatinși de vulg, de frivol, de limbaj licențios, ambiguu, echivoc. Exprimările, sintagmele, imaginile sunt limpezi, în sintonie cu ideile și conceptele pe care vrea să le transmită. Stilul este format, iscusința cu care mănuieste cuvintele nu mai poate fi pusă în discuție. Apelarea frecventă la termeni, postulate și concepte științifice este o notă de specificitate: „clipa eternă vine din absolut / între cauză și efect văd un alt drum / grădina de vise se naște din scrum / adevărul din roade se-ntoarce-n lut” (Postulate).

Autorul se folosește și de numeroase jocuri de cuvinte, dar acestea sunt mai mult pentru frumusețea rimei și din spirit ludic: „ce să fiu oare gândul rău mă doare / harul din culoare lacrimi de soare / sunt în nefire loc de răstignire // cine să-mi poarte numele în moarte / din univers parte trăiesc în carte / și-am să fiu mire peste adormire” (Mioritică).

Contopirea în Dumnezeu este evidentă: „sufletu-mi se hrănește cu Dumnezeu / cum soarbe natura lumina zilei” (Ritmuri cosmice); „trăiesc în mine pe Dumnezeu cel viu / întregul univers crește-n idee” (Postulate); „izvor de vecie să fiu mereu / de-a pururi trăitor în Dumnezeu” (Născut în virtual); „ce bucurie poate fi mai mare / decât să trăiești pe veci în Dumnezeu” (Nunta din rod); „gândul soarbe lumina din Dumnezeu” (Exod); „ca un ou mă-nchid în a Ta credință” (Sfânta zidire); „gândul meu se hrănește cu Dumnezeu/ cum planta cu lumină și căldură” (Hrană pentru zei); „Ard până la suflet în sonete” (Timp și Lege); „Oricât aş vrea să cobor din gândire / să nu mai simt a trupului povară / atât de singur în dumnezeire” (Contraste); „Doamne, Te-aud cum respiri în Cuvânt” (Trist copist); „Duhul Sfânt a făcut în mine popas” (Umbra din rod); „inima-i har din harul lui Iisus” (Confesiune); „atât de singur orbit în Dumnezeu” (Regrete); „Și vom fi în cer noi doi Doamne / stăpâni peste manuscrise și toamne” (Arhitect de vise); „în Tine Doamne ca-ntr-o sferă închis / tot ce gândesc se face amintire” (Ardere de tot); „durerea Ta Doamne pe mine mă doare” (Rezonanțe), așadar, o sumedenie de sintagme și versuri sublime. Aderare, pătrundere, locuire, contopire, rezonanță, substituie, (în)locuire – toate acestea le înfăptuiește Dumnezeu în om și omul în Dumnezeu, într-o comuniune de spirit, așa cum spune poetul: „palma Ta Doamne amprentează și-a lăsat / pe sufletul meu însetat de lumină” (Viața mea, vis de zăpadă).

Și cu o asemenea hrană spirituală, cum să nu zămislești tu însuși lumină? Și, „dincolo de timp înzăpezit de zori / va ninge-n mine foc fără durere” (Ritmuri cosmice).

Motivele cosmice împletite cu cele spirituale și filozofice, sunt foarte frecvente în versuri de o rară frumusețe: „lumina zilei”; „corp de spirit”; „ritm cosmic”; „cadran solar”; „arbore cosmic”; „timpul și spațiul se pierd în absolut”; „stau stelele-n mine ca-ntr-un templu”; „întregul univers crește-n idee”; „clipa eternă vine din absolut”; „eternitatea hrănește viața mea”; „lumina consumă și ultima stea”; „umbra luminii” și altele.

Îmbogățit cu aceste experiențe mistice, spirituale, care uneori devin „axiome sacre”, versul devine „acel ceva plăpând, nemuritor și sacru” (Platon).

Poetul însuși se consideră „dascăl de suflete” care „în zori de iubire am cultivat candori” (Confesiune).

Și, vorba poetului „prin cuvinte flux magnetic se-avântă / hrană pentru spirit lumina lină” (Axiome sacre).

Mai mult, Aurel M. Buricea are o convingere: „taina lumii stă-n „axiome sacre”, dar în final poetul, străfulgerat de Duh, afirmă: „nici forța din atom n-o să-mi ajungă / să fiu calea adevărul și viața / atâta timp cât mă bea dimineața” (Axiome sacre). Și câtă vreme omul va ști să descifreze taina din versuri, va putea să iasă, ca un spirit liber, de sub timp și lege: „atât de aprins de sfânta lumină / că ard până la suflet în sonete / ca mireasma merelor din grădină // orice înger poate acum culege / taina din versuri fără să regrete / că n-am mai ținut cont de timp și lege” (Timp și Lege).

Toate acestea pentru că: „în acest univers fără sfârșit / în toată lucrarea doar Tu Doamne ești” (Sfântă zidire).

Omul e lucrarea desăvârșită a lui Dumnezeu și în el vibrează suflarea divină: „te simt cum vibrezi în orice ființă / prin sfânta zidire ești desăvârșit” (Sfânta zidire).

Emiterea de postulate lirice în genul panseurilor îi este foarte la îndemână acestui poet, care prin ani de experiență spirituală a dobândit cunoașterea mistică. Ex. „sufletul are în Sfântul Duh temei”; „puterea luminii din Cuvânt vine”; „starea de dincolo n-are măsură”; „taina divină ne-a zidit putere” ș.a. – versuri de neasemuită candoare, frumusețe și profunzime.

Iubirea – temeiul a toate și prima dintre cele trei virtuți creștine, îl face să rostească: „de-ar vrea cerul să mă mai nasc o dată / numai în iubire mi-aș face casa / vremea lumii mi-ar fi mai ordonată // și-n acord armonios mi-ar trece viața” (Axiome). Chiar dacă afirmă: „realul din mine-i adâncă rană” și „doar logica din spirit mi-a dat hrană” – poetul e conștient că „în orice clipă-i dumnezeirea” și moștenirea acestor sonete e cea mai de preț urmă lăsată celor ce vin, o moștenire cu atât mai prețioasă, cu cât e de natură spirituală și nu e supusă moliilor și ruginii. Ceea ce înseamnă de fapt, totul.

Constantin BEJENARU-BECO

O TRIPLĂ LECTURĂ BENEFICĂ

„Nimic mai mult” (poeme) de Olimpiu Vladimirov

La modul ideal, orice poezie (poem) trebuie să te înalțe și să te ajute să ajungi la acel sentiment de catharsis, de Înălțare (Excelsior) pe care îl degajă un final de simfonie. Versurile ar trebui să fie în stare să stoarcă – vorba vine – lacrimi din ochii cititorului, să ducă la o asemenea emoție și trăire ca *muzica simfonică*. În ceea ce mă privește, de obicei nu pot să mă stăpânesc și când, întâmplător ajung prin capitală, evit să mă mai duc la concerte, pentru că, mai ales acum în pragul senectuții, nu îmi stăpânesc lacrimile.

Dar spre surprinderea mea plăcută, această emoție sublimă – stare de grație divinissimă, mi-a provocat-o atât la prima cât și la a doua și a treia (!!!) lectură, cartea lui Olimpiu Vladimirov „Nimic mai mult (poeme)” apărută la Editura Ex Ponto, Constanța, 2013.

Bineînțeles că la poezele poetașilor și mai ales, poeteselor care au invadat de ceva vreme paginile majorității revistelor literare, e mai greu să te emoționezi, însă la o compoziție sapiențială – hai s-o numim „POEM”, ai cam aceeași emoție ca la sfârșitul unei sublime simfonii. Lucru ce mi s-a întâmplat, deschizând poemele lui Olimpiu Vladimirov și citind pe nerăsuflăte: *Într-o singură lacrimă, / port Dunărea și mormintele celor dragi; / Nimic mai mult...* (Nimic mai mult); apoi: *În căutarea unui nume, / piatra colțuroasă din munte / s-a oprit la picioarele mele* (Autoportret); apoi: *Primul vers a prins viață / numai simțind că-n mine / începe să crească un copil* (Vocație); apoi: *Mai erau câteva bucate pe masă, / dar harpiile mereu în ocol, / spurcau și ultima speranță...* (Harpiile), sau: *Ehei, ploi morocănoase / nu vă înfloară / cerul deschis al atâtor umbrele?* (Ehei, ploi) sau: *Sfidând arșița / jivinele nu-și mai astupă intrarea în vizuină; / Dulce nebunie...* (Sfidare) sau: *Întâi să străbați un deșert / pentru a putea spune, / cu gura arsă, / că renunți la fântâni* (Test) ori: *Numai veninul / rățăcește prin lume / lăudând grădina Raiului* (Rătăcire) sau: *Oriunde aș întoarce capul, / Moartea / mă privește-n ochi!* (Obsesie) și cu asupra de măsură genialul POEM intitulat pur și simplu „Naivitate” (au nu spunea Stagiritul că „Naivitatea este genială”?). Parafrazez: *Singura-mi neliniste, / este doar gândul rău, că-n Olimp / iu-hu-hu-, / voi fi luat drept...neBun*. Ce să vă mai spun, am fost extraordinar de impresionat și nu doar pentru că am și eu, asemeni acestui mare Poet, naturalul simțitor, dar și pentru faptul că am regăsit în coloana vertebrală a noii sale cărți, multe elemente care și pe mine m-au preocupat și mă preocupă precum, ideea de Înălțare (Excelsior) care prin cuvânt este mai greu de sugerat decât prin muzică. Faptul că ideea se simte extraordinar de bine în volumul amintit ca și ideea de sacrificiu în zborul lui ICAR este, pentru mine cel puțin, de necontestat.

După tripla lectură, recunosc că mi-a fost un pic ciudă, pentru că mi-ar fi plăcut să creez și eu asemenea poeme nebunatic-dramatice, atât de rele în sensul bun al cuvântului, electrocutate de – vorba Olimpiului – „*dulce nebunie...*” (vers memorabil din poemul Sfidare). Sper să am zile și inspirație ca să-l concurez pe maestrul Olimpiu

OLIMPIU
VLADIMIROV

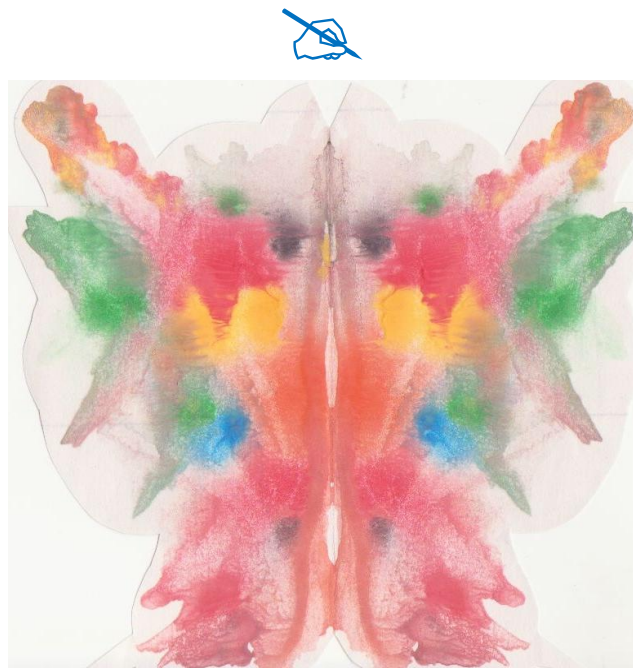
nimic mai mult

poeme

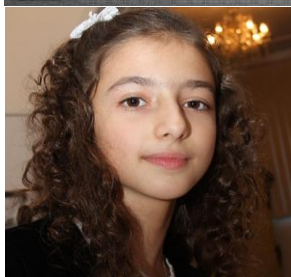

Vladimirov, pentru că în ceea ce mă privește, am luat Poezia poate puțin mai ușor, mi-am însușit mai mult partea ei luminoasă, am lustruit versurile, dorind să fie frumoase, plăcute, mângâioase, dar neglijând emoțiile care le dau adâncime. Asta cred că lipsește din versurile mele deocamdată.

Dar să revin la Olimpiu. Da! M-a zguduit-înălțat-adâncit tripla-mi lectură a cărții Domniei Sale! Pentru prima dată mi-am pus întrebarea de „a fi sau a nu fi” și concentrându-mă pe ideea de a fi, am pierdut noțiunea de Moarte, propunându-mi să fac ordine în gândurile și-n sufletul meu, autosugestionându-mă că, întrucât scriu și eu, voi reuși poate cândva să devin, asemenea Olimpiului, un...mic (Dumne)Zeu.

desen de Elena-Liliana Fluture

Denisa LEPĂDATU

“Mi-aș dori să public 1001 sonete”

-Interviu cu poetul Aurel M. Buricea-

Denisa Lepădatu: *Stimate domnule Aurel M. Buricea, lumea vă știe ca poet și mai ales ca un mare creator de sonete. Dumneavoastră ce credeți despre cum vă știe lumea?*

Aurel M. Buricea: În tinerețe cărțile noastre erau în multe biblioteci, direct de la edituri... Se făceau lansări de cărți și-n librării. Debuturile apăreau în urma unui concurs. Astăzi, cine dorește își poate publica un volum pe cont propriu. Nu mai există niciun fel de selecție. Această modalitate a îndepărtat cititorii. Mi-aș dori să-mi public 1001 sonete. Dacă viața mă ajută, îmi voi îndeplini visul. Am fost primul care a scris o istorie a literaturii brăilene... Prietenia Maestrului Fănuș Neagu mi-a adus lumina din viitor în cugetul meu însetat de viitor... Universul oricărui scriitor este zidit mai ales de cititori și să fii convins că alegi lumina în sufletul lor.

D.L.: *V-ați dorit dintotdeauna să fiți scriitor? Ce rol a jucat literatura în viața dumneavoastră? Ne-ați putea spune pe scurt cum a început cariera dumneavoastră de poet, dacă ea a început ca un simplu hobby sau ați ajuns aici cu foarte multă sudoare și efort?*

A.M.B.: Casa mea natală avea prăvălie și salon de nunți. Copilăria mi-a fost marcată de bucuria vieții desfășurată la nunți și petreceri... Starea de fericire are izvoare în nunți și petreceri. După ce cunoști literatura clasică, începi să te întrebi dacă poți îmbogăți cu versurile tale acest tezaur al spiritului. Mulți dintre elevii mei iubesc versurile mele. Le-am simțit bucuria și din privirile lor. Versurile mele au fost scrise noaptea... Atâtea nopți hrănite cu spirit divin...

D.L.: *Dacă cititorii ar dori să afle câte cărți ați scris și de ce natură sunt ele, ce le-ați putea împărtăși?*

A.M.B.: Am publicate versuri și cronici literare în cele mai importante reviste literare. Orice teoremă are ipoteză și concluzie. Această demonstrație presupune logică și mai ales gândire creatoare. Arta deschide-n sufletele noastre lumina de dincolo de realitate. Există o corespondență divină între sentimentul trăirii și sentimentul mărturisirii. Cine reușește să descopere starea de vis, trăiește peste cumpăna realității.

D.L.: *Ce înseamnă pentru dumneavoastră cărțile? În afară de manuale, mai contează ele mult astăzi?*

A.M.B.: Cine iubește literatura nu poate trăi fără cărți... Cititorii sunt cu câteva trepte mai aproape de vârful piramidei existențiale. Trăiesc viața în alte dimensiuni spirituale.

D.L.: *Cum ați descoperit că sunteți îndrăgostit de poezie?*

A.M.B.: Toate sentimentele pământești se desprind de lumea reală prin poezie. E calea spre izvoare divine. Setea de cunoaștere poate fi potolită și prin poezie...

Poetul Aurel M. Buricea

D.L.: *Sunteți totodată și matematician și știu că toată viața ați profesat această meserie de la catedră. Care au fost cele mai importante realizări și satisfacții pe care le-ați avut de-a lungul timpului, cele pe plan literar sau pe plan profesional?*

A.M.B.: Am fost 45 de ani profesor de matematică. Premianții mei erau și premianți la licee. Aproape toți profesorii din școlile ulmene sunt foștii mei elevi. Directorului școlii i-am fost și diriginte... iar profesorii de matematică sunt foștii mei elevi. Am urcat numele școlii și al satului meu natal în cele mai mari dicționare ale literaturii.

D.L.: *Dacă v-ați întoarce în timp, ați alege din nou să intrați în lumea scrisului sau nu ați mai vrea?*

A.M.B.: Cele mai imense bucurii ale vieții mele le-au adus literatura... chiar dacă astăzi invidia și prostia sunt implementate în unii indivizi. Mai am de scris cartea "matematicieni-poeti" și în curând voi publica "Psaltirea lui David în sonete"... Dacă voi reuși să public 1001 sonete, pot avea certitudinea că n-am trăit degeaba...

D.L.: *Ce viitor credeți că vor avea copiii scriitori din zilele noastre?*

A.M.B.: Copiii scriitori au sufletele încărcate cu roadele vibrând de lumina divină. Ce bucurie poate fi mai mare când viitorul copiilor scriitori este atât de puternic ancorat în nemurire...

D.L.: *Poate ne spuneți și părerea dumneavoastră despre literatura pentru copii în general...*

A.M.B.: Sunt mulți copii iubitori de literatură. Dacă învățătoarea lor iubește literatura, poate transmite acest sentiment și copiilor.

D.L.: *Ce planuri de viitor aveți?*

A.M.B.: M-ar bucura ca toți scriitorii brăileni și gălățeni să formeze o asociație puternică, condusă de intelectuali cu studii superioare, cu opere literare și să avem o revistă citită de mulți iubitori de literatură. Îmi place revista Boema și pentru că aparține unui poet-matematician.

D.L.: *Care este mesajul dumneavoastră pentru cititorii cărților al căror autor sunteți?*

A.M.B.: Cei mai mulți cititori sunt pe FaceBook, revistele literare au un tiraj mic. Cărțile noastre ajung foarte greu la cititori...

Ioan VASIU

În poezia lui Adrian Frățilă „zăpezile au miez de abanos“

Adrian Frățilă este unul dintre cei mai cunoscuți și mai apreciați poeți ai literaturii noastre contemporane, care prin anii 1970-1989 era un „răsfățat” al unor reviste de prim rang din țara noastră, Luceafărul, Amfiteatru, Ramuri, Vatra, Flacăra și altele. În anul 1977 i-a fost acordat premiul pentru poezie al revistei Luceafărul. A debutat editorial cu volumul intitulat „Echinocliul de fiecare zi”, versuri, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1978. Au urmat apoi alte volume de versuri, bine primite de critica literară. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România începând din anul 1997.

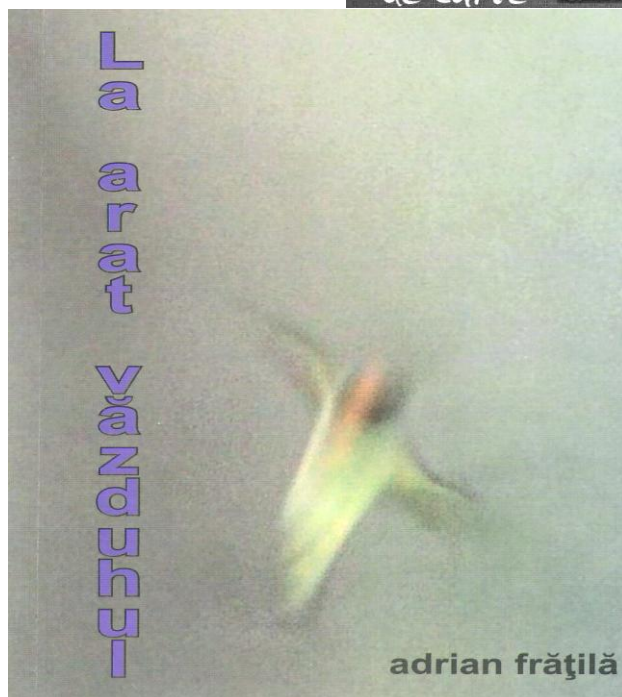
Recent am primit de la poetul Adrian Frățilă două minunate volume de versuri, ambele tipărite anul trecut. În cele ce urmează voi face referire la volumul intitulat „La arat văzduhul”, Editura Măiastra, Târgu Jiu, 2013. Însuși titlul acestei cărți, tipărită în condiții grafice excepționale, mi se pare o metaforă sugestivă, cum numai un poet talentat este capabil să o așeze pe coperta unui volum de versuri.

De mult timp nu am mai avut ocazia să lecturez o poezie atât de curată, facilă, patetică, muzicală, care merge direct la sufletul cititorului, emoționându-l și impresionându-l totodată: „Întruchipând suprema risipire / Această rugă-ngenuncheată-n os / Care înalță trestia subțire / O rază e de soare duros // În suflet viscolește-a despărțire / De trupul ce se năruie frumos / Armonizate cu întreaga fire / Zăpezile au miez de abanos” (Iubirea, pag.33) sau „Pe-un așternut de soare și emoții/Care nu-i mult mai sus ca firul ierbii/Pun cerul toartă la minunea roții/Și scap acolo vulturii superbii // Iubire și revoltă mă-ntrupează/În mine fructe cad, lumina țipă/Dar iată-mă: eu sunt această rază/Pe care-o sui aripă cu aripă” (Iată-mă, pag.9).

Adrian Frățilă, poetul capabil să „îmbrace cu frunze o pădure” (pag.45) să poarte-n „raniță un câmp înmiresmat” (pag.46) „să tragă eternul la masea” (pag.35) sau să iasă în calea iubitei „cu un mănunchi de raze-n gură” (pag.25).

Consecvent în discursul său liric, Adrian Frățilă dovedește, prin tipărirea fiecărui nou volum, că stăpânește tehnica versificației clasice, capabilă să radieze o muzicalitate care încântă auzul cititorului: „Un fluture se-ncurcă în perdea / Paralizat de-o flacăra puțină / O, suflete al meu, nu sângera- / Poți umple noaptea toată cu lumină // Mi s-ar părea că geamurile ard / Și-n zidul casei gravitează stele / Numai că bolta scutură un fard / Sub care-ngheață gândurile mele” (Fard-pag.28).

Toate poeziile grupate în acest volum se remarcă prin modernitatea caligrafierii unor metafore memorabile, care surprind prin prospețimea și acuratețea lor. Într-o poezie antologică poetul „nedumerit în zgura solară” ne promite

că se „retrage cinci milenii iară / în universul unei piramide” (Iată-mă - pag.9).

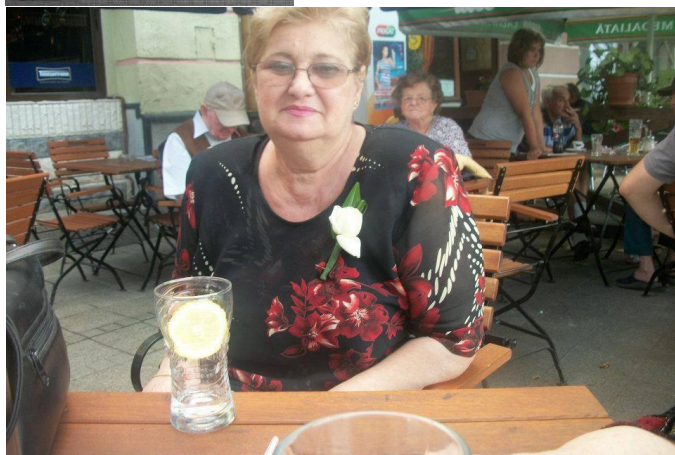
Sinceritatea construcțiilor lirice, nonșalanța unei rostiri ce trădează o ușurință a versificației, dar și expresivitatea limbajului care lasă impresia că avem în față adevărate bijuterii poetice, sunt doar câteva dintre calitățile acestui „prospăt” volum semnat de harnicul poet Adrian Frățilă, un talent înăscut, care, cu siguranță, ne va oferi și alte surprize plăcute, prin viitoarele sale cărți.

Fără să alunece într-un patetism ieftin, semnatarul acestui volum reușește să-și contureze un univers melancolic specific unui poet „contaminat de poezie”, mereu îndrăgostit de frumusețile lumii înconjurătoare, subjugat frământărilor ce nu-i dau pace. Versurile sale curg spre o oază de lumină asemeni unor valuri neastâmpărate ce grăbesc parcă un fluviu să ajungă la țărmul unei mări, aparent liniștită: „De-a lungul urmelor caprine/Crestează roca pumnii calzi/În munții cu vibrații marine / Visând o clipă că te scalzi” (Locul-pag.19).

Abundența de metafore din versurile lui Adrian Frățilă lasă impresia unei livezi înflorite, care atrage și impresionează prin colorit, prospețime și parfum. Poezii scrise într-un registru al candorii, proaspăt și inconfundabil, semnate de un poet care nu s-a abătut de la drumul său, indiferent ce „vânturi” ale modei i-au ieșit în cale. Un poet stăpân pe uneltele sale, în stare să ne umple sufletele cu miresmele unei dimineți senine. Un talent cum mai rar ne este dat să întâlnim printre poeții literaturii românești a prezentului.

Fără îndoială, „La arat văzduhul” este cartea unui poet ce „se mișcă” în voie prin spațiul, uneori incomod, dintre scrierea poeziei și trăirea sentimentelor declanșate de aceasta. Am să citez, în finalul acestei scurte cronici, o formidabilă poezie pe care poetul a așezat-o la finalul acestui volum: „De ce-mi tot pomeniți de zbor / Cuvinteloraripilor ? // O rădăcină sângerie / Mă ținutește pe hârtie // De ce-mi tot pomeniți de zbor / Aripilorcuvintelor ?” (Rădăcină-pag.75).

Elena Dorina HALAS

Murmurul vieții

Murmurul neauzit al vieții
 este simfonia în fața căreia
 coralul spiritului plutește în cântec
 acolo
 ascund geamătul inimii
 după ploi curate
 sufletu-mi tace și un fior
 în miezul lui se zbate
 după gândul rătăcit și uitat
 într-un colț al memoriei
 lumea a amuțit
 nimeni nu vorbește în cuvinte
 ceva ne unește tăcut
 fire nevăzute ne țin într-un tablou
 suntem doar gând și vibrăm
 cuvintele nu mai au sens
 își pierd înțelesul
 ne salvează metafora
 sintagma poetică
 puterea de a vedea dincolo de cuvânt
 de limitări și de aparențe
 în largul evantai de sunet și culoare
 în exprimarea vieții
 printre noi paradigme
 cu o magie uluitoare
 e forța visului
 care irumpe în realitate
 și nu e doar muzică
 ea dizolvă muchiile și colțurile
 topind formele fără contur
 ale tristeții și durerii
 le lasă apoi să se dizolve
 în marele abis
 ca-ntr-o muzică vie

Resemnare

prin valul pământului
 cuvântul devine nisip
 în îmbrățișare de timp
 ca o absentă iluzie
 aidoma vântului
 în voia viselor rătăcite

pe acest meleag de cuvânt
 lăsat uitat în colb de galop
 și plete ridicate-n coamă
 din vise fără noimă
 rătăcite în privire și în gând
 caut iubirea
 cât mai adânc săpată-n piatră
 timpul spulberă visarea
 acum când simt că viața-i
 o clipită-n curgerea ei
 și adâncă-mi e tăcerea în acest val
 cu spulberata resemnare de nisip
 când eu mai caut surâsul uitat

Printre rânduri

mi se rătăcesc mii de gânduri
 venin cu semn de întrebare
 aruncat în spațiu
 de limba șarpelui demonic
 suflet biciuit
 de sfârscul fulgerelor zării
 în miez de noapte
 gânduri îmi vorbesc
 vorbele foșnesc
 când le aud în taina sfântă
 a unui mugur
 uimirea fericită e a sufletelor
 care se caută mereu
 cuvintele zboară
 descătușate din închisoarea gândului
 ca printr-o vrajă
 le-am lăsat să zburde
 pe câmpul sufletului meu
 iar ele nescrise mi-au degustat
 atent fărâme de vise
 lăsându-mă pustie

Glasul inimii

s-a prăvălit peste noi
 o primăvară buimacă
 cu un semn de mirare
 și-și face propria ei declarație
 atât de tare și de clar
 încât cerul a început să plângă
 și ploaia picură neîncetat
 vrea să ne lăsăm
 în voia viselor rătăcite
 să visăm frumos
 urcând spirala spre perfecțiune
 lăsăm energia locului
 să ne pătrundă
 și ascultăm glasul inimii
 cu sufletul
 iar încântarea este
 concertul iubirii universal

Marian HOTCA

Stare indeterminată

Nedospitele rădăcini ce le-am închis
atâta vreme în insalubre tăceri,
se sting cugetând
absența unui timp
înveninat

un soare se topește
în cercuri de furie
și mai dulce ni-i otrava
decât o frunză botezată
în inimile noastre de rouă

dar, începem din când în când,
să ne scurgem pe flori divergente
pierzându-ne secunde
printre clopote concave
ce bat îngreunându-ne
eternitatea.

Mocnire

Mocnește în grădini
suspînul florilor,
căci ne aflăm sub domnia
polenului maladiv
ce-și caută strălucirea
pe fațada unui gineceu
topit în inimi de fum.

Atunci, momentul
ni-l molipsim
cu scrumul sintagmelor estivale
și credem că vom fi
sechestrați
în celule florale,
iar noi nu vom mai putea
evada din această primăvară.

Tinerete

Primăvara
păsările cu aripi de foc
înfloresc în arbori de smirnă.

Un duh ce taie rădăcini în humă,
preschimbă pietrele în rouă
și sângele ne curge-n vene

mai tare ca un ropot de lumină.

Mă pierd în aceeași secundă
renăscând într-o floare
umplută de seva tinereții.

Eu

Vânt primăverind în ceruri avimorfe,
eu sunt o aripă cioplită
de soarele unei clipe
inodore,

un cioc fatal fără de glas
ce zgârie timpul urzicat
în șanțuri suspendate
pe umerii convecși
ai unei depărtări.

Eu, primăvara
sunt o piatră moale
cu geană de somn verde
și suflet de leurdă
cronofag.

Timp floral

Timp-
meduză seacă,
suspendată pe secunda
unui pas opal,
tu ești
un întuneric
golit de umbre
ce vibrează
în praful electrizat
al unui mugure
astral.

Scrum cărunt de smirnă
din limba
unui foc
brutal,
noi suntem actorii palizi
aceluiași
sezon floral.

Nervi de primăvară

Azi am avut o discuție
cu o aripă de vânt
și brusc am înțeles
de ce curentul
zorilor îmbujorați
ploua cuvinte șoptite
în arealul acelorași
nervi de primăvară.

Geometria convexă
a unui nodul floral,
schițează-n universuri
coplanare chipuri
vremelnice și pale
ce nu vor cunoaște
niciodată tânguirea
unui fulg de nea.

Marian DOPCEA

DRUMUL PROZEI

Din lumea (și duhul) lui Anton Pann părea a fi descins, în urmă cu vreo zece ani, Tănase Carașca, autor blagoslovit, indiscutabil, cu darul râsului și al vorbeii în doi peri (ba chiar deșuchiate, din când în când).

Textele din primele două cărți ale domniei sale aduc ba o cronică rimată, ba o „Povestea vorbeii”, atestând, în atmosfera vesel-grotescă a primului deceniu postrevoluționar, vivacitatea umorului gros, de sorginte balcanic-urbană, al „marginii”.

Anecdotica versificată (cu abilitate și dispreț, uneori, față de rigoare) se bizuie, ca și aceea a înaintașului invocat, pe o extraordinară adaptabilitate a autorului însuși la „undergraundul” pe care-l explorează.

„Constată și râzi!” – pare a fi comandamentul unei asemenea literaturi fără pic de lirism – și fără prea mari iluzii în ceea ce privește valoarea morală a înșilor ce colcăie în lumea aceasta (prea) nastratinească.

Nastratin, lăsat de capul lui, se transformă cu repeziciune într-o arătare ubuescă și odioasă. Dă-i lui Nastratin o Constituție – și va găsi argumente pentru a fundamenta o dictatură de tot răs-plânsu. Radiografia veselă a unei societăți buimace și dezorientate – pare a fi obiectivul acestei literaturi în contrast de-a dreptul strident cu prețiosul și pretențiosul postmodernism.

O literatură ce are, încă, partizanii ei.

* *
*

Altfel atent am citit ultimele două cărți ale lui Tănase Carașca. Autorul a luat... drumul prozei, bătându-l cu tenacitate în „Desculț prin urzici” (Ed. Karograf, Tulcea, 2010) și în „Bazarul maratonului roșu” Ed. InfoRapArt, Galați 2013).

E vorba, de fapt, de două volume ale aceleiași cărți de memorialistică – gen aparent accesibil oricui, bazat pe observație, nu pe inventivitate epică și nici pe virtuți stilistice deosebite.

Știut e însă că aparențele înșală...

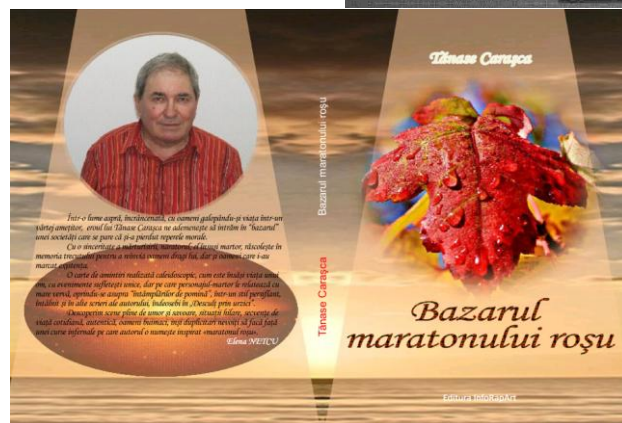
Memorialistica s-a dovedit, în ultimele decenii, a fi mai curând regina prozei – decât cenușareasa ei.

Memorialistul are de dat socoteală despre epocă, pe o parte – și despre împlinirea propriei personalități, pe de alta.

De la un volum la celălalt Tănase Carașca își schimbă, oarecum optica. „Desculț prin urzici” cuprinde chiar amintiri; în „Bazarul maratonului roșu” amintirile sunt, uneori, deghizate – paginile aducând a proză de ficțiune. Prezența lui Tănase Carașca – fie și ascuns sub transparentul „Tudose Cărășel” conferă unitate celor două volume.

Memorialistul, trecut de șaiszeci de ani, a trăit multe și capacitatea de a da expresie, într-un registru preponderent comic, celor trăite, nu-i lipsește. Cartea e în ansamblu, captivantă și generatoare de meditație.

Stalinismul, „dezghețul” dejisto-ceaușist de pe la jumătatea anilor șaiszeci, „liberalizarea” de prin 1967-1970, teroarea frigului și a foamei din anii optzeci sunt, pentru Tănase Carașca, istorie trăită nu citită, învolburată

uneori, uneori dureroasă. Colectivizarea și exodul țăranilor spre oraș, industrializarea, grăbită dar nu lipsită de strălucirea progresului, sunt vii în memoria acestui martor credibil și de loc înclinat spre funcția severă (și, oricum, tardivă) a celor ce într-un fel sau altul, i-au înrăurit destinul.

Bine-o fi fost – sau nu? La ce bun să stai să te întrebi – când paradisul tău de pe malul Teliței a dispărut pentru totdeauna?

Mai mare peste cârdul de găște al GAC-ului, hoinar prin urzici și prin pădurile de prin împrejurimi, zulitor (de ocazie) de pepeni din bostănăria altuia, copilul a fost, în felul lui, măcar o vreme și... Sfântul Tata. Fețele copilăriei rurale își dezvăluie, și în paginile lui Tănase Carașca, virtuțile catharice.

Există, pe de altă parte, în aceste pagini, un fel de viață interioară ce își cere(și obține!) dreptul de a-și etala fără ipocrizie, farmecul. „Aventura” memorialistului nu este una căutată cu orice preț. Lăsându-se prins, parcă, în jocul hazardului, protagonistul, ajunge la Tulcea, Aluminist de nădejde – după ce a ratat, din motive medicale, o posibilă carieră militară. Trăiește, ca toată lumea fără pretenții prea mari, vremurile în felurile lor ipostaze, cunoaște oameni, râde și... ține minte.

Atât cât o ține!

Irepresibila vocație a râsului este, mai totdeauna, însoțită de pasiuni deformatoare, ce duc realitatea până la caricatură – și asta va să zică, deja, ficționalizare. Viața rămâne, inima prozei palpită, realul se strâmbă la noi arătându-ne un chip anamorfic. Ca personaje Vasile Bărgan și Ingineru Vasile sunt, probabil, chiar mai credibile decât ca persoane al căror traiect biografic se va fi intersectat, cândva, cu acela al autorului.

Atent la „oameni și întâmplări” memorialistul pare a fi mereu cu un picior în lumea ficțiunii – și faptul acesta nu e deloc în defavoarea sa.

Texte precum „Se-nsoară Pâslă” ori „Vasile Bărgan” ne îndreptătesc să bănuim că viitoarea carte a lui Tănase Carașca va fi una de schițe vesele.

Stanislav POPESCU
FEMEIA - SOARELE CU DINȚI

GENEZĂ

La-nceput a fost Cuvântul,
 Ce s-a întrupat femeie
 Și-a umplut apoi pământul
 Cu-n potop de...logoree.

CĂSNICIA

Căsnicia e un vis,
 Ce nu dăinuie etern,
 Căci începe-n paradis
 Și-adesea duce în...infern.

FIDELITATE

Cele mai fidele dame,
 Căci mai sunt destule poame,
 Cred că sunt căruntele
 Dar, mai cert...defunctele.

FEMEIA IDEALĂ

Celor care cad în boală
 Vrând femeia ideală,
 Le transmit urări de bine,
 Căci...s-a măritat cu mine.

CUPLU ANTAGONIC

Taciturn peste măsură,
 Pare constipat la gură,
 Însă ea, biata femeie
 Are veșnic...diaree.

DEFINIȚIE

Femeia-i soarele vieții
 Și sursă a eternității,
 Căci și vremelnica ei lipsă
 Ar duce lumea în...eclipsă.

DUMNEZEU ȘI FEMEIA

O zămisi sub cer cu soare,
 Ca pe-o creație de seamă,
 Dar singura din lumea mare
 De care și Lui...îi e teamă

VIAȚA CONJUGALĂ

Viața noastră conjugală
 Nu-i doar miere și belșug,
 Ci și iminenta boală,
 De-a fi condamnat la...jug.

FEMEIA FLOARE

O femeie e o floare
 Ruptă din grădini stelare,
 Însă gura ei e mare
 Cât...distanța pân' la soare.

FATĂ BINE EDUCATĂ

Tatăl, când o pedepsea,
 Cu centura o bătea

Dar i-a fost de-nvățătură,
 Să lucreze pe...centură.

RENOVĂRI

Doamnele, când se privesc cu jale,
 Intră-n reparații capitale
 Și, dup-o risipă de valută
 Spunem: „Ce frumoasă-i fosta...slută”.

MAXIMĂ SIGURANȚĂ

Pe-acest pământ sunt fericit
 Că de doi îngeri sunt păzit:
 De cel ceresc, primit în dar
 Și de soție...paznic militar.

CURA DE SLĂBIRE A FEMEII

E-un regim esențial,
 Totul e să-l ții, capabil,
 De la supraponderal
 Până la...imponderabil.

ROMÂNCA

Dacă n-ar fi existat,
 Trebuia urgent creată,
 Căci românul, brav bărbat,
 Nu avea pe cin' să... bată.

NEVESTELE

Ah, nevestele la cumpărat
 Au un apetit nemăsurat,
 Dar de nu li-l satisfaci total,
 Boicotează...patul conjugal.

VESTIMENTAȚIA FEMININĂ

Hainele sunt o povară,
 Care tinde să dispară,
 Căci primează rațiunea
 De-a vedea...perfectiunea.

BĂRBATUL IDEAL

Fac femeile scandal,
 Vor, să fie cunoscut,
 Că bărbatul ideal
 Nici măcar...nu s-a născut.

DECEPȚIE

Când o cunosc pe ea,
 S-a îndrăgostit lulea,
 Însă, ajungând la țel,
 Constată că era...el.

AMOR BOLNAV

S-a îndrăgostit de Tony,
 Care-i vindecă hormonii,
 Când îl cheamă telefonic
 Să-i administreze-un...tonic.

Petre RĂU

Jurnalul iubirilor imputabile

Maria Ieva, Jurnalul proiectului 156A, Ed. Absolut, 2013

Tocmai pentru că o cronică literară are în vedere punerea în evidență a unui eveniment de actualitate din domeniul literaturii, mă grăbesc să vorbesc despre o carte care, deși a apărut anul trecut, mi-a căzut în mână de puțină vreme. Dar asta n-ar fi însemnat mare lucru dacă nu mi s-ar fi întâmplat să citesc această carte cu sufletul la gură, fapt care, mărturisesc, mi se întâmplă mai rar în ultimii ani.

Cartea la care mă refer, "Jurnalul proiectului 156A", aparține unei scriitoare din Timișoara, pe numele ei Maria Ieva, pe care până acum am știut-o mai mult ca poetă, și nu o poetă oarecare, ci una ale cărei versuri chiar îmi plăceau și despre care am scris.

Surprinderea mea a fost însă și de altă natură, anume aceea că am avut ocazia să descopăr în Maria Ieva o prozatoare de și mai mare valoare, de o și mai autentică vervă artistică.

Citesc multe cărți, pe multe din ele, însă, îmi vine să le abandonez după primele câteva pagini. Uneori insist, până la disperare, mă încăpățânez să caut aur printre gunoaie de tot felul și nu o dată am regretat că am pierdut timpul în încercarea de a găsi nestemate acolo unde din start ți s-a proferat că nu le e locul potrivit.

Cum sarcina unui cronicar nu poate fi una mai nobilă decât aceea de promovare a unor valori literar-artistice autentice, îmi fac datoria să transmit mesajul unei artiste a prozei de vârf, semnalând cu satisfacție o scriere ce se poate așeza cu brio pe scena participării la procesul de educare estetică a publicului.

Avem de-a face, așadar, cu o scriere plină de sensibilitate, făcută cu gust rafinat, adesea purtând urme ale unor paradigme aforistice, întrunind totodată o seamă de calități indispensabile pentru a contribui în mod eficient la promovarea multora din funcțiile genului de scriere semnalat.

Pe scurt, avem de-a face cu poveștile de dragoste ale unor personaje complexe, pline de frustrări și neîmpliniri, dar și edulcorate până la limita de sus a alinării în fața unor astfel de sentimente înălțătoare. Pe total, o povestire realistă, de un dramatism generos, expandat artistic în mod volubil pentru o percepție imediată. O poveste care lasă urme adânci în sufletele pătrunse de singurătate, o poveste ce ne amintește că o luăm de la capăt aproape în fiecare zi, că mereu avem nevoie de un suflet cald aproape: "Să nu uiți, Irina, iubirea care nu este trăită este un vis, o iluzie. Visul te înalță, dar nu te îmbrățișează, ori noi suntem oameni și avem nevoie de alți oameni cu care să împărțim bucurii și tristeți" (pag.105).

După ce rămâne însărcinată cu Sergiu Mureșan de care este îndrăgostită încă din primul an de facultate, și după ce trăiește tot de la acea vreme coșmarul unui viol la care a fost victimă, Irina va avea un copil, pe care îl va numi Vlad. Din cauza sarcinii, Sergiu se va vedea nevoit să o ia de nevastă, fără însă să o iubească. Irina cerșește dragostea acestuia, dar nu o va căpăta niciodată. Mai mult, el ajunge să o urască fiindcă i-a întrerupt tinerețea și

Maria Ieva

**Jurnalul proiectului
156 A**

Editura Absolut

libertatea pe care se aștepta să-i fie plăcute, se apucă de băutură, ba chiar o și violentează uneori verbal și fizic, și o dorește eliminată definitiv din viața lui. "De ce nu mi-ai cerut să mă opresc? N-am fost atât de beat încât să nu știu ce fac" (pag.108), iată unul dintre reproșurile inevitabile cu care se disculpă adesea Sergiu.

În disperare, Irina intenționează să se sinucidă, ia patima drogurilor și numai o întâmplare fericită și niște prieteni adevărați - printre care se află și unul vechi, George - o ajută să scape de mari necazuri. Își va părăsi domiciliul conjugal, va divorța și-i va reda lui Sergiu libertatea deplină. Copilul lor însă va trece prin mai multe peripeții, dar în final va ajunge pe mâini bune, cele ale bunicul său, tatăl lui Sergiu, un doctor care își abandonează până și meseria pentru a repara din greșelile vieții, greșeli din viața sa proprie, dar și cele ale fiului său: "Până când nu vei fi capabil să fii tată pentru copilul tău, nu avem ce să ne spunem, nu pot accepta că am crescut un derbedeu. Nu, fiul meu nu este așa" (pag.109), și va încerca din răspuț să-și ajute nepotul. Irina trece printr-o clinică de dezintoxicare, dar urmează și unele terapii de vindecare spirituală. Desigur, până la urmă cea mai bună terapie se află de fapt la doi pași ne noi: "Terapia prin iubire - cel mai bun mod de a te vindeca de tine însuși. Iubirea, libertatea supremă, zborul absolut în cele mai minunate forme" (pag.160-161).

De-a lungul romanului vom descoperi însă mai multe destine întrerupte: "Iubirea doare, da, doare, mai ales atunci când nu e împărțită"

(continuare în pag. 54)

(pag.104), marcate de întâmplări nefericite sau neprevăzute legate de dragoste, momente care le (pre)schimbă acestor eroi definitiv viața... Iată și una dintre deducțiile cele mai emoționante: *“Viața nu este altceva decât o linie frântă, pe care trebuie să înveți să mergi ca un acrobat pe sârmă”* (pag.103).

Pentru eșecuri întotdeauna trebuie să existe și explicații, consecințele fiind cele care ne găsesc mereu vulnerabili, adeseori descurajați: *“Am fost la locul nepotrivit într-un moment nepotrivit. Voi lăsa șarpele să fie întreg, să-și poată găsi locul într-o lume mai bună. Vouă nu vă dau un nume, veți rămâne oamenii cu fața lungă veniți dintr-o lume necunoscută, o lume din care nu mai vreau să fac parte...”* (pag.106).

Evenimentele se identifică prin ele însele de-a lungul întregului volum, fără precizări directe, fragmentele narrative purtând umbra unui misterios spațiu al desfășurării acțiunii propriu-zise. O scriere densă, povestea unui abandon - regretat de unii, înghițit sau acceptat de alții - povestea reconstituirii unei perioade a vieții care ar fi trebuit de multă vreme să fie repusă în matca fluentei, dar care, aparent, aproape că nu i se mai poate reînnoia vreo rezolvare armonioasă.

Sergiu își va găsi rostul în viață căsătorindu-se cu o proaspătă colegă, Irina îl va redescoperi pe George – vechiul ei salvator dar și îndrăgostitul din umbră de ea, se vor rotunji astfel mai multe destine într-un fel de happy-end, dar vom rămâne totuși cu gustul dulce-amar al vieții pe care trebuie să o privim cu circumspecție, ca pe o mare necunoscută. Astfel, iubirea ar trebui adesea căutată și în noi, în interiorul, dar și în obârșia noastră, ni se mărturisește undeva, cu multă împovărare: *“Când durerea devine coplesitoare, te întorci pe firul vieții căutându-ți originile, tânjești după căldura pântecului matern, locul în care ai dori să te ascunzi, apoi vrând-nevrând cauți să vezi cât ai înțeles din cine ești și cine ți-ai dori să fi”* (pag.116).

Eroii din paginile cărții Mariei Ieva trăiesc sub imperiul unor nostalgii care îmbracă imaginea unei lumi scufundate, cel mai probabil o lume a amintirilor auctoriale. Sunt multe căutări de răspunsuri la întrebări care se pun la tot pasul: se caută în special sensuri și recunoașteri, inclusiv recunoașteri de vini.

Și, revenind la cele pe care le precizam din start, lecturând cartea Mariei Ieva (să remarcăm că și numele său este un foarte potrivit nume literar), mi-a fost dat să constat că am parcurs una dintre cărțile cele mai expresive din ultimul timp. Am fost captat de stil, ca individualizare a formulării, dar și de inventivitatea tematică. Cartea ne vorbește despre o lume decupată din cea reală, nepreocupată să-și demonstreze nevinovăția, ci mai degrabă aflată în așteptarea continuă a binelui atotbiruitor.

Cartea are prospețime și acuratețe în înșiruirea ideilor. Titlul ales, “Jurnalul proiectului 156A”, nu poartă vreo dimensiune simbolică, ci doar una de circumstanță, semnificând mai degrabă liantul întregii povestiri. Generoasă și modestă, așa cum o știm pe Maria Ieva (poate de aceea, ceea ce scrie spune atât de clar în numele său), nu depune niciun efort să diferențieze personajele, păstrând astfel intact farmecul lor comun.

Fiecare personaj al povestirii este încadrat într-o ramă specială care delimitează perfect portretul rupt dintr-o realitate mai mult sau mai puțin verosimilă. Unele sunt

simple, accesibile, dezinvolve și încărcate de naturalețe, sincere și pline de rafinament, cu vocația bine profilată de a aduce căldură în inimi. Când ajungi la finalul romanului poți conștientiza că, până la urmă, suntem făuritorii propriilor noastre vieți, suntem proprii noștri stăpâni, iar ațele cele mai durabile ni le coasem în haina destinului, de cele mai multe ori, singuri.

Cartea probează virtuțile incontestabile de povestitor ale autoarei. În viziunea sa lumea este o continuă relație între oameni, în timp ce, în plan simbolic, descoperim că destinele noastre sunt dirijate și uneori amestecate până la confuzie cu cele ale celorlalți de lângă noi.

O poveste din care nu lipsește neprevăzutul, presărată de întâmplări și fapte de natură pur umană, rupte din cotidian, profilate însă limpede la nivelul evaluării morale. Descoperim totodată și o anumită terapie sufletească, în care observația fină și filozofia binelui și răului se împletesc într-un mod original.

Așadar, avem de-a face cu o carte de succes, o povestire realistă, inspirată din lumea faptelor noastre de zi cu zi și adresată, cu siguranță, tuturor celor care adoră să descopere destine ce au părți comune cu ale lor.

Actul de compoziție și scrierea propriu-zisă sunt în esență pline de armonie, deși încă nu pot fi supuse unei judecăți de ierarhizare în sfera romanului feminin autohton, sunt îmbibate cu o stare de tensiune, întrunesc un caracter apropiat de spectacular și au o forță proprie de influențare a sensibilității cititorului. Romanul este, așadar, o izbutire estetică a autoarei, un frumos artistic de care cititorul se poate bucura pe deplin.

Maria Ieva pășește, cu multă pioșenie, dar ferm, pe ipoteticele căi ale romanului de substanță.

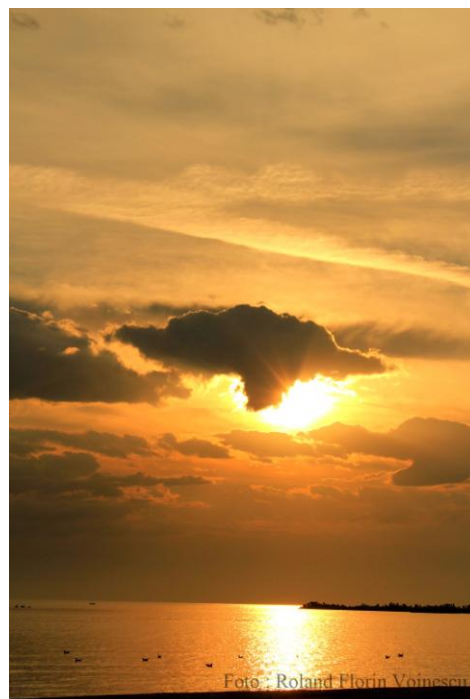

Foto: Roland Florin Voinescu

Andreea RĂU-NEACȘU

POVESTE... VESTE... ESTE

Lumina lumânării strălucea în geam, formând un cerc galben în întunericul nopții. Fața lui, încadrată de părul curgându-i spre urmeri, se zărea transparentă în cercul luminos.

Capul plecat, sprijinit în mâini, era însuflețit de ochii mari, calmi și blânzi, în care i se citeau gândurile. Așteptarea lui era vegheată de ideile și imaginile ce i se înălțau în minte. Le simțea aproape fizic, ușurându-i singurătatea.

Lumânarea era singurul lucru însuflețit din cameră, dar el părea să nu o simtă sau să o vadă. Părea mai degrabă că vede filmul gândurilor lui, imaginile conturându-se pe o tablă numai de el percepută. Mâinile nu i se mișcau, susținându-i capul, dar aproape că puteai vedea cum creta minții lui lasă urme albe pe tabla neagră a gândurilor. Lucra într-un ritm frenetic, părându-i aproape rău că nu se mișcă la fel de repede ca ideile lui. Litere, cifre, formule, desene începură să zboare și suflul lumânării le făcea să danseze în camera întunecată. Pe măsură ce scria, se desprindeau de pe tablă, unindu-se în jocul celorlalte.

Și el rămânea în continuare nemișcat, doar ochii fiindu-i aprinși de viață. Ochii verzi, pătrunzători, păreau însuflețiți de lumina lumânării și de întunericul nopții. Nu putea gândi astfel decât noaptea, în cămăruța aceea strâmtă de la etaj, în care alte surse de lumină erau izgonite. Lumânarea, cu dansul ei haotic și fermecător, îl făcea să se simtă hipnotizat și concentrat. Atunci, în acele momente, intra în cu totul altă lume, iar dansul ideilor lui căpăta formă.

Se sfârșea totul, odată cu răsăritul soarelui, când lumina crepusculară estompa cercul galben al lumânării. Atunci se ridică tăcut, cu palmele desfăcute, strângând urmele firave de cretă ce dansaseră pentru el. Răbdător, le puneă în vasul de lut pe care îl meșterise singur și le șoptea "noapte bună". Zâmbea până când zumzetul vasului înceta. Se retrăgea apoi la culcare, visând la noaptea următoare.

Ziua și-o petrecea ca oricine altcineva, plină de lucruri mai mult sau mai puțin trebuincioase. Lucra cu plăcere în atelier, modela lutul, ieșea la plimbări lungi urmărind firele de iarbă, fluturii alergându-se, copacii crescând, munții depănându-și poveștile sau râurile jucându-se zglopii.

Depart de oraș, lângă pădure, se simțea fericit și în siguranță. Oamenii îl speriau, nu putea să le înțeleagă goana și agitația. Dar îl fascinau și atunci îi fotografia, încercând să cunoască o părticică din sufletele lor. O părticică frumoasă, chiar dacă ascunsă într-un ungher

adăpostit. Le dăruia atunci un pic din sufletul lui și oamenii plecau fericiți și zâmbitori.

Noaptea se retrăgea în cămăruța strâmtă, unde umplea din nou vasul de lut. Nu toate nopțile erau fertile. În unele nopți, ochii verzi, pătrunzători se închideau înainte ca urmele de cretă să înceapă să danseze, iar ele îi respectau somnul și rămăneau pe tablă. Știau că următoarea noapte le va elibera și-și vor urma dansul.

Încet, încet, vasul s-a umplut și dimineața l-a luat în micul său atelier. L-a răsturnat cu grijă pe masă și-a înmuiat mâinile în apă, a luat o bucată de lut și a început să o frământă. Dar lutul nu se lăsa ușor frământat, ci se sfărâma în bucățele. Uimit, a mai încercat o dată, dar nimic. S-a lăsat moale pe scaun și și-a privit mâinile nedumerit. Făcuse asta de nenumărate ori și nu pățise niciodată ce se întâmpla acum. Surprins încă, și-a strâns mâinile, încercând să le curețe de lut. Frecându-și degetele, a simțit o căldură puternică și a văzut o sferă albă formându-se între palmele lui. Urmele de cretă, răsturnate pe masă, erau atrase de sfera albă din mâinile lui și zburau una câte una către aceasta. Ochii verzi, pătrunzători, începură să se miște în ritmul mâinilor care frământau. În ei se reflecta sfera albă, că înghițea, una câte una, urmele de cretă, în pași de dans. Încet, încet, camera se întunecă și rămase luminată de sfera albă, strălucitoare. Ochii verzi, pătrunzători, frământau strălucirea urmelor de cretă în ritmul dansului lor. Și sfera creștea, pe măsura vasului de lut, care ținu urmele de cretă.

O ținea acum în mâini, ușoară ca un fulg, strălucitoare ca zăpada în soare, reflectându-se în ochii verzi, pătrunzători. Se ridică timid și făcu primii pași încercând să iasă afară. Întunericul îi era prieten, iar sfera aruncă o lumină albă, blândă, ca o aură, în jurul lui. Vântul nopții îl întâmpină cu o pală mai puternică. Rămase în prag, fascinat de sfera frământată pe care o simțea în palme. O ridică ușor în aer, ca un cadou pe care dorea să îl facă lumii lui. Dar vântul îi refuză darul, jucăuș. O rostogoli ușor atunci, la picioarele lui, pe iarbă, dar o movilă de pământ se opuse și sfera se rostogoli înapoi către el. O puse ușor în apă, dar un val mic o trimise la mal, lângă el. Nedumerit, se îndreptă, ținând-o în palme, către mesteacănul bătrân de lângă casă. Copacul îi adusese mereu liniște și lângă el știuse ce trebuie să facă. Se așeză la rădăcină, sprijinindu-se de trunchiul alb, bătrân, cu o rugă nerostită în ochii verzi, pătrunzători. Frunzele se aplecară și îi mângâiară părul căzut pe umeri. Adormi, cu sfera în palme, sub protecția copacului drag.

Nu știa cât dormise, dar gândurile i se limpeziră. Sfera era acolo, în palmele lui, strălucind blând în lumina nopții. Începu să o frământă ușor și apoi din ce în ce mai repede și mai repede. Și mâinile i se uniră cu sfera, frământând în continuare. Și îi cuprinseseră brațele și umerii, și pieptul, și picioarele, și ochii verzi, pătrunzători. Și se transformă în lumină caldă, blândă. O simțea în el, în jurul lui, în iarbă, în vânt, în pietre, în copaci. Și pentru o clipă văzu lumea dinlăuntru ei, și iarba, și vântul, și râul, și mesteacă-

(continuare în pag. 56)

nul bătrân. Și le simți seva și trăirea. Și le îmbrățișă cu ochii verzi, pătrunzători.

Se trezi apoi, liniștit, la lumina lumânării din camera strâmtă. Zâmbi, își căută vasul de lut și se retrase la culcare.

TAINĂ

Lumina florii negre îi ascundea chipul firav. Umbra se contura tăcut în jurul lui. O simțea protectoare și îi plăcea să se învâluie în căldura ei blândă. Era recunoscător florii negre și umbrei. Știa ce lăsase în urmă și nu regreta. Floarea neagră îi oferise adăpost. Petalele ei, străbătute de firișoare galben-aurii îl fascinau și petrecea ore în șir urmărindu-le și pierzindu-se în labirintul lor. Liniște.

Umbra îi era însoțitorul nelipsit. Îi povestea cu glas scăzut gândurile cele mai tănuite. Discuta cu ea despre labirintul firișoarelor galben-aurii și împreună căutau să descifreze secretele noului lor adăpost.

GÂNDURI...

Mai întâi o pâlpăire, apoi o strălucire. Și încet, bucățică cu bucățică, dezvăluie gigantul puzzle al lumii. Mai întâi lumea lui. Apoi, a celorlalți. Curajos, ca un explorator călătorind în aventura lui. Jucăuș, bucurându-se de fiecare moment al strălucirii lui. Înaintează, se rotește, se întoarce, și orice încercare de a ghici, anticipa traiectoria, eșuează. Nici el nu știe unde va fi în clipa următoare. Se lasă purtat doar de întuneric, de frumusețea clipei efemere când lumina nu e lumină și întunericul nu mai e întuneric. Doar el o poate vedea, admira, doar el, cel care e însăși scânteia pe care noaptea o înconjoară cu tandrețe și o îmbrățișează pătimaș. Dansul lor... Dansul lunii și al soarelui, devenit realitate pentru câteva clipe. Pentru el e o viață, pentru noapte, o secundă. Într-o secundă, noaptea învață să iubească, într-o viață el se dedică. Și noaptea îl va căuta mereu printre ceilalți licurici, se va îndrăgosti de lumina lui și va avea iubiri la nesfârșit, dar scurte. Cât o viață de licurici...

LUNA

E toamnă târzie. Misterioasă, luna se ascunde printre norii dispuși să-i facă jocul și trimite câteva raze argintii pădurii. A fost o toamnă frumoasă, ruptă parcă din tablourile pictorilor celebri. O toamnă parcă făcută anume să-ți încante privirile. Chiar și zilelor ploioase le găseai un farmec aparte. Cel puțin de aici, din marginea pădurii.

Am copilărit aici și credeam că toată lumea e așa. Plină de copaci, animale sălbatice obișnuite cu prezența omului, plante curioase, insecte care nu se sfiau să-ți intre în casă. Anotimpuri care te îndemnau parcă să le păstrezi pe pânză sau pe hârtie fotografică. Oameni care se cunoșteau de o viață. Puțini erau cei care plecau de aici și chiar și mai puțini cei care veneau

Eu am plecat. Nici nu mi-am dat seama cât mi-a lipsit până nu m-am întors. Nu m-a gonit nimic de aici, nicio întâmplare stranie, nici vreuna neplăcută. Numai curiozitatea. Curiozitatea tânărului de 18 ani care a văzut alte locuri numai în fotografii și nu s-a mulțumit cu atât. Am umblat atât de mult, încât aș putea să umplu harta cu povești în orice punct al ei în care ați arunca o pietricică la întâmplare. A fost mai mult decât frumos. A fost extraordinar. Poate m-am

bucurat atât de mult de locurile prin care am fost și datorită aparatului meu de fotografiat. Mi-a oferit perspective nebănuite, unele conștientizate pe deplin, altele dezvăluite la nivel intuitiv, dar toate adunate ca pe o comoară dragă. Acum m-am întors. M-am întors când am realizat că strânsesem fotografii din toată lumea, mai puțin din locul cel mai drag mie. Mai sunt și alte locuri în care nu am ajuns, dar ceva îmi spunea că trebuie să fiu aici, acum. Când momentul acesta nu-l mai pot recupera. Lumea pe care am văzut-o e atât de diferită de locul acesta, încât m-a atras și m-a ținut departe de aici mult timp. Curiozitatea nestăvilită vroia mai mult și mai mult. Nu i-am pus limite, până acum.

Dar acum vroiam să fiu aici. Urmăream luna, încercând să-i descopăr gândurile. Mă privea și ea pe mine cu aceeași curiozitate? Mă recunoștea din multele nopți singuratic pe care le petrecusem privind-o? Știa ea oare câte nopți îi închinase, încercând să-i surprind portretul? Misterioasa doamnă îmi pareă când rece, glacială, distantă și închistată, când romantică, pierdută în gânduri de iubire neîmplinită, caldă, iubitoare, răspunzând parcă dorinței mele de a-i prinde chipul cel adevărat. În lungile călătorii, când apunea soarele și răsărea EA, iar eu rămâneam în continuare cu privirile ațintite pe cer, căutând-o, mi se pareă că soarele devine gelos. EA mă lăsa să o privesc, să mă bucur de prezența ei, în timp ce el trebuia să se ascundă.

I-am făcut multe portrete, dar niciunul nu se compară cu cele pe care le-am prins de când sunt acasă. Aici simt că a răspuns cu afecțiune și înțelegere căutării mele. Și-a dezvăluit magia puțin câte puțin, atât cât să pot înțelege în momentul acela. Nu știu cine pe cine a înfrumusețat mai mult. Pădurea și toamna, luna, sau luna pe ele. Dar momentul a fost fermecător. Parcă pusese la cale totul pentru venirea mea. Bătrânii spuneau că asemenea potrivire se întâmpla o dată la câteva generații. O viață de om nu ajunge pentru a prinde un astfel de moment și cine îl vede, se poate considera privilegiat. Se întrebau și ei, fascinați, ce mă adusesse înapoi chiar atunci.

Pentru mine răspunsul era foarte clar și limpede. EA. Forța ei de atracție, neobișnuită, acționase asupra mea de când devenisem conștient de mine însumi. O dorință inconștientă, deghizată în curiozitatea nestăvilită de a vedea lumea, mă purtase în colțurile cele mai îndepărtate ale Pământului, numai pentru a descoperi misterul frumuseții ei. Mă simțeam atât de fascinat de ea, încât mă întrebam dacă nu cumva o urmărisem și în alte vieți și dacă nu reveneam aici, în altă formă, ca să mă văd cu EA, așa cum era ea cea adevărată.

Pădurea și toamna conspiraseră și ele în tăcere la dezvăluirea acestui moment magic. Era de parcă toată frumusețea lor se revărsa pentru a spori frumusețea sublimă a EI. Iar EA mi-a dăruit mie acest moment. Ne-am unit parcă destinele, ne-am găsit acolo, la marginea pădurii, ca două suflete pereche.

Armina Flavia ADAM

Îmi înfloresc brândușe

Un gând mi se-arcuiește a semn de întrebare,
Să-și lepede trecutul uitat într-un apus...
Mă-nec cu vântul galben, cu miezu-i ce mă doare
Prin geana rimelată a toamnei ce s-a dus.

Mi-e moartea dulce umbră, tășu-i noaptea-mi taie,
Îmi înfloresc brândușe în ochiul răstignit,
Mă strigă îngeri rumeni, prin negrul din odaie
Pictând cu-aripa crudă tăcerea de granit.

Mă învelesc cu noaptea, rămasă crisalidă
În freamăt de cenușă, sub pietre scufundat,
Oceanică ispită în palma mea perfidă,
Tivindu-mi primăvara a verde și-a păcat.

De ce să-mi chem pământul, durerea să-mi adape,
Prin ploaia unduită pe-un umăr de potbal?
Mi-e umedă mirarea, mi-e dincolo aproape,
Mă-mbrac cu roșul vieții, veșmântul meu de bal.

Dansez pe pieptul lunii, de iarbă mi-e privirea,
Prin vene-mi curge sânge din tainicul Graal,
Sfințitu-mi-ai suflarea, iertat-ai rătăcirea
Tăgădei încrustate pe-un rânjet de pumnal!

În ritm de vals

Prin palmele mânjite, cern gri singurătate,
Sunt roaba amintirii pierdute-n ritm de vals,
Mă scutur de-ntuneric, cerșesc eternitate,
Amară mi-e tăcerea, mi-e glasul tunet fals.

M-apeacă-n mers o umbră pe treptele căderii,
Nisipuri mișcătoare sălbatic urlă-n glas,
Cu flori mă biciuiește mireasma Învierii,
Un sânge neted visul își tremură sub pas.

Mai stau să-adun din iarbă o altă moarte nouă,
Așez nemărginirea în cuibul sterp de-amor,
Doar îngerii din boltă diezii vag mi-i plouă
Pe umerii de ceață, tiviți cu vis și dor.

Rămân să curăț timpul de coastele murdare,
Cuvintele de sticlă mi-s vers imaculat,
Mă-ngrop în verde crâncen și plânsul iar mă doare -
Potcoavă argintată în ochiul meu curbat.

Am să arunc o mână de cuvinte

Am să arunc o mână de cuvinte,
Sămânță lutului flămând de soare,
Crestat în a mirărilor culoare,
Din limpezi unduii de lacrimi sfinte.

Le-oi frământa în palma de cenușă,
Umil spre Crucea Ta să-și umble pasul,
Cât eu voi fi mereu, aici, rămasul
În urmă, ca în piele o căpușă.

Cu duh din duhul meu în măruntaie,
Vocalele-și vor undui sărutul,
Plătind cu trupul lor firav tributul
Unui arhanghel cu aripi de paie.

Nu voi mai ști de ele cresc în mine
Sau eu în ele, umbră de tăcere...
Doar versul fraged, albă mângâiere,
Îmi va picta în ochii muți stamine.

Că te-am mințit, cu ochii primăvară

Că te-am mințit, cu ochii primăvară,
Ciopliți dintr-un sărut cusut pe cer,
Nu voi nega...iubesc întâia oară
Și gândul mi-e în palma ta stingher.

N-am vrut să scurmi cotloanele-amintirii,
Să le ciobești cu pumnul-ți înfierat-
Pe buza-mi se-nspinează trandafirii
Și iarna, -n trapul ei imaculat.

Nu pot să-ți strig mirările plâpânde,
S-ar sparge, poate, -n mii de fluturi goi,
Deasupra înserărilor crescânde
Ciuntindu-și trupul firav pentru noi.

Nu voi nega...mi-e inima trecută
Prin foc, de oarbe iele înțețit-
Sub pasu-mi, numai mugetul de ciută
Respiră-n nară aerul rănit.

Că te-am mințit, plăti-voi într-o toamnă
Cu zborul unui mult prea trist cocor,
Ce-ți va picta la piept o altă doamnă,
Semnându-mă fantasmă, în decor.

Rătăcitori prin toamne de poveste

Rătăcitori prin toamne de poveste,
Săpăm fântâni în pielea-nmărmurită
A unui gând cu gene de răchită,
Împotmolit sub mărele celeste.

Ademenim tăceri cu gust de smoală,
Uitate într-un veac din altă viață,
Cu mâinile de apă și de ață,
Croind uitări din primăvara goală.

Ne vrem dureri bătute în piroane,
Dulci potcoviri pe pleoapa aburindă,
Captivă într-un freamăt de oglindă
Încarcerat sub urlul de icoane,

Șăgalnic vis din aburul de pâine,
Alb crud, firav, sub coaja rumenită,
Trădând mirarea caldă, învelită
Într-un sărut cu aripă, de mâine.

Eternul vrem a-l prinde de o mână
Prin cerul îndesat în buzunare,
La pieptul unui semn de întrebare
Să cuibărim prăpastia din lună.

Popa Ines VANDA

ALTOI DIN SPIC DE DOR

Se-mpodobeste cerul cu stele-mpărătești
Și-n cer colindă îngeri în mantii cristaline,
Roz fluturi în cascade, de dor îi rătăcești,
Înnourate gânduri înseninezi în mine.

Cuvinte desfrunzite mi le-nfloresți din ploi,
Din litere aldine îngemănezi povești,
Pictezi o galaxie cu râuri de culori
Culese din polenul narciselor cerești.

Când ape-nvolburate sub gene se adună,
Cu briza unui vâl îmi spulberi necredința,
Tăceri și suferințe cu flori de crin și lună
Le mirui cu tandrețe și-mi mângâi neputința.

Știam că ești zefirul ce-adie cu petale,
Că din frânturi de vise aprinzi văpăi de foc,
Eternități aș vrea, să-mi fii veșmânt de cale,
Sărutul să-l sfințești cu mac și busuioc.

Tu nu ești doar o vrajă în vânturi preschimbat,
Ești primăvara mea, din vechi dorințe strâns,
Altoi din spic de dor, de tine-naripat,
Iubire-adevărată din ruga unui plâns.

SĂRUT DE MACI

Înstrăinat de toate mă iroresc în gânduri,
Apusuri nesfârșite s-au învoit cu norii,
Caut petice de cer prin ceață de-anotimpuri,
Doar fluturii speranței îmi mai alină zorii.

Te simt tot mai departe, însingurat și trist,
Parcă-nadins te-ascunde perdeaua grea de fum,
Nici îngeri nu se-ndură, mă-ntreb de mai exist
În amintiri de cobalt sau poze din album.

Ne-am tot promis duminici cu vise și iubire,
Dar s-a pierdut culoarea și ultimilor maci,
Miroase a durere, a moarte, despărțire,
Plâng versuri necitite, te-ntreb cât vrei să taci?

Cad ploi de resemnare și cresc lăstari de spini,
N-ai vrea să înflorească un curcubeu de flori?
Ți-aș spune: te iubesc cu lacrimă de crin
Și ți-aș picta un zâmbet în sute de culori.

Am destrăma tăcerea, risipa din trecut
Și cu surâsul stelei ți-aș reaprinde visul,
Un zbor de rândunele ar șterge ce-a durut,
Din dor, sărut de maci ar stinge tot abisul.

SĂ UITE, SĂ TACĂ!

Convoaie de vise se sting între gene
Când râu izvorăște sub pleoape verzui
Îți sunt acuarelă, un vals de sirene,
Ninsori de lavandă cu ochii căprui.

Nu-ți scriu despre dor sau stele căzute,
Un ram de măslin prin îngeri trimit,
Tu pune zăvoare iubirii pierdute,
Sub semnul uitării te las răstignit!

Aștepti un răspuns? Alintă-mi culoarea!
Strivește petala tăcerii în lacrimi,
Vindecă-ți dorul, să-nvingă uitarea,
Alungă chemarea, dezbrac-o de patimi!

În alb rătăcite, iluzii rănite,
Descântă-le iarna cu frunze de gheață,
Înăbușă dorul, sfințește cuvinte,
Dansează pe umeri cu fluturi de ceață!

Culege doar roua iubirii din șoapte,
Iertare că-ți sunt c-o zi mai săracă,
Scânteii de-amintire le cerne în noapte,
Și inimii cere-i să uite, să tacă!

PÂNĂ CÂND?

Nu-ți las amintiri, nici doruri măcar,
Doar cântec de nai pe ape senine,
Prin fire de iarbă veni-voi arar
Să-ți scutur din rai polen din stamine.

Neliniști vor plânge în clopote reci,
Cadențe-ngânate din frângerii de lună,
Prin vis risipit, de umbre să treci,
Arcuș nins cu mirt să-ți cânte pe strună!

Mă caută în iriși de păsări năuce
De ceața te-adoarme în lacrimi de vânt,
Înalță o rugă cu îngeri sub cruce,
Când țipăt de fluturi vor geme-n cuvânt!

Să fugi unde știi că nimic n-a mai fost,
Nici ierni de mătase, nici oarbe suspine,
Nici meri altoiți de ninsori fără rost,
Sărac să rămâi de ardori străine!

Luceferi de dor în iarna tăcerii
Brodează-i o clipă cu nuferi de gând,
Tristeți exilate-n solștițiul iubirii
În temeri străine vor sta! Până când?

DE CE MĂ CHEMI?

E-o zbatere-ntre goluri, tăceri care îngheață,
S-a stins întregul cer din ochii ce-i iubeam,
Toamnă vlăguită, un labirint de ceață,
Stau mărturii secunde-n clepsidre de-amalgam!

Ridic spre tine ochii, cu greu te recunosc,
La porțile-ntristării văpaia unei veri,
Nu-mi cere să-nțeleg ecouri ce doinesc!
De ce trimiți în stoluri egrete de tăceri?

Reinventezi un zbor din aripi obosite,
Dar ploi de neputință în lacrimi îl destramă,
Curând ninsori eterne din temeri nesfârșite
Ne vor prefăce-n îngeri cu trupuri de aramă.

Bem picături de rai îmbrățișați în vise,
E-un joc de stele scrise, de cer, din înălțimi,
Clipește luna blândă prin uși întredeschise.
Dacă nu surpi tăcerea, atunci de ce mă chemi?

Constantin STANCU

Călătorii necesare

Călător neînțeleș

Vorbește cu pietrele pe drum,
cu pomii, cu ploaia carnivoră,
este cumva ascultat,
doar cetatea în depărtare,
neînțeleș călătorul, e așteptat dincolo de ziduri,
dar este ascultat,
mai mult, este ascultat cu moartea sa,
cu tăcerea sa,
iar când nu-l vom mai vedea pe drumul de țară,
vom auzi pietrele vorbind,
ori iarba călcată în picioare, sau ploaia carnivoră...

Cum ar putea fi doborât călătorul?

Nu-i vedem sufletul,
doar carnea care se deplasează de la putrezire la
neputrezire,
se vede umbra vulturului pe nor,
luna mușcă din garduri,
jumătate din cetate sângerează în așteptarea
călătorului,
un câine vagabond privește în ochi soldatul de pază,
doar privindu-l, învață să vorbească...

Soldații în oraș

Privim la orașul celălalt, din veacul trecut,
soldații de acolo ne privesc intens și ei,
par a ne cunoaște din războaiele
pe care le-am dus cu toții în istorie.

Cineva scrie această poveste
în mai multe dimensiuni,
nu-și găsește toate cuvintele,
unele s-au pierdut între un secol sau altul,
dar soldații s-au așezat la aceeași masă în orașul lor,
vorbesc între ei, nimeni nu-i aude.

Războaiele schimbă orașele, treptat,
în dimineața rece de la început de lume,
rămâne vinul de nuntă și miresele...

Bate ora exactă în vechiul turn,
soldații încearcă să dea drumul păsărilor
din cântecele lor puse pe zidurile vechi,
întâmplări simple, banale,
mistuie viața acestor soldaților,
sunt gropi în piața centrală,
sunt gropi în obrajii miresei,
am putea-o privi în ochi, de aici, din acest veac,

dacă nu ar chema-o, moarte fragedă...

Mlaștini fertile

Împotmolit în cuvinte,
ca-n mlaștinile fertile
în care se nasc ființe,
pierdut în pădurea de planete,
zbătându-se în brațe sonore,
uitat într-o epistolă de neuroni,
ducând după sine taina,
ultimul cântec al masculului
înainte morții trupului care se divide,
apoi scânteia divină care îl preface în gând
la marginea apelor mari...

Ziua

E târziu,
ziua s-a rătăcit între frunzele de mărar,
ora exactă nu mai are sens,
aerul tare modelează memoria călătorului,
iar sunetul autovehiculului trece peste mine cu
mare viteză, sfidează gravitația,
vara lucrurile sunt mai ușoare,
e un peisaj de început de lume la munte,
bat cu degetele în fereastra nopții,
luna stă în echilibru pe frunza de măr ...

Călătorul caută echilibru dintre o lacrimă și alta,
echilibru face lumea mai sigură –
cele patru anotimpuri devine unul singur,
nu mai putem evada din el,
fulgii de zăpadă, planete sinucigașe în ochiul
martorului...

Totul se sprijină pe atât de puțin,
îi este teamă să-i rostească numele,
privește spre luminile pământului,
în călătoria sa spre cer,
are un telescop de clorofilă...

Ochiul câinelui de pază

Sfârșit de săptămână: iluzia timpului și
certitudinea eternității în ochiul câinelui de pază.
Flori adormite și instincte în noaptea
dintre ieri și mâine,
un fluture de noapte caută
locul unde să întâmpine săptămâna care începe.

Noaptea se face încăpătoare,
visează lumina zilei și zgomotul gândurilor
care îngheață în locul
unde se întâlnesc punctele cardinale,
în aorta dimineții...

Inconștient calul își paște umbra verde,
iar femeile își pierd trupul frumos
între un tren și altul,
e toamnă și fructele coapte pătează
pergamentul scris cu sângele profetului.

Facerea: locul în care grădina, ca un singur pom,
regretă grădinarul și foarfeca lui tăioasă...

Profetul scrie atent fiecare cuvânt:
se preface-n cuvânt!

Ionela Luisa BEJAN

Întuneric sau Lumină

La fel ca majoritatea poveștilor, și aceasta începe cu o fată frumoasă. Numele ei era Rosa și oricine ar fi văzut-o și-ar fi dat seama imediat că numele i se potrivea perfect. Rosa vine de la trandafir, și așa era ea. O ființă firavă și gingașă, însă cine ajungea să o cunoască mai bine își dădea seama că până și spinii trandafirilor o caracterizau. Avea numai 16 ani, dar viața ei era un coșmar. Crescuse cu Întunericul în vene. Când se născuse Rosa fusese luată de niște vrăjitoare, care, scăldând-o în Întuneric, credeau că ea va deveni cea mai puternică armă împotriva binelui, însă lucrurile nu fură așa cum credeau ele. Rosa crescă alături de Întunericul ce îi rămăsese în corp, însă părea mai degrabă un înger decât un demon. Chiar și cu această putere enormă, Rosa reușea să își mențină controlul și încerca mereu să facă bine.

Era într-adevăr ca un trandafir, o mică floare înconjurată de spini, însă cu un suflet parfumat. Nu ar fi putut face rău nimănui. Mulți încercară să o găsească și să scape de ea, deoarece se temeau de ceea ce putea ea face. Din cauza asta Rosa fugise tot timpul de ei. Nu putea rămâne niciodată pe loc. Nimeni nu o primea auzind cine este, însă chiar și așa, ea continua să lupte. Nu ceda niciodată și spera mereu că într-o zi avea să găsească pe cineva care să o ajute.

Ochii ei erau verzi ca smaraldele, mari și adânci, însă nu asta îi scotea în evidență. Când o priveai în ochi vedeai curăție. Păreau înconjurați de un cerc de Lumină. Chiar dacă Întunericul se ascundea în ea, ochii ei erau plini de puritate. Părul îi era șaten și lung până mai jos de umeri. Pielea ei era albă ca a unui înger, avea un nas micuț și niște buze tot mici și rozalii asemenea unor petale de trandafir.

Viața ei era oribilă, însă avea să se schimbe. Într-o seară, fugea de o rază de Lumină. Acea rază o urmărea din cauza unei vrăjitoare ce folosea Lumina. Se afla la marginea orașului și neavând unde să fugă, o luă prin pădure. Pădurea era întunecoasă și înfiorătoare. Razele lunii pătrundeau cu greu printre ramurile copacilor. Rosa privea disperată în jurul ei sperând să găsească un drum, o persoană sau orice altceva ce ar fi putut-o ajuta. Știa că picioarele nu aveau să o mai poarte mult timp. Era obosită, însă continua să alerge în speranța că va reuși să rămână în viață. Întunericul părea să devină tot mai adânc. Îi era greu să mai vadă ceva, iar buruienile o zgâriau. Simțea acea rază de Lumină tot mai aproape. Cu fiecare centimetru cu care se apropia de ea o ardea tot mai tare.

Își îndreptă privirea în față și observă ceva diferit. Părea o clădire. Da, asta era, o clădire într-un luminiș scăldat în lumina lunii. Semăna cu un castel, dar era puțin mai mică.

Avea o poartă mare, din fier, vopsită în negru și era înconjurată de un gard puțin mai mic, tot negru. În ochii Rosei apără o mică flacără de speranță. Trebuia să mai alerge numai câțiva metri și ajungea la poartă. Numai puțin și... ajunse! Înșfăcă grățiile porții și începu să zgâlțâie, însă poarta nu se deschise. Raza se apropia de ea. Totul părea pierdut. Asta era ultima ei speranță: începu să strige, însă nimeni nu o auzi. Țipetele ei se pierdeau în noapte. Se lipi de poarta rece din fier și își așteptă sfârșitul, însă se întâmplă ceva diferit față de ceea ce aștepta ea.

Simți o putere lângă ea, însă nu era Lumină, era Întuneric. Simțea cum Întunericul o învăluie și o proteja. Lumina nu o putea atinge acum. Pleoapele îi coborâră încet peste ochii verzi și așa se cufundă în Întuneric. Ar fi vrut să mai lupte puțin, însă nu mai putea. Parcă fiecare strop de Putere din corpul ei dispăruse. Nu mai simțea nimic în afară de acea energie ce o învăluia. În cele din urmă renunță de tot.

Rosa deschise încet ochii. Simțea ceva moale sub ea și reuși să audă o voce ce părea a fi a unei fete:

- Doamnă Varanda, se trezește...

Rosa încercă să distingă lucrurile din jurul ei, însă nu putea să vadă nimic clar. Totul era în ceață.

- Cum te simți? o întrebă aceeași voce.

- Eu..., începu Rosa neîncrezătoare. Unde sunt?

- Nu-ți face griji, draga mea! Îi zise o altă voce. Ești în siguranță.

Ceața ce îi bloca privirea se ridica încet și Rosa reuși să vadă cele două persoane care vorbiră cu ea. Văzu o bătrână în jur de 60 de ani, cu chipul blând, ochii albaștri, plini de povești și părul cărunt. Lângă ea stătea o fată ce părea destul de ciudată. Avea pielea măslinie, ochii mari și albaștri erau atât de adânci încât păreau să cuprindă tot oceanul și erau umbriți de niște gene lungi, ușor arcuite. Ce era ciudat la ea, era părul ei alb și scurt. Părul bătrânei avea o ușoară nuanță de argintiu, însă părul acelei fete era alb ca laptele. Rosa rămase cu privirea ațintită asupra ei. Nu mai văzuse niciodată pe cineva care să arate așa.

- Nu ești singura care s-a uitat așa la mine, îi zise fata zâmbind.

- Scuze..., zise Rosa stânjenită, eu doar...nu am mai văzut...eu...

- Stai liniștită! Sunt sigură că nu ai mai văzut pe cineva care să arate mai ciudat ca mine, nu-i așa?

- Da, spuse Rosa aproape șoptit.

- Eu sunt din Atlantic, din cauza asta arăt așa.

- Atlantic? se miră Rosa.

- Da, îi zise fata zâmbindu-i în continuare. Numele meu este Acvata. Tu cine ești?

- Eu...sunt Rosa.

Rosa se uita pe rând la cele două și nu știa ce să spună. Nu știa dacă putea avea încredere în ele, putea fi o capcană. Atunci își aminti de noaptea trecută. Ce se întâmplase de fapt? Își amintea de Raza de Lumină, apoi de Întuneric, după care nimic... Dar ea era în fața porții, iar acum este într-o

(continuare în pag. 68)

De ce?

te-am dorit, toamna demultă
cu văpaia coaptă-n vânt,
tot sub ploaia cea cernută
și nespusu-mi dor în gând!
te-am dorit și-n noaptea stinsă
pe când luna-n geam dormea
nici de zori n-a fost atinsă,
de ce n-ai venit cândva?

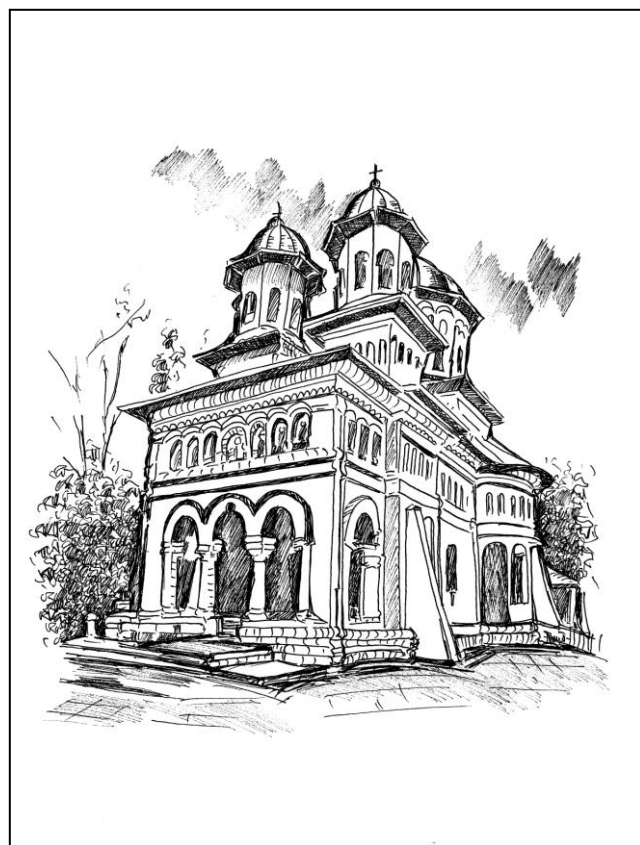

Gânduri nocturne

aceste flori cu frunzele uscate
pictate ori nepictate,
ți le dau doar prin lumina
rugii mele sub pleoape,
spre nocturna orelor târzii.
cu câte o culoare,
cu doru-mi prins din palme
chipul, îți voi acoperi
cu mângâieri tăcute, alburii
din miezul nopții diafane.

Floare-s eu, tu ești copacul

floare-s eu, tu ești copacul
descoperă-mi de vrei cărarea,
să pun sămânța, să dau fructul.
floare-s eu, tu ești copacul.
așteaptă-mi înfruptatul
dorinței mele, fruct oprit -
coroana ta ai dezgolit.
la jocul nostru de-nceput,
prin stropi de lacrimi ne-am iubit...
adânc, adânc din fruct în fruct
și trunchi în trunchi, îngemănați
până-n pământ... până-n pământ.

Scrisoare iernii

frunze regăsite din beția toamnei,
vreme tristă fulguindă...
lacrimi violete, tocmai răscolite
din ceru-adormit, prin păduri bolnave.
vântu-ngenunchiază
ramuri, păsări în ungher de noapte.
cuiburi părăsite, cântec care plânge
al muzicii de creangă, abia în șoapte.

griul - inocent decor
ploia spală toamna părăsită
așternându-i iernii,
de nămeți, pufos covor.

Mihai HORGA

SOARTA CANDIDATULUI

(pamflet)

Motto: "Dați-i omului o mască și vă va spune cine este"
(Oscar Wilde)

Poți să ajungi ce n-ai visat
Dacă dorești cu-adevărat
Dar, ca să ai neapărat
Norocul de-a fi CANDIDAT
Și nu oricum, să fii votat
După ce, strașnic ai luptat
Ce poate fi mai minunat?...

Să fii lipit de stâlp sau gard
Să fii de lume, înjurat,
Să fii bătut, să fii scuipat,
Să fii în top, sau ignorat,
Să fii iubit, apreciat,
Să fii pe stradă-acostat...

Și pentru asta, să promiți
Și în campanie, să minți
Și să convingi oameni cumiți
Și să strângi mâini, să te agiți
Și să implori, cu rugăminți
Și chiar să verși lacrimi fierbinți
Și să scoți publicul din minți...

Dar, chinul tău s-a terminat
Campania s-a încheiat
Și nu e nimeni vinovat
C-alegătorii te-au votat
(Atâtea vorbe, i-au drogat)
Tot ce-ai promis-ai și uitat!
Ai viitor asigurat...

Ai un mandat în paradis,
Cu girofar, mașini de vis,
Can-can, excursii la Paris,
Îți schimbi nevasta cu o Miss,
Dușmanii nu mai zic nici-păs
Că ești o forță, ai caris-
Mă!, nu mai am nimic de zis...

DOR DE IAȘI

Motto :

„Mi-e dor de clopote ce bat
Hora Unirii, la Palat
Mi-e dor, Mihai, de al tău tei
Strașnic păzit de patru lei”

Mi-e dor de bujorii de-acasă
Mi-e dor de caisul în floare
De umbra de nuc, răcoroasă
De vișine dulci-acrișoare

Mi-e dor de căsuța cu prag
Tocit și călcat de papuci
Din care-admiram lașul drag
Păzit de cupole cu cruci

Mi-e dor de Universitate
Mi-e dor de Casa Dosoftei
De-a Goliei sfântă cetate
De-al lașului parfum de tei

Mi-e dor de leneșul Bahlui
În Iași intrând prin Păcurari
Mi-e dor de Târgu Cucului
De Bucium cu plopilor impari

Pe-aicea, prin „dulcele târg
Al leșilor” sună ecoul
Poeților urcând cu sâng
Olimpul Junimii - Copoul...

CRONICA NOPTII

La lumânare, în fapt de seară,
Aleg cuvinte din călimară...
Ca pe mărgelile puse pe ață
Le-nșir în stihuri dându-le viață
Pun la uscat cuvintele ude
Dangăt de clopot, trist se aude
În paraclis lumânări s-au aprins
Încă un suflet, de lut s-a desprins...
Trăind, și-a dus crucea în suferință
Primește-l Doamne, cu îngăduință
Pace, sfintește-i pe veci mormântul
Noaptea vopsește cu tuș pământul
Și tot în noapte, un prunc se va naște
Lacul din vale dă-n clocot de broaște
Palidă, luna contemplă rece
Pe bila de lut, ce se petrece
O viață s-a dus, altă viață pulsează
În noaptea ce doarme, în noaptea ce-i
trează!

MEDITAȚIE

Zilei, fac safteaua, savurez cafeaua
Un noian de gânduri, se vrea scris pe rânduri
Stând la gura sobei, deschid drumul vorbei
Trosnește-n pod grinda, e ger! În oglinda
Focului astral, pe teluric val
Făcut de cenușă, sclipind jucăușă
Eu mă văd, grăbit. Mai vreau să profit
De restul de viață, fugind ca o hoară
Mai fac un efort, încă nu sunt mort
Sunt viu, dar e-o stare, curgând, călătoare
Ehei! "panta rhei" - se duc anii mei!
(Totu-i trecător...) Traversez ușor
Ceața dimineții, calc pe zebra vieții
Deși-istovit, iată-s nelovit
Cu viteza gândului, de Mașina Timpului
Sprinten, m-am ferit, încă-s fericit
Că mai am reflexe, poate și complexe
Dar, cândva, chiar mâine, viață pe pâine
Oare, voi avea? Soarta-cum o vrea ...
Nu știu, e târziu, cum va fi nu știu
Poate, mai e vreme, încă e devreme!

Iulian BARBU

Mărturisire 2

Țes raiul pe o petală de zambilă
Pentru că îngenuncheat
În fața toamnei
Îmi nasc dorul.

Metafora se spală cu lumină
Dacă prin inocența primăverii
Mă ridic înspre soare
Poleindu-ți zâmbetul cu șoapte.

Îmi voi naște poezia
Cu sufletul topit
La pieptul zilei
Fiind un sentiment
Plecat la nuntă.

În măduva poeziei

În miei care se nasc
Dintr-un strop de miere
Dimineața se spală cu cântec
Și sunt o lacrimă
Scursă din ochiul icoanei.

Vreau să înot
În laptele iubitei
Când din soare cad îngerii.

Locuiesc în bobocul de orhidee
Unde sunt o poezie
În lacrima lui Iisus.

Viermii devin vocale
Și proza răsărit
Peste rugul de spini.

Balada rodește din albatros
Dând sens visului
Din care șoaptele se revarsă
În inima psalmului.

În parc

Vreau să fim bolta
Din parcul iubirii
Ca pe banca lunii
Să-ți simt sânul
Înfîpt în pieptul meu.

Sunt umbra poveștii noastre
Și banca de pe alee
O s-o iau în inimă.

Botez

Infinitul se scaldă
În laptele țâșnit
Din stânca poleită cu clipe
Când în mir
Iarba devine inima ciutei.

Stelele se prind
În icoana de pe troiță
unde zboară balada
Prinsă de piciorul pescărușului
Dacă în poiană
Rândunica se luminează
Zburând pe fruntea gloriei.

Din talpa tâmplarului
Plouă cu șoapte
Peste oul de ofidian
Și cerul are gust de ananas
Dacă divinul înnoată
În lacrima durerii.

Aștept

Ars de haine
Aștept sărutul luminii
De la poarta tăcerii.

Aștept în lapte
Până la gât
Gândul țâșnit din șoaptă
Și vântul născut de sărut.

Visând

O să mă înec în ceară
Înțelegând magia din drogul
În care timpul durează
Mai mult de o clipă
Dacă bunătatea pătrunde în perla
De la gâtul iubirii.

Sub privirea vieții

Sub privirea cărăbușului
Sunt un bonsai
Rodit din pâine

Imensitatea
E briza
Din știință

Vârtejul
are cuib
în uragan

Din melodie
se naște
veacul

În urma
Visului
Pășește primăvara.

Alexandra MIHALACHE

De ce?

Întreb: de ce te naști în gândul meu
 Și picuri veșnicie-n al meu dor?
 Prin nori de fum te conturezi mereu,
 Iar cerul ne veghează ca decor.

De ce-mi sculpezi același suflet dur
 Din stânci ce le-ai rănit adeseori
 Și mă obligi târziu să-l îndur
 Ce-a risipit în mine doar culori?

De ce îngheți și timpul ce-a apus
 Lăsând o urmă prinsă-n depărtări
 Și-mi scrii cuvinte care nu s-au spus,
 Redevenind prin umbre doar uitări?

Și iar, de ce privești marea-n abis
 Când inima ți-e mare-nvolburată?
 Ți-ai înecat adâncuri într-un vis
 Strigând iubirea-n valuri câte-o dată?

Te-ntreb, dar nu primesc niciun răspuns.
 Mă pierd în ceață ca o destrămare;
 Misterul tău, încă nu m-a străpuns
 - Rămâne-vei în veci o întrebare!

Definiția iubirii

Iubirea e răspuns la veșnicie,
 Iubirea-i întrebare pentru muritor,
 Iubirea e acea statornicie
 Ce face timpul îngăduitor.

Iubirea e speranță nesfârșită,
 Iubirea e credință prin cuvânt,
 Iubirea e o formă reușită
 Și-apare ca un înger pe pământ.

Iubirea e sublimă poezie,
 Iubire-i cer veșnic netulburat,
 Iubirea trece ca o fantezie
 Și sensul ei este adevărat.

Iubirea e scânteia dintre inimi,
 Iubirea e scânteie din priviri,
 Iubirea se îneacă printre patimi
 Și se închide în dezamăgiri.

Iubirea, cartea inimii cea sfântă,
 Iubirea, dor târziu, nemărginit,
 Iubirea noastră strașnic se avântă
 Și cucerește timp la infinit.

Redeșteptând iubirea

În ceața depărtării din sufletele noastre
 În doruri necuprinse, pierdute-n destrămare
 Ai regăsit speranța iluziei albastre,
 Zbătându-se în pieptul lovit de remușcare.

Ca pădădia smulsă de-a vântului aripă,
 Ca norii risipiți în zări adânci, pribege,
 Iubirea nerostită din lanțuri se ridică,
 Dorind cu disperare patimi să închege.

Zadarnic amintirea încearcă să deștepte
 Dorințe adormite în umbra nerăbdării.
 Lumina veșniciei plutind să mă aștepte
 Mă cheamă timpul vieții la porțile visării.

Infinit

Stele cad în marea vremii
 Strălucind prin infinit,
 Inimi Țes fără de temeri
 Versuri vii în răsărit.

Timpul mângâie tăcerea
 Ce domnește-n amintiri
 Răscolind în val iubirea -
 Dor nescris în nemuriri.

Gândul rătăcește-n ceruri
 Printre norii grei, de plumb,
 Sufletul cuprinde țeluri
 Care-n flori de rouă plâng.

A rămas doar ceasul serii
 Ce măsoară așteptări,
 Iar la porțile durerii
 Se îndreaptă nerăbdări.

Trece pasărea iubirii
 Zbor pierdut în veșnicie,
 Un amurg al fericirii
 Lasă o scânteie vie.

Curge un izvor de vise
 Împletind cărări de dor,
 Pietrele adorm aprinse
 Într-un somn nemuritor.

Mai suspină câte-o floare
 În mătase lăcrimând,
 Vântul treieră prin boare
 Sentimentul său plăpând.

Clipe-au înghețat în stele
 Conturând nemărginiri,
 Se strecoară prin inele
 Focuri ce aprind iubiri.

Alensis De NOBILIS

(Din volumul în pregătire "Bețiile Cosmice")

Saturnalii

Ard catapetesme în amieze,
Se mai coc iluzii sub umbrare,
Evadăm din calmele asceze
Să ne pregătim de sărbătoare.

Înălțăm litanii spre înalturi,
Ne-nfruptăm din ape de lumină
Să dansăm ca-n anticele rituri
Celebrând păcatu' curs în tină.

Când, târziu, oștețe stau să-nceapă,
Într-un dans sălbatic de bacante,
Focuri pe pământ, în cer, pe apă,
Se aprind în albe hierofante.

Înecați în râuri reci de vin,
Istoviți tanatic de orgie,
Zăcem beți ca-ntr-un profan amin
De delir, păcat și poezie.

Iar târziu, în ceas etern, vecia
Ne ridică-n umbre, îngeri stranii,
Să ne ierte parcă erezia
Ce o săvârșirăm noi golanii...

Înfiorare

În tăcerea albă curge-un glas în sânge,
Ancestrale treceri între om și lup;
Când e lună plină, haita-n cerc se strânge
Dansând colții-n aer până când se rup

Pânzele tăcerii de pe-ntinderi arse
De Apocalipsa ce în vis începe;
Sus, la cetățuie, triburile parșe
Urlă fantomatic, călărind otrepe.

A-nceput marea, în ființe cântă
Dor de ducă orfic, ucigaș și sumbru,
Iar fecioare goale delirând descântă
Mugurii de sfârcuri peste corn de zimbru.

Vraja serii urcă izbucniri de sevă
Înspre vechi neliniști care cheamă-n rut,
Sburători sar ziduri cu parfum de Evă
Ce așteaptă clipa cu un nod în gât.

Peste ape, reci, șerpi dansează-n smârcuri
Șuierând la lună peste dinți, lucid;
Pruncii printre vise cheamă lapte-n sfârcuri,
Iară cucuvele stau clipind pe zid...

Când cetatea doarme, circulă miasme,
Duhuri rătăcite merg pe-acoperișe;
Peste neguri orbii împlânzesc fantasme
Și-n ființe, tainic, răul se furișe.

Neființă

Un monument de neființă crește,
În aer pur curgând litanii univoce;
Mirese iluzorii ies din fresce,
Miri decăzuți din îngeri să invoce.

Efluvii de mirare urcă-n vis,
Culorile luminii cad în vid,
Bate din pleoape ceasul, interzis,
Să deseneze timpul într-un rid...

Din patimi arse, șerpui de ambră
Înălță ruga falsă nicăieri,
O tremurare cere-o alahambră
În prăbușiri de arderi și tăceri.

Frânt, căpețelul lumii cade-n valuri,
Nisipuri fug de spaimă înspre sud,
O mamă strânge lacrimi în pocaturi
Să scalde-n ele dumnezeul nud.

Din pâinea ruptă curge parcă sânge,
În aburi calzi scâncesc copii uciși,
Foame cumplită un preot convinge,
Cad peste case, rătăciți, ibiși.

De neputință, idoli se-arată
În nopți de groază, pline de osândă,
Iar oamenii se-apucă, drept răsplată,
Vestale albe pe orgii să vândă...

Rememorări

Tot universul s-a ascuns sub cranii,
În umbre dezlipite de pe trup,
Șoptesc în aer incantații stranii
Nehotărări ce ivărele rup.

Pridvoare albe-n licăriri de lună,
Străfulgerate-n aiurări carnale,
Mireasma nopții-n delirări adună
Orgia prăbușirilor solare.

Ca doi fotoni în fuziune, iată,
Visezi reîntâlniri seismice,
În noaptea ce scâncește destrămată
Stele din ceruri false vor să pice.

Rememorări din clipele auguste
Poartă-n priviri soldați de ceară
Vânturi nebune rătăcite-n puste
Sigilii rup cu patimă barbară

Încremeniri de lut, apus solemn
Obrazul ți-e-mpietrit și pământiu
Dorm peste turle sfinții reci de lemn
Mâini nevăzute peste ceruri scriu

Poeme triste fetelor uitate
În sate-n care niciun câine latră,
Iar mamele adorm îngenunchiate
Cu frunțile albite peste vatră.

Tănase CARAȘCA DOMNUL COLCER

Câți ani au trecut? Aproape cincizeci...Sau mai exact, patruzeci și nouă, de când l-am cunoscut pe domnul profesor Iosif Gheorghe Colcer. Pe 15 septembrie 1965 în curtea liceului din Isaccea, în centrul unui careu care fremăta de emoțiile începutului de an școlar la cota cea mai înaltă cel puțin pentru noi, cei ce eram „răcanii” clasei a IX-a, a apărut un om. Destul de înalt, slab, chiar prea scheletic, pentru ceea ce ar fi trebuit să fie de drept în ochii noștri, cu o privire absentă dar în același timp pătrunzătoare, de om inteligent și cunoscător al celor priviți, omul din fața noastră, cu o voce guturală dar melodioasă, plină de o neaoșă căldură românească, cu un sesizabil accent ardelenesc bine lustruit, ne-a întâmpinat cu vorbele calde ale unui dascăl ce era și devenise acum, ceea ce trebuia să fie prin vocație:

-Dragii mei, mă numesc Iosif Colcer și începând din acest an, cu voia destinului (asta însemna de fapt „cu voia lui Dumnezeu”, dar nu se putea spune în acele timpuri), sunt directorul liceului la care învățați. În această calitate, mă angajez... îmi doresc...vă cer...trebuie să...etc.

Cuvântul directorului, nouă copiilor, că eram totuși copii plecați cu un pas spre adolescență, ba cei din clasele mai mari adolescenți în toată regula, iar cei dintr-a XI-a chiar tineri integraliști, ni s-a părut a fi un îndemn, o încurajare, o dispoziție, dar mai degrabă o rugămintă de acceptare a regulilor și dispozițiilor școlare. Sigur că mesajul a fost recepționat în mod diferit. Pentru cei mai mari, era un nou început, dar pentru noi, cei dintr-a IX-a, era debutul și asta era ineditul în fața căruia aveam afișat un tablou cu multe semne de întrebare. Domnul Director Colcer, ne lăsase să înțelegem, că prin învățătură, și disciplină, vom învinge toate obstacolele vieții. Mulți l-am ascultat, alții nu, iar viața cu sita ei, a avut grijă de toate... La prima oră de istorie, cu catalogul sub braț, în sala clasei noastre, a IX-a A, a intrat Domnul Iosif Colcer, directorul liceului care, ca profesor, urma să ne predea obiectul respectiv. Pentru toată clasa a fost o surpriză cu senzația de teamă, văzând că directorul ne va fi profesor la acest obiect. Cu directorul? Oh! Va fi greu, pretenții mari, istorie...

Dar n-a fost greu...Chiar a fost ușor și frumos...Ba chiar a fost încântător...

Frumusețea orelor de istorie ale profesorului nostru Iosif Colcer a intrat repede în fuziune cu istoria culturii universale pe care o „storcean” de la d-l prof. Dumitru Caloianu în orele de limba franceză. Îndrăgind istoria prin profesorul nostru, căutam înțelegerea, aprofundarea prin pasiunea descoperită la celălalt discipol al nostru, „de franceză”, care ne dăruia din vasta lui cultură enciclopedică episoade de neuitat din istoria universală. Cei doi, erau istoria noastră.

Din punctul meu de vedere istoria, a fost și este mai mult decât o știință. Istoria este o realitate pe care o lăsăm în urmă, dar pe care trebuie să o păstrăm întreagă. Eu am îndrăgit istoria de când mă știu și asta nu i-a scăpat profesorului meu. M-a remarcat dintru început ca fiind un admirator a ceea ce dumnealui iubea cu pasiune și pe tot parcursul liceului m-a cântărit și m-a prezentat în funcție de aceasta. Dacă venea cineva din partea familiei

și se interesa de situația mea școlară, făceam tot ce era posibil, ca mama, tata, sau fratele mai mare să nu se intersecteze cu dirigintele meu Dumitru Rotaru, ci cu profesorul de franceză d-l Caloianu sau cel de istorie (directorul, ho-ho și aici nu mai exista nici un semn de întrebare). Erau cei doi care aveau doar laude la adresa mea și asta mă absolvea de alte „alea” pe care le știa doar dirigintele.

Profesorul meu de istorie, D-l Iosif Colcer uneori, în timp ce asculta un elev „la lecție, din bancă”, îi pleca privirea undeva departe, poate, ni se părea nouă, undeva peste timp, în nebuloasa vremurilor. Încercam să speculăm aceste „plecări” parcă în altă lume ale profesorului nostru, până când ne-am lecuit. Colegul meu de bancă, Mitică E., un elev merituos de altfel, a fost prins în ofsaid, nepregătit la una din orele de istorie. Mitică speriat, surprins cu tema nepregătită, a bâiguit ceva lateral de ceea ce ar fi trebuit. Vergi, colega din față a simțit momentul și s-a lipit de spătarul băncii, lățindu-și cât a putut umerii, iar eu am deschis manualul de istorie la pagina cu pricina. Mitică a simțit momentul favorabil deoarece privirea d-lui Colcer plecase în acea „călătorie” crezută de noi. „Ascultatul” și-a lăsat ochii în jos, eu i-am arătat unde și ce trebuie să citească și deșteptul clasei a început să turuie cu unele intermitențe semnalate de mine prin ghionturi, când d-l Colcer își mai arunca privirea către elevul cel „bun” ascultat. Obișnuia, ca la sfârșitul orei, să consulte clasa:

-Ce notă să-i dăm lui X?

(continuare în pag. 67)

Știam că notele „bune” ale d-lui Colcer sunt pe undeva spre opt.

-Șapte dom' profesor, săream noi, adăugând măcar un punct peste nota meritată.

Nu obișnuia Domnul profesor să dea note după „gabaritul” fiecăruia ci după modul de prezentare al celui ascultat în ziua respectivă.

-Da, o să-i dăm un șap...se bun, hotăra dom' profesor și toată lumea era mulțumită. Șase-șapte, era o notă apropiată de standardul normalității.

Dar la Mitică E. n-a fost așa. El era un elev răsărit, cu note bune la toate obiectele, era chiar unul din frunzașii clasei! Și d-l profesor de istorie Iosif Colcer știa asta, deci, oricum, trebuia să țină cont...Când țârăia soneria pentru pauză, atunci nota d-l Colcer ca să fie suspansul cât mai mare. Ca de obicei, profesorul nostru, a consultat clasa:

-Ce notă să-i dăm azi domnului E. Mitică?

-Opt!!!! A răspuns toată clasa entuziasată, ca și cum se vorbiseră.

-Da...a răspuns d-l Colcer dând din cap, exprimând parcă un reproș peiorativ. Pentru azi, o să-i dăm d-lui E. Mitică un... patru buuun!.

Toată clasa a tresărit...Profesorul nostru era prezent! De fapt, el privea profund în sufletele noastre și asculta încercările copilărești pe care ni le înțelegea și interpreta ca un pedagog cu mare experiență...

Născut la 7 aprilie 1934 în Hagău, cătun al Sânmartinului de Câmpie, de lângă Târgu Mureș într-o familie de oameni gospodari dar sărăciți de timpuri și culmea, chiar de **istoria** timpurilor mai moderne, românul-ardelean a trăit într-o sărăcie demnă, suportând prigoana din partea celor care au, și mai vor încă să modifice istoria noastră adevărată, a românilor. A fost un elev eminent, urmând primele două clase în satul Ulieș al tatălui său și orfan, a ajuns „copil de trupă” la Craiova, unde, spre încântarea copilului, îi vede pe regele Mihai și mareșalul Ion Antonescu, moment pe care îl va evoca în scrierile sale. Cu mari eforturi materiale din partea familiei cu cinci copii, rămasă prematur orfană de tată, urmează liceul la Târgu Mureș. După absolvire lucrează ca profesor suplinitor, ca să adune bani, apoi urmează facultatea la Cluj, unde simte ce înseamnă să fii român-patriot. Leagă prietenii ce vor rezista timpurilor și pentru împlinire, acestea vor fi evocate în scrierile de mai târziu. După absolvire îndeplinește o serie de funcții conform pregătirii sale: profesor, istoric, muzeograf, asistent universitar, cercetător, profesor și director la licee în Isaccea și Tulcea, unde s-a stabilit cu familia sa, din nou numeroasă pentru „vremurile mai recent trecute”, cu patru copii pe care i-a format și modelat în dimensiunile patriotice și intelectuale ale sufletului său păstrător de înaltă simțire românească.

„Veneticul” a devenit un îndrăgostit de frumusețea locurilor, de bogăția istorică a Dobrogei, simțind efervescența plină de intersecții ale vremurilor trecute, încărcată cu evenimente, semne și vestigii pe care le-a studiat cu pasiune și căroră le-a dat un verdict sau o rază de lumină călăuzitoare. Cercetător al istoriei adevărate, aplecat înspre amănunt, prin încercările sale a reușit să pătrundă tainele unor conformități, sau neconformități, în raport de vremuri, să explice și să calce drept și mândru pe vremelnicele deformări ale istoriei și să transmită...

Domnul Iosif Gheorghe Colcer, dragul meu profesor de istorie și director în perioada liceului, ne-a părăsit

pe data de 17 aprilie 2014, în Săptămâna Mare, plecând acolo unde universitarii universului îl așteptau ca să-și umple desaga științei universale cu „ultimele știri”. Vă rog să-mi iertați repetiția, dar acum nu găsesc altceva care să exprime mai complet și mai concret pierderea pe care o ridic la rang de universalitate. L-am petrecut, l-am plâns, ne-am rugat și ne-am luat la revedere de la acest OM extrem de prețios, pe 19 aprilie, 2014 chiar în ajunul sărbătorii Sf. Paști, cu respect, cu smerenie, cu recunoștință și cu mulțumirea că, semnele lăsate de Domnia Sa, vor rămâne peste timp: copii, oamenii modelați de mâna profesorului și cărțile scrise cu atâta pasiune pentru universul culturii românești.

Și aici, atingem o altă latură a mozaicului de pasiuni și a zestrei ce a izvorât din sufletul creatorului de valori istorice, etnice, artistice și literare a distinsului profesor Iosif Colcer. Marea moștenire a Domniei Sale este aceea, că ne-a dăruit de-a lungul anilor 10 cărți care au îmbogățit zestrea culturală nord-dobrogeană și nu numai, cu istorie și literatură de înaltă simțire românească: „**File din istoria Dobrogei**”-Ed. SC Infcon SA, Constanța, 1998, (în colaborare cu Viorel Măgureanu); „**Timpul destăinuirii**”-Ed. Harvia, Tulcea, 2001; „**Unirea Dobrogei cu România**”-Ed. Harvia, Tulcea, 2003; „**Poezii**”-Ed. Harvia, Tulcea, 2007; „**Unirea Dobrogei cu România**”-Ed. Harvia, Tulcea, 2008; „**Amintiri**”-Ed. Harvia, Tulcea, 2009; „**Oameni și fapte**”-Ed. Harvia, Tulcea, 2010; „**Personalități tulcene**”-Ed. Karograf, Tulcea, 2011; „**Călătorie în Maroc**”-Ed. Karograf, 2012; „**Amintiri II**”-Ed. Karograf, 2013. Și câte altele despre care vom vorbi peste ani...

Aș fi vrut să mă opresc aici, derulând opera sa literară și totuși, ceva nu mă lasă să închei așa. La începutul lunii aprilie, m-a sunat D-l Colcer. Știam că este suferind în urma unui accident minor, dar cu urmări neplăcute, cu prognosticuri destul de...neclare. L-am auzit vocea aproape obișnuită și blândă, dar bărbătească și autoritară:

-Pe 7 aprilie împlinesc 80 de ani. Te rog pe tine să inviți în numele meu pe scriitorii și prietenii mei X,Y,Z, și împreună, să-mi onorați această aniversare deosebită. Nu admit comentarii sau scuze! Vă aștept la ora 12 să ciocnim un pahar de șampanie împreună.

Duminică, la ora 12 fix, eu, însoțit de cei trei prieteni comuni, cu numele lor mândre Nicolae Rădulescu, Olimpiu Vladimirov și Constantin Bejenaru, am fost întâmpinați de soție, d-na Ana, bucuroasă de musafirii doriți de soțul Domniei Sale. În camera unde l-am vizitat de multe ori începând din anul 2003, când ne-am redescoperit, iar Domnia Sa mi-a făcut o prezentare elogioasă la o carte, l-am întâlnit pentru ultima oară pe profesorul meu de istorie, directorul din perioada liceului, descoperitorul, sfătuitorul, susținătorul și îndrumătorul meu în ale scrierilor literare, prietenul de mare valoare care nu mi-a înșelat niciodată așteptările. Și așteptările simțurilor sale de om practic, ne-a pus în fața unei situații ce putea căpăta în viziunea celor patru, semnificații, premoniții, presimțiri, sau chiar o

(continuare în pag. 68)

realitate. La despărțire, domnul profesor Iosif Colcer, cu un gest larg, ne-a arătat biblioteca sa bogată în cărți valoroase și ne-a spus:

-Dragii mei, s-ar putea să nu ne mai vedem...

-Dom' profesor, nu se poate, am protestat eu.

-Te rog să nu intervii, vreau să vă spun ceva important! Dragii mei, simt, că am ajuns la capătul puterilor, așa că, din biblioteca mea personală, fiecare să-și aleagă două-trei cărți, să fie în amintirea mea.

Ne-am uitat toți surprinși, dar autoritatea degetului întins de sărbătoritul care încerca să ne oblige spre alegerea din bogata bibliotecă, nu ne-a lăsat să protestăm și nici să întârziem. Am purces fiecare la rafturi și ne-am ales... ce? Amintiri peste timp! Legături de suflet pe care ne-am notat: „În amintirea omului, îndrumătorului de suflete, neînfricatului român patriot care a fost **Iosif Gheorghe Colcer**”.

Domnul Colcer a simțit că în curând va trece un hotar. Spre tristețea noastră, a simțit bine. Pe 17 aprilie, la ora 23, soția sa, d-na Ana, m-a sunat și mi-a transmis trista veste. Pe 19 aprilie l-am condus pe ultimul drum pământean. Și în aceeași zi de 19 spre 20 aprilie 2014, la miezul nopții, am uitat pentru o clipă de tristețea despărțirii și aureolat de puternica lumină a Învierii, am pronunțat cu bucurie sperând: „Cristos a înviat, D-le Profesor!”.

(urmare din pag. 60)

cameră, pe un pat. Nu mai fusese demult într-un pat. De fapt, nu mai fusese demult într-o casă.

- Cred că ai foarte multe întrebări, nu-i așa? o întrebă femeia pe cel mai blând ton posibil.

- Da, zise Rosa. Cum am ajuns aici?

- Eu te-am găsit, îi zise fata cu păr alb. Erai lângă poarta școlii.

- Școală? întrebă Rosa confuză.

- Da, draga mea, îi zise femeia. Te afli în școala Rusten. Această școală a ajutat mii de elevi cu Puteri supranaturale. Elevii care au intrat pe porțile școlii au devenit maestri. Numele meu este Varanda și sunt directoarea acestei școli.

Rosa ascultă atentă fiecare cuvânt, iar când femeia termină de vorbit nu spuse nimic. Își păstrase expresia feței calmă, însă înăuntru era speriată. Dacă asta era o școală, însemna că toți luptau pentru bine, iar ea... Ea lupta pentru bine, dar toată lumea o considera rea. Dacă s-ar fi aflat cumva cine era ea cu adevărat, atunci ar fi distrus-o. Ce avea să facă? Era prinsă în capcană.

- Ai unde să mergi? o întrebă fata.

- Nu..., zise Rosa încercând să nu-și arate teama.

- Ai putea rămâne aici.

- Să rămân?

Lucrurile se complicau. Cum putea să rămână acolo? Era ca un șoricel înconjurat de pisici, ce așteptau să facă o greșală. Nu putea sta acolo, dar nu avea unde să se ducă. Ar fi putut rămâne, însă trebuia să fie foarte atentă. Totuși, odată și-o dată ei tot aveau să afle cine era ea defapt. Atunci ce era de făcut? Nu ar fi vrut să plece. Era chiar draguț să stea iar într-o casă. (va urma)

Adrian FRENT

Rezumat

Și acum poetul tace...

Stă în tihnă și gândește

Cum se duce-a noastră viață

și pe ce se risipește?

Început-a a mea viață înainte ca să știu

când un Înger și cu Domnul

mi-arătau cine-am să fiu.

Și atunci când eu din toate

doar o carte am zărit,

nici iubire, nici palate Îngerul nu mi-a ursit.

Blestemat întreaga viață

să-mi pun Sufletul pe-o foaie,

stau când singur,

când cu Toate și îmi pun o întrebare:

Cum se duce-a noastră viață

și pe ce se risipește?

Caut adevăr în Toate

și încerc să le transform;

Alchimie pentru Suflet,

ce-a scăpat unor străbuni,

ocupați cu-a lor condeie

și-n adâncuri căutând

ce era la suprafață,

dus de valuri către țarm.

Lungă viață a dus dânsul
lângă munți, lângă păduri,
concentrate-ntr-o cămară,
puse-n rafturi de stejar.

Și-n aceste vrafuri multe,
la un căpătâi aflate,
stau ascunse stihuri - sute,
ce-au să-nvie o generație.

Ispită

Departe, în neguri de ape,
Stă și doarme diavolește
Animalul ce-n grădină
Se târăște mișelește.

Stă și doarme, și visează,
Și așteaptă un curent
Să-l scoată din ape tulburi
Și din mâlul temnicer.

Ia! Un vis din mâl îi scapă
Și îl poartă-n sus curentul!
Suprafața ce-a fost blândă
Nu mai oglindește-ntregul.

Totul e distorsionat, ondulat și se-ncovoie,
Luna ce-a fost cerc perfect se vaită și se-ndoaie!
Chiar și stelele ce-odată erau ordine și pace,
Dansează pe bolta lor ritm de haos și de moarte.
Și odată prevestite de grotescul dans celest,
Noaptea pune doliu vieții și așteaptă acest protest.

Luminița COJOACĂ

Fântâni adaptate

Ciuturile nu mai au apă
dau pământ la oameni
ca să le treacă setea
pofa de apă să nu le ardă
focul lăsat de pământ
fără să se înece
ciuturile stau adunate
la lumina umbrei
dorul de apă
în pământ îl leagă
cu început și încheiere
rostul de pândă
îl ning
să le treacă durerea
făcută de setea
din fântânile secate nu
de soare ci de carne
fără inimă
ciuturile strigă oamenii
să le împartă
pomeni de apă
pofa de apă
să capete un nume.

Meșterii cuvintelor să se aprindă

Roua curge lacrimi în afară
Stele plâng pe cerul înstelat
Se aprind făcliile de ceară
Universul crud înmiresmat
Pașii trec poemele rebele
S-au aprins scânteii în univers
Se aprind făcliile rebele
Mersul sfânt din creasta celui drept.

Poarta deschisă

S-a așezat frunza peste turmă
mioarele albe și-au mușcat
lâna ca să nu fie deocheate
în somnul rece
mioarele au mâncat
cuvinte să nu li se strice
laptele
mioarele au blestemat turma
lupilor
ca să le citească cu zgomot
apoi au bătut la porțile oamenilor
să le cheme copiii la nuntă
blestemul ca să se ducă
și oamenii să mângâie cireada

de lupi hrănită cu poezii
la apus de umbră.

RODUL TURMEI

Pomii se așează pe urmele turmelor
neîncolțiți îngerii adapă lumea
cu flăcări și tunete
să curgă izvoarele
rostul că femeile ce aleg mersul dintre
mioarele
ce saltă privirea în căpătâiul somnului
moartea nu are pretenții să nască
la soare fără umbră
din genunchi și întuneric
se desface urma
copiii morții ca să boteze

Gloria mătăniilor

Poveștile răsună candela
să nu se stingă lumina
pământul îl întind
pe pâinea fără miez
oamenii nu mai au cuvinte
nici friguri nu au
pofa de pâine
o potolesc cu lapte din miera
fără căpătâi
de la radio află că au zilele numărate
precum numărate le sunt
poveștile pe care le spun
copiilor
ca să crească mai mari
decât pâinea mâncată
de ei cu pofa cât o zi fără post și friguri

Se uită mătăniile

Zi de zi zăpezile răsună
Setea de candelă purtată
Apa se scaldă în pământ
Și lumea zace atârnată
Noduri și semne trec pe rând
Poartă de vremuri zbuciumată
Ninsoarea se preface în cuvânt
Ceara minunii arătate.

Furia mătăniilor

Laptele își pierde spuma
precum carnea desfăcută de oase
se face apă
focul să îl stingă pe lumină
lumina să o scape
să se umple pământul
zis și făcut
ochii merg pe pământ
se uită în lung și în lat
luminile să nu strige
de durere furia fără foc
a cârnii cu oase.

Alexandru COCETOV

Traduceri din dramaturgia universală

Teatru - spectacol în care actorii reprezintă personaje pentru a fi privite din exterior (de către un public), într-un timp și spațiu limitate¹

Dramaturgie - totalitatea operelor dramatice ale unui popor, ale unei epoci etc; arta de a scrie piese de teatru, de a le pune în scenă și de a le interpreta. Cele mai vechi elemente teatrale se întâlnesc în jocurile de copii și de tineri, în jocurile cu măști și în teatru de păpuși, în obiceiurile legate de sărbătorile de iarnă sau în datinile legate de principalele momente ale vieții.

Va fi ceva ciudat, poate chiar straniu, dacă vom vorbi despre „traduceri din dramaturgia universală” și nu vom menționa despre teatrul din Republica Moldova, actorii, piesele jucate... căci „încă din prima jumătate a sec. al XIX-lea, adică înaintea apariției primelor piese în limba română, s-au pus în scenă, inițial în limbi străine, apoi în traduceri, lucrări din clasicii greci, francezi, unele dintre ele preluând veșmântul nostru național”³. Și asta din motiv că Teatru a fost și va rămâne unul dintre cele mai mari centre culturale, care dezvoltă și va dezvolta dramaturgia națională cât și internațională. Despre dramă, vestitul filosof Lucian Blaga, autor de opere lirice, epice și dramatice, spunea următoarele: „Drama nu e completă fiind numai scrisă de un scriitor cu scop ca să fie citită, ci devine cu adevărat dramă când se prezintă”. Și mai adaugă: „ele trebuie astfel scrise, ca să poată fi și prezentate”.

În referatul de față doresc să prezint câteva personalități (scriitori, dramaturgi, traducători), care la rândul lor au depus mult efort pentru a reda în scrierile lor armonia piesei. Și includ aici pe **G. Nicolescu, VI. Belistov, Al. Cosmescu, Igor Crețu și Mihai Prepețiu**.

Despre factorul dramaturgiei ne putem convinge în baza datelor din lucrarea lui **G. Nicolescu** „Viața lui V. Alecsandri”: „V. Alecsandri, ...va alege din repertoriile străine piese plăcute, lesne de jucat, și nu le va traduce mot-à-mot, ci le va localiza cu măiestrie în privirea gustului public...”.

Nu pot să nu menționez aici faptul că unul din teatrele republicii noastre poartă numele acestui mare scriitor, anume, Teatrul Național „V. Alecsandri” din municipiul Bălți. Până în prezent, acesta a fost unul dintre cele mai mari teatre de pe teritoriul țării noastre. Mai mare nu doar după clădire, sală etc., dar și după numărul de actori, spectacole jucate, montate..., având în trupa teatrală pe Mihai Volontir, Eufrosinia Volontir, Mihai Răcilă, Ion Cotău, Ciprian Răcilă ș.a.

Aș dori să-i menționez și pe unii dintre traducătorii care, după părerea mea, au avut o mare influență asupra traducerii pieselor de teatru. Și așa începe cu traducătorul **C. Condrea**, cel care a adus în versiunea română comediile lui Moliere: „Adevărul”, „Femeile savante”, piesele dramaturgului spaniol Lope de Vega, unele tragedii ale lui William Shakespeare, dramele lui Victor Hugo „Regele se amuză”, „Hernani”, „Ruy Blas” ș.a. De ce, de pildă, după

părerea unora, **C. Condrea** a prelucrat operele francezului Victor Hugo? Cred că unul din argumente este dat de părerea marelui Eminescu, cel care considera „foarte necesar și folositor pentru cultura noastră de a cunoaște și valorifica opera genialului scriitor, poet și dramaturg francez, V. Hugo. Astfel, opera lui Hugo a lăsat în literatura noastră o amprentă adâncă”. Și mai adaugă: „această amprentă poate fi ușor sesizată, de exemplu, în „Alexandru Lăpușneanu” de C. Negruzzi, „Răzvan și Vidra” de B. P. Hașdeu”, „Despot-Vodă” de V. Alecsandri”⁴.

„Un loc de frunte în contextul tălmăcirii în limba română a lucrărilor dramatice îi revine traducătorului nostru **VI. Belistov**, de sub a cărui pană au apărut în versiunea română tragedia lui W. Shakespeare „Romeo și Julieta”, tragediile lui Pierre Corneille și J. Racine, comediile lui Plaut și Aristofan”⁵.

Un alt maestru iscusit al literelor, **Al. Cosmescu**, traducând drama „Ivanov” de A. Cehov, se transpune total în destinul tragic al personajului central, al acestui intelectual get-beget, care ajunge să conștientizeze situația lui de om de prisos într-un mediu în care cele mai nobile idealuri sunt sortite ratării⁶.

Faptul că în repertoriul său de traduceri Al. Cosmescu a inclus mai mulți autori ruși își are explicațiile sale. Ele sunt determinate de atestarea în acea perioadă a unui dictat al doctrinei „prieteniei de nezdruincinat” al popoarelor U.R.S.S...

Vom remarca că, aducând în versiunea română operele marilor personalități ale literaturii ruse - Anton Cehov, Lev Tolstoi, Maxim Gorki - Alexandru Cosmescu și-a demonstrat întregul talent artistic, dând dovadă de o bună cunoaștere a ambelor limbi, fapt care a fovarizat în mare parte răsunetul larg în inimile spectatorilor a pieselor traduse⁷.

Pe același drum îl mai putem întâlni și pe **Igor Crețu**, traducător și poet, despre care academicianul Mihai Cimpoi scria: „I. Crețu este călătorul romantic prin atâtea țărâmură exotice, care readuce farmecul lor într-un vers și într-o frază de proză puse în tipare clasiciste, ale frumuseții eterne, prototipale, platonice (...) împărtășește deci credința că arta traducerii trebuie să se bazeze pe inspirație, temeinicia construcției și frumusețea, ca și arta în genere”.

Igor Crețu a dat traduceri de un înalt nivel artistic, circa 60 de volume din literatura universală, într-o limbă a cărei mlădiere și cursivitate îl învecinează cu miracolele poeziei populare. Traducerile din trilogia gorkiană *Copilăria* (1950) și *Universitățile mele* (1951) au fost urmate de *Donul liniștit* (1955) și *Pământ desțelenit* (1962)⁸. El nu se oprește doar aici. A mai tradus și poemul eroic georgian *Voinicul în piele de tigr* de Șota Rustaveli (1957, 1975, 1988, 1997), proză de Cehov, L. N. Tolstoi, A. Avercenko, poeme de A. Blok, F. Tiutcev. De asemenea, din creația dramatică universală, Ch., 1999; *Un nebul pe acoperiș*, proză umoristică universală (selecție și postfață), Ch., 1997; Rustaveli Șota, *Voinicul în piele de tigr*, Ch., 1997, ș.a.⁹. Printre traduceri se mai enumeră și „Condică de reclamații”, „A plecat”, „Când ești în ceartă cu soția”, „Discuție între un om

(continuare în pag. 71)

și un câine”, „Brezoi”, „Vioara lui Rotșild”, „Ursul” și „Jubileu”¹⁰.

Și ultimul din lista noastră, **Mihai Prepeliță** - poet, dramaturg, prozator, publicist și traducător, membru al Uniunii de Teatru din Rusia, România și Moldova, membru al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova, România și Rusia. El reușește să publice câteva lucrări în limbile rusă, engleză, franceză, germană, maghiară, slavonă, ucraineană și, nu în ultimul rând, română. Lucrările sale, care redau dragostea față de neam, mamă, țară, limbă... sunt publicate și apreciate nu doar în Republica Moldova, dar și în România (unde își petrece majoritatea timpului său), Rusia (unde petrece multe luni din an), Germania, Italia etc. A publicat: „Mama noastră - pasăre albastră”, „Peste Carpați, peste cutremure”, „Necropole pentru suflet”, „Dialoguri de sânge”¹¹, „Dincolo de ușa verde”, autor R. Ibrahimbekov, piesă în 3 acte; „Într-un oraș moldovenesc”, „Privighetoarea”, „O frunză de toamnă” de P. Koșel etc. Mihai Prepeliță rămâne unul dintre contemporanii ale cărui piese sunt jucate și de Teatrul Republican Muzical – Dramatic din Cahul: piesa „Doi plus unul și un cal”, care a fost montată de însuși directorul Teatrului, Gheorghe Mândru, și care a avut un mare succes.

Mai adaug și faptul că în România - țară cu o cultură mai avansată decât Republica Moldova - s-a înființat o asociație în care se prezintă multe traduceri din dramaturgia clasică. Despre acest lucru se spune că: „Programul de traduceri *DramAcum* a apărut ca o necesitate a racordării dramaturgiei contemporane românești la principalele direcții din dramaturgia contemporană din limbile de mică circulație. Concomitent cu traduceri *DramAcum* au existat programe de traduceri din dramaturgia universală coordonate de Marian Popescu, Victor Scoradeț prin Editura Unitex, prin Actul Lecturii (Teatrul Act), precum și prin programele coordonate de Carmen Vioreanu” *DramAcum*, Teatru de urgență¹².

În concluzie: putem remarca faptul că teatrul a fost și va rămâne o undă a culturii naționale și internaționale. Nu poți reda decât prin teatru și actori. Căci ei trăiesc și re trăiesc ceea ce au pus pe hârtie scriitorii.

Adeseori, oamenii de teatru, montând un spectacol de ultimă oră, apelează și la traduceri realizate în România, unde sunt bine cunoscute numele unor traducători de lucrări dramatice precum D. Grigorescu, D. Suchianu, T. Moise și alții.

„Arta teatrală își are rădăcinile în trecutul îndepărtat dar, prin eforturile oamenilor devotați de cultură, își păstrează uimitor de bine actualitatea și astăzi. La propagarea ei ar trebui să contribuie mai activ traducătorii noștri. Aducând în versiune românească operele celor mai valoroși dramaturgi din diferite timpuri și țări de pe globul pământesc, ei vor izbuti astfel să îmbogățească spiritual societatea”¹³.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

- Cartea pentru toți - A. P. Cehov, Pagini alese; Cartea moldovenească, Chișinău, 1960
- Dicționarul scriitorilor români din Basarabia, Muzeul Literaturii Române „Mihail Kogălniceanu”, Tipografia centrală: Prut Internațional
- Mihai Prepeliță, Bibliografie; Larisa Bulat, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, 2011.

• Traducerea artistică și literatura contemporană, Cahul 2009; Ludmila Balțatu.

• <http://ro.wikipedia.org/wiki/Teatru>

• http://www.referat.ro/referate/Dramaturgia_4120.html

• <http://dramacum.ro/Proiecte/traduceri.html>

¹ <http://ro.wikipedia.org/wiki/Teatru>

² http://www.referat.ro/referate/Dramaturgia_4120.html

³ Traducerea artistică și literatura contemporană, p. 62; Cahul, 2009; Ludmila Balțatu

⁴ Traducerea artistică și literatura contemporană, p. 64; Cahul, 2009; Ludmila Balțatu

⁵ Traducerea artistică și literatura contemporană, p. 63; Cahul, 2009; Ludmila Balțatu

⁶ Traducerea artistică și literatura contemporană, p. 65; Cahul, 2009; Ludmila Balțatu

⁷ Traducerea artistică și literatura contemporană, p. 66; Cahul, 2009; Ludmila Balțatu

⁸ Dicționarul scriitorilor români din Basarabia 1812-2006; Igor Crețu, p. 152

⁹ Dicționarul scriitorilor români din Basarabia 1812-2006; Igor Crețu, p. 152

¹⁰ Cartea pentru toți; A. P. Cehov, Pagini alese; Cartea moldovenească, Chișinău, 1960

¹¹ Dicționarul scriitorilor români din Basarabia 1812-2006; Mihai Prepeliță, p. 365-366

¹² <http://dramacum.ro/Proiecte/traduceri.html>

¹³ Traducerea artistică și literatura contemporană, p. 69; Cahul, 2009; Ludmila Balțatu

Gheorghe A. STROIA

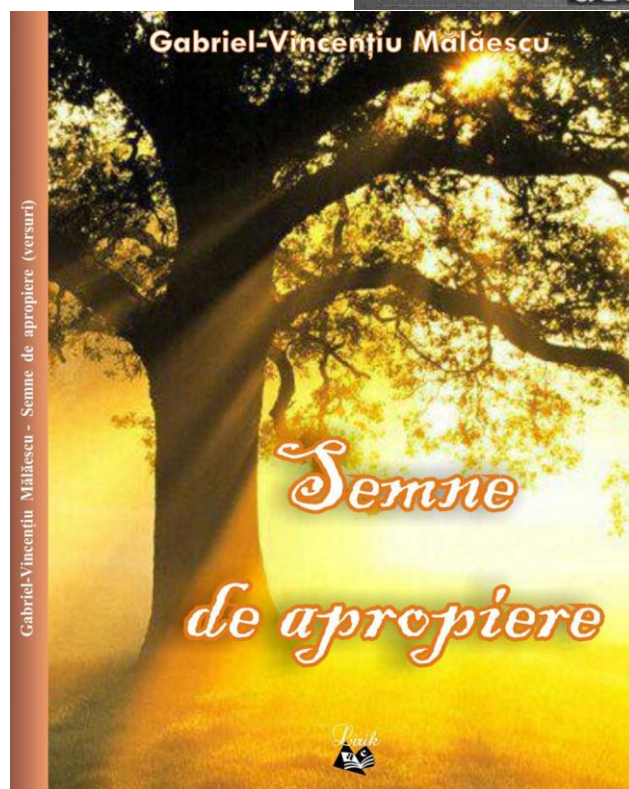
**Semn(ile) de apropiere ale universului (ne)material
sau
CONSTANTA unui parcurs poetic**

În poezia contemporană - în arealul căreia există o mare diversitate de tendințe, curente, specii - lirismul adevărat, incumbând mesaj și valoare, are din ce mai puține șanse, poate nu atât de a se naște, cât de a se afirma, de a se face cunoscut ori recunoscut. Doza specială de sensibilitate, trăirile împărtășite - menite să aline sau să vindece, lumina spectral-spirituală ce redă „orbilor vederea”, fac din poezie un balsam pentru suflet, un leac valabil oricărei neputințe și adaugă muritorului aripi pregătite de zbor.

Cu un parcurs ascendent, adăugând plus-valoare prin fiecare nou volum, aflat la al șaselea titlu de carte, Gabriel-Vincentiu Mălăescu se dovedește a fi un nume predestinat poeziei. Volumele sale - **Singurătatea din noi**¹, **Neștiutele pierderi**², **Pavilioanele umbrei**³, **Templul nevăzut**⁴, **Marea de vise**⁵ - definesc, modelează și îi îmbunătățesc profilul universului liric propriu, crescând în intensitatea trăirii, fiorul liric fiind omniprezent, cu subtile inserții meditative, nașterea, destinul și moartea, fiind punctele cardinale între care poezia sa se desăvârșește.

Dacă în volumul anterior, **Marea de vise**, poetul își clădește propria existență pe temeliiile visului, aparent fragil, transformând fiecare etapă a devenirii sale în finalitate, prin împlinirea unui vis, în volumul sugestiv intitulat **Semne de apropiere**, poetul experimentează o serie de trăiri noi, uneori matinale, alteori vespérale, ce prevestesc iminența sfârșitului (ca un nou început) și dăltuirea în lespede eternității a propriului destin. În această multitudine de stări, poetul este asemenea meșterului Manole, blestemat să clădească și apoi să-și reclădească templul, dar binecuvântat să-și păstreze constant drumul, fără să epateze prin construcții opulente verticale, pregătite (parcă) să împungă cerul. Acest lucru denotă modestia poetului, obișnuit să respecte tăcerea, să scrie, să șoptească, să îngâne, spre a-și face - din actul creator - un izvor de sinergie: *Clădesc în închipuire încăperi suprapuse,/ fiecare dintre ele poartă un vis nerostit.// Nu mă regăsesc nicăieri pe verticală/ și atunci aduc totul la același nivel,/ de unde, ca un demiurg,/ recompun lumea*⁶;

Ciclurile vieții, sunt cu foarte mare atenție studiate și apoi redată în poeme de o simplitate cuceritoare, cu o evidentă marcă meditativă. Pentru poet, răsăritul, amiaza, amurgul, înserarea și noaptea, sunt cicluri ale unei zile (ca, de altfel și ale „zilei” eterne), pregătite să anunțe zorii, pentru ca sisifical tremolo să reînceapă. **Începutul** e firesc, obișnuit, dar poate nu atât de normal într-o lume anormală: *La început/ viața/ e o fereastră,/ prin care privești/ oamenii, faptele, visele ...// Apoi,/ fereastra se închide*⁷. **Parcursul** „zilei” devine deja o luptă continuă, atât cu sine, cât și cu ambientul uman-dezumanizat, în cotidianul ostracizant. Binele și răul fac parte din ființă, ciocnirea energiilor rezultate provocând durere și rareori exaltare: *... e-o luptă acerbă între bine și rău,/ din care răzbate numai durerea*⁸. În acest sinuos periplu, durerea devine obișnuiță. Un *modus vivendi*, pe

care poetul îl experimentează în fiecare clipă a existenței sale. O durere surdă, datorată nu atât ne-acceptării de către semenii săi, ci doar neînțelegerii valurilor de energie negativă - venind dinspre... - ce-l lovesc fără niciun avertisment. În plină vară, suflul poetic se regăsește în plină iarnă, când viscoalele aspre îi amortesc simțirea: *Te arunci în viscol,/ să simți durerea/ ca pe un exercițiu/ de autoflagelare*⁹. **Finalitatea** este similară căderii arborelui captiv în plină furtună sau stingerii mute, într-o tăcere abisală, dincolo de marginile zării: *Doar furtunile își fac simțită/ absența,/ până când, într-o zi,/ un fulger venit pe neașteptate/ a doborât ultimul arbore*¹⁰ sau: *Fără urme de sânge pe pietre,/ lumina se stinge la marginea zării,/ viața se scurge din trupul rănit,/ în colțul neștiut al uitării*¹¹. În această finalitate, scopul fundamental este acela al urcării către cer, pe o scară cu treptele reprezentând pașii muritorului prin febra trecerii: *Slujitorul/ a aprins candelabru noapții.// Liniștea s-a umplut/ de albastru.// Ochiul a desenat scara/ pe care să urc la cer*¹².

Cu delicatețe și fără să devină intempestiv, printr-o prozodie expresivă, ajungând repede la suflul lectorului avid de poezie, Gabriel-Vincentiu Mălăescu împarte flori de gând, așterne pe fiecare vers amprenta imuabilă ce-i caracterizează stilul. Vârtejurile (pe)trecerii se țin departe de spiritul puternic, succesul și frumusețea vieții constând - până la urmă - în șansa acordată fiecărui nou început și în puterea de a efectua alegerea corectă. Această „alegere” este indisolubil legată de noțiunea de „ales” - fără de care orice lucru s-ar dovedi a fi fără sens și urmă de condescendență: *Pe creștetul pietrei stau așezați/ îngeri și demoni laolaltă:/ nimic nu pare de neînvinș,/ doar să știi cine este alesul*¹³. Și dacă tot se face vorbire despre un Ales, cu certitudine ridicat la rang divin, atunci poetul îi ridică un templu, în care pot fi alții/altele decât cuvintele, ridicând rugăciuni întru

(continuare în pag. 73)

nemurire: *Secunde se pierd,/ spaima se retrage-n cuvânt,/ mii de păsări dispar fără zbor*¹⁴.

Poezia lui Gabriel-Vincentiu Mălăescu impresionează prin claritatea izvorâtă din dorința de a nu epata în niciun fel și nici de a abate atenția lectorului de la esențe. Versurile sale sunt comprimate la maximum, reduse ca întindere, la finalul cărora se află rugul, pe care arde sentimentul transformat în florilegiu, se coboară cerurile să-și încălzească mâinile sacre, se pleacă frunza plină de clorofilia lumii. Multe dintre versurile sale, descriptiv-enunțative, poartă în ele aromele unui pastel, debordând de cromatică, de la câmpii întinse peste care se leagănă în soare câmpuri de maci și până la crâmpoie (în)lunate, peste care tăcerea nopții e tulburată doar de scrâșnetul penelului pe hârtie. Zăpezi de mătase, întinderi de gânduri albe, sentimente de nostalgie, rareori revoltă, adeseori ubicuul sentiment de nimicnicie în fața Nemărginirii Universului: *Mătasea zăpezii calmează privirea,/ curg râuri de ceață în labirint,/ dincolo de deal se ascund inimile/ din trupuri risipite în timp*¹⁵. Mai mult, în această lume siderală, poetul, făcând o anamneză la rece a vieții sale, se întreabă dacă destinul i-a fost completat sau împlinit prin poezie, dacă toate restanțele efemerei existențe au fost achitate și datorii stinsă. Însă, această "datorie" karmică nu se referă la ceva anume sau la un anume loc, poetul fiind veșnicul pelerin în căutarea unui tărâm de odihnă, a unui pat de somn, dar mai ales al unui loc în care visul său să se convertească în foc viu. Practic, așa după cum preceptul biblic spune - "Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, sunt și Eu în mijlocul lor", așa și poetul crede cu tărie că, în acel loc, Muza i s-ar putea cuibări în suflet și i-ar trimite să smulgă din tărâmul zeilor Lumina (Focul) asemenea lui Prometeu: *Căutându-mi locul aici,/ vreau să pot spune-ntr-o zi/ că mi-am făcut datoria,/ că mi-am împlinit destinul.// Pot pleca liniștit*¹⁶... Similitudini ideatice cu cele din opera expresionistului german Yvan Goll¹⁷, al diversității până la euforie/anxietate proteică.

Adevărurile enunțate în opera lirică a poetului ploieștean sunt la fel de simple și de expresive, înlănțuind în chingi de foc simțirea, mintea, eul, visul. Adevărurile despre Viață, Moarte, Trecere, Umbră, sunt retorici, ale căror răspunsuri se află doar la îndemâna sufletului iluminat - *Ca să mori,/ trebuie să te naști mai întâi;/ apoi, cu fiecă secundă care trece/ nepăsătoare,/ să te-appropii negreșit/ de veșnicie*¹⁸ - sau recursuri la percepțiile moral-creștine - Dragostea, Înțelegerea, Toleranța: *Înțeleg/ să-mi așez cuvintele/ cât mai aproape de inimă.// Nu vreau să răspund/ la pumn cu pumnul,/ la nedreptate cu nedreptate.// Cel ce se face vinovat,/ nu are decât o singură cale/ de urmat:/ să-și recunoască greșeala/ și s-o îndrepte*¹⁹.

Privind către înaintea, poetul ne învață să descoperim viața pas cu pas, să conștientizăm că fericirea vine din lucruri mărunte, că este mult mai benefic să bucuri sau să iubești, decât să întristezi sau să urăști. Iată, de fapt, modul său de a privi viața și de a-și face din cale o trecere lină, departe de răul cotidian și de lumea teribil-îndepărtată de frumos: *Să luăm/ bucuria cuvintelor/ și să o dăm/ oamenilor.// Să luăm/ tristețea cuvintelor/ și să o transformăm/ în iubire.// Să luăm/ esența cuvintelor/ și să o convertim/ în credință*²⁰. **Semne(le) de apropiere** sunt, evident, însemnele unui

parcurs constant pe tărâmul poeziei, ce indică o creștere prin fiecare nou volum. Ceașca din care poetul își soarbe doza zilnică de poezie este liniștea sufletească, din care se inspiră și pe care o împărtășește în mod constant, o ceașcă pe care o (re)găsește adesea goală, căci: ***Dacă vrei să ai liniște sufletească, atunci trebuie să înveți să bei ceai dintr-o ceașcă goală***²¹.

În spectrul liric actual, modele precum Victor Sterom, Lucian Gruia sau Baki Ymeri au influențat cu certitudine poezia lui Gabriel-Vincentiu Mălăescu. Marca sa de originalitate este, fără îndoială, simplitatea, căreia îi arondează un suflu nou. O poezie ușor eclectică, ce împrumută câte o măsură din toate: cupele florilor, savoarea măceșilor, albastrul finit-infinit al cerului, clarul nopților cu lună plină, zilele toride sub arșița soarelui și multe, multe sentimente, stări staționare ale sufletului, cărora poetul le culege nectarul și le transformă în fagure de vers. ***Semne de apropiere*** reprezintă un punct de cotitură în opera poetului ploieștean, pe drumul ascendent al regăsirii sale prin poezie. El se dovedește a fi un curajos, dispus să-și organizeze în primul rând speranțele și încrederea, nu atât în alții, cât în propria persoană. Acest lucru reconfirmă, cu siguranță, spusele lui André Malraux²²: ***Curajul presupune organizarea speranțelor. Or, apatiei tocmai la aceasta renunță - la organizarea speranțelor. Și rămân cu brațele încrucișate, considerând că și răul, și binele se înscriu în fatalitate...***

¹ Editura LVS Crepuscul, Ploiești, 2010;

² Editura RavexComs, București, 2011, ediție bilingvă româno-albaneză, în traducerea poetului Baki Ymeri;

³ Editura Amanda Edit, Sinaia, 2012;

⁴ Editura Amanda Edit, Sinaia, 2012;

⁵ Editura Armonii culturale, Adjud, 2013;

⁶ (*Fluxul gândului*) – op. cit.;

⁷ (*Fereastră*) – ibidem;

⁸ (*Între bine și rău*) – ibidem;

⁹ (*Autoflagelare*) – op. cit., o referire directă la penitența pe care omul o datorează naturii sale divine, autoflagelarea fiind un mod exiguu de manifestare a zelului religios;

¹⁰ (*Arborele*) – op. cit.;

¹¹ (*Marginea zării*) – op. cit.;

¹² (Scara) – op. cit., subtilă trimitere la Scara lui Ioan Scărarul, o construcție alegorică ce unea Pământul cu cerul, semnificând nevoia eternă de creștere spirituală spre desăvârșirea ființei.

¹³ (*Alesul*) – op. cit. Dilema Alegerii este deja un subiect tabu în literatură; în romanul "Alesul" al lui Thomas Mann, de exemplu, se prezintă o astfel de dificilă, dar fericită alegere - călugărul Gregor (de spiță princiară, a cărui viață a fost marcată de evenimente incredibile) devine faimosul Papă Gregor, căruia i se datorează schimbarea calendarului din iulian în gregorian;

¹⁴ (*Paznicii templului*) – op. cit.

¹⁵ (*Mătasea zăpezii*) – op. cit.

¹⁶ (*Câmpiile Elizee*) – op. cit.

¹⁷ "Caravana lungă a dorurilor noastre/ Nu află nicăieri oaza cu umbre și nimfe!/ Iubirea ne arde, păsările durerii/ Rup din inima noastră sfâșind-o mereu. O, auzirăm și noi despre ape și adieri răcoroase: Câmpii Elizee ar putea fi pretutindenea!?"... (*Caravana dorurilor*)

¹⁸ (*Naștere și moarte*) – op. cit.

¹⁹ (*Vinovat*) – op. cit.

²⁰ (*Să luăm*) – op. cit.

²¹ *Shogun* de James Clavell.

²² André Malraux, nume schimbat din André Berger (n. 3 noiembrie 1901, Paris - d. 23 noiembrie 1976, Créteil) a fost un scriitor, ziarist și om politic francez.

Daniel CORBU

PROLEGOMENE DE ȘOAPTE

Ziceam: toate ușile dau în haos...
 Și mai ziceam: nimeni n-a văzut mormântul
 unui cuvânt
 Și mai încă ziceam: stai singur ca o ușă săpată în
 ziduri
 râvnind mereu orizontul de după orizont
 trece adevărul dintr-o cameră în alta
 și te ignoră
 trece umbra morții și te sperie.
Pas encore, Monseur Le Best Daniel, pas encore!
 Ziceam:
 și mormintele călătoresc.
 Și mai ziceam: nu-l uitați pe cel care-și are
 mormântul în mare!
 Și mai încă ziceam: cel ce-ți oprește moartea la
 fiecare răspântie
 cel care-o alungă mereu la doi pași mai încolo
 te va uita într-o zi!

COLBUL

Dar vorba lui Brodski: cât la sută
 este viu omul când e viu și cât la sută
 mort când e mort?
 El nu cunoaște teoria inviolabilității
 când intră în case în haine în gânduri
 și-n bisericile Domnului.
 Pe poet de-l calci pe bățatură va spune:
 „Toate-s praf, lumea-i cum este“
 și „În zadar în colbul școlii...“
 Treci pe marile străzi
 oricine-ți va vorbi despre el
 și căutătorii Graalului și cerșetorul cu priviri cenușii.
 Iar neofuturiștii bizantini
 îți vor arăta aterizare lentă
 pe calul troian, pe statui sau în ochii eroilor naționali
 în cămările spiritului
 pe cicatricea infantei și în lapsusurile memoriei
 pe papilele gustative dându-ți gustul de anticariat
 în gură pe când seniorial mai ascuți adierea
 sângelui prin vena cavă
 ca trecerea unui râu printre stânci.

CARTEA TRUPULUI

Creierul ăsta în formă de cruce
 la care te-nchini zeule maimuțioile
 pe care te lași răstignit zilnic
 nimeni nu ți-l primește plocon.
 Aici se-nchide cartea trupului
 și altceva trebuie să-nceapă.
 Fiecare cu steagul lui. Dar cine să-l noarte?

Boem@ 4-5-6 / 2014

Că tu stai
 prăbușit peste propriul maldăr de vorbe
 ca peste-un munte tocit
 înăcrit de tertipuri tehnici de-a fi tu însuși.
 Toți îți știu drumurile și nimeni
 nu-ndrăznește a le urma
 și nimeni nu vrea altfel să te nască.
 De-acumntec, ce ți-a hărăzit zeul cel bun:
 vei fredona ceva care să acopere flămânzenia
 vei aștepta metafora să-ți intre
 ca târfele în așternuturi
 te vei pierde printre fărâmele unui adagio
 vei afla cât cântărește umbra.
 Târziu vei împături ghilotina
 și-o vei ascunde-n surăs.

ULTIMUL ZEU

*Se dedică tuturor colegilor de la Școala ieșeană
 de potcovit inorogi*

Cade noaptea ca o tigvă de faun
 luna-i purtată-ntr-o sacoșă de nebunul orașului
 și din nou îmi amintesc seara în care
 ticluam scrisoarea către zeul cel șchiop
 dormitând prin tibetane barăci.
 Cum legați
 ombilical de mecanismul celor șase estetici
 scrijeleam fiecare câte-o literă pluriformă
 (împrumutată din universala panoplie de semne)
 vorbindu-i despre bucuriile date cu var
 precum bolnavii de lepră
 despre devenirea dialectică a torturatorului
 de umbră
 despre mirosul de Neant jilav și de
 zădărniciie apoasă
 despre cum stăm cu ditamai Măinele-n brațe
 cum cangurul cu puui-n marsupiu
 ca uitat într-o carte de Homer
 până și războiului troian i-au înghețat piciorușele.

RAPORT CĂTRE NOPTILE STERPE

Poetului Mihai Ursachi

Ceea ce ne leagă e-un cântec de moarte.
 Trec printre ziduri și strig:
 Abel Abel frate Abel ceea ce
 ne leagă pe noi e-un cântec de moarte!
 Dar cuvintele nu-s niciodată de-ajuns
 ALTCEVA SFÂȘIE CORIDOARELE.
 Cu hlamida cea neagră
 ca flacăra cărții luminând
 trec pe drumuri străine și strig:
 Abel Abel frate Abel ceea ce
 ne leagă e-un cântec de moarte!
 Un vierme înghite unul după altul punctele
 de suspensie ale lumii
 seara UN ZEU OBOSIT ÎMI CADE PE PAGINI.
 Abel Abel frate Abel ceea ce
 ne leagă e-un cântec de moarte!
 Dar cuvintele nu-s niciodată de-ajuns
 altceva sfâșie coridoarele o,
TRUPULE REGE carcasa mea
 de spaimă & visare!

Saint-Simon AJARESCU

KERIGMA

(sau muncirea în strajă lăuntrică a mesajului)

În memoria lui Pierre Teilhard de Chardin

Vedenie contemplativă... și... gata?! - una adică
dintre protuberanțele astrului Solis alungită
anotimpuri în șir stadie după stadie până la
omul stingher
patinează peste fostele și viitoarele-ntinsuri –
ce-și au negativul de spirit în el –
transportându-i aura de aur a undei de organism
și zăpușeala continuu degajată de reverii
de o zare mototolită de vânturi la alta
ca de la o arșiță vie-a-tot la o ardoare
vie-a-tot...

Zadarnicul face fețe-fețe pe chipul Celor Asemenea Ție.
...Dimensiunea Umană nu-i o biată dimerlie
cu rugină pe doagă

În mâna unor gnomi de serviciu la seceriș...
Vei afla: suferința nu-i pentru nimeni un salvconduct.
A suge – setea! setea! – cu sațiu meditat

cu grabă întoarsă
crengi boante de saxaul.

Saliva unui astfel de-anahoret
învie? ori omoară? cămila?!

A înghiți – foamea! foamea! – lăcuste (fără
prihană) eșuate pe dune.

Băierile de foc sărat ale insuflului tău
spasmodic se strâng...

A îndura simunul khamsinul habbobul încercând să afli
gradientul de singurătate al omenirii.

Inimă surd izbită (din oră în oră) de microliți
întru noxa pustietății
pentru o nouă ordine psihică pe plan mondial...
lată niște ochi albaștri

cu dioptrii radio-vizionare
glazurați de nisipuri.

Oh, nisipiștea: pompată direct în suflet!
Litosfera mărunțită milenii până la colburi adânci
copleșește-n intimitatea lui! În răzvoarele lui de foneme
sunetul de pe suprafața Nălucii Fierbinți
de care te lași siderat...

Odată și-odată-n eternitate: chin și suspin.
Urgisitule de habbob

oropsitule de khamsin
sinistratule de simun...

Punctele tale cosmice te părăsesc și revin!
"Caii-putere ai buneivoințe mâniate pe reauavoință
au potcoave de granit" îți murmuri, cu ochii
aproape fierți.

Lupta cu Aparența e o săpare de Cer, fără somn!
Iată un Soare-mai- puțin-real

Decât Parhelia sa!...

Amarii tăi neuroni suferă de insolație unul câte unul.

Animus și nisip – aerosoli

De piatră seacă: ce anumit smog!...

Și singura? singura oază e limba ta?!

Jur-împrejur scaie'l cu clorofila aproape abstractă.

Domesticirea șacalilor solitari

lângă lunula de umbră – efect bumerang.

Îi înveți

să latre

la

miraj!...

Mininge și retină: două vrăjite „piei de sagri”.

Gândind mai d e p a r t e – se micșorează
meningele (și viața).

Văzând mai d e p a r t e – se micșorează
retina (și viața!).

Feșeleag de trăire! A r a b e s c în patru dimensiuni.

Ziua prin tot pustiul – materie pălălaie

cu moleculele fantomatice

din care extragi obiecte veșnic neidentificate.

Acest munte risipit propriei spațialități

cumpănindu-se cu sine însuși

sub chip de cronism imediat.

Noaptea în t o a t ă pustia – canion înalt! rotund!,

împrejurul căruia pâlpâie s p i r i t u l –

almicantarat incandescent: îl rulezi

(ah, zelul face senzație în tine!), îl depeni –

c-o mână răcită de frisoane și cu o mână

înfierbântată de febre

cu rugăciunea pârjolită la intemperia făpturii proprii

cuget prefăcut în câmp telepatic,

plasmă de forma teoretică a Eka-Omului – îl depeni

pe o vertebră de pustnic a n t e r i o r!...

Popoarele scapă de Lumea a s t a, nu grabnic,

dar sigur.

Divinul intră și iese prin Black – Holes fără păs

incendiind cu chakrele sale imense și nebuloase

credința și necredința

Umanității!...

desen de Elena-Liliana Fluture

Petre Ioan CREȚU

Secvență

cum stăm noi aliniați și spânzurați de perfuzii în paturi
de fier la perete
la etajul trei salonul unu salonul spânzuraților
salteaua-i subțire și noi ne facem tot una cu fierul

năluci mov sprijinind o țeavă de calorifer fac filozofie
la o țigară pe balcon
câtiva bolnavi recită versuri de Nichita strânși într-un colț
iar marea-i zbârlită și afară a nins ruginiu
frunze de aramă strivite
- cocori de argint străpung zarea pufoasă mă ascund
după pietre și tac

cei de la salonul trei se preling pe lângă perete
pe hol în șir indian
cei de la doi desenează curcubeie cu creta
din când în când mai trece câte o asistentă blondă
bâzâind în zbor
ori levitând pe deasupra paturilor
iar pe pereții reci e tot o fojgăială de gândaci vioi
ori de bolnavi șchiopi și îngrijitoare cu mopul
- s-a înserat deja noi cei din salonul unu stăm tot aliniați
și spânzurați de perfuzii
în paturi de fier la perete

Cu oasele suflecate până la coate

în noaptea când luna era ascunsă sub zăpadă
dragostea îți țâșnea din ochii căprui
pe sub pleoape din unghii
ca o armată de îngeri cu oasele suflecate până la coate
tu femeie plăsmuită din suflet bălai și din spumă
mă curățeai de tristețe încet încet
cu un pieptăn de os și des
și ea tristețea îmi cădea la picioare
o adunai cumva în zilele pare
și o purtai pe umărul drept
umăr din fier strunjit plin de candoare
în tainicul apus
mă insinuam pe sub pielea ta albastră până la oase

M-ai luat de mână și m-ai trecut viața

Până unde vrei să mă cunoști, te-am întrebat?
Copilăria, să știi, este
Tabu, îmi place să o retrăiesc de unul singur,
Cu ochii închiși și cu perna în brațe, ținută strâns
- Am acolo, lângă o pereche de aripi topite pe geam,
o amintire
Unde o mătușă mă întreba ce vreau să mă fac când voi
crește mare.
Nimic, răspundeam, sau dacă tot nu pot să mă fac soare,
Mă voi face umbră.

Între copilărie și moarte doar pe ultimii ani îi mai știu,
Aici te chem și te caut, bătrânețea
e singurătate grea,
O pipăi și mă doare, mai mult mă preling
Iar oasele se frâng, așa, rarefiate de zare
și mă fac totuna cu pietrele, cu uitarea.

Habar nu aveam că ți-ai propus să mă iei de mână
și să mă treci viața.

Pentru prima oară muritor

Dumnezeu m-a chemat să-i dau lumina înapoi.
Care lumină, Doamne, i-am zis,
în mine e doar întuneric.

Sisif și muncile câmpului

toată durerea mi se scurgea în pământul mamă
prin picioare
ca prin niște țevi prin care se scurgea noroiul
din cer în canalizare
se scurgea genul acela de durere
care mă făcea mai puternic până când în mine
rămânea o durere inutilă surdă apoi
eram tras pe dreapta și agățat în așteptare
de moarte ca de un cui
durerea crează dependență iar orice bucurie sau
zâmbet provoacă migrene sevrăj sau nevroze
în jurul meu un zgomot alb ca și cum bobul de grâu
se umfla a pâine în cuptoare de piatră
am văzut odată cum morile își ridicau fustele și
plecau în câmpie și se transformau în sperietori
pentru păsări
și cumva nu mă miram dimpotrivă mă așezam
lângă ele și fluieram după ciori
când îmi amorțeau buzele de atâta fluierat
mă spălam cu țărână pe față până prindeam
rădăcini poate aș fi înmugurit
și mi-ar fi crescut frunze subraț iar ochii mi-ar fi
strălucit ca două boabe de rouă

Poemul de duminică

e ziua în care adun toate întâmplările săvârșite
de-a lungul săptămânii
de-a valma bunele cu relele iubiri și beții crunte
versurile scrise pe-un colț de hârtie cu femeile
proletare înghesuite
prin tot felul de colțuri
și tot așa încerc să nu uit nimic
și dacă ies pe plus intru cu oareșce curaj
în ziua de luni iar dacă nu
rămân în așteptare
până la următoarea adunare
care se va întâmpla într-o altă duminică
- nu mă întreba mă mir și eu de ce sunt tot timpul
în așteptare
răbdarea cumva am sprijinit-o de ziua de luni

Melania CUC

Planul divin

Măinile amândouă se întind la soare
 Pe mușama cu margarete sălbatice.
 Milostiv ești, Doamne,
 În dimineața asta cu ruj gras pe buze
 Și cafeaua bună
 Fierbând fără foc, fără zahăr...
 În planul divin, la nord dinspre sud,
 Un portar reumatic
 Și clientul hotelului de cinci stele
 Beau berea rece din aceeași halbă.
 Pe gardul electric
 Numai rochia mea flutură ca un steag comunist.
 Vă rog, ascultați!
 Recunoștința generației mele vine cu buldozerul
 Prin pereții de sticlă ai cinematografului în care
 Scenele de război sunt derulate cu încetinitorul.
 Role de celuloid s-au aprins
 Fără brichetă,
 Fără chibrit.

Travaliu

Nu se leagă cuvintele în rugăciunea
 Pe care o tot reiau de la capăt
 Încercând să învăț rostul nou al orașului.
 Este a patra zi de sărbătoare sub teiul în floare
 Și pruncul tot nu vrea să se nască
 În ieseala cu scutec de aur.
 Ați inventat degeaba forcepsul,
 Bisturiul și facerea fără durere;
 În jurul mesei de operație
 Se uscă din rădăcină migdalii sălbatice.
 Travaliul continuă ziua și noaptea,
 Unghia veacului răzuie la sânge
 Imaginea maternă de pe cartea poștală.
 -Vând suveniruri! țip în megafoane
 Și se reped să-și ia în primire
 Rația promisă de fericire
 Magii, mentaliștii și trupa artiștilor liberi.
 Daruri lumești peste vorbe decapitate
 Tixesc pervăzul, pe care tălpile unei
 Perechi de botine micuțe
 Au lăsat poansoane fără serie, fără număr.

Doar spăl rușinea de colb

Beau bere rece prietenii cu dușmanii,
 Câinii comunitari și hingherii
 Fac marșul păcii
 Pe sub pielea sacoului
 Ce mă strânge la guler și coate.
 Am crescut într-o casă de licitație,
 Printre cristale de Baccara
 Ce s-au țândărit de podele.
 Am promis că voi trăi până la capăt
 În veranda asta
 Cu geamuri pătate de muște
 Și cu balansoarul în care mai moțăie
 Încă
 Șalul bunicii.
 De ce-mi trimiți în plic sigilat
 Frunze decupate din platanii
 Ce umbreau odată
 Curtea sanatoriului de nevroze?
 Este ger cumplit la palat,
 Sunt războaie fratricide și măiestre
 În penaj vopsit
 La fiecare colț de poveste...
 Brățările au patina unei glorii apuse.
 Nu vorbesc aici despre eroi,
 Doar spăl rușinea de praf, o întind
 Pe firul prin care trece mușește
 Curentul electric.
 Copiii ridică din umerii în care
 Aripile dor și cresc mai departe.

La semafor

Zorii-mi sângerează în ochi și în gură.
 Ecranul aparatului de resuscitare
 S-a spart.
 Medicul îmi ia pulsul
 O dată
 La fiecare mie de ani.
 Respirăm alternativ, eu și mașinăria
 Ce-mi mângâie mâna cu atâta tandrețe
 Că-mi vine să plâng.
 Accidentul de care mă tem cel mai mult
 Va avea totuși loc
 Printre pași de dans african și
 Boscheții în care cântă greierii verii
 pierdute.
 Doar la semafor
 Bătrânul motan se oprește,
 Apoi face un pas și își încercă norocul
 Strecurându-se printre pantofi cu toc-cui
 Și bocanci militari.
 Am ajuns fără Timp.
 Stăm la rând în triaj și maxilarul scrâjnește
 Din osia neunsă a unui vagon desuet
 de tramvai.

(din volumul în lucru **MONADE**)

Cezarina ADAMESCU

REPERE DE LUMINĂ

CULTURA CA DIMENSIUNE UNIVERSALĂ. FESTIVALUL NAȚIONAL AL CĂRȚII „AXIS LIBRI”, GALAȚI, 2014, Ediția a VI-a

Dacă ar fi să ne gândim numai la cultura scrisă pe suport clasic și tot ar fi o mare sărbătoare a națiunii. Am încercat o palidă trecere în revistă, o cronică afectivă, un fel de oglindă a importanțelor manifestări generate de Festivalul Cărții, a cărui dimensiune istorică nu mai poate fi ignorată.

Festivalul Național al Cărții „Axis Libri”, ediția a VI-a, Galați, 20-24 mai 2014, un eveniment așteptat cu nerăbdare și emoție de editori, scriitori, cititori, oameni de cultură și artă.

Ținut la Galați, în zona Falezei, într-un cadru natural superb, sub oblăduirea coroanelor falnice de tei venerabili, abia stând să înflorească în acest sfârșit de mai, dar sub stăpânirea amețitoare a florilor de salcâm care, nemaiputând fi oprite, odorau atmosfera, îmbătând nările asistenților, într-o vrajă continuă.

Și gălățenii nu s-au lăsat așteptați. Aleile dintre blocurile turn, veteranele Galațiului – pe Aleea Domneasca, la doi pași de fluviu, loc de recreere a localnicilor, de la copii la bunici și pe esplanade încăpătoare, cadru perfect pentru amenajarea scenei și a scaunelor unde spectatorii, vizitatorii, turiștii au putut asista la o gamă variată de manifestări pe care nu le vor uita prea lesne. Un program generos prin diversitate și calitate. Un drum parcurs împreună de creatori-editori-difuzori, într-o ambiță perfectă.

Până la următoarea ediție, cei care au trecut, fie și o dată în aceste zile în spațiul acesta miraculos, dominat de cuvinte, de imagine, de jocuri, de reprezentări teatrale, lirice, și de estradă, festivități de premiere, concursuri, tombole, presărate cu surprize din belșug, vor fi unanim de acord că asemenea „sărbători ale Galațiului” și-au atins țelul.

Ca să nu mai punem la socoteală manifestările continue cu editorii, scriitorii și cititorii, recitalurile de poezie din lirica gălățenilor și a oaspeților din țară, muzica folk care a întregit atmosfera acestei sărbători, piesele de teatru, programele Teatrului Muzical „Nae Leonard”, de muzică ușoară precum și ale Fanfarei „Valurile Dunării” de la Centrul Cultural Dunărea de Jos.

Ceea ce s-a remarcat în chip deosebit a fost faptul că gălățenii și oaspeții din țară și de peste hotare care ne-au onorat cu prezența, nu se îndurau să plece și mai zăboveau chiar și după terminarea programului lor, prelungind în felul acesta atmosfera sărbătorească.

Zile magice, seri magice, nopți de amintire, întâmplări vreme de aproape o săptămână, la malurile Dunării, din locul acesta pitoresc, putându-se zări, fâșii mari

Boem@ 4-5-6 / 2014

de fluviu, străjuit de sălcii, de opera de sculptură în metal, rod al Taberei de sculptură ce a avut așezământul chiar pe faleza inferioară acum câteva decenii lăsându-ne mărturie în piatră și în metal, semăturile unor artiști de talie internațională, opere monumentale înscrise în patrimoniul galaților și care definesc portul dunărean, singularizându-l ca așezare geografică, lungime, peisaj și domeniu cultural, din toate fazele țării.

De fiecare dată o continuare și un nou început.

Festivalul și Târgul Național de Carte „Axis Libri” constituie, încă de la prima ediție, un prilej fericit și binecuvântat de conexiuni între oameni de carte, de comuniuni de spirit între scriitori, poeți, dramaturgi, editori de carte sau doar lucrători în Câmpiile Elizee ale cuvintelor scrise și atranțate cu măiestrie în pagini, între coperti atranțate, spre bucuria ochiului și a minții celor care trăiesc sub acest semn binecuvântat al Cuvântului bun și ziditor de suflete.

Copii de grădiniță, de clasele primare, de gimnaziu, de liceu, adolescenți și tineri de pe băncile facultăților, oameni maturi, ca și cei în etate (unii au venit să defileze-n bastoane și chiar în cadre metalice) printre căsuțele și standurile înțesate de cărți, de CD-uri și DVD-uri ispititoare.

Artiști cunoscuți precum Leon Magdan cu atelierul lui neconvențional de cultură generală, atât de spectaculosul Leonard Iozefini așteptat de copii și de adulți deopotrivă, să le dezvăluie câte ceva din misterele magiei sale, expoziții diverse, făcând parte din același proiect cultural, atât în spațiul Târgului de Carte cât și la sediul Bibliotecii

(continuare în pag. 79)

“V.A.Urechia”, dar și la filialele acesteia, proiecții de filme, periodic, pe toată durata târgului, cum au fost filmele didactice: “Nichita Stănescu - Cununa de aur”; “I.L. Caragiale - Di Goe”; portrete de autori, un Atelier de origami și tombola copiilor, realizată cu sprijinul membrilor Clubului Curioșilor și multe alte tentații.

Ansamblul folcloric “Doina Covurluiului” al Centrului Cultural Dunărea de Jos, muzică, dans și voce bună cu Ansamblul Estrada Copiilor de la Casa de Cultură a sindicatelor Galați, instructor coregraf: Andreea Ignat – s-au întrecut în a oferi spectatorilor momente artistice remarcabile.

O întâlnire memorabilă cu academicianul Nicolae Dabija – care nu ocolește niciodată Galațiul, un spectacol de cântece și scenete în limba franceză “La Joie de Chanter/ Bucuria de a cânta” și “Un conte de fees”/Un basm cu zâne - Autoare: Nina Mihaela Sava de la Palatul Copiilor Galați.

Muzică de promenadă în interpretarea Fanfarei “Valurile Dunării” a Centrului Cultural Dunărea de Jos – un evantai înmiresmat de evenimente și manifestări cultural-artistice și tot atâtea tentații. N-au lipsit baloanele colorate, mascota Festivalului, banerele, afișe, programe, broșuri, pliante care anunțau programul zilnic, pe ore și minute.

Acreditare pentru jurnaliști, fotografi profesioniști, cinești, disk-jockey, muzica ambientală în pauzele dintre manifestări.

O expoziție de artă fotografică permanentă a fost vizitată de gălățenii în trecere pe aleile lăturalnice. Toată gama lucrărilor media care vor transmite, difuza și populariza acest eveniment de excepție, depășind granițele locale și naționale.

Nu au lipsit interviurile luate ad-hoc cu personalitățile prezente, la care jurnaliștii gălățeni nu au rămas indiferenți.

Și totul petrecut în cea mai perfectă armonie, gălățenii și oaspeții păstrând cu sfințenie duhul locului și dând mărturie prin purtarea lor exemplară, că știu să respecte cartea și cultura națională și universală sub diversele ei aspecte și manifestări.

Pentru cinci zile oamenii nu s-au mai uitat la tablete și telefoane mobile ca la icoane, ci au avut sub priviri cărți – sumedenie, iar în auz, manifestări culturale artistice de prestigiu pentru toate gusturile și vârstele. Iar formulele: “Deschide o carte! Deschide-ți mintea!” au avut cu adevărat efectul scontat. Prin aceste modalități itinerante, gradul de accesibilitate la lectură este mai mare

decât în sălile bibliotecilor, sporind interesul cititorilor.

O emblemă, un brand, o garanție. Garanția valorii, garanția reușitei – toate într-o sintagmă “Axis Libri” – care a depășit granițele orașului și ale țării.

Strategii de marketing, atracții, amuzamente, spirit ludic, tot ce poate un Târg oferi mai bun, mai frumos.

Nu au lipsit sesiunile permanente de autografe, atât la standuri, cât și în cadrul manifestărilor. Statisticile vorbesc de la sine în privința utilității acestor formule de atragere a cititorilor. Toți cei care și-au dat mâna în organizarea și desfășurarea în bune condițiuni a Festivalului cât și a Târgului de Carte – pot fi mulțumiți.

Pentru cei interesați, menționăm că ilustrarea acestor momente unice din viața cultural-artistică a Galațiului se află pe site-ul www.bvau.ro - Galerie foto, unde sunt 140 de imagini cu Deschiderea festivă a Festivalului Național.

Ziașiști renumiți, scriitori, foto-reporteri, video-reporteri, video-jurnaliști, graficieni, directori de edituri, redactori și tehnoredactori, toți cei care lucrează în fascinanta industrie a cărții, poeți, dramaturgi, actori, improvizatori, folkiști, dansatori, interpreți, iluzioniști, vreme de cinci zile au stat în atenția publicului, cu ceea ce au creat ei mai bun. Și lumea le-a dăruit aplauze din belșug.

Prelungirea programelor zilnice de manifestări și transformarea serilor în seri magice constituie o dovadă că gălățenii sunt receptivi la cultură și artă.

Pentru cinci zile, copiii și-au lăsat joaca, și-au lăsat tabletele, calculatorul, chiar și lecțiile și au venit la Festival.

Pentru cinci zile, gospodinele și-au uitat treburile domestice și au ieșit să se recreeze, să-și bucure sufletul, alături de copii și nepoți.

Pentru cinci zile bătrânii și-au lăsat programul de somn și ritualul zilnic al siestei și au venit să socializeze, să ia câte o carte în mâinile lor tremurânde, să mai simtă parfumul cernelii din cărțile abia ieșite de sub tipar, unele aduse direct din tipografie – pe mesele prezidiului, să fie prezentate, receptate, recenzate, recomandate, dăruite.

Cu toții și-au smuls clipe din timpul lor obișnuit ca să facă altceva. Și acest “altceva” e un

(continuare în pag. 80,

omagiul plin de respect adus Cărții - sărbătorită în fel și chip în aceste zile.

Biblioteca "V.A.Urechia" a avut o inițiativă remarcabilă. La un stand special amenajat, a împărțit cărți gratuit fiecărui trecător sau vizitator al standurilor. Am văzut oameni fericiți, emoționați că strâng la piept sau în mâini câte o carte primită-n dar, poate singura din ultimii ani pe care au putut s-o atingă, să o răsfoiască, să-i soarbă miresmele. Nimeni n-a plecat fără un asemenea dar de suflet. Poate amintirile se vor estompa cu timpul, dar această carte rămâne în biblioteca lor personală, ca mărturie.

Sute și mii de mărturii fotografice pe site-ul amintit, într-o galerie fotografică de excepție realizată de artiști profesioniști. Designeri reputați s-au întrecut în a alcătui simboluri, vignete, ex-libris-uri ale acestui brand care este Axis Libri, Bibliotecă, Salon literar, revistă, Casă a cărții.

Tărâm magic, Editură, gazdă bună a Salonului Literar din Sala Mihai Eminescu.

Manifestarea a fost organizată cu parteneriatul Editurii Eikon, sub patronajul Ministerului Culturii și a avut ca organizatori: Consiliul Județului Galați, Primăria Municipiului, Centrul Cultural "Dunărea de Jos"; Universitatea Galați, Inspectoratul Școlar județean, Universitatea "Apolonia", Iași, Direcția Județeană pentru Cultură, Palatul Copiilor, Universitatea "Danubius", Editura Eikon, iar ca parteneri culturali, Teatrul Muzical "Nae Leonard", Teatrul Dramatic "Fani Tardini"; Teatrul de păpuși "Gulliver, Muzeul de Istorie Galați, Complexul Muzeal de Științe ale Naturii Răzvan Angheluță Galați, Uniunea Scriitorilor din Galați, Filiala de Sud-Est, Institutul Cultural Român, Filiala Moldova.

Ca parteneri Media au fost: Cotidianul Viața Liberă, Monitorul de Galați, Imparțial, Realitatea, Antares, revista Dunărea de Jos, Expres TV, TV Galați, RTV Galați-Brăila, VOX TV Galați-Brăila, Zile și nopți, Revista Dominus, revista Convorbiri Literare, revista Contemporanul. Printre sponsori amintim: Hotel Vega, Cozamin, Galtour Dunărea, Don-Star SRL Tipografie, Pancronex, Pibunni, Gestrom, Martens, Arcada Company, Damen și alții.

Câte 11 ore pe zi (10,00-21,00) standurile au fost deschise permanent, iar Festivalul s-a desfășurat sub acest îndemn: *"Să ne întoarcem la lectură. Citește și tu!"* O campanie fără precedent de promovare a lecturii, adresată tuturor categoriilor de cititori și tuturor vârstelor.

Alocuțiuni, prelegeri, conferințe, spectacole de divertisment, concerte, ateliere de lectură, studii, un atelier neconvențional de cultură generală condus de Leon Magdan, noi apariții, prezentări, lansări de cărți, oferte, recitaluri poetice, expoziții fotografice, prezențe românești peste hotare (Prix litteraires – antologie apărută la Beirut), spectacole de teatru de păpuși, Armonii dunărene, recitaluri de poezie și muzică folk, scriitori români din diaspora, muzică de promenadă, recital din lirica eminesciană – care nu putea lipsi, o evocare emoționantă Nina Cassian, în "Poeme de neuitat ale copilăriei" – inițiativa tinerei poete Denisa Lepădatu, *Autorii de crime-fiction față în față cu occidentul* – conferință ținută de Bogdan Hrib, directorul Editurii Tritonic, prezentarea noutăților din Colecția "Raftul Denisei", Editura Humanitas, invitată specială a acestei edituri Denisa Comănescu. Muzică, dans,

voie bună, scenete pentru copii ale basarabeanului Vitalie Filip, Editura Epigrapf Chișinău.

La final au fost acordate distincții și diplome: "Cupa Axis Libri" la șah copii, ediția a II-a, cu participarea Șah Club Galați. Acestea și multe altele au fost ofertele Festivalului Național al Cărții "Axis Libri".

Personal, m-am bucurat de lansarea a 7 cărți personale publicate recent la Editura InfoRapArt, dar am avut onoarea de a-i prezentza și pe unii autori, pe buzoianca Maria Mânzală, cu o carte originală pentru copii, "Bobită Cineastul", apărută chiar zilele acestea la Editura Rafet Râmnicu Sărat și adusă direct din tipografie la Festival și de prezentarea mai multor autori gălățeni pentru copii: Gh. Antohi, cunoscuta scriitoare Olimpia Sava care și-a lansat 6 cărți pentru copii cu acest prilej, tânăra traducătoare Nina Mihaela Sava, Denisa Lepădatu, dar și a cărții de *Recenzii* a Mihaelei Rotaru, apărută la Editura Olimpias.

Iubitorii literaturii pentru copii au fost prezenți și s-au bucurat de surprize și oferte de carte. Revisitele școlare au fost și ele prezentate cu succes de prof. Onorica Tofan și prof. Vasile Leonte, aceste reviste având un impact pozitiv asupra tinerelor condeie gălățene care s-au gândit la aceste formule de popularizare a talentelor.

Prezența autorilor din Basarabia a fost de mare impact emoțional în cadrul Târgului, prezenți de Cassian Maria Spiridon, Marius Chelaru și Nicoleta Onofrei.

Spiritul acestui Festival însă, a fost directorul general al Bibliotecii Județene "V.A.Urechia", prof. dr. Zăfir Ilie, prezent permanent în aceste zile, fie la prezidiu, fie în mijlocul manifestărilor. Alături de această personalitate gălățeană, Valentin Ajder - moderator și organizator al Târgului de Carte, un vechi împătimit al manifestărilor de anvergură culturală, prezent și el permanent alături de autori, editori sau directori de edituri.

Ieșirea cărții din Sanctuarul Bibliotecii în stradă, în locuri neconvenționale este o dovadă că ea trebuie să vină în întâmpinarea categoriilor de beneficiari, a eventualilor cumpărători, a iubitorilor cuvântului scris, difuzat, transmis prin orice mijloace.

Timpul depozitelor de carte, neatins de mâini și ochi de cititori, timpul rafturilor înțesate cu documente de referință nevizitate, a fost depășit. E vremea întâlnirilor esențiale între creatori-carte-cititori - și aceste întâlniri pot avea loc oriunde; chiar și pe un bulevard (Unter den Linden), în agora, în standuri strada, în gări, la metrou, în tramvai și în uitatele biblio-buze care efectuau servicii biblioteconomice complete de difuzare și împrumut în cartiere, în uzine, acolo unde există oameni.

S-a demonstrat că acest mod de conectare a cititorilor la viața culturală este foarte eficient. Dar când e vorba de edituri și vânzare de carte, e cu atât mai rentabil și benefic pentru ambele părți și pentru difuzor și pentru beneficiari.

Cinci zile providențiale. Timp hrănit și adăpat cu Lumină. Timp generator de Lumină. Lumină primită și transformată în lumină de sine. Fiecare om luminat, împărțitor la rândul lui de fascicule luminoase. Un transfer necesar. Un feed-back continuu. Empatii.

(continuare în pag. 81)

Oameni necunoscuți legați cu firul freatic al nevoii de cunoaștere a izvoarelor Luminii, revărsându-se peste fiecare într-alt fel, dar benefică pentru toți. Și noi, cronicari afectivi, consemnând cu emoție mirabilul schimb: primind și dăruind Lumină, în aceeași măsură, sau poate mai intensă, cine să stea să măsoare?

Lumina zămisliitoare de Duh, spre împărtășire.

Sintagma: *“Citește și dăruiește!”* – nicicând n-a devenit mai actuală. O invitație și o provocare. O reușită totală. O inițiativă care se vrea continuată, îmbunătățită și în anii următori pentru că ea contribuie la edificarea spirituală a omului.

Toate acestea vor fi teaurizate și păstrate în patrimoniul sufletesc al fiecăruia, ca dovezi, ca mărturii vii că am existat pe acest tărâm dunărean, în calea apelor fluviului, în orașul celor trei ape esențiale: Dunărea, Siretul și Prutul și ne-am ridicat pe încă o treaptă a desăvârșirii spirituale.

Pentru vremea când totul va deveni amintire, estompată de scurgerea zilelor, imaginile și înregistrările, fotografiile și afișele vor rămâne consemnate în Paginile Galațiului din Cartea de aur. Vii mai rămân doar luminile din ochii celor ce asistaseră, timp de cinci zile la Sărbătorile Cărții, luminile aprinse de alții, ori chiar izvorând din ei înșiși.

Și nu mai știi ce-s: luminile orașului în serile de vară timpurie, luminile din ochi, luminile din gând, sub forma unor cărți, ori luminile aprinse în suflete.

Dragostea pentru Cuvânt este mai grea decât cea dintre oameni și din aceea că acest cuvânt dăinuie, nu poate fi șters și e înscris în inimi drept cea mai înaltă treaptă a conștiinței umane.

Scriitori consacrați, nume notorii, debutanți, iubitori sau numai consumatori de cultură, lucrători în vastul câmp al literaturii, redactori, graficieni, tehnoredactori, cu toții și-au găsit teren prielnic de afirmare la acest Festival Național, nespus de generos, cu tot ce înseamnă noțiunea de Carte, indiferent de suport, dar, cu predilecție pe suport de hârtie. Nimeni nu a fost refuzat, nimeni îndepărtat. Și toate acestea sub semnul invitației la lectură, la cunoaștere, la edificare spirituală. Poate că nici nu ne dăm seama ce important este rolul nostru de participanți activi sau de actori-spectatori pe scena culturii actuale.

Toate palierele reprezentative și toate gusturile au fost atinse și împlinite pentru slujirea în chip fericit a Cuvântului scris, cel care aduce și face lumină în jur și în suflete. Într-adevăr istoria culturii naționale și a istoriei

culturii gălățene n-ar fi complete fără această suită de manifestări de spirit.

Efervescentă creatoare, emulație spirituală, comuniuni și conexiuni între oamenii creatori de cultură și consumatori ai actului cultural, într-o săptămână fastă, aflată sub auspiciile brandului cultural “Axis Libri”.

Revenind duminică, a doua zi după încheierea Festivalului, în același spațiu, am constatat că unele edituri nu-și încheiaseră socotelile și nu se îndurau să părăsească acest decor natural de sub teii de pe Calea Domnească, acea ușoară briză a Dunării în creștere vertiginosă a cotelor sale în aceste zile fecunde și mai zăboveau străjuind alea principală în căutarea eventualilor întârziati, doritori de noutăți editoriale și de spectacol.

În rest, pensionarii jucau iarăși table și șah la aceleași măsuțe pătrate din piatră, copiii alergau ca întotdeauna și se ascundeau după copaci, supravegheați de ochiul vigilent al bunicuțelor și mămicilor, tinerii citeau sustrași dar și absorbiți de muzica difuzată direct în urechi, prin minuscule aparate, totul părea la fel, chiar și teii, în înțelepciunea lor, salutau ușor din frunze și crengi, adunarea aceea de oameni nostalgici, ieșiți în parc înspre prânz, unii făcându-și siesta, alții făcându-și poftă de mâncare, mergând în pas de promenadă pe esplanada dintre blocurile turn, cele mai vechi din oraș, pe locul unde odinioară, localnicii veneau să târguiască ori să caște gura în Piața Veche, (așa cum magistral a descris-o un prozator gălățean – Ioan Gh. Tofan – în cartea cu același titlu) - reper, iată, încă o dată fundamental în viața trăitorilor acestui meleag dunărean, odinioară “cumplit oraș de negustori”, după cum s-a spus, iar în zilele noastre, și prin acest Festival Național, o metropolă a culturii românești și universale.

“La revedere!” pentru ediția a VI-a. Pe curând, la cea de a VII-a ediție, în 2015.

Felicitări tuturor organizatorilor, participanților și vizitatorilor la aceste prestigioase manifestări de spirit care fac cinste și onoare Galațiului și țării în-tregi.

Victor CILINCĂ

Concursul de Creație Literară "Scriitori de ieri, de azi și de mâine" la Galați

Important pentru viitorul literar al Galațiului, Concursul de creație literară „Scriitori de ieri, de azi și de mâine” a completat excelent Festivalul Național al Cărții „Axis Libri”. Copii și tineri (două categorii de vârstă: 8-14 ani - 26 de concurenți; 15-21 ani - 22 de concurenți) au scris poezie, eseu sau proză. Deși mai puțini concurenți decât anii trecuți, când concureau cam o sută de tineri, concursul a adus lucrări mai valoroase. Multe premii, acordate de juriul din care am făcut parte, alături de jurnalista și poeta Angela Ribinciuc, juriu condus de scriitorul Petre Rău, director al Revistei Boem@. Toți participanții au primit în dar câte o carte, iar premiile mari le-au adus volume de peste 100 lei fiecare. În plus, premianții vor fi publicați în reviste.

Marele Premiu - Denisa, 12 ani

Iată mai întâi premiile pentru mezini. „Mă bucură enorm!”, a declarat, primind Marele Premiu, Denisa Lepădatu, elevă de 12 ani, la Școala nr. 11. Copil cu rezultate excelente și la învățătură, a avut și un recital poetic în festival.

Marele premiu – Denisa Lepădatu, 12 ani

Premiul pentru originalitate l-au primit Daniela Petrea, Școala nr. 22, și Radu Alexandru Bălan, C.N. "Vasile Alecsandri" - câștigător și la ediții anterioare. Premii pentru stil: Alexandra Jugănar și Ioana Staicu, amândouă de la "Alecsandri". Premiul Revistei Boem@: Vlad-Ștefan Năstase, Școala Gimnazială "Grigore Moisil". Premiul Revistei „Axis Libri”: Ion Bianca Sthephanie, "Alecsandri" (nelipsită la cluburile bibliotecii, ea a editat chiar o revistă), precum și Theodora Carmen Vasilică, Școala Gimnazială "Sf. Împărați". Pentru Eseu: Raluca-Ioana Vidrașc, „Alecsandri”.

"Căpitani" (ai literelor) la 15-21 ani

Pentru adolescenți și tineri, Premiul "V.A. Urechia" a ajuns la Loredana Cărare, Liceul Economic "V. Madgearu". Premiul pentru originalitate: Laurențiu Daniel Ginghină, Universitatea „Dunărea de Jos”, Facultatea de Litere și Anton Mardare (pseudonimul lui Petru-Eugen Mardare), de la Universitatea „Dunărea de Jos”, Facultatea de Științe Juridice, Sociale și Politice. Premii pentru stil: Cătălina Coman, "Alecsandri" și Alexandra Penu, C.N. "Al. I. Cuza". Premiul Revistei Boem@: Cristina Pavel, C.N. "Costache

Boem@ 4-5-6 / 2014

Foto cu premianții concursului

Negri". Premiul Revistei „Axis Libri”: Andreea Violeta Bobe, Universitatea „Dunărea de Jos”, Facultatea de Știință și Ingineria Alimentelor, membră a Cenaclului „Noduri și Semne”, și Andreea Nicoleta Jalbă, "Alecsandri". Eseu: Simona-Elena Monea, „Alecsandri”.

Lansare de carte

Denisa Lepădatu – Simfonia cuvintelor inocente

-Imagini-

Radu Liviu Dan

Când dragostea nu e de ajuns

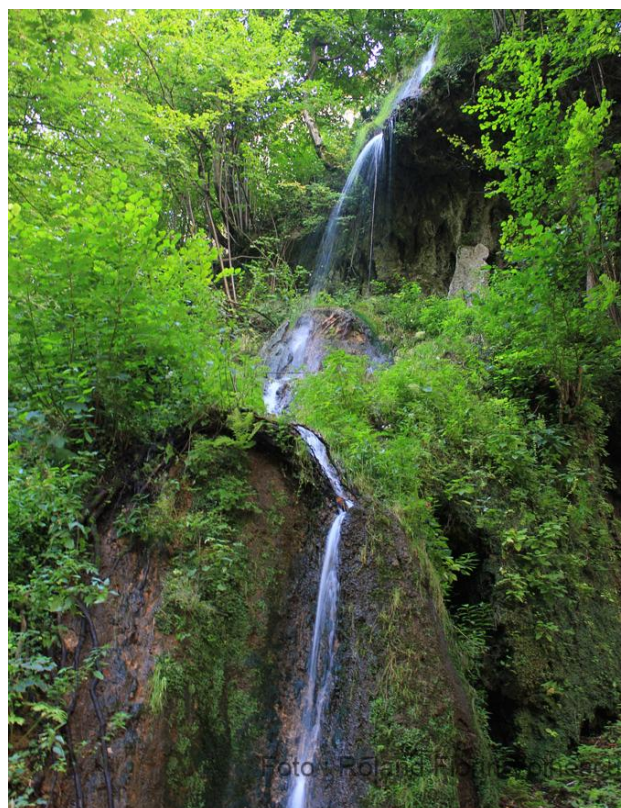
Când dragostea nu e de ajuns
ne îmbolnăvim de ziduri însingurate
când dragostea e împărtășită
doar de la distanță
ne îmbolnăvim de pădăii
de vânturi spulberate
nechemate de mori
când dragostea nu e de ajuns
corăbiile pleacă cel mai departe
aidoma gândurilor sinucigașe
parcă toți peștii
s-ar întoarce să-și afle odihna
în marea Sargaselor
chemările noastre presărate
cu lacrimile macilor
vor fi imense câmpuri ruse
cuprinse de dor
melci împotmoliți în nisipul
răsturnat de valuri
auzindu-și chemarea
fără aripi
ei au doar ecou
nu și zbor
se simte aproape
glasul inimii lor

Caolin

nu au existat poeți, doar poezie
cum nu a existat lut, doar ulcele
cu chipuri umane
nu au existat litere
doar pești
reptile
păsări și animale
purtate de amulete în marea de timp
nu au existat mamuți
decât pe Lună
înaintea marelui rift
în aripile norocoaselor berze
brodate pe un rotund goblen caolin
nu au existat sentimente umane
ci doar cascade
eliberate de canioane
dintr-un ochi de suflet despărțit
de al doilea ochi
de inimă
printr-un deșert selenar
doar vinul e vânat
în oaze cleopatrice tuaregi dansând
dezbrăcați de orice costum planetar

dragostea albă

dragostea albă
crește case la Santorini
pe lave stinse de munte
cafeaua longevității
ademeneste cel mai frumos răsărit
pe terase cu aer de mare
chemarea ta are ochii verzi
cu tot alaiul primăverii
brațele tale albastre au
întinderea cerului
prin care sufletul
capătă incomensurabile aripi
iubirea mea e străvezie
îmi vezi inima
și tot cerul respirației mele
îmi simți dorul
cum palpită în toate venele
mi le poți măsura
dacă le amprentezi
cu eșarfa ta
o corabie minoică
așteaptă în port
vreau să rămân alături de tine
până la următoarea erupție
și apoi să coborâm pe pământ
aici pe stânci
să construim o casă albă

Ioan VASIU

Tudor Opriș - „LAUS AMORIS” (Sonete fără timp)

Tehnica sonetului nu este deloc ușoară și tocmai de aceea puțini dintre iscusiții poeți ai literaturii noastre s-au încumetat să abordeze acest gen literar.

Dând dovadă de o bună cunoaștere și stăpânire a limbii române, dar și de o ușurință a versificației, octogenarul profesor Tudor Opriș a publicat, în anul 2013, volumul intitulat LAUS AMORIS (Sonete fără timp), care înmănunchează 35 de sonete de dragoste.

Așa cum singur recunoaște, în scurta dedicație caligrafiată pe exemplarul pe care mi l-a dăruit recent, acest volum se vrea a fi „o baie de Eros, la 86 de ani”, care „întinerește și purifică”. Nimic mai frumos, mai sincer și mai adevărat decât această mărturie a unui permanent îndrăgostit.

Sonetele scrise de Tudor Opriș, cu mult patos, se remarcă prin muzicalitatea ce le dă un farmec aparte, prin densitatea mesajului transmis, prin limpezimea și acuratețea care dau o strălucire aparte versurilor sale: „Din miile de Eve de pe glob / Pe tine te-am ales. Și de ce oare / Am acceptat destinul să-ți fiu orb, / Să-ți fac viața cânt și sărbătoare?” (Predestinare, p.7) sau: „De când mi-ai apărut întâmplător / N-am ostenit cântându-te într-una / Din răsărit până apune luna / Și din Gerar în luna lui Cuptor” (De când mi-ai apărut, p.12).

Pasionat al metaforei menite să impresioneze, poetul Tudor Opriș ne demonstrează încă o dată că doar talentul înnăscut poate construi tablouri mirifice, croite pe suportul unei iubiri adevărate și trainice: „Ești marea mea de fiecare zi, / Vast peisaj ce mi se-ntinde-n față, / Oglindă fremătândă de viață / Ce nu o văd și n-o pot auzi // În gând îți simt doar mantia de ceață / Și murmurul din orele târzii / Când algele și peștii străvezii / Prin vise mi se-ncurcă și răsfăț” (Pururea scafandru, p.15).

O prospețime a imagisticii cum rar am întâlnit la poeții noștri contemporani, o candoare ce captivează atenția cititorului, o fluiditate a discursului liric, dar mai

TUDOR OPRIS

LAUS AMORIS

București, 2013

ales o limpezime mereu proaspătă a poeziilor sale, sunt doar câteva dintre caracteristicile care dau un farmec aparte acestui volum de sonete pe care neobositul și mereu tânărul Tudor Opriș ni-l dăruiește din prea-plinul sufletului său, nevindecăt de iubire.

Șlefuite până aproape de perfecțiune versurile înmănuncheate în acest volum ne dezvăluie un poet remarcabil, ingenios, sensibil și proaspăt. Domnia sa are harul și darul de a ne însenina gândurile și de a ne alunga orice umbră de tristețe. Poeziile sale sunt asemenea unui vânt cald și blând de primăvară, ce adie prin livezile înflorite ale amintirilor: „Orice gând ce-mi naște auroră / Te însoțește ca o plantă rară / Trezind în tine-un dor de primăvară / Și-un dionisiac rotit de horă, // În tine mă strămut clipă de clipă / Cu unghii, cu dureri și cu aripă / Și fac din tine parte ca un făt...”.

Stihurile lui Tudor Opriș ne cuceresc prin frumusețea și muzicalitatea lor, prin eleganța și spontaneitatea lor. Poet adevărat, înzestrat cu un talent ieșit din comun, autorul acestor sonete nu a căzut în capcana modei așa zise „antilirice” care bântuie prin literatura zilelor noastre, rămânând fidel versului clasic, tradițional, cu ritm și rimă.

Sentimental și melancolic, visător și mereu optimist, Tudor Opriș scrie o poezie care merită să fie recitată cu voce tare și nu doar lecturată în gând, la ceas de seară. Versurile sale poartă un strai de noblete care le asigură o particularitate aparte.

Ani la rând, în tinerețe, profesorul Tudor Opriș s-a dedicat descoperirii tinerelor talente literare, putându-se lăuda astăzi că zeci de scriitori, apreciați și de valoare incontestabilă, au debutat sub „bagheta” lui magică. Suntem siguri că mulțimii de cărți, tipărite în decursul anilor, se vor alătura alte și alte volume așteptate cu interes de publicul iubitor de poezie.

Iuliu-Marius MORARIU

Aripi de pământ înveșmântate în mantia celestă a gândului¹

Titlul ultimei apariții editoriale a poetului gorjean Viorel Surdoiu, cunoscut peisajului zonal și celui național atât prin talentul său poetic, cât și prin abilitățile sale artistice, induce cititorului senzația că poemele cuprinse în paginile ei ar abunda în piese simboliste cu accent bacovian. O lectură atentă a operei va vădi însă contrariul, căci, chiar dacă, prin prisma unor principii estetice, unele dintre ele ar putea fi subsumate acestui curent, în ceea ce privește mesajul, ele emană un optimism molipsitor, străin cu totul acelui „mal du siècle” ce caracterizează plumbuita poezie a autorului mai sus pomenit.

Aripile lui Viorel Surdoiu nu sunt așadar de plumb, ci de pământ, metafora titlului circumscriind o multitudine de sensuri ce s-ar preta cu certitudine unei ample interpretări. Ele vădesc abundența vieții, care răsare din plămada lutului athanatic, dar și evoluția treptată, caracterizată adesea printr-o moarte mai mult sau mai puțin dură, asemenea plantelor ce germinează din seva lui.

Pe întreg parcursul celor 90 de poeme, autorul se vedește un mănuiitor abil al condeiului, care, *muiat în sângele gândului*, prinde viață în mâinile lui, dând naștere unor adevărate capodopere. Abundând în metafore și mustind a figuri de stil, ce transmit mesaje de mare profunzime și transpun lectorul în stări din cele mai variate, poeziile sale sunt concepute în maniera poetică contemporană, în care ingambamentul reprezintă o tehnică cotidiană.

Ce-i drept, fie din dorința de a le conferi muzicalitate, fie dintr-o meteahnă mai veche, de care încă nu s-a dezbărat întru totul, unele bucăți poetice sunt șlefuite și prelucrate în așa fel încât, rostite, să aducă cu ele izul arhaicelor opuri în potriviri rimate. Un astfel de exemplu este poezia *Suflet verde*:

*Mi-am deschis dintr-o privire
calea către nesfârșit
îmi priveam ochiul
privit
dincolo de labirint
Și ședeam ce nu se vede
recitând încet din Vede
atmanul de suflet verde
irisul curbat în sine
înfrunzindu-se de tine
înspre zorile senine (p. 23).*

Și în structura lor însă, se vede atenta grijă a poetului în prezentarea concisă și cu acuratețe a mesajului, și dorința lui de a oferi o compoziție lirică ireproșabilă din punct de vedere stilistic, cu o tentă ludică ce le face mai accesibile și mai ușor de lecturat.

Din punct de vedere structural și tematic, varietatea reprezintă un element nelipsit și din acest sector, volumul reunind pasteluri (*Amurg* – p. 80, *Ningere* – p. 81, *Februarie* – p. 16), monologuri (*La marginea lumii din mine* – p. 8, *Către urma ta* – p. 27), dialoguri (reale sau imaginare – ex. *Charon*, p. 25), poeme epice (*Pelerinul* pp. 122-130), poeme cosmogonice (*Facerea*, p. 63), dar

și alte specii, toate abundând în figuri de stil, prin intermediul cărora autorul reușește să transpună lectorul într-un univers imagistic complex, cu o compoziție de-a dreptul sinestezică.

Eul liric nu se sfiește să își exprime sentimentele, ce sunt transpuse aici în slove care variază de la dragostea pentru persoana iubită (*Andada*, p. 24; *Către urma ta*, p. 27), la cea pentru frumusețea naturii sau frumosul ca noțiune abstractă (*Grădina sentimentală*, pp. 30-31; *Frig*, p. 33), la tresăltări lăuntrice ce duc în sfera spiritualității². Toate acestea contribuie la valoarea volumului, care este asemenea unui festin care abundă din belșug în bucate bine alese și plăcut aranjate pe masa invitaților.

Un mare atu al lucrării îl reprezintă și ilustrația cărții, semnată tot de către poet, care, din dorința de a-i transpune pe *devoratorii* literaturii sale într-o atmosferă cât mai realistă ce să le angajeze în procesul lecturii, alături de facultățile înalte ale sufletului, și simțul vizual, își însoțește opera cu o adevărată expoziție de desene, îngemănate tematic cu poemele ale căror slove încrestează paloarea foii acesteia.

În aceste condiții, Arghezi, a cărui înrăurire transpare ici și colo în volum, poate fi mândru de urmași precum poetul de față, iar Brâncuși, sculptorul prin excelență, de un dăltuitor în cristalinul cerebral al imaginației atât de înzestrat și de meticulos. Noi, ca spectatori însetați de frumos ai unei astfel de manifestări culturale, nu putem decât să ne bucurăm de frumusețea ei, să dorim până inspirată în continuarea poetului gorjean, și să semnalăm și altor iubitori de slovă o astfel de apariție editorială, sublimă și necesară totodată.

¹ Pornind de la recentul volum de poezii al gorjeanului Viorel Surdoiu, *Aripi de pământ*, Editura Pim, Iași, 2013, 134 p.

² Remarcabile sunt aici o serie de poezii precum cea intitulată *Suflete!* (p. 107), *O erezie* (pp. 78-80), sau *Mântuire* (p. 59). În cea din urmă, autorul propune o abordare aparte, de mare finețe și rafinament, demnă de un om cu un mare simț al profunzimii, care reușește să exprime cu atâta brevilocvență lucruri mari în cuvinte obișnuite.

Luiza NERUȚ

Ad multos annos!

Când îngerul de vremuri o floare-ți mai desface
Pe-obrazul de mătase, în clipe împlinite,
Să ducă mai departe un imn ce astăzi tace,
Când fruntea ți-o-ncunună cu slove moștenite,
Adulmecându-ți tainic coroanele de foc,
Îți recompun speranța cărărilor străine,
Căci vremea care vine adăpostește-un loc
Acelui ce a fost și-a renăscut prin tine.
Vin fluturii bezmetici, se-apeacă-n vechi tipare
Și scot orânduirea firescului promis,
Coboară-un zvon sfielnic. Auzi? E vechiul vis
Crescând în tine, molcom, ca-n ramură ninsoare,
Din aerul albastru. Și calea ți-a deschis.
Pășirea tremurată, dar plină, ți-o pornește
Spre tot ce-a fi de-acuma și-acum se adâncește –
Rămâi etern prin file, iar eu... într-un cuprins.

Amprentă

Nu știi nici azi de ce cuvântul tău
m-apropie mai mult de romanța pământului ud
Nu știi nici când brațele tale m-au arătat luminii.
Știu doar că nu mi-a fost de-ajuns
să mă pot defini prin atâtea frunze galbene
până nu m-ai înălțat pe umerii tăi
să văd că și îngerii palizi strălucesc
apoi
odihnindu-mi insomnia în palmele tale
să învăț cum se frământă icoane mărunte
din lut.
De-abia atunci ploi dezlegate în suflet
umpleau golul măsurat de timp
Încet încet din gândurile stinse creșteau
punți.

Dormi, iubite!

De ce tresari când zorii bat la geam?
Nu-s lângă tine-n clipele-astea sfinte?
Chiar dacă ieri prin vise îți veneam,
Azi sunt aici... azi, clipa nu te minte!

De ce în somn suspinele-ți vorbesc
Și fruntea ta frumoasă ți-o încruntă?
N-am să le las! Și c-un sărut topesc
Neliniștea ce somnul ți-l frământă!

Obrajii tăi în palme îi cuprind -
Prin mângâieri s-aduc somnului tihnă;
Dar iarăși pleoape-n tresăriri surprind...
Hai, dormi iubite, sânu-mi ți-e odihnă!

Ce drag îmi ești! tu dormi, eu te privesc
Așa cum luna oglindește ape,
De chipul tău senin, ochii-mi lucesc,
Și-s împlinită că îmi ești aproape.

Cât m-aș lupta să-ți fur iar un sărut...
De te-aș trezi...ah! chiar nu mi-aș ierta-o!
Privind cum dormi, un înger mi-ai părut...
Dar las', ispita, mâine voi certa-o!

Lăsând în urmă storul și-o noapte înainte

Când foaia-i răstignită de alba agonie,
Pătrunde-n necuvinte un murmur și învață
Tăcerea-n două note: un zbucium de hârtie,
Și-o simfonie-a firii. Și slova se înalță.

Dar tot n-o pot întoarce. În tuș ea nu respiră;
Ea-și umple zborul simplu cu golul ei cuminte.
Așa și noi ne umplem - c-o margine de liră
Lăsând în urmă storul, și-o noapte înainte...

În mine-adun crâmpie; revin, apoi se duc
Spre chinul călimării ce încă e momeală
Acele slove mute. Mai ard, iar tu, năuc,
Mi-afunzi răvașu-n mână, și-adormi la mine-n poală.

Nocturnă

În pânza tremurândă a lacului sihastru
Se oglindește luna cu ochii-diamant;
Ferigile-amețite de aerul albastru,
Tot răspândesc miresme, cu-n foșnet delirant;

Poteci însingurate doinesc pădurea verde -
Ce vise 'nalță-n beznă pe-un lujer prins de stele;
Ți-aud pășirea-nceată, descultă... tot se pierde -
Spre cetine-obosite, prin move imortele;

Lințoliu de-aer mistic de umeri mă cuprinde...
Mă-nalță ca pe-o zeie spre-altare cu rășină,
Văd pașii rătăciți pe creste tremurânde,
Dar nu vei ști nicicând c-o umbră ți se-nchină!

Lângă tine

Mă cheamă somnu-adânc, parcă-i cerșit
Când genele-ostenite-atârnă greu;
De lungul drum mi-e trupul obosit
Dar lângă tine-am liniște mereu!

La pieptul tău, ușor mă cuibăresc...
Mâinile tale, părul mi-l dezmiardă.
Aș vrea ca timpu-n loc să îl opresc
Ca brațul tău să-mi fie veșnic gardă

Neliniștea mi-o curmi cu-atingeri moi
Când degete răsfire pe fruntea mea
Iar pleoapele-mi închizi pe rând, apoi
Pe-obraji îmi lași sărut de catifea.

Zbor umbre și lumini printre clipiri...
De drag cum mă privești – n-aș mai dormi,
Și de foșnirea mea să nu te miri
Când somnu`-alung și gura-ți voi sorbi!

Petru HAMAT

Melanj discursiv – scenă și înscenare în proza Vioricăi Hagianu

Cartea Vioricăi Hagianu, *Vocea fetei de piatră*, publicată la Editura Rovimed Publishers, Bacău, 2013, concentrează un discurs estetic al plurivalențelor identitare, o definiție a prezumției, melanjate între scenă și înscenare, în fapt, se produce un efect al unei *mise en abîme*, al acelei fecundități, transparente în imagine și imaginar, cu proiecție în realitatea obsesivă. Proză a iluziilor transcendente, *Vocea fetei de piatră* se devine într-un întreg al stării de rostuire a unor ipostaze, ce se nuntesc în acel gol al materiei/al materialității, care se denunță în agora transludicului, în acel immanent/inflexibil joc al scenariului, pentru că modelarea/modelul prozastică/prozastic ține de o refulare aproape ingenuă a trăirii. Ființa estetică a Vioricăi Hagianu este receptare a sensibilității și a prefacerii unei tensiuni prin intuiție, prin acea inginerie a metempsihozei unui artistic ce se caută și se regăsește în spațiul ermetic.

Este spațiul ce se purifică, prin ascensiunea în *doxa* experimentului de laborator, în exercițiul de respirație al relaxării, prin căderea în *noumenul* unei teatralități, într-un melanj al redefinirii propriei aspirații.

Vocea vindecătoare este vocea scenei și a înscenării, este acea situație a complexului unei euforii, *stâmpărate* prin *lăuntricizare*, este *ego-ul* ce se eliberează prin apropierea de mereu aceeași tensiune discursivă, de ficționalitatea teatralizată, pentru că efectul diluării estetice nu ține, neapărat, de atitudine, ci se propune și se problematizează prin accepțiunea verbului plurivalent al vindecării, un crochiu al redimensionării ființei tragice, al acelei scindări în bucăți de cretă a umanului: „Vocea mea oricât de vindecătoare ar fi, nu poate să «repare» organele lezate, rupte... Când moartea se instalează brusc, este o luptă dură contra cronometru, este o luptă cu timpul. Cel puțin până acum nu am experimentat «învierea», mai trebui lucrat în acest sens. Cred că timpul de expunere este esențial pentru vindecare, cu cât vocea mea este ascultată mai mult timp, cu cât efectele benefice sunt mai numeroase.” În fapt, este aici o distorsionare a funcției limbajului, proiectat în structurile de adâncime ale percepției, ale unui *cognitivism* al prezumției și al comprehensiunii actului vindecării, pentru că rolul scenic al înscenării ține de o repunere în drepturi a matricei discursive, fie a expunerii, ce ține de ireversibilitatea timpului, ca act al inducției teatrale, fie de actualitatea experimentării auditive, ca afect/efect al predispoziției auctoriale.

„Fata de piatră”, Andrada, replică feminină a tatălui său Nick, devine *centrum mundi* al melanjului discursiv, aceasta este figura centrală a punerii/aplicării estetice în *himerismul* ce se actualizează, de fiecare dată, prin imaginar. Reflexele spațiale și temporale sunt plasate în golul existențial, ceea ce rămâne să vizioneze și să transceadă aspectul real al iluziei este, tocmai, funcția comunicării, lipsa dinamismului concentrează, astfel, un topic al perspectivei, închise într-un cerc al figuralului, al acelor figuri inflexibile, ce se lipsesc de viziune scenică. Vocea este elementul auditoriului, este acel flux al necenzurii, al jocului cu realitățile concentrice și logosuite, pentru că materia experimentală aduce un fior al tragicului, ce se va resemna prin tanatic. Neputința trăirii și învierii vor

fi relaționate cu comprehensiunea situației complexe, în care ființa feminină intră fără a avea posibilitatea de ieșire, este un punct comun al fiecărei reîntoarceri la timpul etern, acel mereu prezent al soluției viitoare: „- O bătălie cu materia, cu timpul, murmură gânditor Nick, care era medic neurolog. În 90% din cazuri este necesară doar vocea ta, asta este o certitudine, este suficient să le vorbești sau să le cânti și bolnavii, cu cele mai diferite și stranii boli se vindecă, procesul este ireversibil, un succes total. Dacă erai bărbat, te declarauăștia Mesia. Masele de oameni și iluștrii cercetători, au unele rețineri pentru că ești femeie. Așadar, nu poți fi proclamată Mesia, ai scăpat de asta, cel mult vreo zeităate acolo, sau vreo sfântă ceva, titlurile astea ai putea să le obții, glumește el.”

Produsul estetic al prozei Vioricăi Hagianu rezumă nu doar iluzia decelării trăirii unui sentiment al tragismului ființei, ce pare a se (în)ființa în straturile auctoriale ale ficțiunii, ci este subsumată unui paradox al funcției catalitice a existenței însăși magma unei fluidități a condiției umane. Se dezvoltă o stare tensională, ce se recuperează prin „reactanții și produșii de reacție” ai înscenării, ai acelei probabilități de reactualizare a pasiunilor prin rememorare, prin acea intenție absconsă de a sonda spiritualitatea imaginației pentru a ajunge la esență, la acea vibrație, a gândirii și certitudinii împlinirii, prin filtrul logic și analitic: „- Noroc că nu sunt bărbat, așa am scăpat de o asemenea onoare, spuse fata, sunt doar «fata de piatră» și vocea ei vindecătoare. Oricum, muzica poate ocoli filtrele logice și analitice ale gândirii pentru a stabili un contact direct cu sentimentele

(continuare în pag. 88)

și cu pasiunile profunde din adâncul memoriei și imaginației umane, poate ajunge la esență, de aici vine și vindecarea. Vocea mea nu este decât un catalizator al unui proces care se desfășoară doar în prezența ei, a vibrației respective. Reactanții și produșii de reacție sunt acolo, sunt în omul bolnav, ei există, lipsește doar catalizatorul pentru ca reacția de vindecare să aibă loc, iar vocea mea este catalizatorul.” Melanjul scenă-înscenare se manifestă nu în condiția unei probabile și inflexibile proiecții existențiale în afara timpului și spațiului, ci, mai curând, în funcția mesianică, percepută prin tranzistorii unei fecunde descifrări de sensuri și gesturi, de atitudini care se transformă în franjurări rememorative, în indici ai unei remodelări, pentru că vocea Andradei nu se multiplică în conjuncții ale estetizării fiecărui demers de vindecare a maladivului joc cu iluziile umane, cu fragmentările. Vocea „fetei de piatră” este liant al producerii așteptării unei noi facțiuni în condiția tragică a umanului, pentru că numai prin recuperarea dozei de organicitate se poate realiza fatalitatea, sfârșitul unei predispoziții scenice, întregul discurs este o proză afină cu interpretarea acelei sensibilități picturale, a acelei argumentări ce tinde să se decupeze prin trăiri estetice, prin ființa ce se reîntoarce la fragilitate, la intuiție și sentiment, elemente ce vor condiționa extincția.

Scena și înscenarea sunt, la Viorica Hagianu, modele ale reprezentării, ale imaginarului ce se conturează în ceea ce bătrânul Costa identifică drept „o rațiune liniștită”, este, de fapt, o transcendere spre o altă condiție, nu himerică, nu iluzorie, ci este o croșetare *in absentia* a artei ficționalizate, a comprehensiunii unor logici ce se subsumează melanjului ad-hoc dintre „tristia sensibilă” și matricea guvernată de proiectul fetei fără trăiri, de apropieri ori depărtări de uman, de acel tragic al situaționalului: „Darul tămăduirii pe care îl ai, îl păstrezi doar cu sacrificiul de sine, puior, chiar tu ești zertfa, spuse el nervos și trist. Ești <fata de piatră> și ai darul vindecării cu vocea ta, doar dacă poate să schimbe situația și atunci, în momentul în care piatra se va sparge, vei avea sentimente, dar vei pierde darul.” Discursul prozastic se modelează în jurul comuniunii dintre *alter* și eu, este o comunicare pe calea undelor, ce se rostuesc prin accesul la matricea materială, la actul sublim, nu al pierderii vocii, ci la acela al identității, al individualității, anume, se realizează o reducere la fragilitatea ființei umane, la acel abscons al neprevăzutului. „Fata de piatră” și vocea ei nu sunt decât actanți ai unei deziluzionări ce se consumă în substanța vie a „mișcării haotice”, a destinului ce se refuză prin ruptura de firul Ariadnei, devenind singular, potrivit sciziunii în alteritate: „Noi nu puteam anticipa toate consecințele intervențiilor genetice, prea multe variabile, nu se poate fără zertfă... Prima dată când vei simți ceva, orice, vei pierde toate particularitățile care fac vocea ta specială, vindecătoare. Nu am descoperit mecanismele chimice, energetice la nivel celular, de acolo pleacă totul, sunt limitat și mă enervează asta, dar lucrez...” A simți este actul sublim al abisității, în care Andrada va cădea datorită motivației de ascensiune și de intuiție ale altui model, este acea lipsă de justificare a rolului estetic și artistic ce nu se supune mutației existențiale, pentru că sentimentul este covârșitor prin însăși trăirea acestuia în paradigma umană, în variabila darului tămăduitor din vocea Andradei, „imaterială asemenea spiritului”.

Funcția eterogenă a spiritului Andradei desemnează o stare internă de restrângere la un act al intangibilului, pentru că ființa de piatră nu se ghidează după o ordine prestabilită, ci se proiectează într-o ordine figurală, paradigmatică, o neînțelegere a propriei situații/a materialității ce guvernează universul și artificii estetice al înscenării. Globul de cristal ce părea a proteja fata fără sentimente era încă sub incidența altei reprezentări, aceea în care nu se cunosc coordonatele existențiale, nici stereotipii, este acea structură ce nu se explică prin efemer, ci prin vindecare fizică și psihică. Fără depresii, tristeți ori frustrări, „fata cu vocea de piatră” părea predestinată unui viitor al probabilității, al unei subtile nuanțe, ce se încadrează într-un topos al mijlocirii imaginare, prin „trezirea spre neființă”, așadar, jocurile acestea rămăneau în orizontul „undelor sonore binefăcătoare”, tocmai pentru a creiona un scenariu, în care timpul „curgea egal, treceau anii, fără nici o variație”, totul într-un registru al discreției, ce intuiește materia organică a reprezentării, viața și perpetuarea regiei înscenate, teatrul cotidian al vîfului și derulării evenimentelor: „Andrada și-a continuat viața în aceleași coordonate și după moartea tatălui ei, fără să schimbe nimic. Studia tot timpul. A preluat toată aparatura din laboratorul lui Costa, bătrânul i-o lăsase moștenire, împreună cu toate bunurile lui. Trăia singură, se întâlnea cu oamenii pentru a-i vindeca. Straniu, părea protejată de un glob de cristal. Era intangibilă fizic, dar și mental. Ea singură pe scenă le cânta sau le vorbea oamenilor, iar ei erau disperați să se vindece. Paradoxal, undele sonore binefăcătoare emise de Andrada, prin vocea ei atât de caldă și electrizantă, proveneau din <fata de piatră> fără sentimente, fără emoții”.

Scriitoarea Viorica Hagianu

Scenariul lumilor fictive sfârșește în tragismul situațional al experimentului „fetei cu vocea de piatră”, astfel, momentul, prin care se marchează primele trăiri, primele sentimente ale Andradei, înseamnă ruptura, definitivă, de insensibil și pătrunderea în percepție și reprezentare, în sentimentul ce pare a cuprinde ființa de până atunci intangibilă, nereflexivă. Atacul asupra Andradei, soldat cu rănirea gravă a lui Marck, „umbra ei”, face din imagistica finală a prozei Vioricăi Hagianu un

(continuare în pag. 96)

Petre RĂU

Locuința dinlăuntrul poeziei

[**Mihaela Gudană – Locuiesc în tine**, Editura "Armonii culturale", Adjud, 2014]

Bazându-mă pe faptul că volumul Mihaelei Gudană intitulat "Locuiesc în tine" este girat de cunoscutul poet și prieten Dionisie Duma, am pornit pe drumul cunoașterii acestei cărți cu o încredere care nu mi-a fost dezamăgită.

Volumul a fost scos în anul 2014 la editura "Armonii culturale" din Adjud, sub îngrijirea și prefațarea d-lui Gheorghe A. Stroia. Este un debut editorial al autoarei, în materie de poezie, dânsa am aflat că mai deține o carte, de fapt o monografie a comunei Ghidigeni, spațiu în care locuiește de mulți ani și unde și-a desfășurat o lungă carieră de bibliotecară.

Știindu-se bine că lectura este un important promotor și imbold al vieții de scriitor, pesemne că viața trăită în bibliotecă i-a fost de bun augur autoarei.

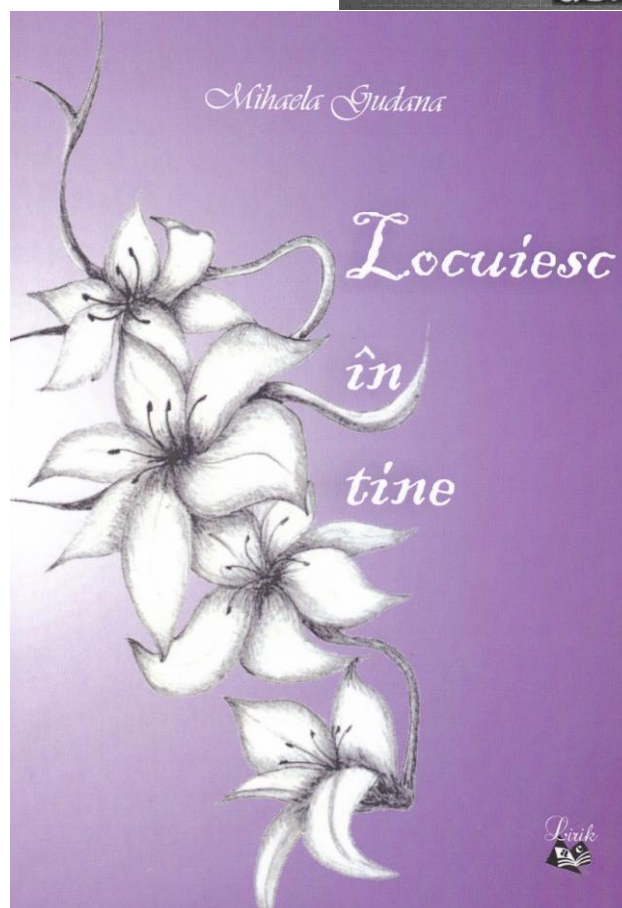
N-am cunoscut-o pe Mihaela Gudană înainte decât din scurtele publicări ale creației sale pe care le-am întâlnit pe unele site-uri literare ("Negru pe Alb", "Noduri și Semne" ș.a.), în unele antologii colective și chiar în revista literară Boema (nr. 58, dec. 2013).

Cartea sa de poezie poartă un titlu frumos, unul de inspirație biblică, dar și unul incitant totodată, precum e însuși poemul care-i conferă și titlul, ca și altele, deci, intențională sau nu, cu o ușoară tentă "comercială".

De-a lungul lecturii aveam să observ că aranjarea/distribuția poemelor în volum este un pic deficitară, întrucât multe poeme minunate, în special cele fără conștrângeri prozodice, le-am întâlnit în partea a doua a cărții.

Prefața cărții nu prea vorbește despre autoare și nici despre carte, ci mai degrabă este o largă pledoarie interesantă despre creație în general și poezie în particular, cu referințe și note lungi de subsol, așa încât prea multe lucruri noi n-am aflat după această tentativă a mea de a cunoaște mai bine protagonista.

Pe coperta a 4-a, însă, beneficiem de un cuvânt al poetului Dionisie Duma, scurt și la obiect, care m-a dumirit în multe privințe și mi-a deschis apetitul pentru lectura cărții cu pricina. Iată cuvintele lămuritoare din această sinteză, care aproape că ne edifică încă din start: "În peisajul liric feminin gălățean, își face acum apariția un nume nou: Mihaela Gudană care ne propune o carte de poeme îndelung elaborată, într-un mediu ambient al meditațiilor și visărilor, neoromantice, într-o Împărăție a cuvintelor adunate în mii de volume, întrucât domnia sa este bibliotecar în comuna Ghidigeni, județul Galați. Neîncorsetată de efluvii sofisticate postmoderniste, avându-l ca reper pe Horațiu din 'carpe diem', Mihaela Gudană scrie o poezie circumstanțială în care domină răscolitoare întrebări și răspunsuri, pornite dintr-o excesivă sensibilitate interioară și ca argument pentru a susține ideea citez un poem concludent în acest sens: 'Eu stau în nord, tu stai în sud / Cuvintele nu ne exclud / Din liniște facem vacarm / Și ne-aruncăm priviri cu șarm. // Eu scriu mereu, tu scrii când poți / Trimitem vorbele pe roți / Dar ne gândim mereu la noi / Să construim povești în ploi. // Eu stau în nord, dar nu e frig / Și doar prin semne știu să strig / Tu stai în sud plin de tăceri / Adulmecând alte plăceri. // Dar sudul vrea să vină-n nord / Ca să dezlege-un mare nod. / Când nordul

are întrebări / Sudu-i răspunde peste zări. // Când vor găsi un liber ceas / Vor face împreună glas / Și două puncte azi străine / Vor construi povești de bine. // Ne-adună timpul iar în poale / Noi, două puncte cardinale.' (Nord și Sud). ...O poezie diafană, limpede, pură și sinceră, cu miresme din alte primăveri á la Magda Isanos, în care iubirea deține un loc primordial postat într-o pârgie solidă și abil fixată, scrie această tânără din arealul Țării de Jos a Moldovei".

Într-adevăr, tema majoră a volumului este poezia de dragoste. Majoritatea versurilor sunt scrise în prozodie clasică, bine articulată, dar sunt presărate pe ici-colo și poeme cu vers liber, la fel de consistente și atrăgătoare.

Întâlnim de-a lungul cărții versuri meritorii, chiar dacă unele dintre ele poartă o mireasmă (re)cunoscută, consacrată, precum versurile acestea cu iz minulescian: "În orașu-n care ploaia vine îmbrăcată-n nori, / Cu umbrelele deasupra ne privim întrebați: / Cine a vărsat culoarea macilor cei disperați / Când strigau din toată floarea, de iubire dezbrăcați?" (Orașul care). Desigur, sintagma minulesciană "În orașu-n care..." este aici, pentru autoare, un leitmotiv de la care își construiește structura ideatică a poemului. Prin această caracteristică, creația Mihaelei Gudană se apropie într-un anumit fel și de reprezentările postmoderne, care acceptă, pastia, ludicul și preluările de textualitate, fără abuz, ca expresii de promovare a noii poezii.

Sublim este și poemul care dă titlul volumului "Locuiesc în tine". Iată doar prima strofă: "Cât de frumos mă lași să stau în tine! / Prin gândurile

(continuare în pag. 90)

tale liber curg, / Precum o apă, merg cu valuri line, / Mă plimb prin tine, fără să mai plâng - versuri încântătoare, în care sentimentul de dragoste se manifestă pregnant prin contopirea protagoniștilor.

Poeta Mihaela Gudană

Alte versuri frumoase întâlnim, așa cum am mai precizat, de-a lungul întregii cărți: *“cred că ne-am cunoscut cândva într-o emoție, / într-un sunet al bătailor cardiace, / amestecat cu o lipsă de aer, / într-o inspirație profundă / risipită odată cu oftatul adânc”* (Ne-am întâlnit), *“simțisem frig ieri / și am vrut să mă întind puțin / la soarele iubirii noastre”* (Ieșire), *“lubind toamna / am aflat că doar noi doi / putem porni ploile împreună!”* (Cu toamna!) – versuri cu adevărat remarcabile. Iată și o reprezentare picturală de mare profunzime: *“Doar mâinile se-ntind a mângâiere / Căușul palmei, dorind forme iar, / Dar umbrele așteaptă în tăcere, / Când mâna ta cerșește în zadar”* (Doar toate).

Fiindcă din această carte de versuri mi-au plăcut în special poemele în vers alb, mă opresc la una din ele pe care am s-o expun în întregime aici. Este vorba de poemul “Dezbrăcata”, de la pagina 98: *“Ea / se dezbracă mereu în văzul tuturor. / Își leapădă veșmintele ponosite, / spălate din când în când / de ploile unor iubiri răzlețe / și caută să se așeze cu El / într-o nouă poveste de dragoste. / Îi aruncă priviri reci cu ușurință / făcându-l complice, / mereu, îndrăgostindu-l de ea! / Îl roagă să o dezbrace complet, / să-i mângâie ușor toate formele, / să-i sărute buzele reci / și ochii înmărmuriți de dorință. / Dar apoi, îndrăgostitul / nu-și mai poate opri sentimentele: / își urlă iubirea zi și noapte, / alergând după Ea, dezbrăcata! / O cere mereu să fie a lui! / Cu lacrimile curgând nemăsurat / îi spală trupul de păcatul iubirilor noastre, / și-o îmbracă în alb / fără să-i știe numele. / Am întâlnit-o goală pe străzi, / mi-a plâns de multe ori pe umăr / lipindu-și numele de sufletul meu. / Mereu o strig: Toamna!”*

Desigur, posibil accidental, apar în volum și unele sintagme clișeice (în general, în versul alb), precum: *“gânduri mărețe”*, *“cuvinte nerostite”*, *“gânduri sumbre”*, *“genele ochiului”*, *“libertate deplină”*, *“pasăre cântătoare”* ș.a., ele sunt însă prea puține, iar aceasta denotă clar intenția autoarei de a se elibera de astfel de inconsecvențe.

După aprecierea mea, caracteristicile de ansamblu ale poeziei Mihaelei Gudană ar fi următoarele:

- este o poezie scrisă pe un fond confesiv, așa cum se scrie azi majoritatea poeziilor de dragoste, în primul rând ca o necesitate stringentă de exteriorizare

- sunt versuri care au o respirație proprie, dominate de un sentimentalism nostalgic, transpus în imagini adesea înălțătoare, de la majoritatea etapelor existenței, presărate profund de sentimentul de dragoste

- tărâmul oniric, invocat adesea în poezia de dragoste, aproape că este acoperit de o perdea de realism autentic, de pulsații concrete și de un rațional uneori exacerbat. Toate acestea însă fac ca poezia Mihaelei Gudană să nu fie deloc una patetică, ci una mai degrabă peisagistică, cu imagini reușite, cu afecțiuni temperate și reproșuri benigne, cu unghiuri mai mult sentimentale decât spiritual

- versurile au o mare densitate lirică, o încărcătură expusă uneori pe un ton grav și reflexiv, cel mai probabil izvorât din neliniști, îndoieli, incertitudini sentimentale, toate marcate de o profundă sensibilitate

- sunt versuri care produc o puternică impresie în timpul lecturii.

Cu excepția celor câteva elemente de preîntâmpinare subliniate de mine mai sus, cartea oferă satisfacție și-i îndemn la lecturarea ei pe toți cei ce iubesc frumosul exprimat prin poezie.

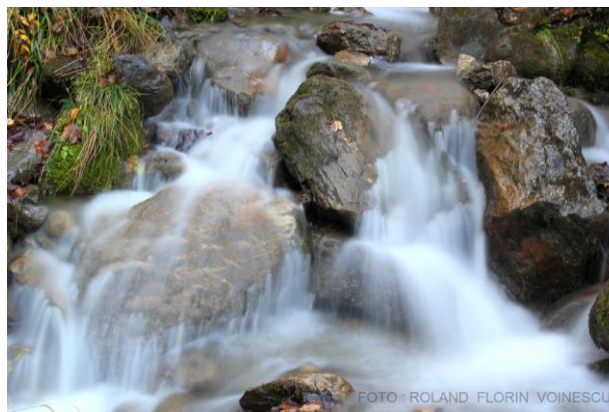

FOTO: ROLAND FLORIN VOINESCU

Mihaela CERNĂȚEANU

EMINESCU ȘI TEATRUL

O dată cu apariția volumului VIII din *Opere* de Mihai Eminescu, ediție coordonată și prefăcută de Petru Creția (Ed. Academiei, 1988) și a volumului *Teatrul lui Eminescu*, îngrijită de același critic (Ediția Eminescu, 1990), a fost pus la dispoziția publicului și acest domeniu de activitate literară a marelui poet.

Permanent pasionat de domeniul dramaturgiei românești și nu numai, de mitul etnogenezei și de realizarea unei mitologii a istoriei naționale, Eminescu a fost inclus alături de Lucian Blaga, Vasile Pârvan și Nae Ionescu în *Dimensiunea românească a existenței*, printre cărturarii ce au susținut îndeosebi ideile tracismului și care au contribuit la afirmarea istoriei noastre naționale.

Nutrind mereu gândul unei epopei a străvechii Dacii și al unui teatru românesc de expresie originală, copistul de roluri, criticul teatral, creatorul genial și cunoscătorul în profunzime al întregii mișcări artistice și teatrale românești – constata cu tărie că „repertoriul e sufletul unui teatru” și susținea prin toate mijloacele promovarea compunerilor originale, cu condiția însă „ca piesele, de nu vor avea valoare estetică mare, cea etică însă să fie absolută”. Eminescu consemnase pe ciorna unei scrisori adevărata profesiune de credință pentru tot ceea ce, în mod titanesc, urma să înfăptuiască. „Nu sunt scriitor de meserie, spunea atunci poetul. Cestiunea mea e ciudată – ea e ce are d-a se numi teatru național. Teatru Național! Nume frumos dar care sună a badjocură acolo unde neci nu există.... Al doilea – cel mai adevărat – cel mai salutar – e să ne-ntoarcem de unde-am plecat și apoi să reîncepem clădirea pe baze românești solide – vechi [...]: o filosofie românească care să primească între pietrele ei unghiulare două cestiuni nepuse în filosofie și nestudiate de nimeni. Cestiunea nației și-a religiunii – singurile lumini cari ne-au scăpat și care au făcut de mai trăim astăzi.”

Publicul a constituit un permanent și modern punct de referință în estetica teatrală eminesciană. Două sunt elementele avute de el în vedere: cultura acestuia și educația sa pentru teatru și prin teatru. El înțelegea foarte bine că teatru fără public nu există, de aceea orice interes acordat acestuia de către conducerea teatrelor era salutat totdeauna ca binevenit. Cum publicul era puțin numeros și fidel doar unei singure reprezentații, actorii trebuiau supuși la adevărate maratoane de punere în scenă a câte două-trei piese pe săptămână.

Interesant este și faptul că Eminescu înțelegea procesul educațional ca pe unul de ridicare a publicului, iar nu de coborâre a exigențelor: „Această manoperă minunată de-a ridica pe public la sine și de-a fi cu toate aceste înțeles în toate de el, au priceput-o într-adevăr prea puțin”. Menirea teatrului era, așadar, de a forma un

public cultivat, ceea ce îi întărea acestuia statutul de instituție de cultură foarte serioasă. „Azi or veni puțini, mâni mai mulți, poimâni și mai mulți, încât peste zece ani singurul teatru care ar fi totdeauna plin, ar fi cel bun.”

În ceea ce-l privește pe Eminescu și creația sa dramatică există opinii și controverse. Unii au vorbit despre *proiecte și încercări dramatice*, alții despre *teatru în versuri*, alții despre *fragmente dramatice*. Aproximarea de teatru trebuie să fi fost, însă, multiplu motivată. În primul rând, se pare că viața de actor corespundea cel mai bine temperamentului său înclinat peregrinărilor. O însemnare din vremea studenției berlineze mărturisește că: *Teatrul l-am jucat o dată în odaia din pod, în care ședeam cu Armeanul; a doua oară în grădină*. A doua motivație pentru care tânărul poet era atras de teatru par să fie mesajele înalt patriotice, naționale pe care acesta le slujea și vehicula prin forța maximei persuasiunii a esteticului.

Acest fapt îl determină pe Eminescu să se alăture trupei Tardini-Vlădescu între anii 1863 - 1864. Încă de pe atunci încearcă să realizeze prima lucrare dramatică, după mărturisirile prietenului său, Ștefanelli: *Intrase o boală între noi a repeta cântece și fraze din teatru, a face poezii și a scrie piese de teatru pe care le arătam pe-ntrecute unul altuia*.

În 1869 tatăl îl trimite să-și continue studiile la Viena unde frecventează cam toate teatrele inclusiv teatrul și opera Curții Imperiale. O primă concluzie asupra acestei experiențe teatrale ar fi faptul că ea a constituit un prilej extraordinar de a cunoaște lumea, obiceiurile populare, folclorul. A fost adevărata școală a vieții lui, care l-a instruit și educat mai mult decât școala oficială bazată, în Bucovina, pe specificul tradiției germane a rigidității, atmosferă repudiată de non-conformistul Eminescu.

În ceea ce privește teatrul universal, Eminescu își mărturisește deschis preferința pentru dramaturgia engleză și germană: Shakespeare și Shiller. Cel mai citat exemplu este postuma „*Cărțile mele*”: *Shakespeare! Adesea eu gândesc la tine / Prieten blând al sufletului meu[...] / M-ai învățat ce lucru să iubesc, / Greșind ca tine chiar, iubesc greșeala*.

Poetica afirmație pornea mai întâi dintr-o temeinică cunoaștere a scriitorului englez: „*Încă pe când era sufleur la București, într-un manuscris aflăm notată o referință la tragedia Coriolan*” (tragedie scrisă de W. Shakespeare între 1605 și 1608, inspirată din viața lui Gaius Marcius Coriolanus, un general roman care a trăit în secolul al V-lea î.Hr.), constata George Călinescu. Cel mai adesea apelează la opera lui Shakespeare pentru a extrage citate întru susținerea propriilor afirmații, cum ar fi celebrul monolog din **Henric al IV-lea**, parafrazat și aplicat soldaților români morți în Bulgaria, în timpul războiului pentru Independență, într-o pagină memorabilă de jurnalistică: „*Gloria nu se bea, nu se mănâncă, nu se îmbracă; ea nu vindecă oasele sfărâmate de ghiulele, nu cârpește mantalele rupte prin care suflă amorțitorul Crivăț, nu înlocuiește porumbul crud pe care l-au mâncat soldații noștri ca pâine caldă, cu un cuvânt -*

(continuare în pag. 92)

gloria ce-o câștigi e frumos lucru, dar pentru dânsa e bine ca omul să nu riște nici măcar degetul cel mic.“

Reflexe shakespeareiene aflăm însă și în alt mod, în opera sa. Multe dintre personajele dramelor încercate de Eminescu se înseriază tipologic unora cunoscute din teatrul renascentistului englez, subliniindu-se astfel însăși afirmația lui Eminescu despre marele talent al lui Shakespeare: că este renumit **în a crea caractere**.

Motivul **lumii ca teatru** i se revelează lui Eminescu de timpuriu, mai ales în ipostaza omului ca actor mânuit, manipulat de un regizor suprem. În fragmentul **Dezgust** aflăm următoarea consemnare: *Totu-i mască pentru mine, însumi eu îmi par o mască / Demiurg se mișcă-n mine, vrând să mă ademenească.*

Altă dată, (în ziarul *Timpu* din 19 martie 1881) în articolul **Geniul național**, Eminescu glosa pe ideea că istoria joacă *“tot piesa de azi, [...] în alte costume. Vremea, acest veșnic regizor, a scos din nou piesa din arhivă și ne-o reprezintă astăzi cu costume schimbate și cu alți actori...”*

Eminescu începe să compună teatrul de foarte tânăr, de prin 1864, datorită influenței exercitate asupra lui de spectacolele trupei Tardini – Vlădicescu. Această activitate dramatică va continua toată viața, însă nu cu aceeași intensitate. Din nefericire, toate încercările dramatice au rămas neterminate (**Petru Rareș**, **Ștefan cel Tânăr**, **Cei din urmă Mușatini**, **Elfrida** sau **Regina și cavalerul** - care ar putea fi o traducere, **Călugărul și chipul** (ultima parte dramatizată a poemului **Feciorul de împărat fără stea** sau **Povestea magului călător prin stele**), cu excepția parțială a poemului **Andrei Mureșanu**.

Este interesant de știut că M. Eminescu a întocmit prin anul 1876 un proiect pentru un **Dodecameron dramatic**, o *suită de piese spusă în douăsprezece zile* (câte una pe zi), *reluat cu modificări din istoria Moldovei, de la întemeiere până la Alexandru Lăpușneanu*. Trebuie spus că proiectele dramatice ale lui Eminescu erau uriașe, însă, ce s-a păstrat din perioada de început este doar un poem de prin 1869 intitulat **Cine-i?** și care are consemnat subtitlul: *“din drama Steaua mării”*. El va face ulterior parte din piesa **Mira**, un vast poem dramatic ce datează din vremea studenției berlineze (1868 - 1869), iar punctul de plecare se află în impresiile puternice ce i le făcuseră piesele lui Shiller, în special **Don Carlos**, pe care Eminescu ar fi vrut s-o concureze. **Mira** este un nume care l-a obsedat pe scriitor. El se poate apropia de **Miradoniz**, format din **Mira** și **Adonis**, aluzie la mitul androgenului lui Platon. Planurile acestui poem dramatic sunt mereu schimbate în procesul creativității eminesciene, titlul la fel, încât îi este foarte greu cercetătorului să se descurce printre variante.

Se cunosc două astfel de variante ale dramei **Mira**: **Mira (Ștefan cel Tânăr)** – versiunea principală și **Mira (Mircea Vodă)**. Drama ar fi trebuit să aibă cinci acte. Acțiunea se petrece în Moldova pe vremea lui Ștefan cel Tânăr, zis și Ștefăniță, nepotul lui Ștefan cel Mare și predecesorul lui Petru Rareș. Conflictul se desfășoară între tânărul domnitor, lipsit de voință, visător, desfrânat, un fel de Falstaff, și sfetnicul acestuia, Arbore, un tip voluntar, dârz. Ștefăniță este îndrăgostit, cu o pasiune întotdeauna la Eminescu “infernală”, de fiica lui Arbore, Mira, un fel de Ofelie shakespeareiană. În “lista personajelor” (la varianta **Ștefan cel Tânăr**) Eminescu notează despre Mira: *“personificarea unei rugăciuni melancolice care nu știe cum se rătăcește pe pământ, când nimica din ea nu se pare a fi*

a pământului” și adaugă: *“învelită într-un nor de mister...”* Dar de “îngerul pal, lunatec” este îndrăgostit și poetul de curte al lui Ștefăniță, Majo. Acest nume, G. Munteanu îl explică prin cuvântul **majă**, care înseamnă *pescar*. Îl găsim și în lista cu personajele din **Cel din urmă Mușatin**, sub forma Petre Majă, pentru Petru Rareș, despre care știm că a fost pescar. Aflând despre uneltirile lui Arbore, Ștefăniță ar fi urmat să-l omoare pe acesta, iar Mira să se căsătorească cu domnitorul pe care mai apoi să-l ucidă pentru a putea veni la tron Rareș. Ne aflăm, așadar, în fața unei adevărate tragedii în stil shakespeareian.

O piesă considerată terminată este **Amor pierdut, viață pierdută. Emmi**. “Terminată” e un fel de a spune pentru că piesa nu este definitivată; ea este doar încheiată narativ, dovadă că însuși scriitorul consemna pe manuscris: *“Necompletă. Lipsește poezia care-i firul conducător, dialogul necomplet, caracterele încă rău marcate.”* Drama este concepută tot prin 1868 – 1869 și pleacă de la motivul cunoscutei poezii a lui Vasile Alecsandri, **Emmi**. Aceasta fusese scrisă în 1859, prilejuită de moartea fiicei lui Vasile Sturza. Tânăra fată, care se stinge la 19-20 de ani, impresionase puternic opinia publică atât prin moartea ei pre timpurie, cât și prin darurile cu care se zice că fusese înzestrată de către Dumnezeu. Era firesc ca soarta unei astfel de adolescente să-l fi impresionat pe la fel de tânărul Eminescu. Ecouri ale acestei poezii se regăsesc și în prima variantă la **Mortua est**, apoi în **Elena**, “meditațiune” pe motivul romantic al frumuseții tinerei moarte.

În legătură cu pretextul dramatic, reamintim că Eminescu îl pune pe Toma Nour, eroul din **Geniu Pustiu**, să-i scrie prietenului său următoarele: *“Mi-ai trimis poeziile lui Alecsandri. Îți mulțumesc. Citește pe Emmi, singurul lucru în lume care-mi stoarce lacrimi.”* Aflăm, așadar, în personajul Vasile Alecsandrescu - poet de 35 de ani atunci, pe Vasile Alecsandri, după cum Emmi, ca antroponimic, este începutul numelui Eminescu.

Acțiunea se petrece prin 1852, într-un hotel din localitatea WiesBaden. Emmi, o tânără de 17 ani, era grav bolnavă și fără nicio speranță de însănătoșire, tuberculoza fiind atunci o boală care nu ierta. Ea este vizitată de poetul Vasile Alecsandrescu. Scriitorul îi construiește Emmei o descendență familială demnă de contrastele structurale dintotdeauna ale melodramei: mama, încă tânără venise la WiesBaden mai ales pentru a face plimbări montane în compania unor admiratori, iar tatăl, un bătrân boier moldovean, avea patima mondenă a jocului de cărți, sau cum spune autorul: *“Emmi era părăsită de o mamă ce-și caută numai de toaletă și de... un tată ce păzește cărțile de joc.”*

Vasile Alecsandrescu este acum îndrăgostit de mama fetei cu aceeași *făr de speranță* cu care Alecu Criste, medicul current, o iubea pe Emmi. Emmi face însă o puternică pasiune pentru tomnaticul poet. Știind că o bucurie, o fericire îi poate prelungi viața, pe când o durere, dimpotrivă, i-o poate

(continuare în pag. 93)

scurta, medicul Alecu Criste, sacrificându-și propriile sentimente, cere poetului să-și întrerupă călătoria către Italia și să mai rămână cu ea, însă acesta din urmă nu consimte. Aflând despre refuz, precum și despre faptul că Vasile Alecsandrescu era căsătorit, ca într-o autentică melodramă, cum spuneam, Emmi moare. *"Poate c-a fost singurul om care m-a iubit cum trebuie să se iubească un copil, căci copilului nu aur, nu mătăasă, nu viață lungă, ci iubire trebuiește... Fără iubire se simte străin și nefericit pe pământ"* zice personajul feminin înainte de a-și afla sfârșitul.

Piesa a fost reprezentată o singură dată pe scena Teatrului Național din Iași. Încercând o cale prin care să salveze un text melodramatic, în stilul frecvent al epocii, G. Munteanu propune soluția interpretării piesei drept o *celulă germinativă* în care se regăsesc prefigurări ale viitoarei nuvele **Cezara**. Emmi ar fi prototipul lui Ieronim prin imposibilitatea de a iubi pe cineva anume; elogiul Italiei făcut de Vasile Alecsandrescu seamănă cu cel făcut, tot Italiei, de către Cezara, iar motivul *îngerului de pază* va trece prin atâtea compuneri eminesciene "până la **Luceafăr**". Și așa mai departe.

Bogdan Dragoș este cea mai cunoscută lucrare de teatru a lui Eminescu. Piesa a fost scrisă în versuri și pare să fi fost elaborată între 1876-1878. Fragmentele din acest proiect dramatic (*dramă istorică în trei acte*), se regăsesc în peste zece manuscrise eminesciene. Poetul nu a respectat adevărul istoric, lucru admis unei opere de artă.

În piesa lui Eminescu, voievodul maramureșean se numește Dragul. El are un fiu, Bogdan, și un frate pe nume Sas, căsătorit cu un fel de *lady Macbeth moldavă*, Bogdana. Aceștia au un fiu, Ștefan, pe care Bogdana l-ar dori domnitor în locul lui Dragul și, de aceea, caută să-l convingă pe soțul ei a-și omorî fratele. (Se observă aici o asemănare cu piesa **Hamlet**). Simțind însă toate acestea, bătrânul și bolnavul Dragul hotărăște să-și lase urmașul fiul, pe Bogdan, Sas urmând să devină regent pe viață. Soluția aceasta nu îi va potoli însă pe cei doi complotiști și Bogdana îl va împinge pe Sas la o altă crimă: să-l ucidă, de data asta, pe Bogdan. Lucrurile iau însă o turnură *à la Hamlet*, căci la ceasul și locul hotărât nu se va afla Bogdan ci chiar fiul lor, Ștefan, pe care tatăl îl ucidă fără să știe. Acesta este conținutul primului act. În rest au rămas două scene, strofe dispartate din care nu se poate constitui o narațiune.

Ceea ce impresionează este forța cu care Eminescu reușește să creeze caractere. Există în piesă *machiavelici* ca Sas și Bogdana, înțelepți cu harul premoniției ca Dragul și Roman Bodei, adolescenți de o puritate și inocență sublimă ca Bogdan și Ana.

O altă creație dramatică a lui Eminescu este **Mureșan**. Piesa finalizează rezultatul unor preocupări mai îndelungate privind personalitatea lui Andrei Mureșanu, autorul **Răsunetului**, căruia Eminescu îi rezervase în **Epigonii** o întreagă strofă: *Mureșan scutură lanțul cu-a lui voce ruginită, / Rumpe coarda de aramă cu o mână amorțită. [...]*

Proiectul dramatic cunoaște trei variante, începute prin octombrie 1869 și continuate la Viena și după aceea. În intențiile autorului această dramă e, de fapt, un *poem dramatic*, în maniera lui **Faust** după cum însuși autorul mărturisea într-o scrisoare către Iacob Negruzzi. Se află aici un amestec ciudat de admirație patriotică pentru eroul tragic al anului 1848, dar și de meditație schopenhaueriană asupra întregului rău din lume și mai puțin, aproape deloc faustianism, cum ar fi voit autorul.

Personajele sunt simbolice, începând chiar cu Mureșan prin aura de legendă și continuând cu Anul 1848, Regele Somn, Geniul luminei, Chipul, Undele, etc. Acest lucru l-a determinat pe T. Vianu să integreze poemul în *lirica rolurilor*.

Începutul este un lung monolog din care aflăm frământările, problemele ce-l preocupă pe Mureșan, toate rezumate în interogația: *Viața noastră însă, oricât de neagră fie, / Ea împlinește oare în lume v-o solie? / E scop în viața noastră, v-un scop al mântuirii?*

Meditând asupra vieții, concluzia sa este una pesimistă: **Că sâmburele lumii e-eterna răutate!** și, în consecință, Mureșan îl elogiază pe Satan. Doar aici el s-ar asemana cu Faust a lui Goethe: *O, Satan! Geniu mândru, etern, al desperării, / Pricep acum zămbirea ta tristă, verb-amară: / 'Că tot ce e în lume, e vrednic ca să piară.*

În acest timp se declanșează însă o furtună haotică, *shakespeariană*, menită să exprime supărarea lui Dumnezeu față de vorbele eroului. Mureșan însă, ca și Dacul, îl înfruntă cu trufie și sarcasm pe Creator: *O, fulgeră-mă numai... O, joacă comedie, / Comediant bătrâne cu glas de vijelie!*

Obosit, eroul se așează pe un trunchi de copac și deodată aude o muzică feerică, armonioasă. Cântau pe patru voci, de soprană, bas, bariton și tenor, Somnul, Visele, Vântul și Izvorul. Drama trebuia să fie, în maniera specifică a veacului al XIX-lea, una muzicală, adică o **melodramă**. Cu ajutorul Lumii, invocate de Regele Somn, Mureșan coboară în timp și devine anahoret (pusnic). La fereastra unui castel apare însă un *înger*, un chip cu o *stea de foc* pe frunte, de care călugărul Mureșan se îndrăgostește. În disperare față de această ispită puternică, el se aruncă într-o luntre, cu gândul de a pieri în valurile mării: *O, stai! O vino scumpă, ca fruntea să-mi dezmiere / Și-n ochii mari albaștri, ființa să-mi-o pierd... / Te-ai dus! Te-ai dus! O, mare, înghite-mă, mă sfarmă, / Îmi amăgește mintea cu-a valurilor larmă.*

Este însă salvat de Regele Somn, care cheamă *geniile* naturii, adică duhurile apelor și ale codrului. Acestea sunt: Undele, Delfinii, Ondina și Sirena. Deosebită este scena de dragoste dintre mediteraneanul Delfin și scandinavă Ondina, iubire povestită de cântecul Sirenei ce sugerează însăși ideea unității geologice.

Într-o barcă trasă de lebede apare și Mureșan. La replica Regelui Somn: *Eu?... Eu sunt fericirea vieții pământene*, călugărul răspunde: *Aicea nu ți-e locul, norocul eu nu-l caut, A lumii glasuri multe și glasul tău eu n-aud [...]* / *Eu nu cred în nimica și nu cred blândeii gure / Ce-mi minte fericirea... Te du! Te du aiure.*

În final, cei doi se pierd *în depărtări de ape spre alte tărâmurii*.

Se pune problema valorii creației dramatice a lui Eminescu. Trebuie să se țină cont de cel puțin câteva rigori intrinsece de metodă. Una derivă din transtextualitate, susținută și de faptul că tânărul poet pornește la drum, concomitent, cu mari proiecte literare în toate genurile în care se afirmă. Și în concepția lui G. Munteanu, *„pentru un liric de structura*

(continuare în pag. 94)

Marin IFRIM

O CRONICĂ MICĂ PENTRU O CARTE MARE: "MUSCELENI"!

lui Eminescu, teatrul era sistemul de schele necesar ridicării construcțiilor poetice". Concluzia istoricului literar se baza pe două lucruri: pe afirmația lui Eminescu însuși care spunea despre poema dramatică **Andrei Mureșanu** (1871) că simte "cum se desprinde întregul ei în părți constitutive", din care fiecare își pretinde independența sa, dar și pe realitatea că în textura poemelor dramatice eminesciene sunt cuprinse fragmente, expresii, versuri, etc., ce se vor regăsi ulterior în poemele sale lirice.

În ceea ce privește intertextualitatea liric-dramatic, în piesa istorică **Bogdan Dragoș** se pot identifica sintagme regăsite ulterior în mai multe poeme eminesciene fundamentale, cum ar fi: **Călin, Melancolie, Strigoii, Povestea codrului, Te duci..., Din valurile vremii, Peste vârfuri, Luceafărul**, etc. Un lucru demn de luat în seamă este faptul că tot ce a scris Eminescu a fost quintesența aceleiași personalități artistice eminamente romantică, motivație a unei coerențe intrinseci de univers artistic.

Acceptând estetica romantică și nu pe cea aristotelică și clasicistă, devine normal că în teatrul său elementul predominant să fie liric, motiv pentru care, în drama **Bogdan – Dragoș**, „voievodul Dragoș declamă o poezie despre frumusețile Moldovei, cei doi se pierd în amănunte lirice, Sas vorbește într-o limbă metaforică, Bogdana e retorică” și așa mai departe. Preponderența lirică nu dăunează cu nimic esențialității dramatice, doar că aceasta din urmă nu este de altă factură.

În concluzie, așa cum reiese din evenimentele cunoscute din biografia poetului și din întreaga arhivă a tezaurului manuscriselor, teatrul a fost o dimensiune capitală a vieții lui Eminescu, creația dramatică rămasă având totuși un caracter dezorganizat, datorită fragmentării și succesivelor reluări, ramificări, amplificări ale anumitor motive și nuclee dramatice.

“Cât despre imaginea scenei și a culiselor, nota *Perpessicius*, așa cum se înfățișează în intimitatea lor dinaintea reprezentației, ele sunt surprinse și înregistrate nu numai de un familiar, dar chiar de ochiul indiscret al sufleurului, această cârțiță providențială a spectacolului: *Pe o ușă la capăt, scria tânărul romancier, puteai privi spre scenă, cu toată crasa ei dezordine naintea reprezintării, cu boschetele a căror verde e amestecat cu pete roșii, roze adică, cu bănci ce stau încă trântite pe scenă, cu fondaluri ce spânzură pe la jumătatea scenei, cu fundul în care vezi încă stând mobilele grămădite una peste alta, candelabra peste scaune, mese culcate cu picioarele-n sus pe canapele, oglinzi întoarse cu sticla spre perete, scoarțe învâltucite, rechizite aruncate una peste alta, și-n stânga și-n dreapta, cabinete de scândură numite garderobe, în care se-mbracă și se spoiesc actorii și actrițele – și cine ar putea tăgădui valoarea îndoit istorică, teatrală și biografică, a acestui document de epocă?”*

Scriitorul Titi Damian

De fapt, toate aceste trimiteri inevitabile sunt în avantajul autorului, scrisul acestuia păstrându-și originalitatea, prospețimea, AND-ul. Profesorul de limba și literatura română, după vreo patru decenii de activitate la catedră, timp în care, cu siguranță, a predat elevilor literatura celor la care face trimiteri Florentin Popescu (Slavici, Rebreanu, Duiliu Zamfirescu, Marin Preda etc.) a devenit, cu fiecare oră trecută, inițiat în mecanismele inefabile ale romanului românesc clasic. Personal, nu-l văd pe autor cu nimic mai prejos decât înaintașii săi, dimpotrivă, descendența sa literară fiind un atu cu termen de garanție nelimitat. Chiar se observă, pe alocuri, o anumită detașare a acestuia față de tematica romanului, totul fiind descris cu pedanterie și obiectivitate, iar atunci când e cazul, cu sarcasm și ironie subtile, neletale. Mult mai analitic decât Marin Preda, autorul reușește o vastă, cutremurătoare și categorică evocare a vieții din satul natal. Memoria acestuia, sentimentul autenticității experienței și acumulările profesionale de-o viață, calitatea ireproșabilă a limbii române, utilizarea acesteia cu o sacralitate care provoacă fiori și respect, ne impun, oricât de indiferenți am fi, unul dintre primii mari prozatori români, poate primul, dintre cei apăruți după dispariția lui Marin Preda. De fapt, ca să fim sinceri până la capăt, în literatura actuală nu există decât doi autori ieșiți din serie. Unul e Varujan Vosganian, celălalt nu poate fi altul decât Titi Damian! Cu tot respectul unui cititor... de neînduplecat.

Ștefan Radu MUȘAT

O să ne fie dor de viață într-o chemare nesfârșită...

nu cunosc altă emoție decât aceea de a-ți veghea visul
să curgă lin pe fruntea ta, încât să respiri din mine
când te strâng pe tâmplă c-un sărut ;
împlinește-te cu mine, dar lasă-mi inima
să bată pentru tine !...

câtă iubire am așternut în liniștea frunții tale !...
noapți la rând am să respir cerul din visul tău
să mă umplu de tine, să te umpli cu mine
până ne risipim singurătățile în toamna gri de ploi ...
ce săracă și oarbă e singurătatea !

iubirea crește din lumină în fața oricărei dureri
și mi-e bine pentru că răsăritul începe de la tine ;
mă vreau în ochii tăi așa cum un copil se agață
de genuchii mamei să-i rămână infinitul
pe un crâmpei de viață...

îl recunoaștem pe Dumnezeu în lumina pruncilor noștri
care au viața prea fragilă de tinerețe,
dar vor străluci după noi ;
prea scurtă romanța florilor de cireș în iureșul clipelor
și nu va înțelege nimeni că o să ne fie dor de iubire în
neant.

o să ne fie dor de viață într-o chemare nesfârșită
și nu știi de unde am să te iau, să respiri din mine
abisul ...
ne vor tremura sufletele de căutări,
ne vom răsuci în țărâna rece, strigând din întuneric :
mi-e răsărit de tine să fiu din nou lumină...

Atât de rece fără tine...

exiști în rădăcina oricărei lacrimi de câte ori mă cobor
în fericirea rece din adâncul ființei
să-ți ascult șoaptele ;
să știi că te-am iertat demult
pentru că m-ai uitat fără tine în profundul timpului .

respir în reflecția neputinței mele
cu brațele oboseite de gol
și nu știi cât mi-a mai rămas din suprafața lumii
să-ți arăt că pot alunga tristețea cu o singură
îmbrățișare,
că te aștept în singurătatea mea;

te chem în fiecare clipă
în care te văd pe umărul străin de tine
să-ți mărturisesc bucuria că existi în tot ;
chiar și atunci când nu mi-a rămas nimic de visat
te iubesc fără regret, nedrept cu orice durere.

gândul că aș putea renaște din nimic,
aș sângera cu tine din fiecare atingere,
să ne dăruim o fericire tulburătoare
ca doi călători prin lumină, adăpostiți
sub aceeași clipă,
să uit de mine în abisul tău.

să-ți dau din mine totul ;
de la prima speranță până la ultima credință
pentru că am locuit în îmbrățișarea ta și n-am lăsat
iubirea să plece,
iar acum mă simt prea mic pentru un eșec
atât de mare
și nu pot acunde ceea ce îți aparține.

din ceea ce sunt astăzi, atât de rece fără tine,
am stins eternitatea cu o lacrimă
în noaptea nesfârșită de albă
și veghea mi-a rămas pe tâmpă,
dar te iubesc total, nedrept cu orice durere...

Când nu mă pot întoarce la tine...

mă pot destăinui în liniștea ta, iubindu-te cu dor
și timpul rămâne neschimbat în mine, fără ca
sufletul să mă doară
pentru că am devenit zborul tău deasupra oricărei
iluzii dureroase
și de fiecare dată te întorci în fiorul meu,
în păcatul meu,
în necuvântul care te cuvântă
în puritatea rugăciunii.

mă desprind de trecătorii reci ai lumii
și răsucesc albastru clipele sub soare,
desăvârșit și fără regret cred într-o senină fericire;
iubindu-te cu dor,
eu nu mă pot salva de tine.

durere e atunci când nu mai credem în albastru,
dar suntem destul de puternici încât să lăsăm iarna
să plece din veșmintele noastre ;
iubindu-ne uitați de noi, lipsiți de orice vină,
risipim demnitatea fiecărui nor ;

așa te știi că locuiești în mine, tu unicul sfârșit,
și n-aș putea învăța să trăiesc fără tine,
tu, singura eternitate a trupului meu de pământ,
tu, singura lacrimă a suspinului care ne desparte,
cu îmbrățișările pierdute prin moarte.

ne vom închina trecutului, cu inima încremenită ;
ne răsună pașii singuratici în ceea ce ne-a mai
rămas de trăit
și plouă în liniștea noastră cu lacrima cerului ;
tăcere e când nu mai poți să plângi
și mă trec prin gol,
durerea vine atunci când nu mă pot
întoarce la tine...

(din volumul în pregătire "Dragostea începe mâine...")

act al responsabilității estetic-existențiale, precum și o încercare, definitivă, de a sensibiliza o ființă, ce se remodelează, prin rememorare și artificiu al frici - „o frică puternică dusă până la paroxism care o paraliza”. Astfel, se concentrează un alt mod de „a fi” al iluziei și transcendenței, un sentiment marcat de irumperea în trăire a fiorului tragic, o tragedie a vocației și a căderii, nu în trecut, ci într-un viitor neidentificat, nesondat, un viitor al fatalității, anunțate și așteptate: „Andrada s-a retras în biroul ei din spital și a plâns, lacrimi mari îi curgeau din ochi. Primele ei lacrimi. Pierduse darul vindecării, nu mai era <<fata de piatră>> și vocea ei tămăduitoare. S-a simțit obosită și s-a întins pe canapeaua din birou, orice amintire din viața ei îi provoca un sentiment, emoțiile atâtor trăiri o copleșeau. Moartea lui Nick, a lui Costa îi sfâșiau carnea. Dorul și iubirea pentru ei, pentru toți, o lăsau fără aer, nu mai putea să respire. Frica și disperarea că Marck ar putea muri o paralizau. O durea fiecare celulă a corpului ei, dizolvat acum în senzații intense. Era amețită de caruselul sentimentelor.”

Proza Vioricăi Hagianu din *Vocea fetei de piatră* se concentrează într-un demers al scenei, prin viziunea obiectivă de simulare, mimetică și gestică, în organicitatea fecundității receptive. Așadar, individualitatea estetică marchează sfârșitul, într-o familiaritate așteptată de la început, pentru că punerea în abis presupune, pe de o parte, act al simbolisticii, prin care se atrage în interior, în spațiul fără sentimente/trăiri, pe de altă parte, se produce un flux de rememorare, prin fragilitatea și efemeritatea ființei umane. Înscenarea discursivă propune extincția, prin argumentarea și aspectualitatea modelării în interiorul discursului a provocării unei așteptate și anunțate morți, fapt care se realizează prin sentimentul erotic, mereu ascuns, ce pare a coordona întreaga strategie a prozei spre final. Narațiunea intuiește nu numai iluzia trăirii, ci însăși trăirea lui Daniko, „șeful spitalului”, care înțelege, abia după moartea Andradei, efectul experimentului bătrânului Costa, secretul acestuia era legat, nu de calcule și predicții, ci era legat de jertfă, de acel *spiritus* tutelar al ființării paradoxale - nuntirea cu himera eternă și tanatică. Pierderea vocii divine echivalează cu moartea, cu tragicul existențial al condiției umane, ceea ce face din narațiunea Vioricăi Hagianu un *continuum* ireversibil este acea comprehensiune a revenirii la *doxa* spirituală, la finalitate și la ermetismul, mai de fiecare dată, înglobat într-un tot unitar, din care transpar realitatea „atât de fragilă”, precum și despărțirea, definitivă, de irevocabila stare tensională, provocată de „fata de piatră”, prin sentiment și trăire, prin scindare și împlinire, în extincție, a rolului său rezizoral: „Strângea în brațe trupul rigid al fetei, îl legăna ca pe al unui copil mic. Ce ironie, părea atât de puternică, dar în realitate era atât de fragilă, trebuia să se despartă definitiv de <<fata de piatră>>, pe care toți o crezuseră nemuritoare.” Iată, o scenă despre ființare, în condiția *sine qua non* a imaginației, o scenetă despre ființa umană, fragilă și intuitivă, așadar, un paradox al mutației gândirii!

Andreea Rău-Neacșu, fotograf AMSI Photographers:

„Pentru mine fotografia e pur și simplu un mod de a trăi”

Andreea Rău-Neacșu e genul de fotograf care îți oferă un mic răgaz din cotidian, o intrare într-o lume magică a fotografiilor și a amintirilor.

Fie că te invită în studioul său sau se lasă condusă de tine în parcul, grădina sau curtea ta favorită să petreceți câteva ore în afara timpului obișnuit, la sfârșit vei fi răsplătit cu amintirea concretă a clipelelor magice care s-au dus.

„Știi când descoperi ceva nou, care te lasă cu gura căscată, fermecat, legat pe veci? Așa e fotografia pentru mine. Pur și simplu nu mă pot desprinde de ea. Fiecare clipă îmi aduce o fărâma de cunoaștere, îmi deschide uși despre care nici nu știam că există, spre tărâmurile interioare și exterioare. Când am camera în mână, uit de tot, chiar și de mine. E o parte din mine care se deschide atunci, înfloresc. Sunt și momente când nu-mi iese ce-mi doresc, și învăț și din ele. Pentru mine fotografia nu e un scop sau un mijloc, nu pot să o numesc nici pasiune, e pur și simplu un mod de a trăi. Fotografiile pot păstra în timp, în afara amintirii vizuale, senzațiile, emoțiile, trăirile momentelor prinse, și cred că acestea din urmă sunt cele care păstrează amintirile vii”. Așa își descrie Andreea pasiunea pe care o are pentru arta fotografică.

Clienții săi sunt oameni obișnuiți... îi place să lucreze cu ei pentru că nu știu să pozeze, pentru că aduc în fața aparatului său naturalețe și spontaneitate, însoțite câteodată de o timiditate care dispare cu puțin ajutor. În aceeași notă, lucrează în parteneriat cu Promenada Culturală, o asociație care promovează România peste hotare, oferind plimbări și excursii străinilor care învață limba română și sunt curioși în privința țării noastre. Fotografiile Andreei le rămân ca amintire a orașelor și a timpului petrecut împreună în România.

Prin expoziția „Bucureștiul meu”, prezentată anul acesta la Bruxelles, Andreea a încercat să le arate celor prezenți un București personal, o față a orașului necunoscută turiștilor, o bucătică de istorie a copilăriei sale.

Andreea Rău-Neacșu poate fi contactată prin agenția care o reprezintă, **Amsi Photographers:** office@amsiphotographers.com.

Tabita POP

Infinit

Din infinit am rupt o bucată
 Ca să o atașez vieții mele.
 Am luat grația nemuririi
 De un alb veșmânt
 Și m-am acoperit cu ea
 Devenind mireasa cerului.
 Din infinit am rupt jumătatea de inimă
 Formând întregul inimii mele.
 Acum și aici soarele strălucește mai puternic,
 Iar razele lui sunt niște domnițe răsfățate
 Care dansează vals pe scena pământului.
 Grația lor acoperă totul cu lumină și căldură,
 Iar inima mea dansează goală
 În trupul de ființă nemuritoare
 Sub cerul liber.

Toamnă târzie

Încă mai privesc
 spre geamul unde
 umbra ta zace tăcută
 pe pervazul încălzit
 de aburii caloriferului
 vopsit alb.

Norul de cerneală
 îți scrie numele
 pe perdea,
 iar orele îți șterg
 încetul cu încetul
 vorbele.

Acele vorbe tăcute
 presărate cu chihlimbar
 așezate pe prundul umed
 de toamnă târzie,
 de toamnă pustie.

Am oprit timpul...

Am oprit timpul fix când zâmbeai.
 Te-am prins în cea mai frumoasă postură.
 În postura omului liber,
 În postura omului fericit.

Am oprit timpul fix când mă priveai,
 Adică eu cred că mă priveai, deoarece te priveam,

Ochii tăi se uitau fix la mine,
 Privirea ta aluneca pe dealurile feței mele.

Ascult timpul cum îmi vorbește
 Atât de silențios încât nu pot să-l înțeleg!
 Nu pot să-i răspund la întrebările atât de multe
 care mi le adresează,
 Întrebări despre tine...

Am dat o scanare întregului sistem
 Pentru a detecta virușii și pentru a-i șterge.
 Am dat o scanare timpului
 Pentru a detecta greșelile făcute
 și pentru a le șterge.

Am oprit timpul fix când zâmbeai,
 Iar zâmbetul tău s-a transformat în lumină,
 Becul din cameră ți-a absorbit zâmbetul,
 Iar acum luminează

Și văd, văd și te pot privi,
 Pot să văd cum luminezi,
 Pot să-ți văd zâmbetul clar și privirea ta care mă
 privește,
 Ochii adormiți de tânăr fericit.

Asfalt

Tu poți să zici c-aici au fost vreodată flori
 Sub marele asfalt pe unde treci?
 Mici monștri ai asfaltului de azi,
 Acei monștri gălăgioși și murdari.

Poți tu să zici c-aici a fost vreodată liniște,
 Acel miros plăcut de tei și violele
 O plapumă verde de iarbă proaspătă și udă
 Pe care dimineața cade brumă?

Poți tu a-mi spune că a fost cândva curat
 Pe-acest asfalt plin de oameni și murdar?
 Să-mi zici că în loc de pet-uri au fost animale
 Ce coborau agale să bea apă din vale?

Eu nu pot ca să zic nimic,
 Căci iarba verde și curată a dispărut...
 Au transformat-o în asfalt
 Nu mai e liniște și pace, totul e aglomerat.

În loc de paradisul verde al naturii
 Este un loc de care toți fugim unul și unul
 E un dragon care distruge viața,
 Ce poluează mintea și gândirea noastră.

Nu poți să dormi pe el și să visezi frumos
 Ca și pe pătura de iarbă cu miros plăcut.
 Nu poți să fii tu liniștit mereu, ci agitat
 Căci totul este negru și uscat.

Gheorghe GORINCU

Nota redacției: Începând cu acest număr al revistei Boema, deschidem un serial cu articole semnate de profesorul Gheorghe Gorincu, ..., cu ceea ce dânsul numește o "istorie trăită în imagini și date cronologice de-a lungul deceniilor". Prima perioadă se referă la anii 1925-1952.

ȘCOALA ROMÂNEASCĂ GÂNDITĂ ȘI ORGANIZATĂ DE CEL MAI ILUSTRU MINISTRU AL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ROMÂNESC, SPIRU HARET (I)

În perioada 1932-1935 se cunoștea că Spiru Haret, armean la origine, născut la 15 februarie 1851, la Iași, decedat la 17 decembrie 1912, matematician român, astronom, pedagog, academician, ministrul Cultelor și Învățământului Public, s-a dovedit un mare reformator al învățământului românesc, învățământ care a dăinuit până în anul 1948, când a fost înlocuit brutal de o altă reformă, de data aceasta după modelul învățământului sovietic.

Îmi amintesc că în perioada 1932-1935, cu ocazia excursiilor ce se organizau de către domnu' (cu acest apelativ era cunoscut învățătorul nostru) ni se prezentau adevărate lecții de istorie despre unele personalități de prin partea locului, care au contribuit la propășirea neamului, printre care și despre reforma învățământului românesc de către Spiru Haret. Din această lecție, am reținut că, în viziunea lui Spiru Haret, reforma învățământului românesc trebuia să înceapă de la bază, adică de la învățământul primar. Se considera că școala primară era cea mai importantă verigă a învățământului românesc din acea perioadă.

De asemenea, o importanță deosebită a fost acordată și organizării învățământului liceal, cu o durată de 8 ani (ciclul I-VIII), adecvată mai multor profile, în funcție de nevoile societății românești.

Astfel, pentru învățământul primar, au fost înființate așa-zisele Școli Normale, cu un program special, care să asigure viitorilor învățători o pregătire multidisciplinară, mai ales pentru activitățile pe care urmau să le desfășoare în mediul rural.

Pentru agricultură, domeniul predominant în acea perioadă, au fost înființate Liceele Agricole, de opt ani, cu patru ore de învățământ teoretic și patru ore de practică agricolă pe terenul liceului, arondat special în acest scop.

Au fost în atenția lui **Spiru Haret** și activitățile comerciale și bancare din acea perioadă, înființându-se așa-zisele Licee Comerciale, cu o durată de opt ani de studii teoretice și practică aplicativă.

Și pentru activitățile industriale s-a decis înființarea Liceelor Industriale, cu o durată de opt ani, cu patru ore de învățământ teoretic și patru ore de practică

Matematicianul Spiru Haret (1851-1912)

în atelierele-școală, având menirea ca viitorii absolvenți să devină muncitori de înaltă clasă pentru industria românească în formare din acea perioadă.

Pentru tinerele fete, s-a decis înființarea unor instituții de învățământ speciale, *de gospodărie și menaj*, care să le servească în activitățile de viitoare gospodine, dar și pentru practicarea unor astfel de îndeletniciri în cadrul economiei naționale.

Au existat, în acea perioadă, și unele instituții școlare de învățământ, *confesionale*, înființate de anumite culte religioase, în cadrul cărora tinerele fete erau pregătite mai mult pentru viața de familie.

Să revenim la Școala Primară, considerată ca cea mai importantă verigă ce a stat la baza reformei procesului de învățământ...

După câte îmi amintesc, se vorbea că reforma începea cu școala primară de patru ani. Era singura instituție care asigura candidații pentru toate profilele învățământului liceal. Pe această linie, în calitate pe care o avea, de Ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice, Spiru Haret a solicitat politicienilor vremii ca pentru reformarea învățământului primar să se asigure patru categorii de cerințe, și anume:

- construirea unor clădiri spațioase prevăzute cu unele anexe necesare procesului de învățământ, inclusiv o locuință pentru directorul școlii;
- învățători cu o pregătire multidisciplinară, școlarizați în cadrul unor instituții școlare speciale;
- programe școlare în concordanță cu disciplinele de învățământ predate viitorilor învățători în cadrul acestor școli speciale;

(continuare în pag. 99)

Partea a II-a

- și, pe cât posibil, elaborarea unor manuale specifice învățământului primar reformat.

S-ar putea pune întrebarea dacă au fost îndeplinite toate aceste cerințe. În mare măsură, da! În perioada anilor 1932-1935, am învățat la Școala Primară nr. 2 din Fălticeni într-o clădire deosebit de spațioasă, cu un hol imens la intrare, care servea atât diferitelor ședințe cu elevii și părinții, cât și pentru desfășurarea unor manifestări cultural-artistice. Existau și anumite spații speciale pentru păstrarea materialelor didactice, precum și o curte imensă, îngrădită, unde, în timpul pauzelor, năvăleau cohorte de elevi preocupați de a relua unele jocuri începute în pauzele anterioare, până când clopoțelul îi înștiința că pauza s-a terminat. Îmi amintesc și de clădirea care urma să fie locuința directorului școlii, oferindu-i acestuia posibilitatea să se afle în școală ori de câte ori era nevoie.

Aici aș dori să mai adaug că și în comunele și satele fostului județ Baia, ca și din alte județe, au fost construite astfel de clădiri, după regulile stabilite de Spiru Haret, având obligatoriu cele patru săli de clasă, spații adecvate, curte pentru joaca elevilor și, obligatoriu, un hol la intrarea în școală atât pentru activitățile cultural-educative cât și pentru eventualele ședințe.

Școala "Spiru Haret" nr. 3 Brăila

Pe această linie, stau mărturie și cele două clădiri monumentale construite în acea perioadă și la Brăila: clădirea Școlii nr. 6, mai târziu purtând numele celui care a fost Constantin Sandu Aldea și clădirea Școlii nr. 3, cu numele reformatorului, Spiru Haret.

Ambele clădiri, în afară de spațiul destinat procesului de învățământ, au fost proiectate să servească și pentru unele activități social-cultural-educative. Îmi amintesc că, în anii din urmă, în aceste școli se organizau frecvent, de către inspectoratul școlar, ședințele cu directorii din tot județul.

Clădirile n-au suferit de pe urma cutremurelor de pământ, și, după câte rețin, Școala nr. 6 de pe str. General Eremia Grigorescu funcționează și în prezent, cu o capacitate de școlarizare mult sporită, trecând de la ciclul I-IV în trecut, la ciclul I-VIII, în prezent. Mă întreb, pe bună dreptate, de ce oare, din anul 1948 și în continuare, s-a renunțat așa de ușor la sistemul de învățământ gândit și organizat de Spiru Haret. Spun aceasta deoarece sistemul se aplica în țara noastră de aproape o sută de ani, renunțându-se la el pentru o formă de învățământ străină față de tradițiile românești.

Despre învățătorii din învățământul primar din perioada haretiană voi reveni.

În anii 1932-1935 și în continuare, până în decembrie 1947, învățătorilor li se recunoștea un statut special, în cadrul învățământului românesc, atât ca pregătire profesională cât și ca misiune de îndeplinit, ceea ce îi deosebea de profesori.

La formarea și menținerea acestui statut special, contribuiau mai mulți factori și anume: familia, îndeletnicirile însușite în gospodăria părintească, condițiile care se cereau candidaților la examenul de admitere în cadrul fostelor Școli Normale; programele de învățământ și, nu în ultimul rând, viitorul loc de muncă după ani de studii, care era pentru absolvenți obligatoriu pentru mediul rural.

Să le luăm pe rând: familia era principala verigă, care asigura învățătorului un statut special. Familia considera încă din start, termen sportiv, că funcția de învățător în satul sau comuna de domiciliu ar putea fi cea mai potrivită alegere pentru fiul sau fiica gospodarului. Aceasta atât pentru prestigiul familiei în condițiile în care un reprezentant al acesteia făcea parte dintre intelectualii satului, cât și pentru sprijinul pe care îl putea acorda după absolvire tânărului/tinerei pentru a-și putea întemeia o familie, în a avea o casă de locuit, cât și pentru o gospodărie a lor, aspecte care le asigurau învățătorilor din acea perioadă stabilitate, prosperitate și respect față de locurile natale și chiar față de țară. Nu întâmplător istoria și literatura ne prezentau, pentru acea perioadă, multiple fapte de erosim de pe câmpurile de luptă ale învățătorilor, ca ofițeri de rezervă în slujba armatei române.

La statutul special al învățătorului mai contribuiau și unele îndeletniciri prestate în gospodăria părintească. Acestora dându-li-se unele explicații științifice, mai ales la orele de instruire, aveau darul să le întregască zestrea de cunoștințe și, de aici, dorința de a le pune în practică în viitoarea activitate de *apostolat* în mediul rural.

Tot atât de importante pentru statutul special al învățătorului din acea perioadă erau și condițiile cerute candidaților la examenul de admitere. După câte îmi amintesc, viitorii elevi proveneau, în general, din mediul rural și, în aceste condiții, trebuia să locuiască în internat pe toată perioada școlarizării. De asemenea, la examenul de admitere erau respinși candidații care nu aveau ureche muzicală sau care erau afoni, această din urmă cerință dându-le de înțeles viitorilor elevi că orele de muzică, de participare în ansamblurile corale, precum și învățarea unor instrumente muzicale, în special vioara, erau disciplinele de bază din perioada anilor de școală normală.

Prevederile programelor de învățământ erau tot atât de importante pentru recunoașterea statutului special al învățătorului. Aceasta, deoarece conținutul programelor școlare asigurau viitorului învățător o pregătire multidisciplinară, atât cu privire la instruirea teoretică cât și practica aplicativă. În acest context,

(continuare în pag. 100)

elevilor li se asigura o paletă deosebită de cunoștințe, începând cu agricultura, pomicultura, sericicultura, apicultura, zootehnia și terminând, după câte îmi amintesc, cu unele cunoștințe despre cooperativele sătești, afiliate în acea perioadă la Uniunea Internațională a Cooperativelor de Consum. Acestea au funcționat cu o gamă deosebită de servicii cerute de către populația din mediul rural și, în unele cazuri, în mediul urban, până în anul 1989 când și-au mai pierdut din importanță. Pe această linie, se cunoștea că în unele Școli Normale funcționau așa-zisele cooperative școlare, după modelul cooperativelor sătești. Aceasta, pentru ca viitorii învățători să se implice și să sprijine dezvoltarea acestor unități care veneau direct în sprijinul locuitorilor din mediul rural.

Experiența școlilor normale din acea perioadă a servit și profesorului Gheorghe Gorincu care, în perioada 1967-1975, a înființat în cadrul Liceului Economic din Brăila un magazin-școală, condus de către elevi, sub supravegherea cadrelor didactice de specialitate, despre care voi vorbi într-un episod următor.

Viitorul loc de muncă, la început în mediul rural, al absolventului, avea să adauge noi valențe statutului special al învățătorului. Această obligație era specifică absolventului de Școală Normală. Nu mai era întâlnită la alte profile ale învățământului din acea perioadă.

După câte am reținut, măsura era justificată prin faptul că obiectivul principal al reformei învățământului românesc, inițiat de Spiru Haret, era ridicarea nivelului de cultură al satelor, comunelor și, în final, al locuitorilor acestora. Se cunoștea că, în toată această perioadă de zece ani, cât Spiru Haret a fost Ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice, și în continuare, până în anul 1948, au fost înființate multe școli în mediul rural, biblioteci, case de cultură, cu șezători și activități de culegere de folclor, și cu activități de cinstire a eroilor căzuți pe câmpurile de luptă finalizate cu ridicarea și dezvelirea unor monumente semnificative amplasate în fața sau în preajma instituțiilor publice.

O mare dezvoltare a cunoscut, în acea perioadă, înființarea și funcționarea unor ansambluri corale formate din locuitorii satelor și comunelor care, în unele cazuri, erau cunoscute în afara județului și chiar a țării.

Ar fi de reținut că, pe acest fundal, în toată această perioadă, s-a afirmat un mare număr de învățători, în majoritatea domeniilor publice - literatură, artă, culegere de folclor, dirijori de ansambluri corale și, nu în ultimul rând, de politicieni, despre care voi vorbi în episoadele următoare.

Partea a III-a

INSTITUTORII ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PRIMAR AFLAȚI ÎN ACTIVITATE

Dacă în episodul anterior am prezentat statutul special al învățătorului, voi încerca, de data aceasta, să prezint care era și statutul special al institutorului.

Spiru Haret a considerat, cu timpul, că învățătorii care au slujit o anumită perioadă în învățământul din mediul rural, în urma ivirii unor locuri libere și a unor concursuri de strictă specialitate puteau să aspire la un statut

superior și anume acela de institutor pentru învățământul primar din mediul urban.

Spre deosebire de colegii lor care activau în mediul rural, institutorii, în baza acestui statut, erau obligați ca atât la formarea unei clase de elevi cât și în perioada celor patru ani de instruire, să aibă în vedere o serie de preocupări și argumente, care să servească la constituirea și omogenizarea colectivului de elevi proveniți din mai multe păături sociale specifice localităților unde era amplasată școala. În general, preocupările și argumentele erau diferite pentru copiii care proveneau din mediul muncitoresc și al micilor meseriași față de cei ai căror părinți ocupau funcții în aparatul administrației de stat. Preocupări deosebite se cereau folosite și pentru copiii militarilor, aceștia având, în unele cazuri, o reședință temporară în localitățile respective. Tot atât de importante erau și metodele ce trebuiau folosite pentru a se explica efectele crizei din perioada 1929-1933, criză ale cărei urmări se mai păstrau și în anul 1934 și în continuare.

Toate aceste preocupări folosite cu tact și înțelegere, mai ales în perioada crizei și a urmărilor acesteia, trebuiau, în final, să asigure menținerea efectivului de elevi prevăzut de normele legale. Mai mult decât atât, acest efectiv trebuia să existe în toată perioada de patru ani pentru o clasă de elevi.

În toamna anului 1934, eram elev în clasa a III-a. Domnul, institutorul nostru, a dorit să lase ca amintire o fotografie cuprinzând întregul colectiv al elevilor prezenți în acea zi la școală. Fotografia ne sugerează mai multe momente și preocupări ale institutorului privind elevii încredințați pentru instruire, începând cu anul 1932, cum ar fi:

- clasa, în cel de-al treilea an de învățământ, avea un efectiv constant de 37 de elevi, ceea ce, pentru perioada actuală, ar fi foarte greu de realizat;

- elevii clasei proveneau din toate păăturile sociale existente. Aceasta ne-o demonstrează așezarea elevilor

Clasa a III-a de la Școala generală nr. 2 din Fălțiceni (an școlar 1934-1935). În mijloc, institutorul D. Gherasim; Gheorghe Gorincu, în primul rând, jos, ultimul de la stânga la dreapta

pentru a fi fotografiați: cei așezați în dreapta și în stânga institutorului erau elevi ai căror părinți ocupau funcții în administrația publică de stat, în arma-

(continuare în pag. 101)

tă, copiii întreprinzătorilor și comercianților, precum și ai politicienilor vremii; cei așezați turcește, în rândul din față (cu o excepție), erau copii ai cadrelor didactice din învățământul liceal, iar în rândurile din spatele institutorului erau, în mare majoritate, elevii proveniți din rândul mediului muncitoresc, micilor meseriași, slujbașilor, precum și al evreilor ai căror părinți nu dispuneau de banii necesari pentru taxele școlare cerute de Școala Primară Israelită din localitate.

Pentru toate aceste categorii de elevi, institutorul, împreună cu medicul școlii, aveau obligația să se îngrijească atât pentru sănătatea cât și pentru prevenirea îmbolnăvirilor celor ce trebuiau să frecventeze cei patru ani de școală primară din acea perioadă.

Pe această linie, elevii dispuneau de un sistem bine organizat de prevenire a bolilor și de asistență medicală în principal pentru școlile primare. La nivelul primăriei, exista un cabinet medical al cărui medic avea ca obiectiv principal sănătatea copiilor, cu cele două componente: prevenirea îmbolnăvirilor și apoi asistența lor în cazul unor eventuale îmbolnăviri.

În legătură cu prevenirea îmbolnăvirilor, eram obișnuiți ca, o dată pe săptămână, în pauza mare, să repetăm în fața doctorului, cum era cunoscut de noi, de mai multe ori exprimarea: **33**, să deschidem gura larg și să pronunțăm **a, a, a!** Urma apoi controlul unghiilor și al spațiilor dintre degete, pentru depistarea unor eventuale cazuri de răie și, în ultima parte a inspecției, pregătirea cămășii întoarsă pe dos pentru controlul păduchilor, la "modă" în acea perioadă.

Elevii mai erau întrebați dacă au consumat cantitatea de untură de pește încredințată în săptămâna anterioară pentru toți elevii clasei.

Toată această activitate și dialoguri se desfășurau în prezența institutorului, indicându-se, pentru fiecare elev în parte, ce are de îndeplinit pentru săptămâna următoare.

În cazul unor eventuale îmbolnăviri, unor răceli, cum erau cunoscute, în perioada unei toamne târzii, doctorul primăriei asigura, în continuare, asistența medicală a elevilor până la însănătoșire, împreună cu medicii spitalului unde erau internați.

Despre alte activități ale institutorului din acea perioadă, care asigura atât instruirea cât și sănătatea elevilor în cei patru ani de școală primară, în episodul următor.

desen de Elena-Liliana Fluture

Festivalul Național de Poezie și Proză „Agatha Grigorescu Bacovia” Mizil, 2014

Asociația Culturală „Agatha Grigorescu Bacovia” și Primăria Orașului Mizil organizează ediția a VIII-a a Festivalului Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia”. Festivalul se desfășoară pe două secțiuni: poezie și proză.

Pot participa creatori de literatură din țară și străinătate, indiferent de vârstă sau afiliere la U.S.R. Nu pot participa autorii care au obținut unul din primele trei premii la ultimele 3 edițiile anterioare ale festivalului, (cu excepția celor cărora li s-a retras premiul în bani, pentru neprezentare).

Lurările vor fi expediate (în format electronic) la adresa de e-mail: lmanailescu@yahoo.ro, sau prin poștă - pe CD - la adresa: Asociația Culturală Agatha Grigorescu Bacovia, str. Agatha Bacovia, nr. 13 A, Mizil, județul Prahova, până la 15 septembrie 2014.

Textele vor fi culese în Times New Roman, corp 14, cu diacritice (cel mult 10 pagini A4 pentru secțiunea proză (una sau două proze scurte) sau 15 poezii).

Pentru ambele secțiuni textele se semnează cu numele real (dacă autorul dorește să fie publicat sub pseudonim va specifica acest lucru).

Se anexează un CV, care va cuprinde și adresele de corespondență (poștală, e-mail, nr. de telefon) și o fotografie în JPEG sau TIF, cu latura mare de minimum 20 cm.

Vom confirma primirea textelor imediat ce acestea ne parvin. (Lipsa confirmării este echivalentă cu neînscriserea textelor la jurizare). Textele care nu respectă prevederile acestui regulament vor fi eliminate din concurs.

Juriul, format din 5 membri (președintele juriului - o personalitate de prim rang a culturii române, primarul orașului Mizil și trei membri USR) va acorda următoarele premii: Marele Premiu Agatha Grigorescu Bacovia, Premiul George Ranetti pentru poezie, Premiul Spirea V. Anastasiu pentru poezie, Premiul revistei „Fereastra” pentru poezie, Premiul Gheorghe Eminescu pentru proză, premiul Leonida Condeescu pentru proză, Premiul revistei „Fereastra” pentru proză. De asemenea vor fi acordate premii speciale și mențiuni ale unor reviste literare, instituții de cultură sau sponsori.

Câștigătorii vor fi anunțați din timp pentru a participa la festivitatea de premiere din luna octombrie 2014, urmând să confirme prezența. În cazul neprezentării la festivitate premiile se redistribuie.

Tănase CARAȘCA

EPIGRAMME**Bogăție săracă**

Mai multe cărți am tipărit
Că scriu și public poezie,
Cu asta m-am îmbogățit
Dar m-am umplut de...sărăcie.

Contemporaneitate

În lumea asta pusă pe afaceri
Noi nu ne plângem, că avem ce face,
Trăim în era marilor prefaceri
Eu mă prefac, tu te prefaci, el se preface.

Criză

Această criză mondială
Mi-a provocat dureri de cap
Oriunde poate fi normală
Dar, nu la criza de...stomac.

Uneia în probe

Încă nu s-a măritat
Dar se zice că-i cuplată.
Nu gândiți la câștigat
Că-i cuplată...fără plată!

Democrație

Democrație este când
Ești liber să-ți croiești destinul
Dar mai presus, când stai la rând
La urne, să-ți alegi...stăpânul.

Formalitate

În dictatură, votu-i programat
Precum gândește cel de la castel,
Democrația însă, ne-a schimbat...
Alegi cum vrei, dar faci cum spune el!

Continuitate...

(în democrație președinții au terminația –escu)
Dacă stau și gândesc bine,
Escu a lui Mușatescu
Ne-a dat ce ni se cuvine
În cap II-Co-II- Băs...-escu.

...și după

Dac-ar fi să fie-așa
Să scăpăm de...miros – escu,
Cu parfumul de crin – escu,
Tot la fel ne-om îmbăta.

Suprapopulație

Spun unii ce se dau culți
Că n-ar mai fi loc pe Terra
Se sufocă atmosfera
De bogați și inși inculți.
Moară proștii! Proști, da's mulți!

Campanie electorală

Campania a început dement
Urmând ca oamenii să hotărască
Ce candidat ajunge-n parlament
În patru ani, să se îmbogățească.

Condamnare

(unei prostituate)
Mi-au dat un an, „cu suspendare”...
Puteau să-mi dea și doi, trei încă
Dar să fi fost cu-executare
Silită, la locul de muncă.

Plăceri

Doamne, cum mai era odată
În viața mea mai tinerească
Picioarele,-mi plăceau la față
Acum, picioarele... de broască.

D'ale tinereții

E plină tinerețea de greșeli
Dar din greșeli se-ntâmplă deseori
Să te alegi numai cu poticneli
Și uneori , chiar să te și...însori!

Din flori

De-ascunzi iubirea printre flori,
Parfumul ei îți dă fiori
Iar când staminele dau rod,
Din flori, mai iese câte-un plod!

Ceartă

(între soți)
-Zici că sunt blondă, rea de gură
Și mă mai crezi și neloială
Dar mai pe scurt o-mpunsătură?
-Păi mai pe scurt...coardă vocală!

Împețit

S-a dus să ceară mâna fetei
Că o iubea de mult, profund
Dar tatăl ei, stăpânul cetei
I-a dat doar un picior...în fund.

Rebusistică

La rebusiști, organul sexual
De la femeie, știm, e vertical,
Însă mai nou, s-a mai schimbat structura
Dacă-i pe-orizantal, atunci ...e gura!

Petre RĂU

Dragostea niciodată târzie[Ioan VasIU – *Târziu în cuvinte*, editura Eurostampa, Timișoara, 2014]

“unde va pe deal la Orăștie / viața curge ca o poezie”, așa își începe poetul Ioan VasIU unul din poemul sale (La Orăștie), care m-a făcut să mă aplec cu interes asupra cărții sale de poezie, intitulată frumos “Târziu în cuvinte” - precum o aducere aminte a dulcii poveri a toamnelor (pe)trecute peste umbra noastră terestră. Practic, la pagina aceea a vrut să se deschidă cartea la primul meu contact cu ea, la prima răsfoire.

Cartea a apărut recent la editura Eurostampa din Timișoara și poartă frumoase ilustrații interioare semnate de Miron Simedrea. Volumul cuprinde trei cicluri de poeme. Primul, și cel mai lung, acoperind dimensional cartea în cvasitotalitatea ei, se numește: “Dulce și amar” și conține poeme într-o versificație clasică de excepție. Al doilea, “Iubind în șoaptă”, conține poeme fără titlu care, din păcate, se repetă în câteva pagini. Iar cel de-al treilea ciclu, cu numai câteva poeme (șapte la număr), dă și titlul întregului volum, “Târziu în cuvinte”.

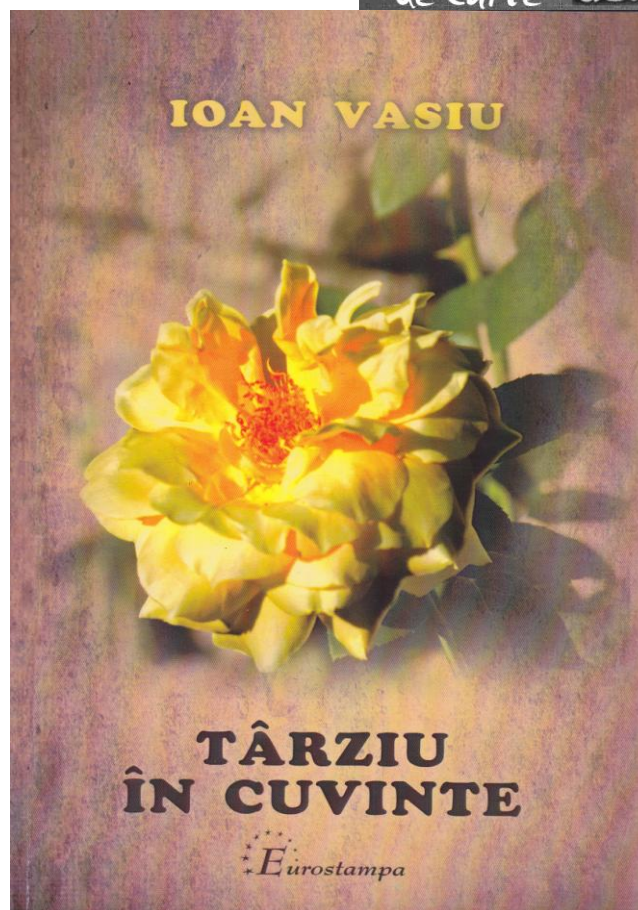
Pe total versurile poetului Ioan VasIU se adresează în primul rând iubitorilor de poezie clasică, o poezie scrisă într-o prozodie tradiționalistă, urmând un contur al impecabilității și adusă la cote înalte ale creației, chiar dacă pe alocuri aranjarea versului urmează unele canoane surprinzătoare, derutante dar simpatice, un fel de alunecare în vers pe verticală, însă de bun augur.

După ce mi-am terminat lectura, aveam să remarc faptul că mă aflu în fața unei cărți scrise cu patos, cu căldură sufletească, cu blândețe, deloc departe de o remarcă datând încă din anul 1984 a neuitatului Laurențiu Ulici, plasată pe aripa de fluturaș a copertei întâi: “Poezii lirice, de un sentimentalism acut în trăire, discret în exprimare, scrise cu talent și ușurință versificatorie... Ioan VasIU, poet care se poate mișca în voie pe mai multe lungimi de unde, dar care e mai la el acasă în aerul limpid și de elegiacă muzicalitate al tradiției transilvănene”.

Netentat pesemne deloc de paradigmele poeziei postmoderne, dependent probabil de filonul romantic consacrat, poetul Ioan VasIU își expune lirica sa chiar dacă în canoane mai vechi, totuși într-o mantie îndrăzneată, inducând versului tradițional transparența unor emoții unice. Sunt versuri de o muzicalitate pe care nu avem cum să n-o recunoaștem, dar care vibrează plăcut și încântă auzul, o tonalitate într-atât de firească, încât aproape că nu pare izvorâtă dintr-o creație pur umană, ci dintr-una care ține de divin.

Tema favorită este dragostea. Poetul din Orăștie preferă să-și exprime direct emoțiile, se avântă în a răscoli vechiul și veșnic tânărul sentiment de dragoste pe toate fețele sale telurice și celeste, aducând la suprafață frumusețile și ineditele elemente ale grandiosului proces afectiv, cel atât de orgolios și plin de semeție pentru fiecare dintre protagoniști: “au înflorit / magnolii / sub geamul tău / iubit / și soarele / îți bate / cu raze lungi / în geam / ne mustră / dimineața / că prea mult / am bârfit-o / când prin păduri / de vise / râdeam / și ne iubeam” (Ne mustră dimineața).

Poezia de iubire este una energizantă, însușirile ființei lirice sunt însă lipsite de exagerări, cu precădere la

nivelul mesajului confesiv, mai mult reverențios și pragmatic decât ofensiv și patetic, cu mare aplecare pentru cadre și teme din ambientul cotidian: “am intrat / pe geam / la tine / în casă / tu îmi spui / hoț / dar mie / nu îmi / pasă” (Flagrant delict).

Iubirea este una nestăvilită, ea se lasă preliminară indiferent de anotimp, de suferință, de dor, de ipostază, de circumstanță... Iată un alt poem, în întregime expus, care conturează supremația sentimentului în ideea de desăvârșire, precum curgerea unei ape netulburată de nimic în calea sa: “într-un anotimp de pace botezat dumnezeiesc / îmbrăcată în narcise m-ai făcut să te iubesc // mă-mpușcai cu libelule pe-un imas / cu fan cosit / eu îți recitam poeme din amurg la răsărit // ne juram iubire sfântă pentru o sută de ani / și-admiram luna pe bolta sprijinită de castani” (Iubire sfântă). Desigur, ființa adorată tronează permanent pe pedestalul inimii care o venerază: “atâția nori / dansând / în jurul / meu / și tu / zâmbind / precum / un curcubeu” (Curcubeu). Aici, în mod surprinzător, avem de-a face - cum de altfel și în alte poeme - cu versuri rupte în succesiuni regulate, așa încât să păstreze, ba chiar să accentueze ritmicitatea conținutului de acestea.

Iubita este integrată în orice crâmpei din natură, chiar și în momentele nefaste de indisolubilitate: “în urma ta / așteptarea / capătă gust / de rășină”. Dorul (re)devine sentimentul ce bântuie ființa umană ori de câte ori apar semnele unui timp prielnic al împlinirii din dragoste, cu limpezi atribute romantice: “răsare luna / ca o femeie / dezbrăcată / ce se ridică / din cada / plină cu spumă”. Fiorul liric este deodată

(continuare în pag. 104)

cu prezentul continuu, starea de bine care ți-o induce iubirea se metamorfozează în ispite seducătoare.

Iubirile sunt unice, palpabile, când iubești, știi bine asta. De aceea în poezie ele pot părea ca niște notații ale realității transfigurând viața: *"iubiri rămase ca un dar ceresc / la voi până și îngerii tânjesc"* (Iubiri). Din perspectiva abstractă a suferinței din dragoste, apăsarea profundă a semnelor unei iubiri rememorate învăluie universul stărilor sufletești ale eului liric. Dorința de evadare în sânul iubirii apare în versurile autorului în stări lirice neartificioase, motivul fundamental fiind unul al revelației, mai ales atunci când sentimentul este invocat într-un moment de descurajare: *tot mai puține zile mi-au rămas / s-alerg printre poeme răzvrătit / să te sărut cu gust de ananas / să te iubesc cum nu te-am mai iubit* (Credincios soldat).

Nu de puține ori vom întâlni în volum și poeme de factură ușor filosofică, în care dilemele și raporturile conflictuale dintre eu și sine sunt reperate la modul direct, ca elucidare bazată pe preferința autorului pentru starea de sapiență a existenței, în paralel cu acceptarea realității de zi cu zi. Iată un poem expus aici în totalitate, ca paradigmă a resemnării binefăcătoare pe drumurile pe care încă mai rătăcim până la o nouă întoarcere: *"mai am timp destul pentru iubire / mai am timp să plec și să revin / mai am timp s-admir iarba subțire / mai am timp să sorb un strop de vin // mai am timp să cad într-o ispită / mai am timp să urc și să cobor / mai am timp de-o vară împlinită / mai am timp să scriu un vers de dor // mai am timp să număr pân-la zece / mai am timp să râd sau să mă tem / mai am timp să-ngân viața ce trece / mai am timp să termin un poem"* (Mai am timp).

Putem avea senzația că un același moment sau o aceeași stare spațială poate dezvălui în eul liric un misterios impuls de a repune în discuție și de a regândi totul. Vom observa că în versurile din volum reflectarea devine uneori o veritabilă stăruință care coagulează și structurează poezia, oferindu-i o axă și un centru de greutate. În astfel de versuri, eul liric se înfășoară în mantia unei melancolii în dependență cu străveziul unor anotimpuri din ce în ce mai bacoviene, gratulat de însăși forța interioară de a nu se sufoca sub apăsarea neconținută a dorului: *"spre iarnă sunt tăcut și mult mai trist / iar anotimpul pare un sicriu / ca o dovadă că încă exist / câte-un poem din când în când îți scriu"* (Spre iarnă). Este acesta un semn al armoniei interioare, o poartă de intrare în altarul introspecției, căutând repere chiar și acolo unde se sfârșește și începe totul: *"ți-aș oferi o toamnă arămie / o iarnă ca-n povești ți-aș dăru / o vară despletită pe câmpie / o primăvară grea de gelozii"* (Primăvară grea de gelozii). Este vorba, până la urmă, de o melancolie controlată, căci discursul este unul lucid și fundamentează un vitalism reflexiv, nesentențios, doar îmbietor și spectacular, un spectacol de imaginar elaborat, cu enunț în dizolvare nostalgică, mântuitoare.

Când dă în social, autorul devine neiertător. Într-o notă epigramatică el se dezvăluie și-și manifestă direct disprețul pentru tot ce consideră a fi nonvaloare în jurul său: *"detest sporovăiala fără rost / detest amorul rostit rar și lent / detest poemul plicticos, anost / detest poezii care n-au talent"* (Dispreț).

Dar poetul nu se joacă deloc cu cuvintele, le găsește locul exact și rostul acolo unde trebuie să se exprime. El îmbracă uneori haina faimoasă a unui nostalgic

incurabil, devenind brusc un adept al expresivității retro: *"când voi muri va bate-n catedrală / un clopot trist când vântu-abia adie / și va rămâne casa noastră goală / ca un poem de dragoste târzie"* (Dragoste), iar când se va lăsa împovărat de lipsa de varietate, se va trezi direct în edulcorația unei melancolii tămăduitoare: *"intră iarna-n visurile mele / fără s-o aștept sau să-i ordon / s-au pornit ninsorile rebele / totu-i alb în jur și monoton"* (Monotonie albă), sau *"ninge din nou ca-n vremuri de povești / doar tu iubita mea îmi mai lipsești"* (Elegie de iară). Iar melancolia este mereu hărțuită de luciditate: *"vârsta mea / ducând în spate / sacul greu / de atâta / melancolie"*. În schimb, truda poetului este una consistentă, îndârjită, departe de mult tânjita acalmie, chiar și acolo unde realitatea este atât de evidentă: *"poetul / singurul calificat / în dificila / menire / de împachetat / insomni"*, și nu mai puțin legată de rostul și menirea creatorului pe lume, care închină creația sa cu mâna întinsă spre divinitate, ca într-un fel de rugăciune perpetuă, o mărturisire de-a dreptul emoționantă: *"așa sunt eu / cu visu-mi / efemer / ca un copac / hrănindu-se / din cer"*.

Metaforic vorbind, volumul de față consemnează încă un crâmpeli din actul firesc al creatorului și din voința sa de a fi. Așa cum am precizat, la nivel stilistic autorul redescoperă formula tradițională, căutând să repună în valoare substanța spirituală, deodată cu cea lirică, ambele induse prin vers. Autorul mizează pe forța cuvintelor, pe așezarea lor măiestrită în poem, pe cristalizarea unor frumoase dantelării lirice.

Avem, așadar, de-a face cu un poet care explorează și vede esențial lucrurile, reușind totodată să le comunice într-un mod absolut emoțional. Proiecțiile sale lirice sunt marcate de voința unui imaginar protector, în care iubirea, amintirea energică și, mai rar, spiritul elegiac stau toate sub expresia confesivului autentic.

desen de Elena-Liliana Fluture

Tudor PETCU

A înțelege istoria de lângă noi

Editura *Curtea Veche Publishing* din București a avut ocazia de a publica recent un foarte interesant volum de convorbiri cu Alteța Sa Regală Principele Nicolae al României.

Autorul său este istoricul Filip Lucian Iorga, de altfel unul din foarte activii tineri actori ai vieții intelectuale românești. Spun *activ*, întrucât domnul Iorga a înțeles necesitatea responsabilității intelectualului în spațiul public. Responsabilitatea de a da în vileag ceea ce nu se vede, valorile care există printre noi, dar pe care nu mai reușim să le vedem.

Istoric fiind, domnul Filip Lucian Iorga, prin analizele adânci și profunde pe care le-a făcut asupra istoriei până în momentul de față, nu ezită să se confrunte și cu prezentul, care, fără discuție, devine istoria de lângă noi. Cu alte cuvinte, înțelegerea istorică de care dispune, viziunea pe care a dobândit-o asupra sensului și logicii istoriei, îi permit cu ușurință să surprindă personajele cheie ale lumii contemporane, în special ale societății românești, care încep să domine într-un mod discret, prin acțiuni principale.

Aceste lucruri ne sunt dovedite de volumul său de convorbiri cu Alteța Sa Regală Principele Nicolae al României, volum ce poartă sugestiv titlul *Drumul către casă*. O adevărată metaforă emoțională, care, prin conținutul ei, dezvăluie destinul și parcursul unui om, care, venit din *colțuri îndepărtate ale lumii* a ajuns în punctul întâlnirii cu rădăcinile sale românești.

Meritul domnului Filip Lucian Iorga este acela de a aduce la lumină portretul unui tânăr membru al Familiei Regale a României, care prin viziunea datorată educației din Occident și prin rolul său ar putea să o dinamizeze în viitor.

Autorul știe cum să îl atragă pe Alteța Sa Regală Principele Nicolae al României într-un dialog netrăcat al confesiunilor și ideilor. Întrebările pe care domnul Filip Lucian Iorga le-a formulat într-o manieră inteligentă și secvențială, l-au determinat pe tânărul Principe să își facă cunoscută în primul rând chiar identitatea sa interioară.

Parcursând paginile acestei cărți, avem de-a face cu un dialog dinamic, bazat pe o simplitate a limbajului, ceea ce, nouă cititorilor, ne facilitează posibilitatea de a descoperi în persoana Principelui Nicolae, un om complet, un om cu un parcurs în primul rând spiritual, din care a învățat să se hrănească pentru a evolua.

Această carte de convorbiri scoate la iveală o personalitate regală care, în ciuda tinereții sale, deja spune totul prin atitudinea convingătoare, prin soluțiile pe care este capabil să le dea, prin maturitatea sa intelectuală și spirituală, dar mai ales prin iubirea pe care o manifestă față de identitatea românească și ortodoxă.

Pe de altă parte, eu aș îndrăzni să spun că demersul domnului Filip Lucian Iorga era mai mult decât necesar, întrucât generației actuale îi lipsesc modelele veritabile, autentice. Iar *Drumul spre casă* oferă acestei generații un punct de reper fundamental în persoana Principelui Nicolae al României, care, după cum am mai încercat să specific, ca urmare a *feliilor vieții* pe care deja le-a gustat, vine cu o viziune proprie și vie asupra lumii și naturii umane.

Cartea fascinează tocmai pentru că nu este un cumul de mărturii ideologizante, ci dimpotrivă, o colecție de

DRUMUL
— spre —
CASĂFILIP-LUCIAN IORGA ÎN DIALOG CU
PRINCIPELE NICOLAE AL ROMÂNIEI

discuții cu accente ludice, insistându-se pe diferite aspecte fundamentale ce au legătură cu Alteța Sa Regală Principele Nicolae al României: pasiunea sa pentru fotbal, relația strânsă pe care a avut-o cu bunicul său, Regele Mihai I, prima călătorie pe care a făcut-o în România în 1992, personalitatea tatălui său Robin Medforth-Mills, important funcționar al Națiunilor Unite sau amintiri legate de școala din Durham, Anglia, unde a studiat.

Citind această carte nu pot să nu remarc și excelenta prefață realizată de Alteța Sa Regală Principesa Moștenitoare Margareta a României, care îl descrie pe principele Nicolae într-o lumină deosebit de convingătoare și amănunțită, spunând la un moment dat că *Principele Nicolae a fost un copil și un adolescent foarte activ, dinamic și independent. Un tânăr sportiv, cu energie debordantă, dar, în același timp, o fire introvertită, cu o inteligență profundă.*

Personal, întotdeauna am avut o foarte mare afinitate pentru jurnale personale, convorbiri, pentru acele cărți care caută să ne prezinte portrete de viață, și care, prin puterea mesajului, au menirea de a picta în inimile noastre.

Iar *Drumul spre casă* tocmai această putere a mesajului o are, datorită dialogului deschis dintre domnul Filip Lucian Iorga și Alteța Sa Regală Principele Nicolae al României. De aceea, invit cititorii să se aplece asupra acestei cărți în vederea unei mai bune înțelegeri a istoriei de lângă noi.

Adina BORCAN

INTERVIU cu poeta Denisa LEPĂDATU

Adina Borcan: *Denisa, cum ai descoperit că îți place să scrii?*

Denisa Lepădatu: Îmi amintesc că, pe la sfârșitul clasei întâi, mi-a venit pentru prima dată ideea să compun o mică poveste, scrisă și desenată complet de mine. Cred că atunci mi-am dat seama că nu era chiar atât de greu să scrii. Mai târziu, prin clasa a treia, am reușit să strâng o mică colecție de povestiri, despre tot felul de lucruri, din care mai apoi viitorul meu mentor și editor m-a ajutat să scot prima mea carte, "Șoapte de catifea".

A.B.: *Participi la concursuri literare, dar și de matematică și informatică. Cum reușești să îmbini realul cu umanul, poezia cu cifrele?*

D.L.: Un bun exemplu pentru mine este însuși mentorul meu, Petre Rău, de profesie matematician și informatician, dar și un bine cunoscut scriitor. De la el am învățat că poți îmbina foarte bine literatura cu științele exacte. Nu de puține ori mi se întâmplă ca în poeme să folosesc cifre și/sau termeni matematici. De fapt, matematica te ajută să fii mai ordonat și mai logic în gânduri. Dar, bănuiesc, a contat și talentul meu pentru toate aceste discipline.

A.B.: *Povestește-ne despre personajele din cărțile tale? Sunt 100% imagine sau inspirate din realitate?*

D.L.: De cele mai multe ori scriu după cum mă simt în acele momente: fericită, tristă, dezamăgită sau plină de speranță. Personajele sunt de cele mai multe ori sosite din imaginația mea, dar pot avea calitățile sau defectele oamenilor pe care i-am întâlnit în anumite împrejurări.

A.B.: *Petreci foarte mult timp scriind, studiind, participând la concursuri și competiții? Mai ai timp de joacă?*

D.L.: Aceasta este întrebarea pe care o primesc cel mai des... Desigur, așa cum am menționat, matematica mă ajută și aici, pentru că, reușind să-ți organizezi bine timpul, poți deseori reuși să faci într-o zi ce fac alții într-o săptămână. Mie, de exemplu, temele pentru școală nu-mi iau mult timp, pentru că sunt foarte atentă la ore și înțeleg aproape totul din clasă. Bineînțeles că am și ore de pauză, de odihnă, zile în care doar mă recreez, desenând, ascultând muzică, citind sau pur și simplu jucându-mă, inclusive pe calculator.

A.B.: *Ce părere au prietenii tăi despre activitatea de scriitoare? Discuți cu ei despre cărțile tale sau preferi să discuți cu adulții?*

D.L.: Prietenii mei mă susțin în tot ce fac și se bucură de orice succes al meu. Într-adevăr, prefer să discut mai mult cu adulții despre cărțile mele, deoarece consider că au mult mai multă experiență pentru a-mi oferi un sfat sau o părere de care am nevoie. Acest lucru nu mă oprește să accept o idee din partea prietenilor. De la fiecare om pe care îl întâlnesc pot învăța ceva, și chiar fac asta permanent.

A.B.: *În curând o să lansezi o nouă carte, de poezie. Povestește-ne puțin despre ea.*

D.L.: Este foarte adevărat! Noua mea carte de poezie intitulată "Simfonia cuvintelor inocente" este a

treia carte de poezie din cele cinci pe care le-am scos până acum. În ea veți găsi poeme foarte dragi mie, despre felul în care percep eu unele lucruri, despre gânduri și sentimente, sunt și poeme dedicate părinților mei, celor dragi, un poem creat din mai multe titluri de cărți ale mentorului meu și pe care eu le îndrăgesc mult. Desigur, cele mai multe dintre poeziile prezente în această ultimă carte a mea sunt împletite cu cele mai alese simțăminte pe care le trăiesc zi de zi, clipă de clipă.

A.B.: *Ce citești, la rândul tău? Literatură pentru copii contemporană sau clasică?*

D.L.: Nu am o preferință anume, citesc orice. Cel mai mult prefer enciclopediile, în care găsesc informații ce-mi potolesc curiozitatea mea de copil. Îmbin lectura din literatura clasică cu cea din literatura contemporană, să pot face în mintea mea o diferență între ceea ce se scria și ceea ce se scrie acum. Trebuie să spun însă că eu nu citesc numai literatură pentru copii, deși multe cărți din această categorie le-am lecturat deja până acum și o fac și azi cu aceeași pasiune. Cred că din fiecare carte citită am ceva de învățat, în primul rând pentru că stilul diferă de la un autor la altul, dar și pentru că, de foarte multe ori, conținutul lor mă atrage și-mi lasă mereu, la sfârșit, o senzație plăcută de satisfacție autentică.

A.B.: *Ce sfat poți da copiilor pentru a-i îndemna să citească, ținând cont că mulți preferă calculatoarele sau televizorul?*

D.L.: Copiilor le-aș spune că fiecare lucru din lumea aceasta are rostul său. La televizor putem urmări emisiuni științifice foarte frumoase, sau ne putem amuza alături de personajele din desene animate. Însă, să nu neglijăm să și citim, cărțile te ajută foarte mult să cunoști multe lucruri, lumea, viața etc. Dar și să-ți construiești un vocabular mai bogat, să fii corect în vorbire și în scris, pentru că, citind, observi mult mai bine regulile gramaticale și le reții mult mai ușor, ajutându-te astfel să te exprimi fără nicio greutate, nu numai la școală, ci probabil pentru tot parcursul vieții.

A.B.: *Denisa, unde te vezi peste 10 ani?*

D.L.: Este cea mai dificilă întrebare, deoarece, după cum știți, visele oamenilor se schimbă de la o zi la alta. Nu știu unde voi fi peste 10 ani, dar știu ce-mi doresc să realizez când voi crește. Sper că voi reuși să am propria mea editură, unde prima carte tipărită va fi una pe care o voi scrie chiar eu. În ea se va afla povestea felului în care eu și mentorul meu ne-am cunoscut, cum am evoluat alături de el și unde am ajuns. Cred că este uimitor cum unii oameni îți pot schimba viața, ajutându-te să îți împlinești visele. O altă dorință a mea este să devin profesoară de limba și literatura română sau poate profesoară de matematică. Totodată îmi doresc să devin o bună traducătoare de limba engleză literară, pentru a reuși să editez cărți bilingve. Este posibil ca planurile mele să se schimbe pe parcursul anilor, dar deocamdată acestea sunt dorințele mele esențiale.

Oleg CARP
(R. Moldova)

Fus-orar

După aproape o oră de așteptare m-am interesat dacă a plecat ori încă nu a sosit.

Era acolo un lungan răpus de fierbințeala soarelui. Stătea cu ceafa sprijinită de linia trenului, se tolănea pe iarba pârjolită acoperindu-și fața cu un ziar îngălbenit.

-Cine anume? întrebă lunganul.

-Cum cine?! Zic, ăsta de două!

-Aaa! Nu știu, poate...

-Poate, ce?

A pliat ziarul de câteva ori până când a ieșit o corabie, și-a pus-o pe creștet și s-a ridicat în picioare:

-Poate că da, poate că nu, făcu el spre mine lingându-și dinții din față. Își așeză corabia mai pe ochi și clipi des spre soare. Faptul că ne aflăm aici - se aplecă și făcu cu degetul arătător un cerc pe iarba pârjolită - numai noi doi, înseamnă că e prea devreme ori că e prea târziu.

-Demult așteptați? îl întreb.

-Nu mai știu de când.

Mă gândeam: să-i spun ori să tac? Deoarece, nu îmi dau seama când a putut să treacă trenul fără să-l văd? Să fiu al naibii dacă măcar l-am auzit! Precis că a trecut prin fața mea. Alt drum pe aici prin Haltă nu există, este numai drumul ăsta de sub nasul meu! Nici nu țin minte la ce mă gândeam când a trecut, dacă a trecut.

Mi se topea capul din cauza zădufului. Vrăbiile abia zburau la un metru de pământ, câte una adormea în zbor și în picaj se zdrobea de șinele trenului încinse. Toropit de soare continuam să șed încovoiat pe valiza mea turtită în speranța că trenul totuși întârzie pe undeva. Nu obișnuiesc să port șosete. Mi-am scos ghetetele ca să îmi aerisesc picioarele. Din când în când, îmi făceam aer cu Inimă de Câine de Bulgakov. Am închis ochii și mi-am lipit urechea de șina încinsă să aud dacă vine:

-Soarele ăsta!, zic pentru mine.

-Ce anume ați spus? întrebă gura de sub corabie. Îi fășneau zuluifi aurii de sub proră.

-Zic, nici tu apă, nici tu umbră. Și soarele ăsta pe capul nostru!

-Așa e!

-Mai are rost să așteptăm, crezi că o să vină?

Nu pricep de unde și-a făcut apariția un adolescent în maeu kaki. De grăbit ce era, maeul kaki s-a lungit peste traversele dintre șine, alături de valiza mea, cu fața în sus și cu limba scoasă afară întrebă cerul:

-A plecat ori întârzie?

-Tu, cum crezi? întrebă acela cu corabia umbrindu-ne de sus pe ambii.

Prosopul verde

Vipus o iubea pe Lupinca, eu pe Carlos, iar Lupinca pe mine. Era vineri după o ședință extraordinară. Ținusem un discurs cu genericul: "Insecta de azi, insecta de mâine". Lupinca de acum îmi întindea un buchet mare de flori. Se turna șampanie. Carlos, se întorcea de la WC, pe braț îi spânzura un prosop verde.

Lupinca a văzut cum îmi străluceau ochii de dragul lui Carlos. Pe atunci purtam pantaloni scurți iar pe sub pantaloni nimic. Lupinca m-a încolăcit strâns cu mâinile sale lungi pe după gât. Mi-am țuguia buzele ca să o sărut peste pleoape. De când îl știu, Carlos are o pasiune aparte pentru WC. Mereu lăsa ușa de la WC crăpată. Carlos se consolează cu glas tare și răgușit: Mi se pare că, între timp, am îmbătrânit. Glumesc când spun că mi se pare, chiar m-am ramolit rău de tot de vreme ce nu iese nimic, dar absolut nimic! Și într-adevăr, lui Carlos nu îi ieșea nimic. Cu toate acestea, de fiecare dată când intră și iese din WC, înainte și după, Carlos se spală îndelung pe mâini, bătaie din cur în fața oglinzii și se saltă pe vârful degetelor de la picioare, mă caută în oglindă și dincolo de ea.

Vipus îi spunea lui Puklin

Vipus împreună cu Puklin s-au pornit să mă caute într-o joi dimineața, la o oră în care cocoșul încă nu cânta. Așa le veni, cu noaptea în cap și-au luat în picioare adidașii, au ieșit pe ușă afară flocoși, împodobiți în sacouri cu nasturii lipsă au coborât scările, fără cămăși dedesubt, ambii nu purtau chiloți iar în buzunarul interior al sacoului purtau câte un plic de aceeași înălțime. Vipus cu Puklin tocmai dădeau colțul străzii Uzina, alergau cu ochii țințiți în sus spre crengile copacilor, la nori, cu gura căscată, cu gura închisă, cu gând să dea de mine. La vreo cinci-sprezece pași mai încolo de acum se aplecau pe sub automobilele parcate pe autostradă, se șteau pe după roți, pe urmă își băgau iscoditor ochiul și în țeava de eşapament, printre altele se interesau de măturătorul încovoiat cum să ajungă la plajă fără să ocolească satul. În zadar. Își trăgeau sufletul dar și fără a-și trage sufletul, își puneau întrebări unul altuia în legătură cu scopul meu. Vipus cu Puklin erau preocupați de locul ales în care mă aflam, acel loc care este ferit de ochii lor. Cine știe unde e și ce face el acum acolo, se auzi întrebându-se Puklin. Când mai să ajungă pe cozorocul unui mal de răpă, Vipus îi răspunse: poate bea apă, sau poate se scarpină acum ca mine. Cu palma sa albă și transpirată, ca să poată înainta, Vipus ferea la o parte straturi de urzici bătrâne. Puklin îi datorează niște bani lui Vipus, încă de anul trecut îl tot pasează săptămânal sub pretext că banii sunt nimic în comparație cu scopul lor de a mă găsi pe mine.

Fantezii cu Vipus

Câteodată, Puklin ăsta mă face să cred că sunt prost. El este unul dintr-ăștia care tănuiește în adâncul inimii tragismul umorului. Adesea Puklin preferă să tacă. De fapt, el mai mereu tace. Iar atunci când îl scot din sărite cu întrebările mele, Puklin se ridică tăcut de la masă, își fixează cârlionții pe după urechi, mă privește în ochi țințiți și tace. Stă așa tăcut și nu se mișcă până când ajung singur la concluzia că sunt prost. Puklin observă că din nou am dreptate în legătură cu concluzia mea înțeleaptă.

Maria TIRENESCU

Coafura

„Vă căsătoriți în 13 august, la ora 13! Atunci s-a născut fiul meu. Nu admit nici o altă variantă!”

Cristina era o fată înțelegătoare. Nu a bombănit, nu s-a enervat, a acceptat. Ce importanță avea acel 13? Nu era superstițioasă. Ar putea spune că 13 chiar i-a purtat noroc. Când a fost a treisprezecea în catalog, a luat premiul întâi, cu medie foarte bună.

Veni și ziua de 13. Era vineri. De dimineață, soacra mare îi propune Cristinei să meargă la coafor. Fata nu fusese coafată decât atunci când a fost fotografiată pentru tabloul de absolvire a liceului și când, reușind la facultate, și-a tăiat mândrețe de cozi împletite cu care se fălea în liceu.

Încercase să-și taie singură părul. Nu era în dreapta ca în stânga. A tot tăiat să-l îndrepte, dar nu prea a ținut. Mama a găsit-o făcând încercări. A avut o surpriză neplăcută și singura soluție pe care a găsit-o a fost: „Hai la coafor! Duși e schimbul !” Duși, coafeza mamei, a tuns-o frumos și a coafat-o. Bucuroasă și mulțumită de noul ei look, a decis să-i facă o vizită tatei. A trecut fulgerător pe lângă secretară, aruncându-i un „Bună ziua!”, și a intrat în biroul tatălui. A spus „Bună ziua! Ce mai faceți?” Surprins, directorul n-a răspuns imediat. Când Cristina a început să râdă, a fost sigur că e fiica lui. După o vreme, tatăl povestea: „A venit în birou, coafată ca Marilyn Monroe... Norocul ei a fost că a râs!”.

Cele două femei au intrat în salonul de coafură și soacra mare s-a adresat celui mai bun coafor, Valer. L-a rugat să-i aranjeze părul viitoarei ei nurori. Fata a spus că vrea un coc împletit, simplu, ușor. Valer s-a fâstâcit puțin: „Doamnă, domnișoară, azi e o zi specială, trebuie să vă pun părul pe bigudiuri...” Cristina a refuzat, motivând că părul ei se usucă greu. Inutilă opoziția ei! S-a pomenit udată, „bigudată” și vârată sub o cască defectă. A protestat, dar degeaba. Își privea ceasul. Când s-a făcut ora douăsprezece, doamna era coafată frumos. Cristina avea părul ud. S-a supărat. Toată lumea a văzut că e nemulțumită.

Valer a început să o tapeze. Cristina spunea că ea nu s-a tapat niciodată. Valer susținea că e o ocazie specială...

Când cele două femei coborau treptele salonului, trecuse de ora treisprezece. Cristina era îmbufnată. Trebuia să se îmbrace, pantofii erau noi, Oficiul Stării civile era departe de locuința lor... Colac peste pupăză, s-a stârnit și vântul. Cel mai mult a avut de suferit coafura Cristinei.

Ajunsa acasă, Cristina intră în baie. Apucă pieptenele și se străduia să se aranjeze. „Nu sunteți gata, striga socrul mare. Suntem în întârziere!” „Nu e gata mireasa!”.

După ce Cristina consideră că arată cum trebuie, ieși din baie. În mână avea un șomoilog de păr. „Plecați înainte! Vă ajung din urmă!” Cum să plece fără mireasă? Cât să aștepte? Unii au luat-o încetișor spre Oficiu, alții comentau...

În foarte scurt timp, mireasa fu gata. Un pic de ruj pe buze, costumul fu îmbrăcat la un chibrit, cum

auzise de la tatăl ei, sări în pantofii care așteptau lângă ușă și strigă: „Cine nu e gata?”

Ofițerul Stării civile aștepta. Nu completase actele. Credea că tinerii nu s-au înțeles și nu avea sens să le scrie pentru a le anula.

Ceremonialul căsătoriei civile a fost scurt. Cristina era puțin dezamăgită. Toți cei prezenți au fost serviți cu câte un pahar de șampanie și prăjituri. Când au ieșit pe poarta Primăriei, participanții la ceremonie s-au întâlnit cu muncitorii care ieșeau de la schimbul întâi.

Pentru a nu mai fi nevoită să treacă prin alt șir de emoții, mirele a luat legătura cu o fostă colegă de clasă. Știa că poate să-i aranjeze miresei coroana și voalul în așa fel încât să fie sigură pe ea.

Au trecut anii, dar Cristina n-a mai dat pe la coafor. Încă își amintește întâmplarea neplăcută prin care a trecut.

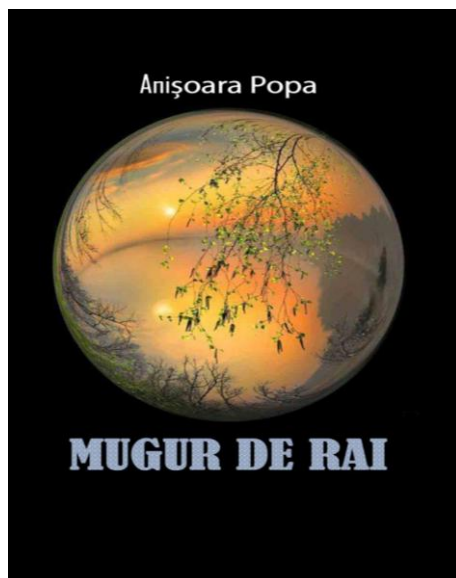
Foto : Roland Florin Vornescu

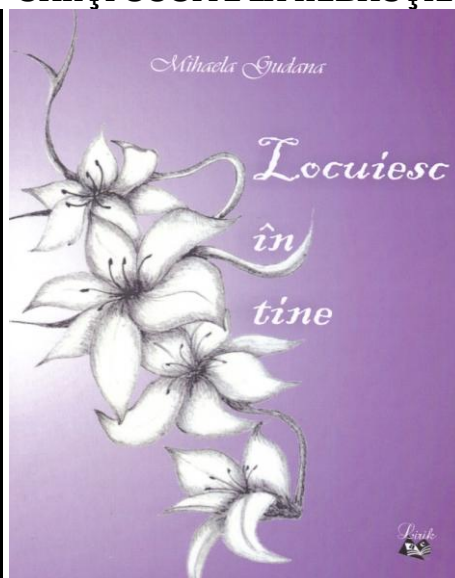
Foto : Roland Florin Vornescu

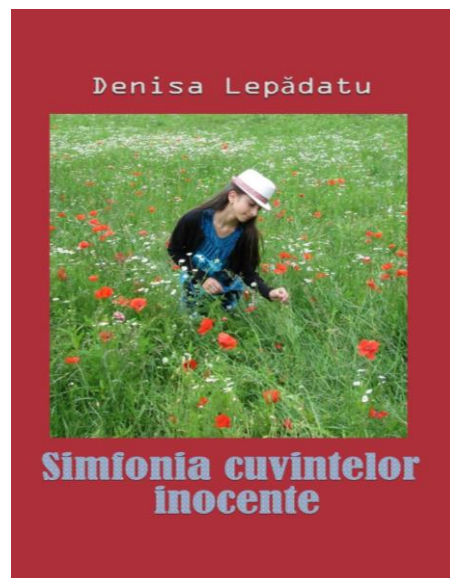
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

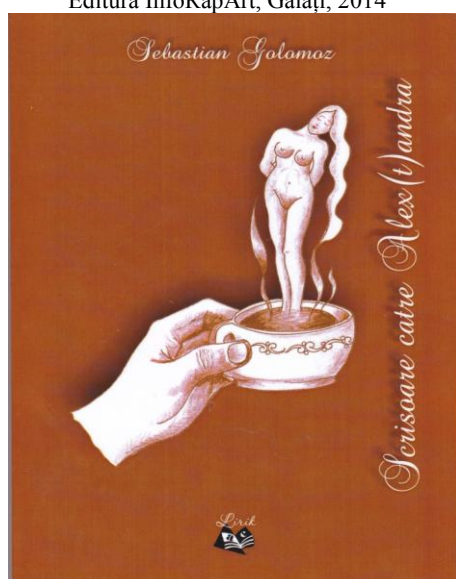
Anișoara Popa – Mugur de rai
Editura InfoRapArt, Galați, 2014

Mihaela Gudană – Locuiesc în tine
Editura Armonii Culturale, 2014

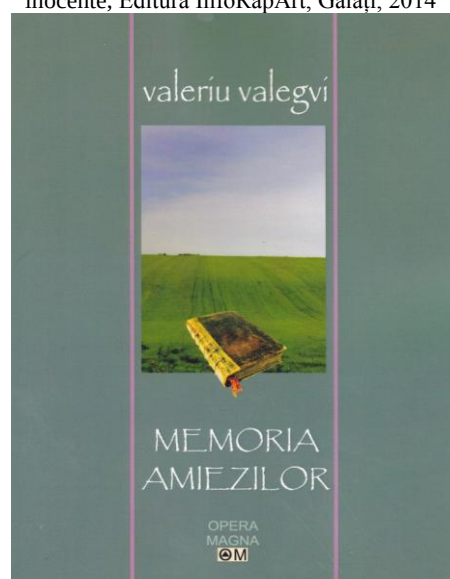
Denisa Lepădatu – Simfonia cuvintelor inocente, Editura InfoRapArt, Galați, 2014

Sebastian Golomoz – Scrisoare către Alex(t)andra, Ed.Armonii culturale, 2014

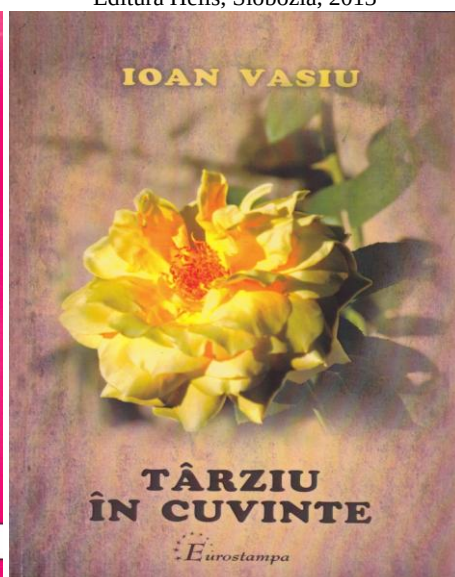
Titi Damian – Scriitori din zodia Helis
Editura Helis, Slobozia, 2013

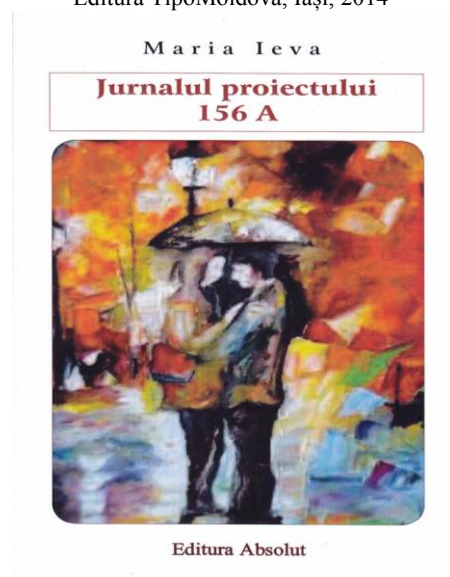
Valeriu Valegvi – Memoria amiezilor
Editura TipoMoldova, Iași, 2014

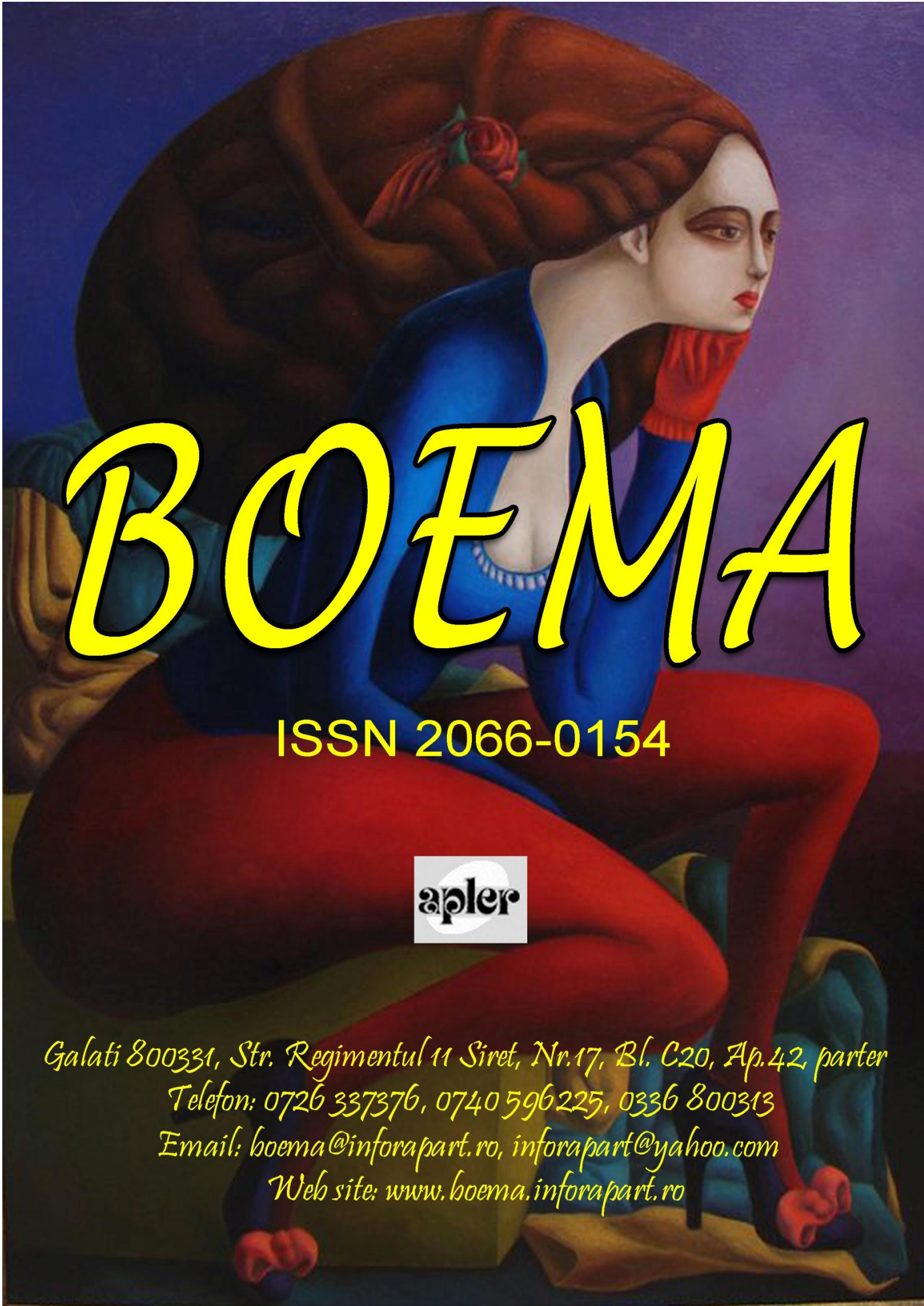
Grigore Postelnicu – Femei tinere pe calea regală, Editura Axis Libri, Galați, 2014

Ioan Vasiu – Târziu în cuvinte
Editura Eurostampa, Timișoara, 2014

Maria Ieva – Jurnalul proiectului 156 A
Editura Absolut, București, 2013

BOEMA

ISSN 2066-0154

Galati 800331, Str. Regimentul 11 Siret, Nr.17, Bl. C20, Ap.42, parter
Telefon: 0726 337376, 0740 596225, 0336 800313
Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com
Web site: www.boema.inforapart.ro